St.

T

UNI

PRIN

THE

GOSPELS

ACCORDING TO

St. MATTHEW, St. MARK, St. LUKE,

[redacted],

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN.

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

BY

The British and Foreign Bible Society.

London:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

THE

GOSPELS

ACCORDING TO

St. MATTHEW, St. MARK, St. LUKE,

AND

St. JOHN,

TRANSLATED INTO THE LANGUAGE

OF

THE ESQUIMAUX INDIANS,

ON THE COAST OF

LABRADOR;

BY THE

MISSIONARIES

OF THE

UNITAS FRATRUM; or, UNITED BRETHREN,

RESIDING

AT NAIN, OKKAK, AND HOPEDALE.

PRINTED

For the use of the Mission,

BY

The British and Foreign Bible Society.

LONDON:

PRINTED BY W. M'DOWALL, PEMBERTON ROW, GOUGH SQUARE.

1813.

MATTHÆUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Kristusib Sivorlingit.

Aglait Jesusib Kristusib sivorlingınnik, tamna Davidib erngninga, tamna Abrahab erngninga.

2. Abrahab erngneriva Isaak. Isaab erngneriva Jako. Jakob erngneriva Juda kattangutingillo.

3. Judab erngneriva Farez, Zaralo Tamaremit. Farezib erngneriva Hezero. Hezerub erngneriva Ramme.

4. Ramib erngneriva Aminada. Aminadab erngneriva Nahase. Nahasub erngneriva Salmo.

5. Salmub erngneriva Boase Rahabemit.

Boasib erngneriva Obede, Rudemit. Obedib
erngneriva Jesse.
6. Jessib erngneriva Attanek Davide. At-
tanniub Davidib erngneriva Salomo, Uriab
nulliarllauktanginit.
7. Salomub erngneriva Roboa. Roboab
erngneriva Abia. Abiab erngneriva Assa.
8. Assab erngneriva Josapha. Josaphab
erngneriva Jora. Jorab erngneriva Osia.
9. Osiab erngneriva Jota. Jotab erngne-
riva Achase. Achasib erngneriva Ezechia.
10. Ezechiab erngneriva Manasse. Ma-
nassib erngneriva Amone. Amonib erngne-
riva Josia.
11. Josiab erngneriva Jechonia, kattang-
utingillo, taipsomane Babilonemut aulaurut-
santillutik.
12. Babilonemit utteramik kingorngagut,
Jechoniab erngneriva Sealtiel. Sealtielib
erngneriva Zorobabel.
13. Zorobabelib erngneriva Abiude. A-
biudib erngneriva Eliachi. Eliachib erng-
neriva Assor.
14. Assorib erngneriva Zadok. Zadob
erngneriva Achi. Achib erngneriva Eliud.
15. Eliub erngneriva Eliasere. Eliaserib

erngneriva Matha. Mathab erngneriva Jako.
16. Jakob erngneriva Josefe, Mariab nik-
sanga. Tapsoma Mariab erngneriva Jesuse
Kristusemik attelik.
17. Erngnerēt tamaita Abrahamit Davi-
domut tikkidlugit arkangemit sittamarput.
Davidemillo Babilonemut aularutsautinatik.
Erngnerēt arkangemit sittimarivut. Babi-
lonemit utteramik Kristusemut, erngnerēt
arkangemit sittamarivut.
18. Kristuse erngniangolermet imaipok.
Arngna Maria, Josefemut angersimalerame,
sulle kattitinagik: Mallungnarsivok, Singai-
lerdlune Añernermut ojunginermut.
19. Josefe niksanga idluartogame, kangu-
suktitsomangila (Iñungnut) okarane issuma-
lerpok kamagijungnērlugo.
20. Taimagle issumalermet, Ahak, Nale-
kam Engelinget sakkerpa siñektomatillugo,
okarlune: Josefe, Davidim Erngninga! sivō-
rānæk, Maria nulliekset illingnut pilugo;
singainga Añernermit ajunginermit pingmet.
21. Erngnermik erngniomārpok, tamna Je-
susemik atseraromavet, iñutitañe pilijomār-
magit ajorninginit.

22. Tamedsa tamut taimailerpok, Nalekam okausingit nellautaijokut nellautsekovlugit, imak okartok:

23. Ahak! nigasuk singaijomărpok, erngnermik erngniomărlune, Imanuelemik atseraromărpæt, attinget tukkinga imaipok Gudim illagivătigut.

24. Josefe siningminit tuppakame, taimailivok, Nalekam Engelinget okautimaga, nullieksane aivlugo;

25. Aktungilale, erngniliaminik erngnerkărtinago; atserarlugolo piva Jesusemik.

KAPITELEMIK II.

Angutit illissimajut Kristuse tuksiarvigivæt.

Jesuse erngniangõngmet Bethleheme Judæametome, Herodese attaniotillugo, ahak, illisimajut unanget (nellojut nunanginit) Jerusalemut pivut, okarlutik.

2. Erngniăngokamertok Judikut attanningit naneka? Uvlorianga unane tækkogaptigo tuksiarvigisartorpavut.

3. Attangub Herodesib tamaña tussaramiuk, koaksarpok, Jerusalemiullo illunatik;

4. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut iñungnetut tamaita kattikoleramigit; kiglissiniarpeit Kristusim innulerviksanganik.

5. Ipkoa okautivæt: Bethleheme Judæametome. Taimak aglaksimangmet nellautaijunut.

6. Igvit Bethleheme Judæab nuñangane, mingnerungilatit assieñit iglugasengnit Judæametuñit; illingnit piomãrmet Nalegak, iñutitamnut Israelib kinguvãnginut attañiokovlugo.

7. Illissimajut Herodesim ingmikut kaikoveit angegutsivlune: apperiniarlugit uvloritsamik kanga tækkotitomik.

8. Bethlehemut aikoveit okarlune: Aileritse nutarãrsuk apperkotigejartorlugo neñigupsiuk okautigissinga uvangatauk tuksiarvigijartoromagivara.

9. Attañek tussaramitsuk, aularput. Ahak, uvloriak uñane tækkojattik sivorlerivæt, nutarãrsum iñinget kollãnut pigame nokarpok.

10. Uvloriak tækkolermigamitsuk kuviasuvaksoadlarput.

11. Iglomut itterlutik, nutarãrsuglo arngnãlo Maria naipipakit: pãmangavlutik nutarãrsuk tuksiarvigivæt: iklervittiglo mattueramikit, pillipæt kẽnaujeksamik aupaluktamik, tippegiksaumiglo.

12. Siñektomagamik Gudim okaumagit Herodesemut utterkonagit, apkotemik assiagut nuñamingnut angerarput.

13. Aularmetta, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo, okarlune: makkitit, nutararsuglo arngnãlo pikik, nunnamullo Egiptenmut kem̃alerit, tavanelaulutit uvamnut okautsaulerkãrtinæk, nutarãrsuk Herodesib tokkuniaromangmago.

14. Makkipok tagva, nutarãrsuglo arngnãlo unuame ingminut pivæk, nuñamut Egiptenmut kem̃ãvok.

15. Tavanelerlune Herodese tokkotsearivlugo. Nalekam okausingit nellautsekovlugit, nellautaijokut imak okartok: Erngnera kaikolauktara Egiptenmit.

16. Herodese kausimalerame illissimajunnut tappagijaugame, kanningajadlalerpok,

nutarărsuit tamaita Bethlehemetut erkanetullo okkiuggit marrungnik nukkaklillo tokkotsartokoveit, illissimajut kiglissitsialauramigit sivorngagut (innulervianik.)

17. Nellautaijub Jeremiasim okausingit nellautsimalerput, imak okartok:

18. Kakkenne nippersoak tussartaujok, ogguadlarnerlo, keavaksoadlarnerlo, kaggudlarnerlo; Rahelib kittorngañe keagiveit, mañigortitaujomañanello nungutaungmetta.

19. Herodese tokkungmet, ahak, Nalekam Engelinget Josefe sakkerpa siñektomatillugo nuñame Egiptenme,

20. Okarlune: makkitit, nutarărsuglo arngnălo illingnut pikik, Israelib nunnanganut uttilerit; tokkungmetta nutarărsungmik tokkotsijomalauktut.

21. Makkipok tagva nutarărsuglo arngnălo neksardlugik, Israelib nuñanganut pivlune.

22. Tussaumagamiugle, Archilause attanniolertok Judæame, angume Herodeseolauktum attañiouinga kingormgutileramiuk, taikunga pinek sivŏralerpok. Siñektomatillugo Gudib perkungmago, Galilæam erkănut aularpok.

23. Iglugasengnut Nazaretemik attelingnut pivlune, tamaña nuñagilerpa. Nellautaijut okausingit nellautsekovlugit, imak okartut: Nazaremiomik attekaromãrpok.

KAPITELEMIK III.

Johannesib Babtiterijub ajokertuininganik.

Taipsomane Johannese Babtiterijok ajokertuijartortok iñukangitome Judæame.

2. Okarlune: kakkialeritse, (issumataritse) Killaub nalegauninga palligutingmet.

3. Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga, okarame: Ajokertuijub nippinga iñukangitome, Nalekam apkotiksanga ãkiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

4. Johañese añoralik nergsutsub kamelib merkungiñik, tapsekalarmelo amivinermik, piglertaujartullo igupsajartullo orksungit nerkigiveit.

5. Jerusalemiut añivigivæt, Judæamiullo, Jordanim erkanetut illunatik:

6. Babtitaujomavlutik tapsomunga Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlugit.

7. Farisæerillo Saduzæerillo uñuktut babtisivinganut tikkimatsuk tækkogamigit, okautiveit: Kuglugiängojartose illipse! kia kemakovãse ningautsimit piomãrtomit?

8. Atle kiglilingmik sãgiarluse, ablapsamik issumakaritse.

9. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atãtagivavut. Okautivapse ujarkeñit makkonanget Abraha Gudib 'kitorngitisarajarpa.

10. Ullimaut napartub miñernanganelerpok. Napartok nelliak ajungituñik paungakangitok, kippijaũniartok ikkomamut egilugo.

11. Uvanga iñermut Babtipapse nutãmik issumakarkovluse; kingunipkut tikkituksak pitsartunersauvok uvamnit, nellopkotivungalo, tapsoma ittigagutinginnik tigumiarnæk; tapsoma Babtitsomãrpãse Añernermut ajunginermut ikkomamullo.

12. Tapsoma poagit tigumiarpa, keñatullivingme nettinga sañeromãrpa, kakojeksariktullo keñatullivingminut kattitsomãrpeit;

piungitulle ôtsomârpeit ikkomamut kamitsuitomut.

13. Taipsomane Jesuse Gallilæamit Jordanemut Johañesemut pivok, Babtitaujomavlune tapsomunga.

14. Johañesible iñerterpa, okarlune: Babtitaujariakaralloarpunga illingnut, igville tikkiparma.

15. Jesusible kiova, okantivlugo: Maña taimailerlanga; idluarnernik tamainik namaksijuksauvoguk. Perkova tava.

16. Jesuse Babtitaugame, tuavidlune timuarpok, ahak, killak kollâne angmalerpok. Gudim Añerninga Johannesib tækkova tingmiatut taubetut, akkartok, (Jesusib) kângañut pivok.

17. Ahak, nippe killangmit tussartaugivok okarlune: Tagva Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib nerringininganik, õktorluktauninganiglo.

Jesuse Aunernerum aitipa iñukangitomut, õktortaukovlugo Satanasemut.

2. Uvlunik marrungnik ungniakattartut nerringiname, kalerpok kingorngagut.

3. Oktortub Satanasib tikkipa, okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, ujarket ukkoa okautikit kakkojarorlerkovlugit.

4. Kiova okarlune: Aglait imaiput: kakkojatuinak iñum iñotigingila; Gudible okausingit tamaita kañinganit annijut (innotigiveit.)

5. Satanasim aularutiva iglugaseksoarnut ivsornaituñut, ãtilalo kattimaviub nuvugusinganut.

6. Okautivlugo: Gudim erngnerikpattit, akkarit, aglaksimangmet: pivlutit Engeline perkojomãrpeit, erkisimiartaukovlutitapputiluti llo, ittikkettit apõrkonnagit ujarkeñut.

7. Jesusim okautiva: Taimaktauk aglaksimagivok: Gude Naleket õktorniarnago.

8. Ama Satanasim aitipa kakkaksoarmut kingiktorsoarmut, Sillarsum attannioningit tam̃aita ãnanauningillo tapsomunga kem̃ergojautipeit.

9. Okautivlugo: makkoa tamaita illingnut tuñijomavakka, pãmangavigijomagumga tuksiarvigilunga.

10. Jesusib tava okautiva: Satanase uvamnit aul̃arit, agl̃aksimangmet: Gude Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniarpet.

11. Satanasib tava kem̃ekpa; añak, Engelit tikkipæt kivgartorlugo.

12. Johañese pititaujok (parngnanẽrsimavingmut) Jesusib tussaramiuk, Galilæamut pivok.

13. Iglugaseksuit Nazaretemik attiggit kemmekpeit, Kapernaumut im̃arbiub siñanetomut pivok, Zabuloniblo Naftaliblo erkængne, tagvanelerdlune.

14. Taimak pivlugo nellautaijum Jesaiasim okausingit nellausimavut, imak okartok:

15. Zabuloniblo Naftaliblo nunagik, im̃arbingmut sãngmijuk, Jordanim akkiane, Galilæablo nellojulik.

16. Iñuit tãrmiut, kaumajorsoak tækkovæt, tokkublo tachãnetunnut kaumajok nuisimavok.

17. Taimanget Jesuse ajokertuilerlune (okautsiñik tussarnertuñik) imak okarlune: kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) Killaub nalegauninga kaglilerpok.

18. Jesuse Galilæam iñarbinget sinane pissukame, angutik nukkarẽk tækkovak, Simon, Petrusemik attibsalik, nukkangalo Andrease; nullutsettik kivitipakit iñanut mingeriarniarteogamik.

19. Tapkungnunga okarpok: malliktinga, ñungnik aulasariartitsongovaptik.

20. Tuavilutik nullutsettik kemekpeit malliglugolo.

21. Tagvanget sivorliolerame, assiæk nukkarẽk tækkogivæk, Jakobuse, Zebedæusim erngninga, nukkãlo Johañese, atãtatik illagællugo, umiakotometut, nullutsettik killaijardlugit; kaikogivak.

22. Tuavilutik umiakotok atãtatiglo kemmekpakit malliglugolo.

23. Jesusib Galilæab nuñanga tamãt aulava, illiñiarvinginelo ajokertorlugit, Nalegau-

nermiglo okautsinnik tussarnertuñik okautilerpeit, sunatuinarnik kañimasiggit iñungnetut innulilugit.

24. Tussaumavættauk Siriamiut illunatik. Ajulertullo suñatuinarnik ãniagit, Satanaseggillo, illissimailingajullo, tumaujullo tapsomunga ãtipeit, tamaita iñuliveit.

24. Iñugiartorsuittauk mallikpæt Galilæamit, iglugaseksuiñillo tellimaujortunit, Jerusaleñillo, Judæamillo, Jordanim akkianillo.

KAPITELEMIK V.

Pilloridlartunnik.

Innugiartorsuit tækkogamigit, kakkamut majorarpok, ingilerame illiñiartingita tikkipæt.

2. Okalerlune imak ajokertorpeit:

3. Pilloridlarput aglujut añernerme; Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

4. Pilloridlarput kiksartut: mannigortaujomãrmetta.

5. Pilloridlarput keñuẽtut: Nuña pigileramitsuk.

6. Pilloridlarput kãktut iñeruktullo Gudim idluarijanganut: Illummertaujomãrmetta.

7. Pilloridlarput nãpkiniktut: nãpkigijaujomãrmetta.

8. Pilloridlarput ivsornaituñik omættiggit: Gude tækkojomãramitsuk.

9. Pilloridlarput ullapirsaijut: Gudib kittorngangiñik taijaujomãrmetta.

10. Pilloridlarput unangmijaudlartut idluarnek pigællugo: Killaub nalegauninga pigileramitsuk.

11. Pilloridlarpose iñuit suadlarppasse uvanga pivlunga unangmikpasselo, sunatuinarniglo okarnerluvigikpasse, sæglulutik.

12. Alliatitse, mañigoritsele, akkiksasse angidlaromãrmet killangme. Taimaktauk nellautaijut sivorlisse unangmigiveit.

13. Nuñab tarriogivãse. Tarriok pitsartujokarẽrpet, sumut ama pitsartutitauneijarpa? Attoreksaujungnẽrpok, egiteksauvlune iñugnut tullereksauvok.

14. Sillarsoarmiut kaumanerivãse. Iglu-

gaseit kakkab-kãnganetut tækkuksausuertuksaungilet.

15. Nennergoak ikkinginivæt, kattaujam attãnut illivlugo, nenneroarvingmulle pivok, Iglometut tamaita kaumartipeit tagva.

16. Taimaktauk nennergoasse kaumarille iñungnut, ajungitulliarnipsingnik tækkokovlugit Atãtasse killangmetok nakorekovlugo.

17. Pejaijartorasugingilapsinga perkojennik, nellautaijullonẽt aglanginik. Pejartungillakka, namaksilugit piñiarpakka.

18. Ahaññerik okautivapse: Killaglo nuñalo nungukãrtiñagik, perkojet aglangit mingnek, tittãrsuglonẽt nunguniængilak, tamakkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

19. Maña perkojet ukkoa illanganik mingnermik nalengitok, iñuit taimak ajokertorlugit, tamna mingnermik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane. Nalektorle taimaglo ajokertuijok, tamna angijomik taijaujomãrpok Killaub nalegauningane.

20. Okautivapsele: Idluarnerungikupse aglangnik illissimajuñit Farisæeriñillo, Killaub nalegauninganut piñiatsengilase.

21. Tussalauktose sivorlise okautsaung-

metta: Iñuarniarnæk; iñuartorle erkartorvingmut pijeksauvok.

22. Uvangale okautivapse: Kattangumi-nut ningartok, erkartorvingmut pijeksauvok; kattanguminulle Racha (unãluk) okartok, kaggimiovingmut pijeksauvok; sillaitomigle okartok, egiteksauvok korkomut ikkomalingmut.

23. Tamaña pivlugo tunergotit illijomagungne altaremut, tagvanelo erkaiguit, kattanguvit passivatit;

24. Tuñergotit altab sãnganekãlarle, kattangutillo saimarsarijartorlugo; tuñergotit tava tunijartorlugo piuk.

25. Illingnut akkerartortok saimaniaruk, aiparilutit sulle apkome; akkerartortingnut uñertojaukoñæk kiglissiñiartomut, kiglissinniartublo pitiniaratit kivgaminut, tapsoma parngnanẽrsimavingmut egilutit.

26. Ahammerik okautivagit. Tagvanget añititauniængilatit, kẽnaujet naggatiksanget akkillerkãrtiñagit.

27. Tussalauktose sivorlisse okautsaungmetta: Arnarniarnæk anguniarnæglonẽt.

28. Uvangale okautivapse: Arnamik tæk-

konãrtub arngnarniaromavlugo, tapsoma arngnarniarẽriva omamine.

29. Tallerpiub ĩsivit asserorniarpattit, peruk egilugolo, ajunginersauvok illingnut, timivit illanga asserorpet, timit tamat perkonnago ãniatitsivingmut.

30. Tallerpilonẽt aggakpit asserorniarpattit, nakkarkit egilugillo. Ajunginersauvok illingnut avativit illanget asserorpet, timit tamat perkoñago ãniatitsivingmut.

31. Taimaktauk okarsimagivok: Nulliaminik avitsijub, tuñi:ıajarpa aglangnik avitsitiminik.

32. Uvangale okautivapse: Nulliaminik avitsijub, (anguniartokangipet) nulliarẽngnek asserorpa; avtamiglo nullicktub, nulliarẽngnek asseroriva.

33. Ama tussarmijose, sivorlisse okautsaungmetta: Angãlungniarnek, Gudemulle angãleruvit malligeksarivettit okausitit.

34. Uvangale okautivapse: Angãlungniatsengilase, (Gudim attinga taivlugo) killangmiglonet, Gudim iksivautaringmago;

35. Nuñamiglonet ittigangita ikovragingmatsuk; Jerusalemiglonẽt, Attañersum iglugaseksoaringmagit.

26. Niakorniktauk angälungniarnæk, nujak attauserlonēt kakkorsinginangne kernersinginangnelonēt.

37. Okausisse imailarlit ahaila ahaila, aukak, aukak: Tappiket idluitomit pivut.

38. Tussalauktose okausekartomik: ĭse ĭsemik, kigut kigumik (akkiksakalarpok).

39. Uvangale okautivapse, idluitulliarvigjkpasse akkiviginiarasigik; ullutseknt tallerpikut erksārtauguvit, igloatauk manilermigiuk.

40. Añorarniglo aksārtauguvit, ulliksuittauk pigiliuk.

41. Meilemik attautsemik aipaujomaguvit marrungnik aipariuk.

42. Illingnit sumik tuksiartok, tunnitsivigiuk; allarniarnagolo attartoromajok illingnit.

43. Tussalauktose okausekartomik: Iñukattit nægligiuk, omigijit omigiuk.

44. Uvangale okautivapse: omigijisse nægligissigik; illipsingnut okausiluktut saimartissigik; Illipsingnik omisuktut ajungivigiuiarsigik; illipsingnik kiksartitsijut unangmijisselo tuksiarutissigik.

45. Kittorngarilerkovluse Atãtapse killangmetub. Tapsoma sekkeñine nuekova ajortuñullo ajungituñullo, sillalukojigivok idluartuñullo idluangituñullo.

46. Illipsingnik nægliktut kisseta nægligigupsigik, kanoẽtomik akkiksakaromãrkise tagga? Zoelnerillo taimailiunginivet?

47. Kattangutisse kisseta illæñãrnerigupsigik, sumik pijarialingmik pivise? Zoelnerillo taimailiunginivet?

48. Tamaña pivlugo namaksileritse, sorlo Atãtasse killangmetok namatsainarpok.

KAPITELEMIK VI.

Tunnijehsennik tuksiarnermiglo.

Ipaksiniarsigik tuñijeksasse, tuñiniarasigik inungnut nakorijaujomalluse; taimaipet akkiksakangilase Atãtapsingnit killangmetomit.

2. Taimak pivlugo tuñijiguvit tuñijekseñik, nipsautsiarkoñæk sivunerne takkormortotut

illiniarvingne iglullo akorngane, nakorijaujomavlutik iñungnut. Aham̃erik, okautivapse: Akkiksatik piarērpæt.

3. Tuñijeksen̄ik tuñijiguvit, saumit aggaktit nellolaulit tallerpit aggakpit tuñergutānik.

4. Tuñijeksettit sagvartaukoñagit, Atatavit sagvangitomik tautuktub, akkilleromārpātit sagvartome.

5. Tuksiarlutit tækkormortutun ĩniarnæk, taipkoa nængerlutik tuksiarlutiglo pivut illiñiarvingnelo, iglullo sāngine, tautugaujomavlutik iñungnut. Aham̃erik, okautivapse: Akkiksatik piarērpæt.

6. Igville tuksiaromaguvit ĩñiksarnut itterina, upkuangalo parngnanērlugo, Atātet sagvangitome tuksiarvigiuk: Atātavillo sagvangitomik tautuktum, akkilleromārpātit sagvartome.

7. Tuksiarupse okausisse amisuliniarasigik nellojutitut; taipkoa tussartaunasugivut okausekarangamik amisunik.

8. Tamanna pivlugo taipotitunæk-ituksaungilase: Atātapse attoriakartasse kausimava tuksiarvigekārtinago.

9. Taimak pivlugo imak tuksiaritse: Atãtavut killangme! akkit nakorijaule,

10. Ñalegauñit kaigiarle, perkojettit malliktaulit nuñame sorlo killangme;

11. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

12. Ajornivut issumagijungnẽrkit, sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijungnẽrpavut;

13. Oktorlungnartomut pitinata; piulittigulle ajortuñit. Nalegaunek, pitsartunerlo, ãnanaunerlo, pigigangne issokangitomut. Amen!

14. Innuit tañarninginit issumagijungnẽrupsigik, Atãtapsetauk killangmetum issumagijungnẽromãrpãse tañarnipsingnit.

15. Iñuille tamarninginit issumagijungnẽrniængikupsigik, Atatepsetauk issumagijungnẽrniænginivãse tañarnipsingnit.

16. Neringitaraigupse añuniarase tækkormortotut, kẽnatik tautorlertipeit nerringitarangamik, iñungnut tautugaukovlutik. Akañerik, okautivapse: Akkiksatik piarẽrpæt.

17. Nerringitaralguit, niakut mingoaruk ermiklutillo.

18. Nerringiñernik tækkoterkonnæk innungnut, Atãtangnulle sagvangitometomut; Atãtaville sagvangitomik tautuktub, akkilleromãrpãtit sagvartome.

19. Perkutiñik pikuminartunik kattersijuksaungilase nuñame, kaurulillo marngertorneroblo asseroreksangiñik, tigliktullo piomajeksangiñik tigliklugit.

20. Perkutinigle pikuminartuñik kattersoiniaritse killangme, kaurulillonet marngertornerublonẽt asserojuigeksanginik, tigligajuktullo piomasoreksangiñik, tiglingneræt ajulerlugit.

21. Perkutisse neijormattigik omættipse.

22. Ise timib kaumarninga-ĩpok. Isit idluarune, timit illunane kaumaromãrpok.

23. Isit nellangaikune, timit illunane tãromarpok. Kaumajorle illungñetok tãksikpet, tãksoak ingminik kañok angitigiva?

24. Angajokængnut marrungnut kivgartortokarniængilak, aipa omigilãrpalonẽt, aipa nægligilugo; ubalo aipa ungagilãrpa, aipanga nachogilugo. Gudelo nunnab pingillo attautsekut kivgartorlugit sapperpose.

25. Tamaña pivlugo okautivapse: Iñosisse

pivlugo siarklerniarase, nerkiksapsingniglo-
nẽt im̃iksapsingnilonẽt; timipselonẽt añorak-
sanginik. Iñosisse ajungineröngilet nerkik-
señit? Timisselo ajungineröngilet añorat-
señit?

26. Tingmitset killaub attanetut nautser-
torissigik. Karngãtitsingilet, perorsejeksen-
nik kattersinatiglo kem̃atullivingmut; Atã-
tapselo killangmetub nerritipeit. Taipko-
nanget ajungineröngilase?

27. Kina illasse ingminik tapperungnarka
tallitut attautsetut takkitigijomik, taimak
siarklerutigigalloarpa?

28. Sogle añoratset siarklerotigivissigik?
Paunaujaujartut, nuñab merkungit kañok
perortut tækkunarsigik, señangilet, peraing-
ilellonẽt.

29. Okautivapsele: Salomolonẽt piñarnad-
lartok añorariksimangitok taipkoa illanget-
titut.

30. Iviksuket nuñametut, uvlome perortut,
kaukpelle kieksaumut egiteksaujut, Gudib
taimak piñernartinamigit: añorartitsomangi-
nersarivasse? Okpernekitose tagva!

31. Taimak pivlugo issumanerlugaselo

imak okarase: Sumik nerrijomãrkita? Sumig-
lo im̃eromãrpita? Sumiglonẽt añoraksakaro-
mãrkita?

32. Makkoa tamaita nellojut piñasuarpeit; Atãtapsele killangmetub kausimavãse, taimaitomik ajorsartose.

33. Gudib nalegauninga idluarningalo pinniarkãrsigik, tava tunnitsiviajomãrpose tamakkoninga tamainik.

34. Taimaimet kauksak issumaginasiuk, kauksak piksaminik piñialermet. Namakpok uvlut illunatik ingmikut pinniarviojarangeta koksesungnartomik.

KAPITELEMIK VII.

Kristusib ajokertuivlune okalaninga sorẽrpa.

Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk.

2. Kanoẽtomik passiklerpose, taimak passijaujomãrposetauk; õktutipsingnut õktorviojomãrivose.

3. Kattanguvit ĭsinget sarmiktavininga sõg tækkoviuk, auvek ĭsingnetok mallugingilet?

4. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga sarmiktaverngit isingnit pĕromavara? Ahak, áuvek ĭsingnepok.

5. Takkormortotit, auvek ĭsingnit pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktavininga pĕrasuarlugo piuk.

6. Ivsornaitok tuñiniarasiuk kingminut, sappangasselo eginasigik kuingĕngiñut, ittigangiñut tullerartaukoñagit, sabvigiluselo alliktoromavluse.

7. Tuksiaritse, tuñijaujomărpose, keñilauritse, neñilijomărpose tagva; aviloritse, upkuerutsaujomărpose tagva.

8. Tuksiartok, pilărpok keñertorlo, nennisilarpok, avilortorlo upkuĕrutsaulărpok.

9. Innub kia illapse, erngninget tuksiarvigippago kakkojamik, ujarkamik tuñitsiviginiarpauk?

10. Aulasagamiglonĕt tuksiarvigippago, kuglugiangojartomik tuñitsiviginiarpauk?

11. Illipse, ajoralloartose, kittorngasse tu-

nitsivigigapsigik tunnergutiñik ajungitunik; anginersamigle Atătapse killangmetub tuksiarvigijiñe tuñitsiviginiarpeit ajungitunik?

12. Taimaimet, innuit kanoĕtomik pinniarkogupsigik illipsingnut taimaktauk pigissigik; tamedsa perkojet nullautaijullo aglangit.

13. Ittervikitokut itteritse: Ittervik nerotõngmet, apkosinerlo sillingmet ãniatitsivingmut săngmijok, uñuktorsuit tamana attorpæt.

14. Ittervigle nerokipok, apkosinerlo amipok, innogumut săngmijok, ikkitullo nagvarivæt.

15. Kamatitse nellautainarluktuñik, taipkoa sauket aminginik añorakardlutik tikkipăse, illumikulle kĕsuktorsõvut sorlo amerkut.

16. Sullininginit illitarinajarpasse. Paunget Dornenit pĕjarajarpattigik, Feigillonnet Distelinit kattersorajarpattigik?

17. Taimaktauk napartogiktut illunatik Paungakarput ajungituñik: Napartorle ajortok paungakarpok ajortuñik.

11. Napartok ajungitok ajortuñik paung-

akarviojungnængerpok, napartorlo ajortok paungakarviojungnænginivok ajungituñik.

19. Napartok tamaita ajortuñik paungakartut, kibloromărpeit ikkomamnullo egilugit.

20. Tamaña pivlugo sullijangiñit illitarinajarpasse.

21. Illunatik itterniængîlet killaub nalegauninganut uvamnut okartut, Nalegak, Nalegak; Atătamale killangmetub perkojangiñik nallektut kissimik.

22. Uvloksame nelliutsomărtome unnuktut imak okautijomărpănga: Nalegak, Nalegak, atterne nellautsitikseñik okalaungitogut? Añernekulluit atternut añitilaungilavut? Unnuktuñiglo tattaminiarnartullingitogut atternut?

23. Tava akkijomarpakka: Sulle illitaringitsainarpapse, tamapse kemeksinga ajortulliartose.

24. Tamaña pivlugo okautsimnik makkoringa tussartok, malliktorlo, adsigektipara angumik sillatojomik igluliortomik, tapsoma tungavilerpa kairtomut.

25. Sillaluksoalermet, kussermello, año-

rersuillo akkunadlarlutik, akkingmidlarmago, iglo orrungilak, kairtomut tungalerame.

26. Makkoningale okautsimnik tussartub, mallingitublo, adsigiva angut sillaitok, iglulliortok siorkeñut.

27. Sillaluksoalermet, kussermello, añorersuillo akkunadlaramik akkingmidlarmago, iglo orrovok, serkorpalludlarlune.

28. Okausillo tamakkoa Jesusib năgamigit, innuit ajokertuiningit tattamminiariveit.

29. Kimnadlartomik okarmet, aglangnik illissimajotun ajokertuingimet.

KAPITELEMIK VIII.

Kristusib tattamminiarnartulliangiñik.

Kakkamit attersarmet, iñugiartorsuit mallikpæt.

2. Ahak, angut kallaktok aggerpok, tuk-

siarvigiva okarlune: Nalegak piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

3. Jesusible aggañe issaktipeit aktorlãlo okarlune: Piomavunga, kallagungnẽrit. Tagvainak kallagungnẽrsrãpok.

4. Jesusib okautiva: Udsertolerit assingnut taimak okarniarnæk: ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tunnergatiksarlo Mosesib tunnerkojanga tunnilugo, kallagungnẽravit nellojungnerkovlugit.

5. Jesuse Kapernaumut aingmet, Sorsuktukset kappitangeta tikkipa, tapsoma tuksiarpa.

6. Okarlune: Nalegak, kivgara iglumne nellavok, kuglualãjovaksogame ãnilekteradlartok.

7: Jesusib okautiva: Innulijartoromavara.

8. Sorsuktukset kappitanget kiovlune, okarpok: Nalegak nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut; okarille okautsemut attautsemut kivgara piungnailãrpok.

9. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivgakalarmalo sorsuktukseñik, illangenut okaruma: Ailerit, aigivok; ama illangenut:

Kait, kaigivok: kivgamnullo: Señalauruk
una, señava tagva.

10. Tamaña Jesusib tussaraminuk, tat-
taimñiariva; malliktiñe okautiveit: A-
hamerik okaupapse, taimak angitigijomik
okpernermik nagvalaungitunga Israelittin-
ne.

11. Okautivapsele: Unnugiartorsuit un-
anget pãngello kaijomãrput, Abrahalo Isaglo
Jakolo iksivakattigēleromãrpeit killaub nale-
gauningane.

12. Nalegauniuble kittorngangit ajektau-
jomãrput tãrtorsoarmut, keavaksoarlutiglo
agleruladlaromãrput.

10. Sorsuktukset kappitanget Jesusib o-
kautiva: Ailerit, okperijarnik pilarpok. Kiv-
ganga nellunaikutãne taipsomane piungnēr-
pok.

14. Petrusib iglunganut Jesuse pivok: Nul-
liangēt arngnã nellajok kañimanartomut kan-
nimavlune tækkova.

15. Aggangittigut tiguva, kañimanartub
kemengmago, makkipok kivgartorvigællu-
git.

16. Uñulermet uñuktut satanasiggit pi-

tipeit tapsomunga, añernekulluit okausẽnarnut añitipeit, suñatuinarniglo kañimassiggit piungnẽrtipeit.

17. Nelliautaijub Jesaiasim okausingit nellautsilerput, imak okartok: Sangẽnivut ingminut pitidlugo, kanimalungnivullo nangmarpeit.

18. Jesusim iñugaseksuit illumajiñe tækkogamigit, iñam akkianut ikkărkojivok.

19. Aglangnik illissimajub tikkipa okautivlugo: Ajokertuijok, mallijomavagit aiviksarnut tamainut.

20. Jesusible okautiva: Terriañitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Iñuble erngninga iñangaviksakangilarlonẽt.

21. Assiet illiñiartime illangeta okautiva: Nalegak, aikărlaulanga atătaga illuverlugo.

22. Jesusible kiova: mallinga, tokkungajut tokkungatittik illuveriartorlittigik.

23. Umiakotomut ikkivok, illiñiartingillo mallikpæt.

24. Ullajujarsoarlo iñarbingme, maggillo umiakotok itibsuavlugo pivæt, Jesusele sinniktok.

25. Illinniartingita tikkipæt, tuppardlugo okautivæt: Nalegak piulittigut, umiolerapta.

26. Okautiveit: Illipse okpernekitose, sõg. nangiarkise? Makkipok, añorelo imarbiglo iñerterpæk; añorekarungnĕrpok tava ikkoblialilarmelo.

27. Iñuille tattaminiarput, okarlutik: Kina una angut, iñertermagik añoriblo immarbiublo nalekpæk.

28. Imarbium akkianut, Gergesenerit erkanut pivok. Satanasenik pitalak nellaupak, illuvernit añijuk: Erksinartorsõmeñik, apkut tamaña attordlugo sappernartok.

29. Ahak, nipliadlarlutik okarpuk: Sunniarpaptigit Jesuse, Gudib Erngninga? nelliutekărtinago kappiaisuktitsartorpittiguk?

30. Kaningitangiñe kiungĕngigaseksuninĭtut nerrijut.

31. Añernekulluit tuksiarvigivæt, okarlutik: Añititsomaguptigut, kuingĕngigaseksoarnut tapkonunga pullarkottigut.

32. Okarpok tava: Aularitse. Añigamik kuingĕngigaseksoarnut pullavut. Ahak, kuingĕngigaseksuit illunatik ingminik ejukadlarput imănut, ippivlutik imăne.

33. (Kuingẽngiñik) mianẽrsijut kem̃avut, iglugaséksoarnut aivlutik, tamaña okautigijartorpæt, kañorlo satanaselæk illijuk.

34. Ahak, iglugaseksoarmint illunatik añivigivæt, Jesuse tikkilugo. Tautukamitsuk tuksiarvigivæt, erkamingnit aularkovlugo.

KAPITELEMIK IX.

Apostele Matthæus anerimaningañik.

Umiakotomut ikkivok, ama uttimut ikãrdlune, iglugaseksoarminut pivlune.

2. Ahak, tapsomunga ãtsivut tumaksajomik, aumitiñe nellajomik. Okperusingit Jesusib kausimagamigit tumaksajok okautiva: Erngnera mañigolermit ajornitit issumagijanjungnẽrput.

3. Aglangnigle illissimajut illangit illumikut imak okarput: una akkerartorpok Gudemut.

4. Jesusim issumangit kausimagamigit,

okarpok: Sõgle omættipsingne issumalukise?

5. Sumik okariak ajornænginerova: Ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonĕt: makkitit, arvertarlutillo?

6. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok: Makkitit aumititit pikit angerarlutillo.

7. Makkilune tava, iglominut angerarpok.

8. Iñuit tamaña tækkogamitsuk, tattamiarput, Gudelo nakoridlarpæt, iñuit taimaitunnik pitsartudlartuñik tuñilaungmagit.

9. Tamaña kemekkamiuk, iñuk tækkova tuñiorkaivingme iksivajok, Matthæusemik attelik, mallinga okautileramiuk. Nikkovilune mallikpa.

10. Iglome nerrimavingme iksivatillugo: Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut tikkipæt Jesuselo illiñiartingillo ikterkattigivlugit nerrimavingmut.

11. Farisæerille tækkogamitsuk, illiñiartingit okautiveit: Sõg ajokertortipse Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigivagit?

12. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiveit: Atsuilit iñulijikariakangilet, kannimajut kissimik.

13. Tamattomale tukkinga illiñiarijartorsiuk: Napkiginek kuviagivara, tuñergutille idluarinagit. Idluartut kaikojartulaungilakka, ablapsamik issumakarkovlugit ajorniggille kisseta.

14. Johañesib illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sõg uvagullo Farisæerillo nerringipakkita uñuktunik, illiñiartittille agleratik nerriniarket?

15. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut kiksartuksauvet, uiksak neijortigingmatsuk? Nelliutsomãrporle uiksamik aksartaularput, tagva agleromãrput nerrinniaratiglo.

16. Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok. alliktornerlo pivalliarpok.

17. Weinelo nutãk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit nutaungitut, Weinelo kovituinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutãmik imerkautiñut

nutãnut im̃ertutijeksauvok tamarmik tava asserojuikattigẽkpuk.

18. Taimak okautingmagit, angajokangita illanget, Jesusim ittigangiñut pamangajartorpok okarlune: Nalegak, pañiga maña tokkovok; aggangnulle aktorijartoruk, iñuniarpok tava.

19. Jesuse nikkogivok, malliklugolo, illiñiartine illagivlugit.

20. Arngnarlo okkiut arkangemit aggartut aunãtsainartok, añoranget siñãgut aktorijartorpa tuñuanit.

21. Illumigut okarame: Añorangalonẽt aktorupko, piungnailarpunga.

22. Jasusible keviarlune tækkova,okarlune: Pañiga kuviaisugit, okpernivit piungnertipãtit. Arngnak taimna tagvainak piungnẽrpok.

23. Jesuse angajokam iglunganut itterame, nipsartut iñuillo aulajaludlartut tækkogamigit,

24. Okautiveit: Aularitse, niviarsiak uña tokkungilak, siñituinarporle. Ĩjoridlarpæt.

25. Iñuille añisimangmetta: Itterlune ag

gangittigut tiguva; niviarsiak tava makki-
pok.

26. Tamaña tussaumajaulertok nuñanit
taipsomane tamaine.

27. Tamaña Jesusib keñengmago, tau-
tungituk mallikpæk, nippekortovlutik okar-
tuk: Igvit Davidim Erngninga nãpkigitti-
guk.

28. Iglomut ittermet, tautungituk tikki-
pæk. Jesusible okautivak: okperivikko i-
maitunik piñiaraptik? Kiovæk: Ahaila, Na-
legak.

29. Ĩsikikut aktorpak okautivlugik. Ok-
peraptik taimaileritik.

30. Tautulerpuk tagva. Jesusib unipkar-
kongilak tamattominga okarlune: mianeritik,
tamaña iñungnut kausijaukoñago.

31. Tapkoale uñipkarijartorpuk nuñenut
taipsomane tamaiñut.

32. Tapkoa añimenik, ahak, iñuk Sata-
naselik okarungnængitok tapsomunga ãti-
pæt.

33. Añernek idluitok añititaungmet, oka-
rungnængitok okalerpok. Innuille tattami-

nialerput okarlutik: Taimaitomik tækkung-
itsainarpogut Israelitiñe.
34. Farisæerille okarput: Añernerit idlui-
tut añitipeit, taipkoa attañingeta pitsartuning-
anut.
35. Jesuse arvertarpok iglugaseksoarne
niuvervingnelo illunaitigut, ajokertuivlune
illiñiarvingiñe, okautsillo tussarnertut nale-
gaunermik okautigivlugit, iñungnelo atsui-
liolungitut kannimajullo suñatuinait iñuliveit.
36. Iñugaseksuit tækkogamigit näpkigiveit;
perlermetta siamadlarlutiglo, sorlo sauket
mianerijikangitut.
37. Illiñiartiñe okautiveit: Kattersivik
angijovok senajukselle ikkidlarput.
38. Tamaña pivlugo kattersivium angajo-
kanga tuksiarvigissiuk señajuksenr ik tillik-
lerkovlugo kattersivingminut.

KAPITELEMIK X.

Apostelit tillijaulerput tattamminiarnartulliartorkovlugit.

Illigniartiñe arkangemit aggartut kaikoveit,
añernernut makkojungnartuñut pitsar-
tojomik tuñitsivigiveit añitekovlugit, ãnia-
jullo tamaita kañimajullo tamaita iñulidlar-
kovlugit.
2. Arkangemit aggartut Apostelit attingit
tamedsa: Simon, Petrusemik taijak, nukkãlo
Andrease; Jakobuselo, Zebedeusim erng-
ninga, nukkãlo Johañese;
3. Fillipuselo, Bartolomeuselo; Tomaselo,
Matthæuselo, Zoelneriojok; Jakobuselo, Al-
feusim erngninga, Lebbeus, Tadeusemik a-
tibsalik,
4. Simonelo kanamiok, Judaselo Ischa-
riote (Jesusib) pititigijomãrtanga.
5. Tapkoa arkangemit aggartut, Jesusib
tilliveit, innertilaitalo okautiveit: Nellojut

apkosininginut ainiarase, Samarittillo igluga-
seksoanginut itterniarase.
6. Aititsele saukenut tamarsimajunnut Is-
raelim iglunganit pijuñut.
7. Ajokertuijartorluse, imak okaritse: Kil-
laub nalegauninga kañipok.
8. Kanimajut iñulidlarsigik, kalladlartut
kallagungnĕrtissigik, tokkojullo omartissigik,
añernerillo idluitut añitissigik. Akkillernago
pigapsiuk, akkillernagolo tuñissiuk.
9. Kĕnaujeñik kakkortaniglonĕt, aupaluk-
teniglonet kañujeñiglonĕt tapserusiarasse;
10. Takkoarvekaraselo ingerartilluse, an-
oratsængnik marrungnik attorniarasetauk,
ittigagusiaraselo, ajaupiaraselo: Señajok ner-
kiksaminik piariakarmet.
11. Iglugaseksoarnut iglugasengnullonĕt
itterupse; kiglissiniaritse tagvane ittervigija-
riakartomik, taipsomanetsainaritse aulakă-
rase.
12. Iglomut itterupse, iglub tamattoma
iñungit sallutikissigik.
13. Tamattoma iglub iñungit pillorikpetta,
ullapirsautisse taipkonunga piomărpok. Pil-

loringipetta, ullapirsautipse uttervigiomãr-
pãse.

14. Illangita illellioromangippasse, okau-
sisselo tussaromangippagit: Añititse tag-
vanget iglomit iglugaseksoarnillonẽt, ittik-
kapse señerkarningit señẽjarsigik.

15. Ahamerik, okautivapse: Sodomiblo
Gomorablo nuñagik pidlartaunikinersaujo-
mãrpuk erkartuvium uvluksangane, igluga-
seksoarnit ukkonanget.

16. Ahak, sauketut tillivapse amerkut ak-
korngañut; tamaña pivlugo sillatutsiaritse
kuglugiangojartuttitut; añerpanarkititsele
taubitut (akkigiojartuttut).

17. Iñungnigle illimasuleritse, Kiglis-
siniarvingmingnut taipkoa ãtitsomãngmasse,
ipperartordluselo illiñiarvingmingne.

18. Attañernullo Attañersoarnullo ãtitso-
mãrpãse pivlunga: Taipkoa, nellojullo nello-
jungnẽrotiksangiñut.

19. Ãtippasele sivoraniarase, kañoẽtomik
sumiglonẽt okausiksakarapse; tavanetuale-
rupse tuñitsiviojomãrpose kigosiksapsing-
nik.

20. Illipsingnik okangitose, Atătapsele
añerninget okartipăse.
21. Kattangutib kattangutine tokkomut
pititsomărpa, erngninelo angutæt, angajokat-
tiglo kittorngangita illaratsautilarpeit tokko-
kovlugillo.
22. Illunatik ŏmigijomărpăse, attera piv-
lugo. Sokkosijuitorlè naggatiksamut pillo-
riktitaujomărpok.
23. Iglugaseksoarne tagvane kappiaisuk-
tippasse, assieñut kemătitse. Ahamerik, o-
kautivapse: Israellittit iglugaseksoangit inge-
rajarĕrvigingilasse, Iñum Erngninga tikke-
kărtinago.
24. Illiñiartok illiñiartitsijiminit ajungine-
rungilak, kivgarlonĕt nalekaminit angine-
runginivok.
25. Illiñiartok illiñiartitsijimitun-ĭkune,
kivgarlo nalekamitun-ĭkune, namaksivok.
Iglum angajokanga Beelzebumik taigamit-
suk; iglomiokattingillo taimaktainajarpeit.
26. Tamaña pivlugo erksiginiarasigik.
Sagvangitut illunatik sakkertitaujomărput,
angigutsutillo illunatik nellunatsengilet.
27. Taktome uvamnit tussartasse, okauti-

gissigik kaumajome: Isipjutaujut tussartásse okautigissigik iglut kangiñe.

28. Erksiginiarassigik, timinik tokkotsijut, tarngninigle tokkotsinek ajormetta. Anginersamigle taimna erksigissiuk, timiniglo tarngniniglo asserortitsinek sappingitok ãnianartovingme.

29. Kutsertæk marruk kẽnaujarãrsungmik attautsemik akkekarpangilæk? Ukkoa illangellõnet nuñamut kattangniængilak Atãtapse perkungippago.

30 Nutsesse illunatik kittitaumavut.

31. Tamaña pivlugo erksiniarase: Kutsertavaksoarnit ajunginerõgapse.

32. Tamaña pivlugo uvamnik okausilik iñungnut, okautigijomavara Atãtamnut killangmetomut.

33. Uvamnigle missiutilik iñungnut, missiutigijomãrparatauk Atãtamnut killangmetomut.

34. Ullapirsaijartorasugingilapsinga nuñamut. Ullapirsaijartungitunga saviksoarmigle pititsivlunga.

35. Tikkiuama, erngnek illumiotidlugo angutãnut, pañiglo arngnãnut, okkoarlo sakkianut.

36. Iñub omigijingit iglomiokattingita.

37. Anguminik arngnãminiglonẽt uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik. Ernerminiglo pañiminiglo uvamnit næglingnersak, illakarniængilak uvamnik.

38. Señingajuksaminik (kappiaisutiksaminiglonẽt) nangmagomangitok, uvamniglo malligomangitok, illakarniængilak uvamnik.

39. Iñoserminik ivlertsijub, taipsoma assiujijomãrpa, iñoserminik assiujijub uvanga pivlunga, nachvaromãrpa.

40. Illipsingnik illelliortub, illelliorivãnga, uvamnigle illelliortub, tilliklertok uvamnik illellioriva.

41. Nellautaijomik illeliortok, nellautaijotut akkiksakalãrpok. Idluartomiglo illelliortok, idluartongmet, idluartotut akkisakalãrpok.

42. Ukkoarãrsuit illanganik imertitsijok erngusiarsum imanganik niglinartomik, illiñiartigigapko: Ahamerik, okautivapse, akkẽngartauniængilak.

KAPITELEMIK XI.

Johanesib illiniartingit tillijauvut Kristusemut.

Okautsiñe perkojene (tamakkoa) Jesusib nãgamigit illiniartiminut arkangemit aggartuñut: tagvanget aulalerpok, ajokertuivlunelo okausijartorpok iglugaseksoangiñut.

2. Kristusib piñiarninginik Johañese tussarame parngnanẽrsimavingme, illiñiartingne marruk tillivak,

3. Imak apperijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit assigivãtillonẽt neriugijapta?

4. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tussartaptingniglo;

5. Tautungitut tautulerput, tussiætut pissulerput, kalladlartullo piungnẽrput tussilartullo tussalerput, tokkungajut omarput, aglujullo okautsauvut okautsiñik tussarnertuñik.

6. Pilloridlarporlo sinaungalungitok u-
vamnik.

7. Uttermeñik, Jesuse okalerpok iñungnut
Johañesemik: Iñukangitomut suna tækko-
jartorpissiuk? Iviksoak añorib aulatanga su-
natuinarnut?

8. Sunalonẽt añivluse tækkojartorpissiuk?
Iñuk añorariktok? Ahak, añorariktut, attan-
nersuit iglungiñe itsongovut.

9. Suñalonẽt añivluse tækkojartorpissiuk?
Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-
kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijo-
mit angnerojok.

10. Taimnaujok, aglait okautigijanget:
Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apko-
tikset sivunerne akiksorkovlugo.

11. Ahamerik, okautivapse: Arngneñit
erngniangojokangilak, Johañesemit Babtite-
rijomit anginerõjomik; mingnerle Gudib
nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

12. Johañesib Babtiterijub uvlungita king-
orngagut, sulle tagvunga, killaub nalegau-
ninga nujariakadlarpok, tapsomingalo piñi-
artut amuniarivæt.

13. Perkojet neïlautaijullo illunatik nel-
lautsilaukput Johañesemut tikkidlugo.

14. Tamañalo okperijomagupsiuk, tagva
Eliase tikkitaksak.

15. Tussajungnik siutelik tussarle.

16. Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka?
Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut,
ingmingnullo nipliutikattartut,

17. Okarlutik: Nipsausiarvigilauktape, o-
kigẽseromangitosele; kiksarnartomiglo okau-
tilauralloarpapse, keajomañaselo.

18. Johañese tikkitok, nerrinanelo im̃ing-
imet anernekullukartok okarput.

19. Iñum Erngninga tamaungartok, nerri-
larmelo im̃ilarmelo, okarput: Iñuk una ner-
rẽnartorsoak, Weinemiglo im̃ẽnartorsoak,
Zoelnerit ajortulliartullo illænarijanget. Gu-
dible illissimajusia idluartitaujomãrpok kit-
torngaminut.

20. Iglugaseksuit iñungit suadlalerpeit,
tattam̃iniarnartulliviginersarilauktañe, ajo-
rungnængimettalo.

21. Kappianamek Korazina! Kappiana-
mek Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo imai-

tut tattam̃iniarnartut pikpetta, sorlo illipsingne pijut; kakkialernermut põksatuinarnik añorakamerungnẽrajalauktut arsameniarlutik.

22. Okaupapsele: Tiruselo Sidonelo pidlartaunikinersaujomãrput illipsingnit, erkartorvium uvluksangane.

23. Igvillo Kapernaume, kangattarsimajotit killak tikkillugo, ittinersoarmut kanunga ajektortaujomãrpotit. Sodomeme taimak angitigijut tattam̃iniarnartut pilaukpetta, sorlo illingnut pijut; sulle tamedsa uvlome asserortautailinajalaukput.

24. Okaupapsele: Sodomik nuñanga pidlartaunikinersaujomãrpok illingnit, erkartorvium uvluksangane.

25. Taipsomane Jesuse imak okalerpok: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk, nakorivagit, illissimajuñut sillatojuñullo tamaña angigutsutigigangne, nuttakketitun-ītuñut nellojungnẽrtijutigigangne.

26. Aham̃erik, Atãtak, taimak sãngne idluakolerangne.

27. Tamaita Atãtab tuñilaukpeit uvamnut. Erngnermiglo illitarsijokangilak, Atãtab kis-

sime, Atătamiglo illitarsijokanginivok, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnĕrtitsomajangita illitarivæt.

28. Kaititse uvamnut tamapse, ajulertose kappiaisuktullo, mañigortitsomavapse.

29. Nangmautara illipsingnut pigissiuk, illinniarvigilusingalo;. kenuĕnama omættimnetauk piujoringinama; merngoĕrserviksamik neñissijomărpose tarngnipsingnut.

30. Nangmautara idluarmet, nangmagaralo okkipok.

KAPITELEMIK XII.

Patsitiksennik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit Sabbateme: Illiñiartingit kăleramik, singailingit nutsulerpeit, nerrivlugit.

2. Farisæerille tækkogamikit, okautivæt: Ahak, illiñiartitit Sabbateme pijeksaungitomik piñiarput.

3. Okautiveille: Attualaungilase kañok Davide illiortok kālerame illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, nauk nerrilugit perkojaungilak, illakattingillonēt, ajokertuijut kissimik?

5. Perkojeñelonēt attualaungilasse, kañok ajokertuijut sabbategalloartome kattimavingme sabbate issumagingilæt, passidlartaunatiglo?

6. Okaupapsele, tamanepok kattimavingmit anginerŏjok.

7. Tamañale kausimagupsiuk: Nāpkigiñek kuviagivara, tuñergutille kuviaginagit; patsieksaungitut patsidlarajalaungilasse.

8. Iñum Erngninga sabbatemuttauk ñalegauvok.

9. Tavanget pissulermigame, illiñiarvingmut itterpok.

10. Ahak, iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpit tokkungajut. Appersorpæt okarlutik: Sabbateŏngmet iñulikleriak idluarka? Patsitiksarsiorlutik tapsomunga (taimak appersorpæt).

11. Okautiveille: Kia illapse saugatuamik

pigub, ittersamut kattekpet; sabbateme kagvertinasuængilauk?

12. Kañok angitigijomik iñuk ajunginersauva saukamit? Tamaña pivlugo ajungitulliariak sabbateme idluingilak.

13. Iñuk tamna okautiva: Aggaktit issaktikit. Issaktipeit tagva, aggangit ãkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

14. Farisæerille añivut, okarkattigẽlerlutik kanoẽlerlutik iñuaromagalloarpæt.

15. Jesusible kausimaleramigit, tamanna kemekpa. Iñugaseksuille mallingmatsuk, tamaita iñuliveit.

16. Iñerterpeille okautaujomañane iñungnut.

17. Nellautsimalerkovlugit, nellautaijub Jesaiasim okausingit, imak okalauktok:

18. Ahak, tagva kivgara, añerilauktara, nægligijaralo, tamna tarngnima kuviagijanga. Añernimnik illivigiomavara, nellojullo unipkausomãrpeit idluarnermik;

12. Aivajomañanelo kaggudlaromãngilak, nippingalo tussartauniængilak iglut akkorngane;

20. Iviksoak suvlulik naviksimajok serko-

miniængila, mañerlo aumalik kamitsomang-
iniva, idluarnek ajugakangitilerkãrtinago;
21. Attingalo nellojut neriugiomãrpæt.
22. Taipsomane Satanaselik tautungitok, okarnermiglo ajortok tapsomunga ãtipæt: Piungnẽrtimago, tautungitok okarnermiglo ajorsartok okãlalerlune tautulerpok.
23. Iñuit illunatik tattaminiarput okarlutik: Tamna Davidim Erngneringila?
24. Fariseerille tamaña tussaramitsuk, karput: Añernekulluit añituinaralloarpeit Beelzebub añernekulluit attaningeta pitsartuninganut.
25. Issumangit Jesu kausimagamigit, okautiveit: Attañioviuni iñungine illunatik, ingmingnut illagẽgungnẽrtut, nunguniarput; iglugaseillo, iglullonẽt illunatik ingmingnut nivẽlerunik, sõngojungnẽrput.
26. Satanasib Satanasipsãne añitikuniuk, ingmingnut akkerartorpok; kanorle attañioninga sõngonajarka.
27. Uvangalo añernekulluit añitikupkit Beelzebubemut, kimut kittorngapse añernekullint añitipãtigik? Tamaña pivlugo taipkoa eikartortigijomãrpãse.

28. Añernekulluit Gudim agganginut Añerninganullo añitikupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavãse.

29. Kañorlonẽt sangijorsub iglunganut (innuk) itterajarka, perkutingiñik aksardlugo: Sangijorsoak kellersorkãruniuk kissiane kingorngagut tava iglunget perkutitangit aksanigarillugit?

30. Uvamnik illakaromangitub akkerarsorpãnga, kattersorkattigingitaralo siamartitsivok.

31. Tamana pivlugo okaupapse: Iñuit ajortulliarninginit tamainit mittautiksarninginnillo issumagijaujungnẽromãrput; Añernermulle mittautiksarningiñit iñuit issumagijaujungnẽrniatsengilet.

32. Iñublo Erngninganik okarnerluktok, issumagijaujungnẽrniarpok: Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnerniængilak, tamattomane nuñamelonẽt, sillamelonẽt tikkituksame.

33. Napartok ajungitok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajungitunik: Napartorle ajortok ivertilerupsiuk, paungakaromãrpok ajortunik. Paungaminit napartok illitarijaulãrpok.

34. Illipse kuglugiãngojartut iñajangit, kannoilivluse ajungitunik okaromavise ajorapse? Omættib ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

35. Iñub ajungitub añitipeit ajungitut omame pinganit ajungituñit: Iñuble ajortub añitipeit ajortut omame pinganit ajortuñit.

36. Okaupapsele, erkartuivium uvluksanga nelliutikpet, iñuit kiojuksaujomãrput okausitik piungitut tamaita pivlugit.

37. Okausivit idluartitsomãrivãtit, okausivittauk sutertitsomãrivãtit.

38. Aglangnik illissimajut Farisæerillo illangita kiovæt, okarlutik. Ajokertuijok, nellunaikutamik killangmit tækkojomadlarpogut illingnit.

39. Kioveille, okautivlugit: Ukkorãluit assiniartut nellunaikutaksamik tækkojomavut, assianigle nellunaikutamik tuñijauniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

40. Sorlo Jonase uvlut pingasut uñuello pingasut arverub nãnganetok; taimaktauk Iñum Erngninga uvlut pingasut uñuello pingasut nuñam illuanetsomãrpok.

41. Ninivemiut erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit sakkeromãrput, erkartorlugillo: Jonasim ajokertormagit, assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerojok.

42. Erkartuivium uvluksangane kinguvãngukattigẽt ukkoa illagivlugit Attaniub nullia ãnget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugillo: Nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamãnepok Salomonenut anginerojok.

43. Añernek idluitok iñungnit añijarangame, ingeravok sokkangitokut, merngoẽrserviksarsiorlune, nachvarnagolo.

44. Okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut utteromavunga. Tikkinamiuk, pẽjarsimajok sañersimajorlo piñarnarsimajok tikkipa.

45. Tava ailerpok, añernernik assiminik ingminit ajornerõjunik arvengemit aggartunik illagẽlerlune, itteramik tagvanẽtualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok sivorlermit. Taimaktauk ĩtsomãrivut makkoãkulluit kinguvãngukattigẽt.

46. Sulle taimak iñungnut okartillugo, arngnālo kattangutingitalo angutit sillatanetut, okautijomavlugo.

47. Illangeta okautiva: Ahak, anānavit kattangutivillo kānetut okautijomavātit.

48. Tamattomingalo okautsine kiova: kiua anānaga? Kikkullo kattangutigivik?

49. Agganе issaklugit illiñiartiminut, okarpok: Ahak tagva, anānga kattangutikkalo.

50. Atātama killangmetub perkojanganik malliktok: Nukkarivara, neijagivaralo anānagivaralo.

KAPITELEMIK XIII.

Karngātitsijomik, perorsēeksamiglo.

Uvlok taimna Jesuse iglomit añigame, imab kiglinganut ingitsartorpok.

2. Iñugaseksuittauk nellipsarmatsuk, umiakotomut ikkivok ingilarmelo: Iñugaseksuit illuñatik imab kiglinganetut.

3. Suñatuinarnik okautiveit adsigĕnik, okarlune: Ahak, karngãtitsijok karngãtitsiairtorlune pijok.

4. Karngãtitsitillugo: Apkosinermut illangit kattekput; tingmitset pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput; perortersãrput ivsorlukamik.

6. Sekkinerle nuingmet, kuñulersãrput: Amãkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit akkornganut: Okpille kakkilautiggit peroramik, tokkopeit.

8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuñamut perorsĕeksakalerput: Illangit 100nik, illangit 60nik, illangille 30nik.

9. Tussajungnik siutelik tussarle.

10. Illiñiartingita tikkipæt, okarlutik: Sōg adsigĕktuñut okautilerpigit?

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitsiviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale tuñijaujokangilet tamattominga.

12. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok,

pekkaluarkovlugo: Pekkangitorlo aksartau
niarpok, pinganik.
13. Tamaña pivlugo adsigẽktuñut okauti-
vakka. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siu-
tiñullo angmajuñut tussangimetta: Okausera
tukkissingimatsuk.
14. Taipkonunga Jesaiasim okausingit
nellautsimalerput, imaitut: Siutipsingnut
tussaromãrpasse, tukkisinagolo; ĩsipsingnul-
lo uitajuñut tækkojomãrpasse illitarinago-
lo.
15. Iñuit ukkoa omættingit mangaidlar-
put, tussarnerlulutiglo siutimingnut, sikkung-
erlutiglo: Tækkojomañatik ĩssimingnut, tus-
saratiglo siutimingnut, tukkissinagolo oma-
mingnut, sãgiaratiglo, piulijaujomañatik u-
vamnut.
16. Pilloridlarpulle ĩsisse, tautuktut; siu-
tisselo tussãjut.
17. Ahamerik, okaupapse: Nellautaijut
idluartullo iñuit uñuktut tækkojasse tækko-
jomadlalaukpæt, tækkolaungnagolo; tussa-
jasselo tussaromadlalaukpæt, tussalaungna-
golo.

18. Maña adsigĕktok tussarsiuk karngătitsijomik.

19. Nalegaunermik okautsinik tussartokarpet, tukkisinagolo: Tava Satanasib okautsit pĕjarijartorpeit omættănut karngautigimajut; taimnauvok, apkoserngub señianut karngautigimajok.

20. Karngautigimajut kairtomut ivsorluktomut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, kuviaisungnermut tuavi piomadlariva.

21. Amăkanginame illumine, nakkimarnivok; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonĕt okausek pivlugo, sinaungasalerpok.

22. Okpinut kakkilautilingnut karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, agluitsomagamele nuñablo mattoma pinginik kajungerangame,okautsit ippitipeit (illumine) sullugaineĕrodlunelo.

23. Ivsoriktomulle karngautigimajut: Taimnauvok, okautsinik tussartok, tukkekartilugillo, sullugainerkartilugillo: Illanget 100 nik, ama illanget 60 nik, amalo illanget 30 nik.

24. Assianiktauk adsigēktunik okautigiveit, okarlune: Killaub nalegauninga sorlo iñuk, perorsēeksamaringnik karngãtitsijok perorsēvingminut.

25. Iñuille siñiktillugit: Ningarijinget karngãtitsijartorpok perorsēeksakullungnik perorseēksamarit akkorngautut, aulalarmelo.

26. Perorsēeksamarit perormetta, singailikalilarmiglo: Perorsēeksakulluittauk tækkuksaulerput.

27. Kivget angajokamingnut okarijartorput: Nalegak, karngãtitsilaungilatit perorsēeksamaringnik perorsēvingnut? nakit perornerluktuksakarnerka?

28. Kioveit: Ningartub ãsit tamaña piva. Kivgangita okautivæt: Uvaptingnut tamakkoa nutsugiartorkovigit?

29. Kioveit: Aukak, perorsēeksamarit nutsukaseutiniarasigik, perornerluktuksakulluit nutsugiarupsigik.

30. Tamarmik perorkattigēkilit kattersivik nelliutitiñago, kattersivigle nelliutilerpet kippijut okautijomärpakka: perorsēeksakulluit katterkārsigik keplorlugillo ingmigolillugit, ikkomamut ikkoalaklugit; peror-

sẽeksariktulle kattersorsigik keññatullivimnut.

31. Adsigẽktunik assianik piveit, okarlune: Killaub nalegauninga senfkornetun-ipok, tamna iñub piva, perorsẽvingminullo illivlugo.

32. Unãrsuk mingnerõvok perorsẽeksennit tamaiñit: peroleranganele, anginerõvok assiminit perorsẽekseñit kohlnit, napartolerdlune angijomik, tingmitset killaub attãnetut iñekarijartorlutik akkerungetta attãne.

33. Assianik adsigẽktunik okautiveit: Killaub nalegauninga imaipok, sorlo kakkojekset sẽrnautiksanget, arngnab tamna piva akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pitalingnut, kakkojekset tamaita sẽrnartillugit.

34. Tamakkoninga tamainik Jesuse okarpok iñunguut adsigẽktunik adsigẽngungitomigle okautingileit.

35. Nellautaijum okausingit nellausimalerkovlugit imak okartok: Adsigẽktunik okaromavunga, sillab kiglinganit nellonalauktut unipkautigivlugit.

36. Iñuit tava Jesusib aularkoveit, ange-

rarlunelo. Illiniartingita tikkipæt, okarlu-
tik: Adsigēktomik mattominga nellojnng-
nērtitigut perornerluktukset pivlugit perorsē-
vingme.
37. Kioveit okautivlugit: Iñum Erng-
ninga perornitsiariktunik karngātitsiotōvok,
38. Sillarsoak perorsēviovok. Nalegau-
nerub kittorngangit perornitsiariktuksatōvut.
Ningāluble kittorngangit perornerluktōvut.
39. Ningartok ukkoninga karngātitsijok,
Satanaseōvok. Sillarsublo mattoma nagatik-
sanga kattersivlovok. Kattersijulle Enge-
liovut.
40. Sorlo mana perornerluktut nutsujori-
veit, ikkomamullo egipeit ikkoalaklugit: tai-
maktauk-ītsomarivok sillab mattoma naga-
tiksangane.
41. Iñum Erngninget Engeliñe tillijo-
mārpeit; taipkoa siñaungajut tamaita ajor-
tulliartullo nalegauninganetut kattitsomār-
peit;
42. Kieksaumut ikkomalingmut egitsomār-
peit: tavane keavaksoadlarlutiglo aglerula-
romārput.
43. Idluartulle sekkinertut kaumariktigio-

mărpnt, Atătamik nalegauningane. Tussajungnik siutelik tussarle.

44. Ama killaub nalegauninga sorlo perkotimarik ivlernartok, perorsĕvingme ĭjersimajok. Tamna iñub nachvaleramiuk, ĭjerpa; kuviaisungnermut perkotiñe tamaita niorvgotigilerpeit perorsĕvik taimna pissiarilugo.

45. Ama killaub nalegauninga sorlo niuvertok, sappangarsiortok ajungitunik.

46. Sappangak pivianartok nachvaramiuk: perkotiñe tamaita niorvgotigijartolerpeit, tamaña pissiarilugo.

47. Ama killaub nalegauninga adsigiva nullutset, imãnut kivitisimajut, sunatuinnarnik nulluarniarkovlugit.

48. Tættætarangettalle: (mingeritsenik) siksamut kakkitipeit ikterdlutik ajungitut kattilerpeit kattaujamut, ajortulle egipeit.

49. Taimaktauk-ĭtsomarivok sillarsub nagatiksangane. Engelit avitsartoromarpeit ajortut idluartuñit.

50. Egilngillo piveit kieksaumnt ikkomalingmut: tavane keavaksoarlutiglo aglerularomarput.

51. Jesusib apperiveit: Tamakkoa tamaità
tussävissigik? Kiovæt: Ahaila, Nalegak.
52. Okautiveit: Tamaña pivlugo aglang-
nik illissimajok, killaub nalegauninganik il-
lissimajok, angajokajetun-ĭpok, tapsoma sak-
kertipeit pingit nutælo nutaungitullo perko-
timinit.
53. Adsigēktut tamakkoa Jesusib nägami-
git, tagvanget aularpok.
54. Iñungorvingminut pivlume, illiñiar-
vingiñe ajokertormagit tussaramitsuk, ajo-
kertutingit tattaminiariveit, okarlutik: Oma
sillatunine nakit pivauk? taimaituniglo tat-
taminiarnartitsilune?
55. Igluliortib erngneringila? Arngnæt
Mariamik attekangilak? Kattangutingillo
Jako, Joseselo, Simonelo, Judaselo,
56. Neijangillo illunatik uvaptingne-ĭngi-
let! Nakime tamedsa tamat pivauk?
57. Sinaungasautigivæt tava. Jesusible
okautiveit: Nellautaijok nuñakattingita iglo-
miokattingitalo nakoringinersarivæt assingi-
nit tamaiñit.
58. Tagvane uñuktunik tattaminiarnartul-
liangilak, okpingimetta.

KAPITELEMIK XIV.

Herodesib issumangit Kristuse pivlugo.

Taipsomane Jesusemik Herodese nuñam illainangane Attanek, tussaumalerpok.

2. Kivgeñe okautiveit: tagva Johanese Babtiterijok; tokkungajuñit makkisimagame, taimaitomik tattaminiarnartulliarpok.

3. Johañese Herodesib tigulaukpa, kellersorlugolo parngnanẽrsimavingmullo ittertilaukpa, Herodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo.

4. Johañesim okautilaungmago: idluangilak nulliarigangne.

5. Taimaitomik tokkotsomagalloarpa, iñuille erksigiveit: Nellautainasugingmatsuk.

6. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, Herodiasib pañia okigẽsermet. Tamaña Herodesib kuviagiva.

7. Taimaitomik okautimariklugo okarpok: tunitsivigijomavlugo piomajanganik.

8. Arngname ajokertorlaungmago, okarpok: tunitsiviojomavunga Johañesib Babtiteriub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

9. Attañek kiksalerĕrpok: Okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, tapsominga tuñekova.

10. Johañese parngnanĕrsimavingmetok niakoerijartorkova.

11. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupæt, niviarsiamut tuñilugo, niviarsiable arngnaminut pitipa:

12. Illiñiartingita tava, timinga illuvermut illijartorpæt, tamañalo okautigijartorpæt Jesusemut.

13. Jesusib tamaña tussaramiuk, aularpok tagvanget umiakotokut, iñukangitomut kissimĕtsomavlune. Allivaktok iñuit tussaramitsuk, kutterorlutik mallikpæt iglugaseksoarnit.

14. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækkogamigit; illapsugidlarpeit, kañimalungningillo iñuliveit.

15. Uvloklilermet illiñiartingita tikkipæt,

okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet, uvloklilermello; iñuit makkoa aulartit, iglugasengnut nerkiksarsiniarijartorkovlugit nangrainek.

16. Jesusible okautiveit: Aulariakangilet; illipse nerkiksanginik tuñitsivigissigik.

17. Kiovæt: Kakkojakarpogut tellimainarnik, aulasakængniglo marrungnik.

18. Okautiveille: kaitsigik.

19. Ivingnut kuñulingituñut iñuit ikterkoveit, ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit: killangmullo ãrlorpok kujalivlune, kakkojet avgorpeit illiñiartiminut tuñivlugit; illiñiartingitale iñungnut tuñiveit.

20. Illunatik tava nerrivut namaksivlutik; kattersoramikit amiakungit, amaksuit arkangemit aggartut illulertorpeit.

21. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut, arngnello sorutsillo kittinagit.

22. Illiñiartine Jesusib eriñigilerlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut, iñuit aularterkãrtinagit.

23. Iñuille aulartinamigit: kissiovlune

kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune. Unulermet tagvane kissimeojok.

24. Umiakotōt imarbiub kerkanepok, malliksuit pivlugit ajulérdlune; anore aggormatsuk.

25. Pigārvietta sittamangane Jesusib tikkilerpeit, imab kăngagut pissuklune.

26. Imak pissuvigingmago illiniartingita tækkogamitsuk, kakkilādlarput, okarlutik: mittiliovok; erksinermut niplialerput.

27. Tuavilune Jesusib okautilerpeit, okautivlugit: manigoleritse, uvangauvunga; erksiniarase.

28. Petrusible kiowa, okarlune; Nalegak, igvioguvit, okautinga tikkerkovlunga imab kăngatut.

29. Okarpok: kailutit. Petruse umiakotomit akkarpok, imarbiglo pissukpa, Jesuse tikkitsomavlugo.

30. Akkonarsoak tækkogamiuk, nangialerpok, kivililarmelo niplialerpok, okarlune: Nalegak ikkajunga.

31. Jesusib tuavilune aggangit issækpa, tiguvlugolo okautiva: okpernekitotit, sōg inertomavit?

32. Um̃iakotomut ikkingmeñik, kassumavok tava.

33. Um̃iakotometulle pãmangavigijartorpæt, okarlutik: Aham̃erik, Gudim Erngnerivãtit.

34. Ikkaramik Genezaremiut nuñanganut pivut.

35. Nuñab tapsoma iñungita illitarigamitsuk. tagvanget nuñamit tamainut tilliklilerput, kañimajut sunatuinait pitilerpeit tapsomunga.

36. Tuksiarvigilugo, añoranget sina aktortaukovlugo taipkonunga, Tapsominga aktuijut illunatik piungnerpat.

KAPITELEMIK XV.

Gudib perkojanginik.

Tagva aglangnik illissimajut Farisæerillo Jerusalemiut, tikkipæt, okarlutik:

2. Sõg illiniartivit mallingipattigik anga-

jokarmik illusingit? Sõg kakkojartorket ag-
gangnut ubvarsimangituñut?

3. Kioveille, okautivlugit: Sõg illipse Gu-
dib perkojangit nalengipissigik, illusekullup-
singnut?

4. Gude imak perkojijok: Atätello anä-
nello nalekik; atätaminulle ananäminullo o-
karnerluktok tokkoteksanvok.

5. Ajokertuivosele: Atätaminut ananämi-
nullonët okartok: pijeksaralloet uvamnit,
tuñijeksara tuñiartorvingmut, imna ajungi-
tulliarpok okarpose.

6. Taimagle kingorngane anguminut arng-
naminullonët nalektailitipasse: Taimak Gu-
dim okausingit pijariakarungnërtipasse, illu-
sekullnse pivlugit.

7. Illipse takkormortose, Jesaiasim okau-
tigigalloarpãse, imak okarame:

8. Iñuit ukkoa kañerminguut tikkipãnga,
kardlumingnullo nertorpãnga, omættingitale
ungasikpãnga.

9. Sullinatik kivgartorpãngale; iñuit ajo-
kertusituinangit ajokertuitigileramikit.

10. Iñugaseksuit kaikoveit, okautivlugit:
Nalegitse omamigissiuglo:

11. Kañikut ittertub, iñuk sujuktingila; kannikulle añijub, iñuk sujuktipa.

12. Illiniartingita tikkipæt, okaudlugo: Kausimaviuk, okausek tamaña Farisæerit tussaramitsuk siñaungasărutigingmatsuk?

13. Kioveit, okarlune: perortut illunatik, Atătama killangmiub illilaungitangit, nutsugiakaromărput.

14. Allarsigik, tautungitõvut tautungitullo tapkoa tessiortigiveit; tautungikattine tautungitub tessioruniuk, tamarmik tava ittersamut kattekpuk.

15. Petrusib kiova, okautivlugo: Adsigêktomik mattominga nellojungnĕrtittigut.

16. Jesusible okautiveit: Illipsetauk sulle sillatunekangilasse?

17. Sulle tamaña nellovissiuk, Iñub kanningagut ittertut illunatik, netsangnut pivut, tagvanget añititaulerput, nerkemik tamainik añititsigame?

18. Kañermigulle añijut, omamit pivut, tamakkoa iñuk sujukivæt.

19. Omamit erkarsautekulluit añivut, iñuarnerlo assiniarnerlo tiglingnerlo, sæglutiginerlo, mittautiginerlo.

20. Tamakkoa iñuk sujutipæt, aggang-
nulle ubvarsimangituñut iñuk nerrigalloarpet,
mattoma sujuktingila.
21. Jesuse tava tagvanget aularpok, Tiru-
siblo Sidoniblo erkængnut pivok.
22. Arngnak kananemiok tagvanget erkã-
nit pivok, nipliutidlarlugo okautiva: Nalegak,
Davidim Erngninga nãpkiginga; pauiga
añernekullub ãniatidlarpa.
23. Kiungimarikpa okautsemut attautse-
mullonẽt. Illiñiartingita tikkipæt, keñuvi-
givlugo okarlutik: ĭkkajorung-una, nipliojor-
mattigut.
24. Kioveille, okarlune: Tillijoumatuinar-
tunga saukeñut tamarsimajuñut Israelim ig-
lunganit pijuñut.
25. Taipsomale pãmangavigijartorpa okar-
lune: Nalegak, ikkajunga.
26. Kiovale, okarlune: Idluangilak kit-
torngaujut kakkojanginik aksarlugit, kingmi-
nullo egilugit.
27. Arngnab kiova: Ahaila, Nalegak tai-
maikalloarpok; kingmiãrsuille nerrivut
karngãnerlukunginik, angajokamik nerrima-
vingeñit kattektunik.

28. Jesusible kiova, okantivlugo: Arngnak, okpernerit angijõvok! piomajarnik pilãrpotit. Pañialo tagvainak piungnẽrpok.

29. Jesuse tagvanget aularame, Galilæam iñarbiet señianut pivok, tagvanget kakkamut majorarpok, takpikkungalo ingidlune.

30. Iñugaseksuit nellipsarpæt; taipkoa illagit tussiætunik, tautungituniglo, okarnermiglo ajorsartunik, illakongõrtuniglo ajulertuniglo uñuktunik assianik, taipkoa illiveit Jesusim ittiggangita sãnganut; tapsoma iñuliveit.

31. Iñuit tamaña pivlugo tattaminiarput, tækkogamikit, okarnermik ojorsartut okalertut, illakongõrtullo piungnertut, tussiætullo pissulorilertut, tautungitullo tautulertut: Israelib Gudinga nakoridlarpæt.

32. Jesusim illiñiartine kaikoveit, okautivlugit: Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, nerkiksakaratik uvlut pingasut uvamnemetta; ẽsitinagit aularkojomangilakka, perlerkonagit angerarlutik apkome.

33. Illiñiartingita okantivæt: nakit kakkojaksiniarpita tamane iñukangitome, inugaseksuit ukkoa kãgungnẽrotiksanginik?

34. Jesusim appersorpeit: kapsinik kakkojokarkise? Kiovæt: arvengemit aggartunik mingeritsello illanginik.

35. Iñugaseksuit ikterkoveit nunamut.

36. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut, mingeritsello tiguveit, kujalivlune avgorpeit, illiñiartiminullo tuñilugit, illiñiartingitale tuñiveit iñuugnut.

37. Illunatik nerrivut, kãkarungnẽrlutiglo; amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættædlugit illulerpeit.

38. Nerrilauktut 4000 diovut angutainait, arngnet sorrutsillo kittinagit.

39. Iñuit aulartinamigit umiakotomut ikkivok, Magdalab erkãuut pivlune.

KAPITELEMIK XVI.

Jonasib nellunaikuttanganik.

Farisæerillo Saduzæerillo tikkipæt; appersorlugo nautsertorpæt, nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

2. Kioveit okautivlugit: Uñuganget okarapse: Kaukpet sillakelărpok, killak aupalulermet.

3. Kaujarangello okarapse: akkunaliomidlarniarpok, killak aupalulilarmelo nuvujalermet. Illipse takkormortose, killak kanoĕlijarianga kausimavasse, silla kanoĕtsomărpok, sogle uvlut tapkoa nellunaikutangit kausimaneræt ajorpissigik?

4. Ukkoa uivĕtut assiniartut nellunaikutamik tækkojomavut: assianik tunnijaunniatsengilet, nellautaijub Jonasib nellunaikuttanganik tuñijaujomărput. Tava keñekpeit, aularlune.

5. Illiñiartingille akkianut ikkăramik, kakkojet neksangileit puigoramik.

6. Jesusible okautiveit: Nalegitse! Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sĕrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo.

7. Issumertorpæt ingmingnullo, okarlutik: taimak pivătigut kakkojamik neksanginapta.

8. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Illipse okpernekitose, sŏg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse?

9. Sulle tukkisingilasse? erkaumangilasselo kakkojet tellimet iñugaseksoarnut 5000 diunut, amãksuit kapsit (amiakovinernik) tættædlugit illulerpissigik torkorlugillo?

10. Kakkojettauk arvengemit aggartut 4000 diunut, amãksuit kapsit tætædlugit illulerpissigik? (amiakovinernik.)

11. Sõgle tukkisingilasse, kakkojamik ōkautinginapse, okarama: Farisæerit Saduzæerillo kakkojangita sẽrnautiksanget allarsiuk udsertorluselo?

12. Tagva tukkisivæt, kakkojet sẽrnautiksanganik udsertorkolaungimagit, Farisæerille Saduzæerillo ajokertuiningit pivlugit iñertermagit.

13. Jesusele Zesariab Filippusim iglugaseksoangita erkãnut pivok, illiñiartiñe apperiveit, okarlune: Iñum Erngninga iñuit kañok okautigivassuk? kinaujorivassuklonẽt?

14. Kiovæt okarlutik: Illangita Johaneseosugivãtit, Babtiterijok; illangitale Eliaseosugivãtit; ama illangita Jeremiaseosugivãtit, nellautaijulloñẽt illanget.

15. Appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga?

16. Simonib Petrusib kiova, okarlune: Kristuseovotit, Gudib tokkosuitum Erngninga.

17. Jesusib kiova, okautivlugo: pillorikpotit, Simon, Jonasim erngninga; uvingub aublonĕt mattominga nellojungnĕrtingilătit, Atătamale killangmetub.

18. Okaupagittauk: Petruseŏvotit kairtomut mattomunga tungartitsomărpakka illagĕktitakka, tărtorsub pitsartuninget sălaginiængileit.

19. Tuñitsivigijomavagittauk killaub nalegauninganut perutinik. Nuñame kellersutattit illunatik, kellersorsimajomărput killangmetauk: kellerudsartatillo illunatik nuñame, kellerudsarsimajomărputtauk killangme.

20. Illiñiartiñe iñerterpeit, Jesuse Kristuseŏgame, unipkăngojomanane iñungnut.

21. Mattoma kingorngagut illiñiartiñe Jesusib okautilerpeit: Jerusalemut aijuksak, okarlune: Ãniatitauvlunelo angajokaijennut,

ajokertaijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut, tokkotitauvlunelo, uvlut pingajuane, omaromãrivok.

22. Petrusib ingminut pitipa iñerterlugolo, okarlune: Nalegak, taimaitomut pijauniarnæk.

23. Keviardlune Petruse okautiva: Tuñumnut pĩt Satanase, siñaungasaramga; Gudib pingit issumaginginangne, iñuit pingit kisseta.

24. Jesusib illiñiartiñe okautiveit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajuksane kappiaisutiksanelonẽt nangmageksariva malliklungalo.

25. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomãrpok: iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

26. Sillarsoarlonẽt tamat iñub pigigalloaruniuk, tarngninelo asseroleruniuk, suksarivauk? Sumiglonẽt iñuk tuñitigijungnarka, targnine ama piuliniarlugo?

27. Iñum Erngninga tikkitsomãrmet, Atãtame ãnanauningane, Engelit illagællugit: iñuit tamaita akkivigijomãrpeit piñiarningi-nik.

28. Ahamerik okautivapse: tapkoa illangita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Iñub Erngninga nalegaunerminik aggertomik tækkokaratik.

KAPITELEMIK XVII.

Kristusim ãnanausijauninganik.

Uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Jakobuselo, nukkãlo Johañese Jesusim illagiveit, ingminullo pitilugit kakkamut kingiktomut.

2. Ãnanausijauvok sãngañe tækkonartillugit, kẽnanget sekkeñertut kaumariktigilerpok, añorangillo kakkorsidlalerput aputitut.

3. Ahak, Moseselo Eliaselo sakkerpuk, okãlavlutik tapsomunga.

4. Petruse Jesusemut okarpok: Nalegak, tamane ĭtsainarominarpok: piomaguvit, tagvane pingasunik iñillioromavogut, illingnut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik:

5. Sulle taimak okartillugo, ahak, nuvujab kaumajub ullikpeit, nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera nægliktara, tamna kuviagijara, tamna naleksiuk.

6. Tamaña illiñiartingita tussaramitsuk, pamangalerput koaksarlutiglo.

7. Jesusible tikkipeit, aktorlugillo, okautiveit: makkititse erksiniarase.

8. Uitaleramik assianik iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.

9. Kakkamille attersaramik, Jesusim iñerterpeit, okarlune: Tækkojasse taimna okautiginiarasiuk iñungnut, Inum Erngninga tokkungajuñit makkiterkărtinago.

10. Illiniartingita apperivæt, okarlutik: Sõg aglangnik illissimajut okarket, Eliasemik sivorliolune tikkitsomărtomik?

11. Jesusible kioveit, okautivlugit: Ahaila Eliase sivorliotivok, tamaitalo idluarsivlugit.

12. Okaupapsele: Eliase tikkisimajok, illitaringilælle, issumamingnut pidlarpæt; taimaktauk Iñum Erngninga taipkonanget kappiaisuktitaujomărpok.

13. Tava illiniartingita tukkisivæt, Jo-
hañesemik, Babtiterijomik okautingmagit.

14. Iñugaseksuit tikkiuamikit, iñub tikki-
pa, ittigangiñullo pãmangavok,

15. Okarlune: Nalegak erngnera nãpki-
giuk, illissimailingajok ãniadlãrlune, ik-
koñamut orrokattarpok, imãnullo orrokatta-
rivok.

16. Illiñiartingnut ãtautipara, ãkinek ajor-
pæt.

17. Jesusib kiova, okarlune: Tata ukkoa
okpingitut mumiksimajut kinguvãngukatti-
gẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse?
kanorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse?
kailauruk uvamnut.

18. Añernek ivsorñartok Jesusib iñerterpa,
añivok tava tapsomangꝭt. Sorusek tamna
tagvainak piungnẽrpok.

19. Illiñiartingita kissimik tikkipæt, okar-
lutik: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

20. Jesusible kioveit, okautivlugit: ok-
pinginapse. Ahamerik okaupapse: Senf-
kornetut okpernekarupse, kakkamut omunga
okartuinariakarpose: tagvanget nukterit tai-
kunga; nukteromãrpok tava, ajugakaraselo.

21. Imaitulle añernerit añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

22. Galilæamele-ītillutik Jesusib okautiveit: Innum Erngninga pititaujomărpok iñuit agganginut;

23. Taipkoa tokkotsomărpæt, uvlut pingajuanne makkitsomărpok. Kiksadlalerput tava.

24. Kapernaumut pingmetta, kēnaujenik kattersijut (kattimavingmut) Petruse tikkipæt okarlutik: Ajoker[illegible]ipse tuñivangila kēnaujak (kattimavingmut)?

25. Okarpok: [illegible]ukak. Iglomut ittermet, Jesusim ingiarpa okarlune: Simon, kanok issumavit? kikkunit attangit nuñametut tuñergut kēnaujet pivittigit? kittorngamingnit tækkorngarteñillonēt?

26. Petrusib kiova: Tækkorngartennit. Jesusib kiova: Kittornget tava tuñijijariakangilet.

27. Ningarkonagille imab sinănut ainiarit, ningitsijartorit, sivorlek aulasagak kakkitet: aitartikungne, Statermik nachvalărpotit, tamna tuñiuk pivlungalo pivlutillo.

KAPITELEMIK XVIII.

Piujorinermik, Kristusim ajokertuininganik.

Taipsomane illiñiartut Jesusemut pivut okarlutik: Kina anginerõva killaub nalegauningane?

2. Nutarak Jesusib kaikova, akkorngamullo pitipa.

3. Okarlune: Ahamerik, okautivapse: utteromangikupse, nuttakkatullo-ĩngikupse, killaub nalegauninganut piomãngilase.

4. Ingminik otunak nutakkatut miklilertok, anginerõvok killaub nalegauningane.

5. Imaitok nutakamik illelliortub attimne, illelliorivãnga.

6. Uvamnulle okpertut ukkoarãrsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviogune, imarbingmullo ittinersamut ippitilugo.

7. Kappianamek sillarsoarmiut asserortai-

pivlugit. Asserortaijokaromãrpok: kappianamegle iñuk taimna asserorterijok.

8. Aggakpille ittikkavillonẽt asserorpattit, nakkarkit egilugillo: Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit, illakongõrlutillonẽt iñogutemut itteruvit; marrungnit aggakarnermit, ikkom̃amut kamitsuitomut egitaunermit.

9. Ĩsivittauk asserorpattit, pẽruk egilugolo: Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĩsekarlutit iñogutemut itteruvit, marrungnit ĩsekarnermit, ikkom̃amullo kamitsuitomut egitaunermit.

10. Ipaksileritse, makkoarãrsuit illanget nachoginasiuk. Okaupapse: Engelingita killangmetut Atãtama killangmiub kẽnanga tækkunãtsainarpæt.

11. Iñum Erngninget piulijartorpeit tamaita tamarsimajut.

12. Kañok issumavise? Iñuk ungniakattartunik tellimertorlutik saugakutekarune, tapkoalo illanget tam̃arpet: ungniakattartut sittamertorlutik arverterngemillo sittamartut kemmegajangileit kakkeñut, tam̃artok keñeriarajangila?

13. Neñiguniuk, ahamerik okautivapse, tamna kuviaisutigiluarpa, assingiñit ungnijakattartuñit sittamertorlutik arverterngemillo sittamartuñit, tamarsimangituñit.

14. Taimaktauk Atãtapse killangmiub tamarkonginiva ukkoarãrsuit illanget.

15. Kattanguvit idluivigiludlarpattit; kissivit nellipsaruk, iñerterlugolo kissipteolutik. Nalekunitit kattangutit ãkigẽrpok tava.

16. Tussangipattille, attautsemik marrungniglonẽt illakarlutit aingmigisse, okautsisse okpernarkovlugit marrolutik pingasuluselonẽt okalerupse.

17. Tussangipasse, illagẽktuñut okarina: illagẽktulle nãlengippagit, ñellojorællugo, Zoelnerijorællugolonẽt.

18. Ahamerik, okautivãpse: kellersotasse nuñame, kellersorsimajomãrputtauk killangme; kellerõdsartassele nuñame, kellerõdsaromãrputtauk killangme.

19. Ama okaupapse: marruk nuñame illagẽknnik, sumiglonẽt tuksiaromavlutik; piomajattik pilãrpæk Atãtamuit killangmetomit.

20. Marruk pingasullonĕt attimne kattimajarangetta, akkornganetsomavunga.

21. Petrusib apperijartorpa, okarlune: Nalegak, kattanguma idluivigiludlarppanga, idluiningit kapsiarterlunga issumagijungnĕreksarivakka? arvengemit aggartunik namaka?

22. Jesusible kiova: okautingilagit arvengemit aggartunik, kissiane (uñuktovaksoarnik) 490 nigle.

23. Tamaña pivlugo killaub nalegaunninga attañertun-ĭpok, taipsoma kivgane kiglissinialerpeit.

24. Kiglissinialermagit: illanget sakkerpok, akkiliksalik attañerminut 10,000 denik kĕnaujeñik.

25. Akkiksakangimet, attañinget tamna pissiniutaukova, nullianiglo kittorganginniglo, perkotinginiglo tamainik, akkillertaujomavlune.

26. Kivgab tapsoma pămangavigivlugo, mañigoerkovlugo okautiva: Attañek, ningarinanga, tamaita akkilleromărpakka illingnut.

27. Kivgak tamna attañinget nãpkigilerpa; aularkovlugo akkillerkojungnërpa akkiliksenik.

28. Kivgak tamna aularpok, añigame, kivgaukattime illanget naipipa, tamakisimajine këaaujenik ungnijakattartunik tellimertorlutik. Tiguva tagva, kimilugolo okautiva: akkiliksettit uvamnut akkilikit.

29. Kivgaukattinget pãmangavlune tuksiarvigiva okarlune: ningarinanga, tamaita akkilleromarpakka illingnut.

30. Aipale piomangilak: parngnanërsimavingmut ittertitsartorpa: akkilieksangit tamaita akkillerkärtinagit.

31. Kivgaukattingita tamaña tækkogamitsuk, kiksalerput, tamaitalo tækkojattik okautigijartorpeit attañermingnut.

32. Attañinget kaikova okautivlugo: Kivgakullovotit akkillieksettit uvamnut tamaita issumagijungnërpakka, tuksiarvigigamga:

33. Kivgaukattillo nãpkigijeksaringilet, sorlo nãpkigilaurapkit?

34. Attañinget kaningaumajarvigiva, ãnia-

titsijomut pitilugo; akkillieksangit tamaita akkillerkărtinagit.

35. Taimaktauk Atătama killangmiub piomarivăse: omættipsingne kattangutipse tammarningit issumagijungnĕrniængikupsigik.

KAPITELEMIK XIX.

Kañimajut Kristusib iñuliveit.

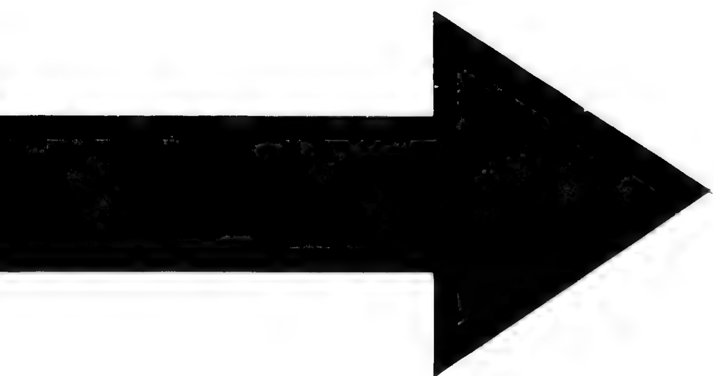
Okautsit ukkoa Jesusib năgamigit: Galilæamit aularpok, Judæab erkănut pivlune, Jordanim igloanut.

2. Iñugiartorsuit mallingniktut iñulidlarpeit tagvane.

3. Farisæerille tikkinamitsuk ŏktorniarlugo, apperivæt: Nulle angutib, piutsit nellĕt pivlugit, avilugo idluarka?

4. Kioveit, okautivlugit: okautsit attuarpangilasse? Inungnik pingortitsijub kiglinganit pingortipak, angut attausek arngnarlo attausek;

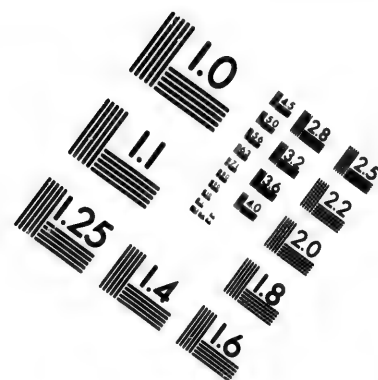
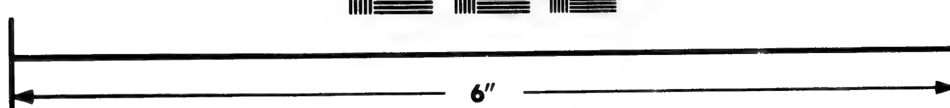
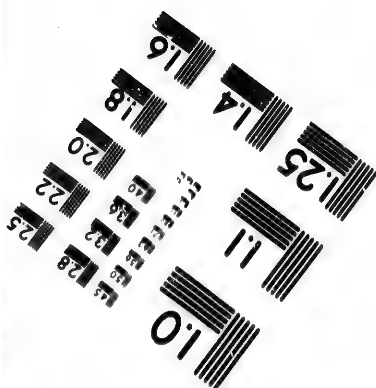
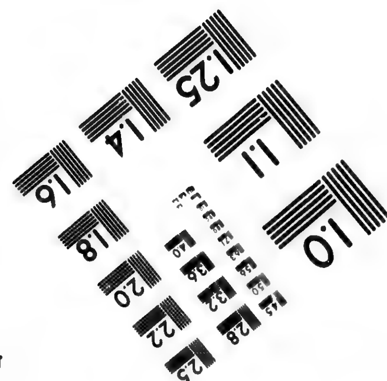
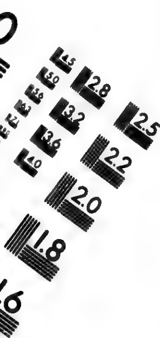

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
4.0
1.8

1.1
1.0

5. Okarlune: Tamaña pivlugo angune arngnālo angutib kemegomārpæk, nulle ungagimava, taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk.

6. Tamaña pivlugo marrojungnērlutik, uvinigik attausiksauvuk. Gudib kattititæk iñub avititeksaringilak.

7. Okautivæt: Sōg Mosesib tuñijerkovātigut aglangnik avitsitiksenik, avikovlugo arngnak?

8. Kioveiłle: Mosesib iñertingilāse nulliasse avilugit, omættisse mangaiđlarmetta; kiglinganit taimaingilak.

9. Okaupapsele: nulliaminik avitsijub (nulle angunialaungipet) assianiglo nullianiklune, nulliarēngnek asserorpa tapsoma. Avtamiglo nulliektub, nulliarēngnek asseroriva.

10. Illiñiartingita okautivæt: Angut nulliaminut imailikpet, nulliarēgiak idłuangilak.

11. Okautiveille: Okausek tamaña iñuit illunatik tukkekartilungilæt taipkoale tuñitsiviojut kissimik tukkisivæt.

12. Aipaitokarpok illanginik, arngnamik

timinganit imailutik erngniãngõmajunik:
Aipaitokarivok illanginik, iñungnut aipaito-
kojaujunik: Aipaitokarivok ama illanginik,
pijarellutik aipaitsomajunik, killaub nalegau-
ninga pivlugo. Tukkekartitsijub tukkekar-
tiliuk una.
13. Taipsomane nutakket ãtipeit tapso-
munga, aggangiñut pattiktaukovlugillo tuk-
siarutigilugit Gudemut, illiñiartingitale suad-
lalerpeit.
14. Jesuse okarpok: nutakket uvamnut
pillit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegau-
ninga piksaringmatsuk.
15. Aggangminut pattiklugit tagvanget
aularpok.
16. Ahak, iñub tikkilugo apperiva: Ajung-
itotit ajokertuijok, kanoẽtomik ajungitomik
pinniartuksauvik, piomavlugo iñogutemik
nungusuitomik?
17. Kiovale: Sõg ajunginerarpinga assia-
nik ajungitokangilak, Gude kissime ajungi-
lak. Iñogumulle itteromaguit, perkojet mal-
lingniakit.
18. Tapsoma appersorpa suna? Jesusible
kiova: Iñuarniarnæk; arnguarniarnæk; tig-

lingniarnæk; kigliluktomik okautiginiarnago aipeit.

19. Atãtello anãnello nalekik; iñukattit illiktut nægligiuk.

20. Iñuosuktub kiova, okautivlugo: tamaita makkoa mallilaukpakka sorrusionimnit: suña kissiet pingipigo.

21. Jesusible okautiva: Idluartojomaguvit, perkutitit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujunnullo pilliutigilugit; killangme perkutit siariksiniarpotit tagva mallingnialilãrlungalo.

22. Okausek tamana iñuosuktub tussaramiuk, kiksarlune keñekpa: agluiname.

23. Illiñiartiñe Jesusib okautiveit: Ahañerik okaupapse, agluitok Gudib nalegauninganut pilune sappernakasekpok.

24. Okaupapsetauk: Ajornænginerõvok, (nergsutsoak) kamele, merkutim ĭssingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

25. Illiñiartingita tamaña tussaramitsuk, angijomik kakkilãrutigivæt, okarlutik: Kiname pilloridlarniarpa?

26. Jesusib tækkusarlugit okautiveit:

Iñungnut ajornarpok, Gudemulle tamaita,
ajornængilet.
27. Petruse tava kiovlune, okautiva: Ahak,
tamaita keṁelaukpavut, mallilarpillo, sumik
akkiksakalãrpita?
28. Jesusib kioveit: Ahaṁerik, okaupapse,
maña mallikapsinga, illunatik nutaulerpetta,
Iñublo Erngninga iksivautarmine ãnanau-
nerme iksivalerpet, illipsetauk iksivajomãr-
pose iksivautañe arkangemit aggartuñe, er-
kartorlugillo piomãrpasse Israelib kinguvãng-
it, arkangemit aggartut illagẽt.
29. Iñum iglune keṁekuniuk, kattangu-
tinnelonẽt angunelonẽt, arngnelonẽt, nullelo-
nẽt, kittornganelonẽt, perorsẽvinelonẽt, attera
pivlugo: ungnijakattartunik tellimerto-lutik
piomãrivok, iñogumiglo nungusuitomik pio-
rpok.
30. Unuktulle sivorlẽt kingorliutsomãr-
put: kingorlẽllo sivorliutsemãrput.

KAPITELEMIK XX.

Weineliksame perorsĕviksiortunik.

Killaub nalegaunninget adsigiva iglum iñua, uvlarortok señajuksarsiniarlune perorsĕvingminut weineliksamut.

2. Señajukselle kĕnaujamik attautsemik pilarmagit, uvlok năvlugo señakovlugit, tilliveit perorsĕvingminut weineliksamut.

3. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet, annigame assingit tækkoveit niuvervingmetut sullieksakangitut,

4. Okautivlugit: illipsetauk aileritse weineliksamut perorsĕvingmut; namaktomik akkilleromavapse.

5. Aivut tava. Aña añigivok, uvlub nellunaikutanga arverngilermet arverngemillo tellimalermet, taimailiorivok,

6. Uñukasalermelle, uvlub nellunaikutanga arkangalermet aña añigivok, assingittauk sullieksakangitut tikkiniveit, okautiv-

lugit: Sõg uvlok nãvlugo sullieksakarase tagvanekise?

7. Kiovæt: tillijikanginapta. Okautiveit: illipsetauk aileritse perorsẽvingmut weineliksamut; idluartomik akkiksamik piñiarpapse.

8. Uñulermet, perorsẽviub weineliksab ïñuet pimajiñe okautiva: Señajut kaikolugillo akkilikit, kingorlẽt sivorliutikit, ama sivorlẽt pigikit kingorliutigigit.

9. Uvlub nellunaikutanga arkangelermet señakojaujut sakkerput, illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pivut.

10. Sivorlẽt tikkinamik, uñunersenik pinniarasugællutik (illamingnit;) tapkoatauk, illunatik adsigẽnik kẽnaujenik attautsemik pigivut.

11. Attautsemik pigamik, perorsẽviub ïñua okarnerlotilerpæt,

12. Okarlutik: kingorlẽt makkoa uvlum illainangane señalauktut, uvaptingnulle adsiutipattit, nauk uvlub kisserninga okumainingalo tukkisijogut (señainalaukpavut).

13. Kioveille, tapkoa illanget okautiva:
Illænnara, akkilernerleovigingilagit. At-
tantsemik kĕnaujamik akkilleromavlutit o-
karama, angilaungilatit?
14. Kĕnaujet piuk, aularlutit. Kingor-
lerle tamna illiktut akkilleromavara.
15. Perkutimniglonĕt issumamnik piñiar-
tuksaungilanga? kattarlungavit ajungina-
ma.
16. Taimak kingorlĕt sivorliutsomărput,
sivorlĕlo kingorliutsomărput. Kaikojau-
jut uñudlarput, ăñerimajulle ikkidlarput.
17. Jesuse Jerusalemut majoarame, illiñi-
artine arkangemit aggartut ingminut pitilu-
git, ingeravlutik okautiveit:
18. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
gut, Iñum Erngninga pititaujomărpok ajo-
kertuijorsoarnut aglangniglo illissimajuñut,
taipkoa tokkoteksautitsomărpæt.
19. Nellojuñullo tuñiniarpæt, taipkoa
mittautigijomărpæt, ipperartorlugolo kikkiek-
tŏromărpæt; uvlullo pingajuane omaromări-
vok.
20. Taipsomane Zebedæusib kittorngang-

itta arngnæta erngnængne illagivlutik tikkipa, pãmangavigilugo sumik tuksiarvigiva.

21. (Jesusim) appersorpa: Sumik piomavit: Kiova: Erngnækka ukkoa iksivokokik nalegauningne, aipa tallerpikpit tungãne, aipangale saumikpit tungãne.

22. Jesusible kiova: Tuksiartasse nellovasse: Erngusiãrsum (imanga) imigeksara imerungnarpitikko; Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpitikko? Kiovæk: Ahaila, ajungikalloarpoguk.

23. Okautivak: Erngusiãrsum (imanga) imigeksara imerniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik; tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivakojomanek, uvamnut perkojeksaungilak (illiptingnut), Atãtamale iksivakojangit taipkoa iksivajomãrput.

24. Tellimaujortut assingit illiniartut tamana tussaramitsuk, anujutigilerpakit nukkarẽk ukkoa.

25. Jesusible kaikoveit okautiniarlugit: Nunam attaningit attaniojartortut kausimavasse, taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlarput.

26. Illipsele taimailerniaruse. Angnerojomajok, kivgarijomãrpasse tamapse.

27. Attanlojomajub kivgartorvigijomãrpãse.

28. Innublo Erngninga tikingimivok, iñungnut kivgartortanjomavlune; kivgartorijartorporle, iñotsiminik tuñijivlune uñuktut piulijiksangañik.

29. Jerichomit añingmetta, iñugiartorsuit mallikpæt.

30. Ahak, tautungituk apkotãne iksivajuk. Jesuse kãngiutijok tussaramiko, niplialerpuk, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

31. Iñuille iñerterpakit nippangerkovlugik. Niplialualerpugle, okarlutik: Nalegak, Davidim Erngninga, nãpkigittiguk.

32. Jesuse nokkalerpok, kaikovlugik, appernvæk: kañok piomavitik uvamnut?

33. Kiovæk: Nalegak, tautuleromavluñuk.

34. Jesusib nãpkigilerpak, isikikut aktorpak: Tagvainak tautulerpuk, malliklugolo.

KAPITELEMIK XXI.

Kristuse Jerusalemut aivok.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut tikkilutik, orksuktalingmut kakkamut, Jesusib illiñiartingne marruk tillivak,

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut, nergsut suitekoktujok pittuksimajok neñilărpatik nocharlo señiane; pitŭdsarlugiglo, uvamnut kailugik.

3. Apperijauguptik, imak kiogittik: Nalekab attoromangmagik; tava neksartaukolărpak illiptingnut.

4. Tamakkoa illunatik imailiorput, nellautaijub okausingit nellautsekovlugit imak okarame:

5. Zionib pañia okautigissiuk, ahak, Naleket kaivok illingnut sinaungaidlune nersumelune, nergsutiblo siutekoktujub nangmakpaktub nochanget kănganelune.

6. Illiñiartuk aularpuk, Jesusib okautimagik taimailiorpuk:

7. Siutekoktujok nocharlo ãtipakik Jesusemut, añoratik kemerloanut illivlugik, (Jesuse) känganut ingitipæt.

8. Iñugaseksuit añoratsetik issivilerpeit apkotãnut; assingillo napartut kẽsertutingit kiblorlugit pivut, apkotãnut illiveit.

9. Iñugaseksuillo sivorlelo malliktingillo, kagudlarlutik okarput: Hosiana Davidim Erngninga; Nalekam attingane tikkitok! Hosiana kotsingnerme.

10. Jerusalemut ittermet, iglugaseksuit iñungit illunatik aulajalerput, okarlutik: kina una?

11. Iñuille okarput: Jesuse una, nellautaijok Nazaretemit Galilæametomit.

12. Jesuse Gudim iglunganut kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut añitilerpeit kẽnaujeniglo tauksẽjut ikpættingit, tingmitseniglo niorvkottigit iksivautangit orrotidlarpeit.

13. Okautivlugit: aglaksimavok, igluga taijaujomãrtok tuksiarvingmik: illipsele iñuarvigilauktasse.

14. Kattimavingmemet, tautungitullo tussiætullo tikkipæt, tamaita piungnĕrtipeit.

15. Ajokertuijorsuillo aglangniglo illissimajut tattamiiniarnartitangit tækkogamikit; Sorrutsillo kattimavingme kaggudlartut, tussaramikit: Hosiana Davidim Erngninga: sinaungalerput tagva.

16. Okautivlugo: ukkoa okartut tussarpigit? Jesusib okautiveit, ahaila: Aglait ukkoa attualaungilasse: Nutakket amamaktullo kannermingnut nakudlartomik pitipattit?

17. Tava keṁekpeit, iglugaseksoarnit añivok Betaniamut, tagvanelerlune.

18. Uvlub aipangane uvlakut, ama iglugaseksoarnut ingeravlune kălerpok,

19. Napartok Feigeliksak apkoserngub señiane tækkogamiuk, nellipsarpa merkutuinalik tækkogamiuk, okautiva: mattoma kingorngagut illingnit paungartortokarniatsengilak issokangitomut. Napartok tamna Feigeliksak tuavi pannilerpok.

20. Illiñiartingita tamana tækkogamit

suk, tattam̃iniarlutik okarput: Napartok
una Feigeliksak kañok illingava pañidlalau-
nerpa?

21. Jesusible kiovlune, okautiveit: A-
ham̃erik, okautivapse, iñertuiniarase okpe-
rupse, Feigeliksamut napartomut taimai-
liortuinaromãngilase; kakkamulle omunga
imak okarupse, tagvanget kangattarit,
im̃arbingmullo nakkarit tava taimailioroma-
jok.

22. Tamaita tuksiutipsingnik tuksiartose,
okperupse pilãrpasse tava.

23. Kattimavingmut ittermet ajokertortil-
lugo, Ajokertuijorsuit iñuillo angajokangita
tikkipæt, okautivlugo: Kimit perkojauvit i-
mailiorkovlutit? Kialonẽt pitsartojomik mat-
tominga tuñitsivigivãtit?

24. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperio-
mavapsetauk okautsemut attautsemut; mat-
tominga okautijomagupsinga, okautijoma-
vapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailior-
lunga.

25. Johañesib Babtisitinga nakit piva?
Killangmillonẽt iñungnillonet? Erkarsaler-

put, ingminut imak ōkarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo, okautijomavătigut; sõg okperilaungipissiuk?

26. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut; Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

27. Jesuselo kiovæt, okarlutik: nakit pingmanget nellovavut. Okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

28. Kañok issumavise? Angutekalauktok marrungnik erngnelingnik, sivorlermut tikkipok, okautivlugo: Erngnĭk, uvlome señajartorlaurit perorsĕvimnut weineliksamut kakkamut.

29. Tapsoma kiovlune, okautiva: aijomangilanga. Kingorngagut kakkialerame, aivok perorsĕvingmut.

30. Erngnerme aipanut tikkinivok, taimaktauk okautivlugo. Tapsoma kiovlune, okautiva: Akaila Nalegak; ainañele.

31. Taipkoa marruk nelliakita atătamik perkojanga mallikpakko? Kiovæt: sivorliub. Jesusib okautiveit: Ahamerik, okautivapse; Zöelnerillo anguniarpaktullo Gudib nale-

gauninganut ittertuksaukõrnersaujut illipsingnit.

32. Johañesib tikkipãse, ajokertorpãselo apkotiksamik idluartomik, illipse okperingilasse: Zoelnerille anguniarpaktullo okperivæt. Tagva tækkolaukãrdluse kakkialinginivose kingorngagut okperluse.

33. Adsigẽktunik assinginik tussaritse: Angajokakalauktok perorsẽvilliudlartomik paungalingnik, avatã avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok; perorsẽviksiortuñut attartortaukogamiuk nuñame assianut aularpok.

34. Paunget iñilerviet nelliutingmet: kivgane tilliveit perorsẽviksiortuñut, perorseviub paunganginik pijartorkovlugo.

35. Perorsẽviksiortulle kivgangit tigudlarlugit, illanget unatarpæt, illanget tokkopæt, illangettauk ujarkeñut millorpæt.

36. Ama kivget assingit tilligiveit, uñunerset sivorlinginit: Tapkoatauk imailioriveit.

37. Kingorliotilerlugo Erngne tilligiva

taipkonunga, okarlune: Erngnera illaragiomavæt.

38. Perorsĕviksiortut erninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak; atte tokkoniarlavut kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

39. Tiguvæt tava, perorsĕvingmillo pingujarlugo tokkopæt.

40. Perorsĕviub angajokanga tikkikune, perorsĕviksiortut ukkoa kañok piomavagit?

41. Kiovæt: ajortulliartorsuit ukkoa tokkotsomărpeit, perorsĕvine perorseviksiortuñut assingiñut, paunganik kaitsijomărtuñut, iñerviet nelliutikpet, attartortaukojomărpa.

42. Jesusib okautiveit: Aglait attuaaungilasse aglaksimajut imak: Ujarak, igulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok; tagva Nalekab pinniarninga, tattaminiarnadlarpok isiptinginut.

43. Tamaña pivlugo okautivapse: Gudib nalegauninganik aksărtaujomărpose, nello-

juñut paungenik idluartunik kaitsiomãrtuñut tunnilugo.

44. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitanjomãrpok: kattakvigijañele ujarkam oma, serkomitsijomãrpa.

45. Ajokertuijorsuit Farisæerillo adsigẽnginingit tussaramikit: Mallugivæt okautigingmagit.

46. Killanalerlutik tigujomagalloarpæt, iñuille erksigiveit nellautaijoringmatsuk.

KAPITELEMIK XXII.

Attañersub Ængninget nullianilerninganik.

Jesusib ama okautilerpeit adsigẽktunnik imak okarlune:

2. Killaub nalegauningn sorlo attañersub, erngnine nullianerkolerpa.

3. Kivgene tilliveit, nulliarẽngnialertungnut

nerrijartortukset kaikovlugit: kaijomalungilello.

4. Ama kivget assingit tilligiveit, okarlune: Nerrijartortukset okautigissigik, ahak, nerrimãreksavut piarẽrpakka, tuktuvakotikkalo koiñijut tokkopakka, tamaitalo piarẽrput; kaileritse nulliarẽngnialertungnut nerrekattigelaumilavut.

5. Nachogivælle, aularlutiglo, illanget perorsẽvingminut, illangello sullivingminut pivok.

6. Illangitale kivgangit tiguveit, mittautigivlugillo tokkopeit.

7. Tamaña attanersub tussaramiuk: ningajadlalerpok, sorsuktokutsoañe aikoveit, iñuartut taipkoa nungutsartorkoveit, iglugaseksoangit ikkilugit.

8. Kivgeñe okautiveit: Nerrimãrekset piarẽrsimagalloartut, kaikojaulauktulle pijuksaungilet.

9. Tamaña pivlugo apkosiniãlungnut aileritse, illunaita naipiñiartasse nerrijartorkogissigik nulliarẽngnialertungnut.

10. Kivget taipkoa apkosiniãlungnut aivut, naipitattik illunaita kattitipeit, ajor-

tullo ajungitullo: Nulliarẽngnialertuk iglungak nerrimãkattauniartuñut nimniolerpok.

11. Kaikojaujut attañersub tækkojartorpeit; tagvane iñuk añorãrsimangitok nerrimakattaujuksetut tækkogamiuk,

12. Okautiva: Illanak, sõg ovunga ittérkit, añorãrsimangitotit nerrimakattaujuksettut? Tamnale niplingilak.

13. Kivgeñe attañersub okautiveit: aggangillo ittiggangillo kellersorsigik, egilugolo tãrtorsoarmut, keatsainaromãrtomullo aglerulãtsainaromãrtomullo.

14. Kaikojauñajut uñukput, añerimajulle ikkiput;

15. Farisæerit kachimiolerput, ingmingnut okaromavlutik, kañok okausinganut uiverivlugo.

16. Illiñiartingit tapsomunga tilliveit, Herodesiblo kivgangit illagællugit, okarlutik: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausimavaptigit, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit iñuit sivõragingilettit, illunaita nelligigangne.

17. Tamaña pivlugo okautittigut, kañok

issumavit, Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonēt?

18. Jesusible nipporsainingit tukkisilleramigit, okautiveit: Takkormortose, sōg uiveridlarkissinga?

19. Tækkulago kēnaujak tuñergutiksak. Kēnaujak tapsomunga sakkerpæt.

20. Appersorpeit: kia adsinga, kialo aglangit kollāne?

21. Kiovæt Attañivaksub. Okautiveit tava: Attañivaksoarmut tuñissiuk, Attañivaksub piksanga, Gudemullo Gudib piksanga.

22. Tamana tussaramitsuk, tattamminiarput: kemmeklugolo aularput.

23. Uvlok tamaña Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo.

24. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosese okartok, tokkojokarpet kittorngakangitomik, nukkanget (angajugilauktame) nullia nullarijomārpa, angajune kinguvāksakarkovlugo.

25. Uvaptingnele nukkarēt arvengemit agartut-īlauktut. Angajuklek nullianilau-

rame, kittornginane tokkovok: Nalle naka-
minut keffiokpa.
26. Taimaktauk aipanget, pingajuello, ar-
vengemit aggartut kingorlerêklutik (pigi-
væt).
27. Illunatik kingorngattigut arngnak tok-
kogivok.
28. Makkitervingmele, taipkoa arvenge-
mit aggartut nelliata nullianiktarijomãrpauk?
illunatik nulliarilaungmatsuk.
29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamar-
poze illa, uglait nellogapsigik, Gudim ajuga-
kangijusialonĕt.
30. Tokkungajuñit makkitsomãrtut nul-
lianingniængilet, niningniængilello: Gudi-
ble Engelingittitun-ītsomãrput killangme.
31. Tokkungajunik omaromãrtunik at-
tualaungilasse, Gudim okautilaungmasse-
imãk:
32. Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudi-
givãnga, Jakoblo Gudigivãnga? Gude tok-
kongajut Gudigingilæt, iñojulle (kissimik).
33. Iñuille tamaña tussaramitsuk, ajoker-
tuininga tattamminiarivæt.
34. Farisæerit tussaramik, Saduzæerit o-

kansiksērotingmagit attautsimut kattilerput.

35. Taipkoa illangeta, aglangnik illisimajub õktorpa okarlune:

36. Ajokertuijok, perkojeñit tamaiñit nelliet anginerova?

37. Jesusible kiova: Gudit Naleket nægligiuk, omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut.

38. Tamaña pijariakarnerõjok, angnerlo perkojak.

39. Aipangatauk tapsotunak-ĩpok: iñukattit illiktut nægligilugo.

40. Perkojængnut ukkungnunga marrungnut perkojet illunatik illagẽkput nellautaijullo (aglangit).

41. Farisæerille kattimangmetta, Jesusim apperiveit,

42. Imak okarlune: Kañok issumavise Kristuse pivlugo? Kia erngnerivauk? Kiovæt: Davidib.

43. Okautiveit: Sõg Dãvidib (Gudim) añerninganut Nalekaminik taivauk? imak okarame:

44. Nalegak Nalekamnut okartok: Taller-

pingma tungãnut ingitit, ningarijittit u-
vanga illerkãrtinagit ittikkavit tullerartung-
añut.

45. Nalekamiuik Davidib taigamiuk, kañok
erngnerivauk?

46. Kiolugo illunatik sappilerpæt, illuna-
tiglo uvlub tapsoma kingorngagut apperi-
lugo sapperivæt.

KAPITELEMIK XXIII.

*Farisæerit takkormorningita sakkertitau-
ninginik.*

Jesusib iñuillo, illiñiartingillo okautiveit
imãk:

2. Mosesim iksivautangane aglangnik il-
lissimajut Farisæerillo iksivavut.

3. Taipkoa attuarkojangit illipsingnut, ta-
maita naleklugillo mallingniarsigik; piñiar-
ningille mallingniarasigik, okaralloartut
piñiaratik.

4. Erksugeksenik oknmaitunik erksuksaungitunik kellersivut, iñuillo tuinginut illivlugit piveit; nangminerle aktoromangileit aggangmut attautsemullonĕt.

5. Sullijeksettik tamaita piveit, iñungnut tautugaukovlugit. Erkanmajeksettik sillliktipeit, añoratsettiglo killungit angijororlugit señaveit.

6. Nerrimavingme illiñiarvingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut.

7. Niuvervingmello sallutitaujomavut, iñungnut taijaujomavlutik Rabbimik (ajokertuijomik).

8. Illipsele taijauniatsengilase Rabbimik: attautsemik ajokertortekarapse Kristusemik; illipse tamapse kattangutigĕkpose.

9. Atătamik taisiniarase nuñame: attausek atătagigapsiuk killangmetok.

10. Ajokertuijunik taijauniatsengilase: attausek ajokertortigigapsiuk, Kristuse.

11. Illasse anginerojok, kivgeksaujok illipsingnut.

12. Ingminik angijojomajok, mikkinersaujomărpok: Ingminigle mikkinersaujorijok, tamna angijorortitauniarpok.

13. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Killaub nalegauninga parngnanĕrapsiuk, iñuit itterkonnagit, illipse ittertuksaunase, itteromajulle itterkongilasse.

14. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose? Uigarnerit pingit nungunapsigik, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okartose: Taimak pivlugo pidlartaunersanjomărpose.

15. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nuñakullo iñakullo ingerarapse, illaksarsiorluse Judikukattiksapsingnik: illagikpassele, tărtomut kittorngautippase, illipsingnit marroerterdlune.

16. Kappianamek okorse, tautungitut tessiortut, okarapse: Gudib iglunganik angertok, tamaña pijariakangilak; Gudible iglungët piñarnarusianik (Goldemik) angertok, tamna pitlareksauvok.

17. Sillaitose tautungitose: Suna angineroval, Golde, Gudim iglungalonĕt, ivlernartitsijok Goldemik.

18. Okarivose: Altaremik angertok, ta-

maña pijariakangilak tuñergumigle altarib kãnganetomik angertok, tamna pitlareksauvok.

19. Sillaitose tautungitose: Suna anginerova, tuñergut altarelonĕt ivlernartitsijok tuñergumik.

20. Tamana pivlugo, altaremik angertub, kãnganetullo tamaita tappipeit.

21. Gudib iglunganik angertub, tapsomalo innua tappipa.

22. Killangmiglo angertok, tamna angerpoktauk Gudim iksivautanganik kãnganetomiglo.

23. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Minzelo, Tillelo, Kiñello tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk: perkojeñetune pijariakarnerset tuñupasse, imaitut, idluarnerlo, nãpkiginerlo, okpernerlo. Makkoa (taimajut) piñiareksarivasse, ipkoa ipperarnagit.

24. Okorse tautungitose tessiortose! Millugiărărsuit keñerapsigik, Kamelemigle ĕsivo[illegible].

25. Kappianamek okorse, aglangnik illis-

simajut, Farisæerillo takkormortose! Erngusiãrsnillo pogutello sillatatignt keblariksarapsigik, illungille tættæput piomatunermiglo nerritunermiglo.

26. Farisæerillo tautungitotit! Erngusiãrsublo pogutablo illugik sallumarsarkãrkik, sillatigik keblaridlarkovlugik.

27. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Illuvertitut mingoarsimajutitun-ĩnapse: sillatingit ãnanaujartut, illungille tættæput tokkungajut sauninginik, mamaitnalungniglo.

28. Taimainivosetauk, kallinipsigut idluartojarpose, iñuit tautuktillugit, illupsigulle takkormornermiglo idluiluktomiglo tættæpose.

29. Kappianamek okorse, aglangnik illissimajut, Farisæerillo takkormortose! Nellautaijut illuvingit señagapsigik, idluartullo illuvingit ãnanausigapsigik,

30. Okarlusello: Atãtagilauk tavutiñukattigilauruptigik, illagijomalaungilavut taipkoa kovisilauktut nellautaijut aunginik.

31. Tamattominga nangminek pivluse

angerpose, nellautaijunik tokkotsijut kittorngaringmasse.

32. Atte illipsetauk sivorlipse oktorvigilauktanget tættæniarsiuk.

33. Kuglugiarãlujarpose, kañok illiluse kappianartovik kemãjomavissiuk?

34. Taimaitomik ahak, illipsingnut tillivakka nellautaijullo, sillatojullo, aglangniglo illissimajut; taipkoa illangit tokkotsomãrpasse, kejungmut seningajolingmut kikkiektorlugit, illangillo illiñiarvipsingne isakardlaromãrpasse, unangmilugillo iglugaseksoarnit ama iglugaseksoarnut assinginut;

35. Tikkitaukovluse idluartut aunginut illunainut, nuñamut kovijaujuñut, idluartum Abelim aunganit, Zachariasib, Barachiasim erngninget aunga tikkilugo, tokkolauktasse kattimaviub altariblo akkorngangne.

36. Ahamerik, okaupapse, tamakkoa tamaita pivlugit kinguvãngukattigẽt ukkoa akkiñiartaujomãrput.

37. Jerusaleme, Jerusaleme, (iñuit piveit) nellautaijunik tokkotsijose, millorlugillo ujarkeñut illipsingnut tillijaujut! Kittorng-

asse kattitsomakattalauktakka, sorlo arngnaungub kattipeit piakeñe issarkominut: piomalaungitosele.

38. Ahak, igluse iñukarungnĕromărput.

39. Okaupapse: Mattoma kingorngane tækkojomĕrpapsinga, imak okarkărtinase: Nakoridlartaule Nalekam attingane tikkitok.

KAPITELEMIK XXIV.

Kattimaviub serkomitauninganik sivornivaksoangagut okautaujok.

Jesuse kattimavingmit añingmet illiñiartingita tikkipæt, kattimaviub señamaninganik keñergotiniarlugo.

2. Jesusible okautiveit: tamakkoa tamaita tækkogalloarpissigik? Ahañerik okaupapse: ujărket ukkoa illunatik serkomitauniarput, kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivalermet, illiñiartingita ingmikŏrlutik tikkipæt, okar-

lutik: Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita piomärket; sunalo nullunaikutaksaujomärpa tikkiviksarnut, sillarsublo naggatiksanganut?

4. Jesusib kiovlune, okautiveit: Kañatitse, uiverijaukoñase.

5. Uñuktut tikkitsomärmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseõvunga: uñuktullo tañartiniarpeit.

6. Uñatadlartunik, uñatadlartut nippersoanginiglonět tussaromärpose: Kañatitse erksiniarase. Taimailiortokaromärmet sivorngagut; sillarsub naggatiksanga nellitingiluk sulle.

7. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulärniarput, attañionek attañionermut assimingnut; kängnartorsoarmiglo kañimalualungnartomiglo piokaromärpok. Nuñet sunatuinarme saijukpilugomärput.

8. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Kappianartomut tava pititsomarpäse, tokkoluselo. Iñuillo illunatik omigidlaromärpäse attera pivlugo.

10. Iñuit uñuktut (ingmingnut) sinaunga-

sãromãrput, illatiglo kigortigællugit ingmingnullo omisutiomãrput.

11. Nellautainerluktut uñuktut sakkeromãrput, uñuktut tamartiniarlugit.

12. Idluitulliarnek pivallialermet, unuktut næglingningit niglinarsiomãrput.

13. Issuanulle sokkosijuitok, (okperlune) piulijaujomãrpok.

14. Okautsit tussarnertut Gudib nalegauninganik okautaujomãrput iñungnut sillarsoarmetuñut tamaiñut, iñuit illunatik nellojungnẽrutiksangañut: Tava sillarsub naggatiksanga nelliutiomãrpok.

15. Kappianartok nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniel okartok, ivlernartome iñiminetok, (aglangnik) ukkoninga attuarsijub, kamagilerligit.

16. Uvlok taimna nelliutikpet, Judikut nuñanginetut, kemãlit kakkeñut.

17. Iglub kãnganetok ákkarane, sumik iglominit aiklerlune.

18. Perorsevingmetublo utterniarane, añoratseñe pijartorlugit.

19. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

20. Tuksiaritse kem̃äviksasse okiome sabbatemetonët pilerkoñago.

21. Uvlune taipkonane iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik, sillab pigiarningauit tamaña tikkilugo, kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniængini-vok.

22. Uvlut taipkoa ikkiglijauniængipetta, iñuk attauserlonët piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit uvlut taipkoa ikkiglijaujomärput.

23. Okautsaugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanepok, ikkanelonët: tamaña okperiniu-rasiuk.

24. Kristuseõlutik okartut, nellautainarluktullo sæglojut sakkeromärput, nellunaikutaksoarnik tattam̃iniarnartunik piñiarlutik; Añerimajut tam̃artiniarlugit, (tam̃artitau-jungnarpetta).

25. Ahak, makkoninga okautivapse nelliuterkärtinagit.

26. Tamaña pivlugo okautikpasse: A-

M

hak, iñukajuitomepok; ainiarase. (Imaglonẽt) Ahak, iñiminepok; okperiniarassigik.

27. Sorlo kaumalak pãnget pijok uñunga kaumautivlugo: taimaitsomãrpoktauk Innum Erngninget tikkiviksanga.

28. Nañe killõgkarpet, nektoragit kattivut.

29. Uvlut taipkoa kappianartut kingorngattigut, Sekkeñerlo Takkerlo kaumajungnẽromãrpuk, uvloritsello kattegomãrput killangmit, killaub pitsartuningit aulataujomãrmetta.

30. Iñum Erngninget nellunaikutanga tava tækkuksaujomãrpok killangme. Innuit nuñametut illunatik keadlaromãrput, Iñublo Erngninga tækkojomavæt killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartudlãrlune ãnanaudlartok.

31. Engeliñe tillijomãrpeit nipsautib nippivaksoanganut: Añerijangit kattitillugit añorenit sittamanit, killaum issuanit, issuanut aipanut.

32. Adsigẽktomik illiñiaritse, napartok

Feigeliksak pivlugo: Akkerungit iptekalerangetta, siggilerangettalo, aujajaraklilermet kausimavose.

33. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita tækkogupsigik, kaglilermet kausimaniarpasse.

34. Ahamerik, okaupapse: Kinguvãngukattigẽt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekãrtiñagit.

35. Kiglaklo nuñalo nungutsomãrpuk, okautsikkale nungutsomãngilet.

36. Uvlomik taipsominga, uvlublo nellunaikutanganiglonẽt kausimajokangilak, Engelillonẽt killangmetut, Atãtama kissime nellungila.

37. Sorlo Noa iñotillugo-ĩlauktok, taimaktauk ĩtsomãrivok Iñum Erngninget tikkiviksanga.

38. Sorlo uvluñe taipkonane, ullitornivaksub sivorngagut; nerrivut, imilarmiglo, nullianiktullo, uiniktullo, uvlok tamna tikkilugo, Noam ittervia umiarsoarmut;

39. Kamagingilælle, ullitornivaksub tava illutidlarpeit, tamaita nungudlugit: Tai-

maktauk Iñum Erngninget tikkiviksanga itsomārivok.

40. Tamaña nelliutikpet marruk perorsē-vingmetsomārpuk: aipanga illelliortaujomārpok, aipale keñnektaujomārpok.

41. Marruk kaivititsikattigēgomārpuk: aipanga illelliortaujomārpok, aipale kemmek-taujomārpok.

42. Taimak pivluga pigārutigissiuk: Na-legapse tikkiviksanga nellogapsiuk.

43. Tamañale nellojungnēreksarivusset: Tigliktub tigligijartorvia iglub iñuet kausi-maguniuk; pigāromavok, iglominut itter-koñago.

44. Tamaña pivlugo illipsetauk opalung-ērsimatsainaritse: Iñum Erngninget tikkit-somārmet neriuktinase.

45. Nelliak sukosijuidlune sillatōvlunelo kivgauva, attañinget kivgaminut pitipa, pik-sanginik tuñitsivigekovlugit nerreviet nelliu-tileranget?

46. Kivgak tamna pilloridlarpok, imaili-ortok attañinget tikkippago.

47. Ahamerik okaupapse: Piminut tamai-nut pititsomārpa.

48. Kivgakullugle assia, omamigut imak okarune, attañerijara sulle tikkiniængilak:

49. Kivgaukattiñe anauvlugit pivok, nerrilunelo imilarmelo tallatut illagivlugit.

50. Kivgab taipsoma attañerijanga tikkitsomãrpok, uvlome taipsomane neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kivgab issumavigingitangane;

51. Asserortiniarpa tagva, takkormortut illagællugit akkivigiomãrpa, tavane keatsainaromãrput aglerolãtsainaromãrpullo.

KAPITELEMIK XXV.

Adsigëktomik uigasuit pivlugit.

Tamaña nelliutikpet, killaub nalegauninga ĭtsomãrpok uigasuktitut tellimaujortutitut, kollitik neksarlugit, uiksak pachrearlugo añivigivæt.

2. Tapkoale tellimæt sillaitut, tellimællo sillatojut.

3. Sillaitut kollitik neksarpeit, orksuksamingnigle neksaratik.

4. Sillatojut pogutamingne orksumiglo, kollitiglo neksarput.

5. Uiksak mulludlarmet, illunatik uernga-leramik, siñilerput.

6. Uñuak keterarmet nippersoakalerpok, imak: Ahak, uiksak kaivok, pachrearlugo añivigissiuk.

7. Uigasuit taipkoa illunatik makkiput, kollitik ãkiklugit.

8. Sillaitulle okarput sillatojuñut: Orksupsingnit tuñittigut, kollivut kamingmetta.

9. Sillatojut kiovlutik okautiveit: Naukagle; amigarkoñago uvaptingnullo illipsingnullo. Niuvertuñulle pissiñiarijartoritse piksapsingnik nangminiksapsingnik.

10. Pissiñiarijartortillugit, uiksak tikkipok: oppalungẽrsimajut itterkattigivæt uiksab iglunganut nerrimakattiginiardlugo: upkuak parngnanẽrtauvok tava.

11. Kingorngattigut uigasuit ipkoa (Sillaitut) kailaurivuttauk, okarput: Nalegak, Nalegak, upkuẽrutittigut.

12. Kioveille, okarlune: Ahamerik okaupapse, illitaringilapse.

13. Tamaña pivlugo pigäritse: Uvlok taimna uvlub nellunaikutangalonēt nellogapsiuk, Iñum Erngninget tikkitsomärvinga.

14. (Taimaitsomärpok) sorlo angutib nuñame assianut aularomajub, kivgeñe kaikoveit, perkotiñe tuñiveit taipkonunga:

15. Illanget tuñitsivigiva talentinik (kenaujenik) tellimanik, aipa marrungnik, pingajuet attautsemik, attunit namaksilerlugit tunnitsivigiveit; tuavilune aularpok.

16. Tellimanik talentinik pijok, niorvgogijar oramigit, tellimanik assinginik talentinik illaveit.

17. Taimaktauk marrungnik talentingnik pijok, assinginguiktauk marrungnik illagivæk.

18. Attautsemigle pijok, nuña itterselleriijartorpa, attañerijame kēnaujanga ĭjerpa.

19. Mattoma kingorngane kivget ukkoa attañinget tikkipok, kiglissiniaromavlugit.

20. Tagva sakkerpok, tellimanik talentinik pijok, assinginik talentinik tellimanik nek-

sarlune, okarpok: Attañek, talentinik tellimanik tuñilauramga; ahak, assinginik tellimanik talentinik illavakka.

21. Attañinget okautiva: Namagivagit issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñuugnersenik pititsomãrpagit, Nalekavit kuviananninganut itterit.

22. Sakkerivoktauk, marrungnik talentingnik pijok, okarlune: Attanek, marrungnik talentingnik tuñilauramga; ahak, assigingnik marrungnik illavakka.

23. Attañinget okautiva: Namagivagit, issumagiktotit sukkosijuitotillo kivgak, ikkituñut nertornardlutit piñiaravit; uñuugnersenik pititsomãrpagit, Nalekavit kuviananninganut itterit.

24. Sakkerivoktauk, attautsemik talentemik pijok, okarlune: Attañek, illitarigapkit, sivõranartotit angutansertotit; savijartotit karngãrtilaungitarnik, kattersijotillo illilaungitarnik;

25. Taimak pivlugo sivõragama, talentinuñamut ijerijartulanktara; ahak, pit piuk.

26. Attaninget kiovlune, okautiva: Ajor-

potit erkeissuktotillo kivganvotit, illitarigamga, savijartunga karngãrtliaungitamnik kattersijungalo illilaungitamnik;

27. Tamaña pivlugo kẽnaujakotimnik tuñijijuksaulauktotit kẽnaujenik tauksẽjuñut, tikkikuma perkotiga tigumiarajalauktara illakartillugo.

28. Tamaña pivlugo talentemik aksãrsiuk, tuñilugolo tellimaujortunik talentinik pilingnut.

29. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok iñuktunik pekkarkovlugo; pekkangitorle aksãrtaujomãrpok pinganik.

30. Kivgak piungitok egissiuk tãrtorsoarmut, keatsainartomut aglerulãtsainartomullo.

31. Iñum Erngninga ãnanaunermine tikkikune, Engelillo ajungitut tamaita illagællugit: iksivajomãrpok iksivautamine ãnaname.

32. Iñuit illunamasiatik sãnganut kattitiaujomãrput. Tava avititsomãrpeit, sorlo niauersijub saugakotine arngnet avitipeit ngutiñit.

33. Okpertut tallerpingme tungãnut pitit-

somãrpeit, okpingitulle saumingme tungãnut.

34. Nalekab tallerpingme tungãnetut imak okautijomãrpeit: Kaititse, Atãtama nægliktangit, nalegaunek kingormgutigissiuk, illipsingnut pijarẽrsimajok sillarsub kiglinganit.

35. Kãktillunga, neritilaukpapsinga. Imẽruktillunga, imẽrtilaukpapsinga. Tujormitillunga, itterkolaukpapsinga.

36. Añorẽrsimatillunga, añorartilaukpapsinga. Kañimaluktillunga, tækkojartorlaukpapsinga. Parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaukpapsinga.

37. Idluartut kiojomavæt, okarlutik: Nalegak, kanga kãktotit tækkolaukpittigit, neritilaukpittigillo? Imẽruktillutillonẽt, imẽrtilaukpittigillo?

38. Kangalo tujormitillutit tækkolaukpittigit, itterkolaukpittigillo? Añorẽrsimatillutillonẽt, añorartilaukpittigillo?

39. Kangalonẽt tækkolaukpittigit kañimaluktillutit, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, pullalaukpittigillo?

40. Nalekab kiojomaveit okaulugit: A-

hamerik, okaupapse: Ukkoa kattanguma mikkinersaujut illanget sumik pigapsiuk, tagva pilaukpapsinga.

41. Saumingmetuñut okaromagivok: Idluituãlugapsė, uvamnit aularitse ikkomamut kamitsuitomut, piarẽrsimajomut Satanasemut Engelinginullo.

42. Kãktillunga, nerritilaungilapsinga. Imeruktillunga, imertilaungilapsinga.

43. Tujormitillunga, itterkolaungilapsinga. Añorẽrsimatillungalo, añorartilaungilapsinga. Kañimaluktillungalo, parngnanẽrsimavingmetillunga, pullalaungilapsinga.

44. Taipkoa kiojomãrivæt, okarlutik: Nalegak, kanga tækkolaukpittigit kãktillutit, imeruktillutillonẽt, tujormitillutillonẽt, anorẽrsimatillutillonẽt, kañimaluktillutillonẽt, parngnanẽrsimavingmetillutillonẽt, kivgartulaungipittigit?

45. Kiojomaveit okarlune: Ahamerik, okaupapse; sumik ukkoa mikkinersaujut illanget pinginapsiuk, tagva pilaunginivapsinga.

46. Tava taipkoa ãnianartorsoarmut nung-

usuitomut piomārput: Idluartulle iñogutemut nājuksaungitomut.

KAPITELEMIK XXVI.

Kristusib kippallijauninganik.

Jesusib okautsiñe tamakkoa tamaita nāgamigit, illiñiartiñe okautiveit:

2. Nellungilasse, uvluk marruk nākpenik, añiviksīolārput; Iñum Erngninga pititauniarpok, kikkiektortaukovlugo. (Kejungmut señingajolingmut).

3. Taipsomane ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, iñuit angajokangillo kattilerput, ajokertuijorsub Kaifasemik attigulik iglorsoanganut:

4. Ingmingnut okarput, kañok Jesuse nipporsallugo, tigulugolo tokkokovlugo,

5. Okarpulle: añiviksiortillugo pinagoinnuit pikabladlarkoñagit.

6. Jesusele Betaniametillugo, Simonib kal-
lakadlartub iglungane:
7. Arngnab tikkipa, erngusiärsulijarlune
pivianartovàksoarmik im̃alingmik; niakoa-
nut koviva, nerrivingme iksivagame.
8. Illiñiartingita tamaña tækkogamitsuk,
idluaringilæt okarlutık: Tamna sõg kovijau-
nerka?
9. Mingoarutiksak tamna akketudlartomut
pissiängõnajalauktok, aglujunut tuñijekse-
nik.
10. Tamañale Jesusib tussaramiuk, okau-
tiveit: Arngnak unà pinasiuk, sõg kiksarti-
pissiuk? ajungitomik pingmanga.
11. Aglujunik illakatsainarpose, uvangale
neijortigitsainarniængilapsinga.
12. Mingoarutiksak tamna timimnut ko-
vigamiuk, mingoarivãnga, illijartortauvik-
samnut.
13. Aham̃erik okautivapse: Ukkoa okaut-
sit tussarnertut okautigijaukpetta sillar-
soarmiuñut taimaiñut, okartokaromãrivok,
kañoẽtomik tapsoma pivãnga erkarlugo.
14. Arkangemit aggartut illanget, Judase-

mik Ischariotemik attelik, aivok ajokertui-
jorsoarnut,

15. Okarlune: Sumik tuñijomavissinga?
illipsingnut pititsomavara. Kẽnaujenik
ungnijunik tellimaujortuniglo tuñitsivigijo-
mavlugo okarput.

16. Mattoma kingorngagut tapkonunga
pitinasuarpa, nautsertorlune piutekarner-
mik.

17. Sẽrnakangitunik kakkojartoramik nv-
lome sivorlerme, illiñiartut Jesuse tikkipæt,
apperivlugo: Nane ãkiksorijartorkovittigut,
añiviksiorutiksamik saugãrsungmik nerri-
niartarnik?

18. Okautiveit: Iglugaseksoarnut aileritse,
angut tagvanetok okautigissiuk. Ajokertui-
jub okauterkovãtit, piviksara nelliutingmet,
añiviksioromavunga illingne, illiñiartikka il-
lagillugit.

19. Illiñiartingita tagva illiorput Jesusib
taimak okautimagit, añiviksiorutiksak sau-
gãrsuk ãkiksorpæt.

20. Uñulermet arkangemit aggartut illa-
gillugit nerrimãvingmut ingipok.

21. Nerritillugit okarpok: Ahamerik, o-
kaupapse: illapse pititsomărpănga.
22. Angijomik kiksalerput, apperilerpæt
nellekardlutik: Nalegak, uvangaunerpik?
23. Kioveit okarlune: Aggangminut po-
gutamut missukterekattima, pitilarpănga.
24. Iñum Erngninga pititaulerniarpok
sorlo tapsominga aglaksimavok: Iñugle tam-
na kappianamek, Iñub Erngninganik pititsi-
jok. Iñungmut tapsomunga ajunginersauvok,
erngniăngõngikune.
25. Judasib pititiginiartanget apperiva, o-
karlune: uvangaunerpik Rabbi? Jesusib kio-
va: sorlo okartotit.
26. Nerritillugit kakkojak Jesusib tiguva,
kujalivlune avgorpa, illiñiartiminullo tuñiva,
okarlunelo: Tigulugo nerrissiuk, tagva ti-
miga.
27. Ernusiărsuk tigugiva, kujalivlune tam-
na tuñiveit, okarlune: Tamapse tagvanget
imeritse;
28. Tagva auga, testamentitab (aunga)
unnuktuñut kovijok, ajorningit pĕjarlugit.
29. Okaupapse: Mattoma kingorngagut

immerogungnĕrpunga napartub weineliksab
iptinganik, uvlok tamna nelliutitinago, nu-
tautillugo im̃ilerupko illagiluse Atãtama nale-
gauningane.
30. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit,
an̄ivut, orksuktalingmut kakkamut.
31. Jesusib okautiveit: Un̄uak taman̄a ta-
mapse koaksãngautiginiarpapsinga. Aglak-
simangmet: mianersijok un̄atadlarpara, sau-
kello siamartidlarput;
32. Makkikumale, (tokkungajun̄it) sivo-
napsingne Galilæamut aijomavunga.
33. Petrusib kiova, okaudlugo: Illunama-
siatik koaksãngautigikpattit, koaksãnga ni-
ængilanga.
34. Jesusib okautiva: Aham̃erik, okaupa-
git: un̄uak taman̄a, augutaunek niplerkãr-
tinago, missiutigilãrparma pingasuarterlu-
tit.
35. Petrusible okautiva: Tokkokattigi-
gupkillonẽt, missiutigijomangilagit. Tai-
maktauk illin̄iartut illunatik okarivut.
36. Jesusib illiniartin̄e illagivlugit iglorso-
armut avalluliorsimajomut tikkipok, Gethse-

manemik attelingmut, illiñiartiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, taikunga tuksiarijartortillunga.

37. Petruselo Zebedæusiblo erngnæk illagiveit, kiksalerlune kappiaktoadlalerpok.

38. Okautiveit: Tarniga kiksarpok tokkomut; tagvanetitse pigărkattigissinga.

39. Kanit͜omut aivok, pămangavlune tuksialarmelo, okarpok: Atătaga, ajornangipet erngusiărsuk una pĕrle uvamnit; piomajamnigle pitsengilatit perkojet pille.

40. Illiñiartut siñiktut tikkipeit, Petruse okautiva: Killamiărsuk pigărkattigijungnengilapsinga?

41. Pigărluselo tuksiaritse, ŏktorlungnartomut pekkonase. Añernek piomagalloarpok, uvinigle sangĕpok.

42. Aipanik ama tuksiarijartorpok, okarlune: Atătaga, erngusiărsuk una uvamnit pĕreksaungikune, kissiane imilerupko; perkornut pille.

43. Ama siñiktut tikkiniveit, ĭsingillo nerngarnermut okumaiput.

44. Tagvunga keñekpeit, pingajuanik

ama tuksiarijartorpok, okautsit taipkoa attordlugit.

45. Illíñiartíñe ama tikkiniveit, okautivlugit: Maña siñikluselo merngoērseromavisse? Ahak, nelliusimavok, Iñum Erngninga pititaulārpok ajortulliartut aggangiñut.

46. Makkititse aularta; ahak, tamānepok uvamnik pititsijok.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, Judase arkangemit aggartut illanget tikkilerpok, iñugiartorsuit illagællugit, saviksoarlijarlutik ajaupialijjarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit, iñuillo angajokangiñit pijut.

48. Pititsiniartuble nellunaikutamik tuñitsivigiveit, okarlune: Kuñilārtara taimnauvok, tigusiuk.

49. Tuavidlune Jesusemut pivok, okarlune: Rabbi, ajokertuijok, sallutitauvotit: Kuñikpa tagva.

50. Jesusible okautiva: Illænara, sōg tamaunga pivit? Jesuse tikkipæt, aktorlugo tiguvæt.

51. Jesusim illagingita illanget saviksoane amuva: Ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo siutā nakkarpa.

52. Jesusible okautiva: Saviksuit kĕnailitanganut poleruk; saviksoarmik attortok, saviksoarmut pijaunajarivok.

53. Issumangilet, sulle mañaAtătaga tuksiarvigigupko, tapsoma tilliklervigijomavănga Engelinik Legioninik arkangemit aggartut unnukejangiñik.

54. Aglait (uvamnik) kañok nellautsiniarpæt? Mañale taimaitsomavok.

55. Taipsomane iñugiartorsuit Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajaupiarlijarlapselo, tigujautillunga; uvlut tamaita iksivakattigilaurivapse, kattimavingme ajokertuivlunga aktulaungilapsinga;

56. Tamakkoa illunatik imailivut, nellautaijut aglangit nellautsekovlugit. Tava illiñiartingita illunatik keĭnekpæt, kemmăvlutiglo.

57. Jesusemigle tigusijut, ajokertuijorsoarmut Kaifasemut pitipæt, aglangnik illissimajut angajokaijello tagvane kattimavut.

58. Petrusible kingornganit mallikpa ajokertuijorsub iglunganut, itterlunelo kivget

señiannt ingipok; tækkojomavlugo kañok illiortanngmanget.

59. Ajokertuijorsuit angajokaĳello, kachimiojullo illunatik, sæglutiksarsiorput Jesuse, pivlugo, tokkotsomavlugo.

60. Nachvangilelle. Nauk uñuktut patssiklertut sakkeralloartut sæglovlutik, sokanginivut. Kingorliovlutik marruk sæglovlutik patssiklertuk sakkerpuk,

61. Okarlutik: imak una okalauktok, Gudim iglunga asserortitsungnartara, uvlune pingasune ama senavlugo.

62. Tagva ajokertuijorsoak nikkovilune, apperiva: Kiungilatit tamakkoa pivlugit passidlarmattit?

63. Jesusele niplingilak. Ajokertuijorsub ama okautiva: Tokkosuitub Gudib kĕnanget sãngane appersorpagit, okautittigut Kristuseomangarpit, Gudim Erngninga.

64. Jesusib kiova: okarpotit. Okautivapse, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga tækkojomãrpasse iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tungãne, killaublo nuvujangittigut akkartok.

65. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik-

torpeit, okarlune: Gude okarnerlōtigiva, okautsareakarungnĕrpogut; ahak, maña Gudiovlune okarnerlungninga tussarpasse,
66. Kañok issumavise? Kiovæt, okarlutik: Tokkoteksauvok tagva.
67. Kĕnanga ketserarpæt, tigluklugolo, illangitatauk kĕnangagut tiglukpæt,
68. Okarlutik: Kristuse, nellautalertigut kia tiglukpātit?
69. Petrusele avalut illuane iksivajok. Kivgab arngnab tikkipæ okarlune: Igvittauk Jesuse Galilæamiok illagivet.
70. Missiarporle illunatik tussartillugit, okarlune: Okausitit nellovakka.
71. Upkuakulle añingmet, assiab arngnab kivgab tækkogiva, tagvanetullo okautiveit: Tamnatauk Jesusib Nazaremiub neijortigilaukpa.
72. Missiarivok ama, Gude taivlugo okausiluklune: Iñuk tamna illitaringilara.
73. Killamiojungnĕrmet tikkipæt tagvanetut, Petrusemullo okarput: Ahamerik, tapkoa illagivātit; okausivit nellunailivatit.
74. Ama missiarivok, okarnerluklune, Gude taivlugo, okartok: Iñuk tamna illi-

taringilara. Tagvainak angutaunek nipler-
pok.

75. Jesusim okausinga Petrusib erkarpa,
okautilaungmago: Angutaunek niplerkärti-
nago missiutigilärparma pingasuarterlutit.
Añivok tava keavaksoadlarlune.

KAPITELEMIK XXVII.

Kristusib pititauninganik Pilatusemut.

Kaulermet ajokertuijorsuit iñuillo angu-
jokangit kachimiolerput Jesuse piv-
lugo, ingmingnut okarlutik: tokkotsomav-
lugo.

2. Kellersorlugo aulartivæt, nuñab at-
tanninganut Pontiuse Pilatusemut uñertor-
pæt.

3. Judasib pititinget tækkogamiuk, tok-
komut perkungmatsuk, kakkialerpok, kēnau-
jet ipkoa ungnijut tellimaujortullo utterti-

peit, ajokertuijorsoarnut iñuillo angajokangñut.

4. Okardlune: Ajortulliartunga, pijeksaungitok auk pitinapko.

5. Tapkoale okarput: Uvagut pingilagut igvit pivet. Kĕnaujet ipkoa Gudim iglungmut eginamigit, keinăvok, nangminek kimitsartorpòk.

6. Kĕnaujet ipkoa ajokertuijorsuit tiguveit, okarlutik: idluangilak, ukkoa illilugit Gudim iglunget iklervinganut, aungmik akkekasaungmetta.

7. Tamaña pivlugo ingmingnut okarput, nachalliortub perorsĕvinga pissiarivæt kĕnaujeñut tapkonunga, tujormitset illuviksangñik.

8. Tamaña pivlugo perorsĕvik taimna taivæt aub (akkinganik) perorsevinganik sulle uvlome.

9. Nellautsimavut tagva, nellautaijub, (Jeremiasim) okausingit, imak okartok: Israelib kinguvăngiñit kĕnaujet ipkoa ungnijut illimaujortullo tiguveit, akkiksaukolaukanget, tapsoma akkinga;

10. Akkilliutigivlugit machalliortub perorsēvinganut, sorlo Nalekam okarkovānga.

11. Jesusele nuñab attañiñget sāngane nængertok, nuñab attañinget appersorpa: Judikut attañerivātit? Jesusib kiova: okarpotit.

12. Ajokertuijorsuit angajokaijello patssidlarmatsuk, kiungilak.

13. Pilatusib ama okautiva: tussangiligit angijomik passidlarmattit?

14. Kiungilale okautsemut attautsemullonēt: Taimak pivlugo nunab attañinga tattamiñiarivok angijomik.

15. Añiviksiolerangetta nuñab attañinget illusekarpok, iñuit piomajanginik tokkoteksaugalloak, parngnanērsimavingmetut illanget, añitilugo.

16. Taipsomane assingiñit uivēluartomik parngnanērsimadsaujokarpok Barrabasemik attelik.

17. Kattimangmetta, Pilatusib okautiveit: Kina uvamnut añititaukovissiuk? Barrabaselonēt Jesuselonēt, Kristusemik taijak?

18. Keñungivlugo tagvunga pitilaukpæt
nellunginamigit.
19. Kiglissiniarviub iksivautangane ikai-
valerame, nulliet imak okautsaujartorkova:
Idlnartok una allaruk, ovætsiak siñektomav-
lunga, tamna pivlugo angijomik ikpigiga-
ma.
20. Ajokertuijorsuille angajokaijello iñuit
okautilerpeit, Barrabasemik tuksiarkovlugit,
Jesusele tokkokovlugo.
21. Nuñab attañinget appersorpeit: Uk-
koa marruk nelliangnik añititsikovissinga
illipsingnut? Okarput: Barrabasemik.
22. Pillatusib ama okautiveit: Kañok pin-
niartara Jesuse, Kristusemik taijak? Illuna-
tik okarput: kikkiektortaule señingajoling-
mut.
23. Nuñab attañinget appersorpeit: Kaño-
ĕtomik ajortullialauka? Nipliadlalualerput
ama, okarlutik: kikkiektortaule.
24. Pilatusib kausimagamigit, ajulerpeit,
nivĕlivalliatuinarmetta; imek piva, agganelo
upvarpeit, iñuit tautuktillugit okardlune: Il-
langutingilanga idluartub tapsoma aunganut;
illipse pijase.

25. Iñugaseksuit illunatik kiovæt, okarlutik: Aunga uvaptingnut pilerle kittorngaptingnullo.

26. Barrabase tava añitipa tapkonunga; Jesusele aklunatsenut issakajaukova, uñertortilalo kikkiektortaukovlugo.

27. Nuñab attañinget sorsuktuksangita Jesuse ãtipæt iglomut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksèt tamaita tagvunga attautsimut kaikoveit.

28. Añorẽrtipæt, ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt.

29. Niakotiksenik kẽnariktunik kakkilaulinik peraivut, niakoanullo illivlugo, suvlulingmik ajaupiserpæt aggangittigut tallerpingittigut: Sẽrkortorvigællugo tuksiarvigivæt, mittautigællugo pivæt, okarlutik: Salutitaujotit Judikut attañinget.

30. Ketserarpællo, ajaupiarlo suvlulik tiguvæt, tapsomungalo niakoa añaulerpæt.

31. Kingorngagut mittautigilauramitsuk ulliksoak pẽrpæt, nangmininganik añoranginik attitilugo; aulaiutivæt kikkiektorniardlugo.

23. Ingerartillutik iñuk naipipæt Zirene

miok, Simonemik attelik: Tamna tiguvæt, kikkiektortauviksak erksuktaukovæt tapsomunga.

33. Iñiksamut Golgatamik attelingmut, imaipok niakoverngit iñinganik tikkinamik.

34. Im̄erpæt kassiliuartomik sungarmut akkusimajomik; tamana Õlauramiuk, im̄eromangila.

35. Kikkiektulauramitsugle añorangit avipeit, im̄erarlutik; aglait nellandlugit pellautaijok imak okartok: Ar̄[illegible]sekka ingmingnut avipeit, ulliksoaralo im̄erautigivæt.

36. Tagvanelo iksivalerlutik udsertorpæt.

37. Niakoet kollãnut patssitiksatik tokkunganik nippitipeit. Aglait imaiput tagga Jesuse, Judikut attañinget.

38. Illagællugo iñuartuk kikkiektorpakik, aipanga tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

39. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik.

40. Okarput: Gudib iglunganik asseroijo-

tit, ama señalugo uvlune pingasune, illingnik piulidlarit; señingajolingmit akkarit, Gudim Erngnerikpattit.

41. Taimaktauk ajokertuijorsuit, aglangniglo illissimajut, angajokaijello mittautigivæt, okarlutik:

42. Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok: Israelitit attannerikpatsuk, señingajolingmit mana akkarle okperiomavavut.

43. Gude tettigingmago, piuliliuk mana kuviagikpago; Gudim Erngnerivãnga okartok.

44. Iñuartuktauk taimak mittautigivæt, kikkiektortaumakattæk.

45. Uvlub nelunaikutanga arvengilermet, muñane tamaine tãrtosölerpok, nellunaikutet arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

46. Uvlub nellunaikutanga arvengemit, sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg kemekpinga?

47. Tagvanetut illangita tamana tusaramitsuk, okarput: Eliase kaikova.

48. Erinesuklune taipkoa illanget akpang-

erpok, nipperkut kassilinartomut mitssukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, imertipa.

49. Assingit okarput: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib piulijartoromangmangago?

50. Jesusele ama nippekortõvlune pivok, anernengerdlune.

51. Ahak, kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget unnunga aglæt tikkidlune.

52. Nuña sajukpiladlarpok, kairtullo koppudlarput, illuvrillo angmarterput, uñuktorsuit idluartut siñiktut (tokkungajut) timingit omarput,

53. Illuvernillo añivut (Jesuse) makkimet kingorngagut, iglngaseksoarnut ivsornaituñut pivut, uñuktuñullo sakkerdlutik.

54. Kappitauble illangitalo neijorkattinne Jesusemik udsertortut, nuña saijukpilladlartok tækkogamitsuk, tattaminiarnartullo assingit, kakkilãngadlalerput, okarlutik: Ahammerik, tamna Gudim Erngneriva.

55. Arngnello uñuktut, Jesusemik mallikşimajut Galilæamit, kivgartorlauktullo, kañitome tækkonãrput.

56. Tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakoblo Josesiblo arnguak, Zebedæusib ki:torngangita arnguællo.

57. Unuerrmet angut agluitok tikkipok Arimathiamit, Josefemik attelik, tamnatauk Jesusib illiñiartigiva.

58. Tapsoma Pilatuse ittervigijartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigiva. Pilatusib tava timinga tuñijaukova tapsomunga.

59. Timinga Josefib piva, uvineruksamik imuserlugo.

60. Illuvermullo nutâmut illivlugo, kairtomut illulimajomut, ujarasuksuk aksakârtidlugo illuviub upkuanga perova, aulardlune.

61. Mariale Magdalena tagvanetok, Marialo assia illuvek sâdlugo ingipuk.

62. Oppalungaijaivingeta uvlunget aipangaue, ajokertuijorsuit Farisæerillo illunatik Pilatusemut pivut,

63. Okarlutik: Attañek, erkaivogut, uivêtok imna okartok sulle iñovlune, uvlut pingajuane makkitsomârpunga;

64. Tamaña pivlugo illuvinga udsertortaukoleruk, uvlut pingajuet nautsertordlugo,

illiniartiminut tigligaukonago, iñungnullo okarlutik, tokkungujuñit makkisimajomik; kingorlerpäk niveriklernek tagva sjornerojomärpok sivorlerpämit.

65. Pilatusib okautiveit: udsertortuksakarpose tagva; aimiaritse issumapsingnik udsertortaukogissiuk.

66. Aivut tagva udsertortaukovset udsertortuñut, njarasugsuglo nellunaikusercdlugo.

KAPITELEMIK XXVIII.

Kristusib makkivianik.

Sabbate kangermet, uvlorme Wochib sivorlerpäme uvlarärsukut, Maria Magdalena, Marialo aipa illuvermut pivuk takkoartorlugo.

2. Ahak, nuña saijukpiladlarpok. Nalekam Engelinget killangmit akkardlune, ujarasugsuk illuviub upkuanganit aksakärtitsarorpa, kängauut ingidlune.

3. Tapsoma tautua sorlo kaumalak, anno-
rangalo aputitut kakkorugivok.
4. Udsertortulle erksinermut kukselaler-
put, tokkojutun illivlutik.
5. Engele arngneñut okarpok: Erksinia-
rase; Jesuse kikkiektorsimajok keñerapsiuk
nellungilapse;
6. Tamanẽngilak, makkisimavok, sorlo o-
kalauktok; kaileritse, Nalekam iñigilauk-
tanga tækkojartorsiuk;
7. Illiñiartingit tokkungajuñit makkisi-
majomik tuaviluse okautsertorsigik; ahak,
sivorlerilãrpasse Galilæamut, tavane tække-
lãrpasse: Tamedsa taimak okautivapse.
8. Illuvermit añisalerput, erksivlutik ku-
viaisuvaksoadlalarmiglo, akpangerlutik, ta-
mattominga illiñiartingit okautijartorlu-
git.
9. Illiñiartingnut mattominga okarijarto-
metta: Ahak, Jesusib pãrpeit, okaudlugit
sallutitauvose. Tapkoa tikkipæt, ittiggang-
it erkidlugit piveit, sãnanullo pãmangavlu-
tik.
10. Jesusib okautiveit: Erksiniarase, mat-
tominga kattangutikka okautsertorsigit

Galilæamut aikolugit, tavane tækkolăr-
sänga.
11. Tavunga aimiartillugit, ahak, udser-
tortut illangit iglugaseksoarnut pivut, illut-
siolauktut tamaita okautigiveit ajokertuijor-
soarnut.
12. Tapkoa angajokaijello illagivlugit,
kachimiolerput, ingmingnut okarlutik; sor-
luktukseñut tuñilerpeit kĕnaujavaksuit,
13. Okarlutik: imak okaritse, illiñiarting-
ita tigligijartorpæt uñuame, siñiktilluta;
14. Nuñab attañinget tussaumalerpago,
atomakojomărpavut, pidlartaukonase tapso-
munga.
15. Kĕnaujet tapkoa piveit, piñiarlutik,
sorlo ajokertortaungmetta. Tamaña Judikut
okauserilerpæt illuserællugo, sulle uvlome.
16. Illiñiartut tapkoa arkangartut Galilæ-
amut aivut kakkamut, tapsomunga Jesusib
perkungmagit.
17. Tækkogamitsuk, sănganut pămakput:
illangille iñertuivut.
18. Jesusible tikkipeit okautivlugit, imak
okarlune: Tuñijauvunga pitsartunernik ta-
mainik killangmelo nuñamelo.

19. Tamaña pivlugo ainiaritse, iñnit tamaita ajokertorniarsigik, Babtilugillo Atâtab, Erngnerublo, Añernerublo ajunginerub attinganut;

20. Ajokertorsigiglo mallekovlugit tamaita perkojakka illipsingnut; ahak, uvlut tamaita neijutsainarpapse, sillarsub naggatânut. Amen.

MARKUSIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNIK.

KAPITELEMIK I.

Johañesib Babtisiñinganik.

Tamedsa okautsit tussarnertut pigiarning-
et Jesuse Kristusemik, Gudim Erng-
inganik.
2. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksima-
vok: Ahak, Engeliga tillivara sivunernut,
pkosiortaukovlutit.
3. Ajokertuijub nippinga iñukangitome:
(imak pivok) Nalekam apkotiksanga äniksor-
iuk, apkoserngit narrotissigik.
4. Iñukajuitome Johañese babtisivok, ajo-
ertuivlune Babtijumik, ajortunit pĕjautiksa-
nik.

5. Judæamiut illunatik, Jerusalemiull
añivigivæt, babtitaujomavlutik tapsomung
Jordaneme kõngme, ajornitiglo sagvarlu
git.
6. Johañese añoralik nergsutsub kameli
merkunginik, tapsekalarmelo amivinermik
piglertaujartullo igupsajartullo orksungi
nerkigiveit.
7. Ajokertuivlunė okarpok: kingunipku
tikkituksak, pitsartunersauvok uvamnit, nel
lopkotivungalo, tapsoma sängane okkolunga
ittiggagutingit singējarlugik.
8. Imermut Babtipapse: tapsomale Bab
titsomärpäse Añernermut ajunginermut.
9. Uvlune taipsomane Jesuse Galilæami
Nazaretemit pivok, Babtitaulerlune Johan
nesemut Jordaneme.
10. Tuavilune timuarmet: Killak angmar
tok tækkova, Añernek ajunginek taubetu
(tingmiatut) akkartok (Jesusib) känganu
pijok.
11. Nippe killangmit tussartaugivok okar
lune: Erngnerivagit nægliktagit kuviagija
git.

12. Erinigilerdlugo iñukangitomut (Gudim) Añerninget aitipa.

13. Tagva iñukangitometok uvlunik marrungnik ungniakattartut, Satanasib õktorpa, nergsutit akkornganetok Engelille kivgartorpæt.

14. Johañese parngnanẽrsimavingmut pititaumangmet, Jesuse Galilæamut pivok; ajokertuilerlune okautsinik tusarnertunik Gudib nalegauninganik.

15. (Imak) Okarlune: Nelliutingmet, Gudib nalegauninga kaglilerpok; kakkialeritse (ablapsamik issumakaritse) okautsit tussarnertut okperissigik.

16. Galilæam im̃arbinget sinãne pissukame, Simon tækkova, nukãlo Andrease, nullutsettik kivitipakit im̃ãnut, mingeriarniarteoga nik.

17. Jesusib okautivak: Malliktinga, iñungnik aulasariatitsongovaptik.

18. Tuavilutik nullutsettik kem̃eklugit mallikpæk.

19. Tagvanget sivorliolerame: Jakobuse tækkova, Zebedæusim erngninga, nukãlo Jo-

hannese, umiakotometuk nullutsettik killai
jardlugit; tuavi kaikovak.

20. Atatatik Zebedæuse umiakotomu
kemmekpæk kivget illagivlugit, (Jesuselo
mallikkivæk.

21. Kappernaumut pivut: erinesulerdlun
sabbateõngmet illiniarvingmut itterpok, ajo
kertorlugillo.

22. Ajokertuitingit tattam̃iniariveit: pit
sartojomik okarmet, Anglangnik illissimaju
titut ajokertuingimet.

23. Tagva iñuk illiñiarvingmetok, añe
nermik makkojungnartomik illumiktok, tan
na nipliadlarlune,

24. Okarpok: uvaptingnut sugivit, J
suse Nazaremiok? asserorijartorpittigut; k
naujotit kausimagapkit, Gudib ajungineriv
tit.

25. Jesusible iñerterpa, okarlune: okaju
rit, omanget (iñungmit) añit.

26. Añernerub makkojungnartub aulaj
tidlarpa, nipliadlarlune, añivok tapsoman
et.

27. Illunamasiatik erksilerput, ingmingn

okarlutik, imak appersotilerput: Suna una?
suna una ajokertuititak? Añernerit makko-
iungnartut pitsartojomut okautingmagit, na-
lekpæt.
28. Tagvainak piñiarningit tussaumaveit
Galilæab erkãnetut illunatik.
29. Erinesulerdlutik illiñiarvingmit añivut:
Simonib Andreasiblo igluængnut pivlutik,
Jakolo Johañeselo illagællugik.
30. Simonib sakkia (arngnak) nellajok
kannimanartomut kañimavlune: Tapsominga
uavilutik okautivæt.
31. Tikkipa, aggangittigullo tiguva mak-
itilãlo: Tagvainak kañimanartub kem̃eng-
nago, kivgartorpeit.
32. Uñulermet, sekkenek nippimalermet,
unatuinarnik kañimasiggit satanasiggillo pi-
ipeit tapsomunga.
33. Iglugaseksoarmiut illunatik upkutsab
illatãnut kattilerput.
34. Kañimajut uñuktut piungnẽrtipeit, su-
atuinarnik kañimasiggit: Satanasillo uñuk-
ut añitipeit, Satanasit okarkongileit, illitari-
amitsuk.
35. Kaulermet sulle tãrtillugo, makkilune

añivok, (Jesuse) iñukangitomut aularlune: tagvane tuksiarpok.

36. Petrusiblo neijortingitalo katsungailutik mallikpæt.

37. Neñigamitsuk okautivæt: illunatik keñerpătit.

38. Okautiveit: Iglugasengnut kañinerojuñut aularta, tavanetauk ajokertuilunga; taimak pivlugo tamaunga pijunga.

39. Galilæame tamaine illiñiarvingiñe ajokertorlugillo, añernekulluit añitipeit.

40. Kallaktub tikkipa, sĕrkortorvigællugo tuksiarvigiva, okarlune: piomaguvit kallagungnaititsomavarma.

41. Jesusible năpkigiva, aggane issaktipeit, aktorlălo okarlune: piomavunga, kallagungnĕrit.

42. Taimak okarmet: tagvainak kallagungnĕrsărpok tava.

43. Jesusib iñerterpa aulartisărlălo,

44. Okautivlugo: udsertolerit, assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo, Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnĕravit, nellojungnerkovlugit.

45. Tamnale añigame okalualerpok, taimak okautigiva; kingorngane Jesuse'sappilerpok iglugaseksoarnut itternermik tækkuksaulune; iñukangitomelertok. Tavungale tikkipæt tamaiñit.

KAPITELEMIK II.

Tumaksajomik Kristusib iñuliklerninganik.

Uvlut ikkitut kingorngane Kappernaumut ama pigivok: Iglometok tussaumagamitsuk,

2. Iñugaseksuit kattisälerput, iñiksërodsivlutik pänganelo aglæt: Ajokertorpeit.

3. Illangit tikkipæt, ätsivlutik tumaksajomik sittamet akkigarpæt.

4. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut; iglo kängagnt killerpæt, angmaraınitsuk, tumaksajub iñangavia aglæt ningitipæt.

5. Okperningit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Erngnera, ajornitit issumagijaujungnĕrput.

6. Aglangnigle illissimajut illangit tagvane iksivajut, issumalerput omættimingne:

7. Una kañoĕtunik okausekarpa akkerartortunik Gudemut?

8. Jesusim añernermine issumangit kausisäramigit, apperiveit: sŏgle omættipsingne taimak issumavise?

9. Tumaksajomut sumik okariak ajornængineroŏva, ajornitit issumagijaujungnĕrput; imaglonĕt okaudlugo: Makkitit, aumitit pikit, arvertarlutillo?

10. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erngninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsijomik, tumaksajomut imak okarpok;

11. Okaupagit makkitit, aumittitit pikit, angerarlutillo.

12. Tautuktillugit makkisärpok, aumittinelo neksarlugit añivok; illunatik tattaminiarput, Gudelo nakoridlarpæt, okarlutik: Taimaitomik tækkolaungimarikpogut.

13. Ama añigivok imarbiksub siñänut, in-

nuit illunatik tikkipæt, ajokertorlugit piveit.

14. Kangiutilerame Levise tækkova, Alfeusim ernguinga, tuñiorkaivingme iksivajok; mallinga okautileramiuk, nikkovilune mallikpa.

15. Iglungane nerchevingme iksivatillugo, Zoelnerillo ajortulliartullo uñuktut Jesuse illiñiartingillo ikterkattigiveit nerrimavingmut. Tapsominga malliktut uñungmetta.

16. Aglangnik illissimajut Farisæerillo tækkogamitsuk, Zoelnerillo ajortulliartullo nerrekattigingmagit, illiñiartingiñut okarput: Sõg Zoenerillo ajortulliartullo nerrekattigivlugillo imerkattigivagit?

17. Tamaña Jesusib tussaramiuk okautiveit: Ãtsuilit iñulijikariakangilet, kañimajut kissimik. Idluartut kaikojartulaungilakka ablapsãmik issumakarkovlugit, ajorniggille.

18. Johañesiblo Farisæerillo illiñiartingit unnuktunik nerringipaktut, illangita tikkipæt okarlutik: Sõg Johañesiblo Farisæerillo il-

liñiartingit uñuktunik nerringipakket,illiñiartitille aglingilet?

19. Jesusible kioveit: Nullianiktomut tikkitut nerrijuksaungilet, uiksak neijortigingmatsuk? Uiksak taipkoa neijortigitillugo, nerritailijungnengilet.

20. Nelliutsomărporle, uiksamik aksărtaulărput: tava agleromărput nerriniaratiglo.

21. Añoratokak illarniængilæt nutămik allăksamik; nutăb allingmago nutaungitok, alliktornerlo pivalliavok.

22. Weinelo nutăk imerkautiñut nutaungituñut imertutingilæt: Weinib nutăb alliktoromangmagit imerkautit, Weinelo kovituinaromărpok, imerkautillo asserorlugit. Weinemigle nutămik imerkautiñut nutănut imertuijariakarpok.

23. Taipsomane perortut kakkojekset apkotigiveit, sabbateme: Illiñiartingit ingeravlutik singailingit nutsulerpeit.

24. Farisæerit okautivæt: Ahak, illiñiartitit sabbateme pijeksaungitomik pivut?

25. Okautiveille: attualaungilase, kañok

Davide illiortok ajorsalerame, kälerame illannelo?

26. Gudim iglunganut itterame, Abjatar ajokertuinerõtillugo; kakkojet tækkojekset nerriveit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut; illaminullo tuñivlugit illangit.

27. Okautiveit: Iñuk pivlugo sabbate pingortisimavok, sabbate pivlugo iñuk pingortitaungilak;

28. Iñum Erngninga sabbatemuttauk Nalegauvok.

KAPITELEMIK III.

Apostelit arkangemit aggartut annerimajanginik.

Illiñiarvingmut ama itterivok. Iñuk tagvanetok, tapsoma aggangit tallerpît tokkungajut.

2. sertorpæt, sabbateme uulidlaromang- go.

3. Iñungmut tokkungajunik aggalingmut
okarpok: tamaunga pīt.
4. Appersorpeit: Sabbateme sumik sullin-
niarpita? ajungitomiglonēt ajortomiglonēt?
Iñuk piulilugolonēt asserorlugolonēt? Tap-
koale niplingilet.
5. Ningarlune avaminetut tækkonārpeit,
omættingit mangaidlarmetta kiksautigiveit,
iñuk tamna okautiva: aggaktit issaktikīt.
Issaktipeit tagva: aggaugit ākiktaulerput ig-
lungititut illivlugit.
6. Farisæerille añivut, okarkattigēlerlutik
Herodesim illangit illagællugit iñuaromav-
lugo.
7. Jesusele illiñiartiñe illagivlugit imarbiub
sinanut aivok: Iñugiartorsuittauk mallikpæt
Galilæamit Judæamillo.
8. Jerusalemillo, Idumæamillo, Jordanim
akkianillo, Tirusib Sidoniblo erkængnetut,
iñugiartorsuit, tattamiñiarnartitanginik tus-
sartut, tikkipæt.
9. Illiñiartiñe okautiveit, umiaramik pe-
kalerkovlugit, iñungnut nimniutitaujoma-
nane.
10. Uñuktut iñulingmagit: aniajut illu-

natik tikkipæt arlialerdlugo, kappiaisuktitaujut aktoromavlugo.

11. Añernerit makkojungnartut tækkojarangamitsuk, pämakvigivæt, niplerdlutik okarput: Gudim Erngnerivätit.

12. Angijomik iñerterpeille nellojungnërtaujomanane.

13. Kakkamut majorarpok, kaikojivlune piomajaminik, kaikojangitalo tikkipæt.

14. Arkangemit aggartut añeriveit: neijortigënaromavlugit, okarijartortitsomavlugillo.

15. Pitsartutitsomavlugillo kañimanartunik pëjarkovlugit, añernerniglo idluitunik añititsekovlugit. (Tamedsa attingit).

16. Simon, Petrusemik atserarpa:

17. Jakobuselo, Zebedæusim erngninga, nukälo Johañese; tapkoa marruk atserarpæk Boanergermik, imaipok, kallub kittorngæk.

18. Andreaselo, Filippuselo, Bartolomeuselo, Matthæuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib erngninga, Tadeuselo, Simonelo kanamiok.

19. Judaselo Ischariote, pititsijuksak (Jesusemik.)

20. Iglomut angerarmetta: iñugaseksuit kattilerivut, iñiksẽrotivlutik nerriñermik ajulerdlugit.

21. Neijortingita tamaña tussaramitsuk añivigivæt, iñerteromavlugo; issumanga assinetok okautigingmatsuk.

22. Aglangnik illissimajut Jerusalemit pijut, okarput: Beelzebubekarpok, tapsomungalo añernekulluit attañingenut, añitipeit añernekulluit.

23. Attautsimut kaikoveit, adsigẽgutiksamik okautivlugit: Kañok illivlune Satanasib Satanasipsane añititsungnarpauk?

24. Attañiovium iñungine ingminguut illagẽgunẽrtut, nunguniarput.

25. Iglublo iñungine ingmingnut uivẽlerunik, songojungnẽrput.

26. Satanasibtauk ingminut nakoringikune, ingminullo illagẽgungnẽrune: sõngojuksaungilak, ajulertuksatuinauvok.

27. Sangijorsub iglunganut it[illegible]nek ajornarpok, perkutinginik aksãrlugo: kissiane sangijorsoak kellersorkãruniuk, kingorng-

agut iglunget' perkutitangit aksarnigarilugit.

28. Ahamerik okaupapse: iñuit ajortulliarningiñit tamainit issumagijaujungnērosmārput, Gudemut mittautiksarninginillo aglæt;

29. Añernermigle ajunginermik okarnerlutilik, issumagijaujungnērniængilak issokangitomut, pidlareksautsainaromārporle issokarniængitomut.

30. Makkojungnartomik añernekartok okautigingmago.

31. Arngnālo kattangutingitalo angutit kiunga pivlutik, kaikole[illegible]æt.

32. Iñuille iksivajut illungmatsuk, okautivæt: Ahak, anānavit kattangutivillo kānetut apperkotigivātit.

33. Kioveit, okarlune: kia anānaga, kikkullo kattangutigivik?

34. Avamine iksivajut illiñiartiñe tækkumārpeit, okarlune: Ahak, tagva anānaga kattangutikkalo.

35. Gudib perkojanganik malliktok, nukarivara, neijagivaralo, anānagivaralo.

KAPITELEMIK IV.

Adsigĕktunik karngătitsijomik.

Imab kiglingane ama ajokertuilerpok: I-nugaseksuit kattilermetta umiakotomut imănĕtomut ikkivok ingilarmelo; iñugaseksuit illunatik imab kiglinganetut.

2. Uñuktunik ajokertorpeit adsigĕnik: ajokertuivlune okautiveit:

3. Nalegitse, ahak, karngătitsijok karngătitsijartorlune pijok.

4. Karngătitsitillugo apkosinermut illangit kattekput: tingmitset killaub attănetut pukkumaluklugit piveit.

5. Illangillo kairtomut ivsorluktomut kattekput: perortersărput ivsorlukamik.

6. Sekkenerle nuingmet, kuñulersărput: amăkanginamik pañilerput.

7. Illangit kattekput okpit kakkilantiggit akkornganut: okpille kakkilantiggit peroramik tokkopeit, sullugainerkarkoñagit.

8. Illangiilo kattekput ivsoriktomut nunnamut, nuilerlutik perorlarmiglo perorsĕeksakalerput: illangit 30 nik, illangit 60 nik, illangillo 100 nik.

9. Tava okautiveit: tussajungnik siutelik tussarle.

10. Kissimeolermet, neijortingita arkangemit aggartut illagivlugit apperivæt, adsigub tamattoma tukkinganik,

11. Kioveit okautivlugit: Illipse tuñitliviovose, killaub nalegauninget nellonarninga kausimakovlugo; taipkoale uvaptingne-ĩngitut, adsigẽktunik okautsaulerput.

12. Ĩsinut uitajuñut tautungimetta, siutinullo angmajuñut tussãngimetta; okausera tukkisingimatsuk: Sãgiaromanatiglo, ajornitik issumagijaujungnĕrkonagit (uvamnut).

13. Okautiveit: okausek adsigẽktok tamaña tussarnera ajorupsiuk, kañoẽlivluse assingit tamaita tukkisijomavissigik?

14. Okausek karngãtitsijub karngãtitsartorpa.

15. Apkosernguh señianut karngautigima-

jut, taipkoa (Gudim) okausinginik tussartut tussaraingmagit; satanasib tava okautsit pẽjarijartorpeit, omættinginut karngautigimajut.

16. Taimaktauk kairtomut ivsorluktomut karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussarnertut, kuviaisungnermut tuavi piomadleriveit;

17. Amãkanginamigle illumingne nakkimarnivut; kappianartokaleranget unangmiklertokalerangellonẽt okausek pivlugo, sinaungasãrlerput.

18. Okpingnut kakkilautilingnut karngautigimajut, taipkoa okautsinik tussartut:

19. Nunable mattoma pinginik kajungeramik, agluitsomalarmiglo, assinginiglo unuktunik ikligularmiglo, okautsit ippitipeit illumingne, sullugaineẽrodlutiglo.

20. Ivsoriktomulle karngautigimajut: taipkoa, okautsinik tussartut, illelliorlaitalonalekpeit, sullugainerkartillugillo; illangit 30 nik, ama illangit 60 nik, amalo illangit 100 nik.

21. Okautigiveit: Neñergoak ikkitauniarka, kattaujab, nerrimaviublonẽt attãnut il-

lilugo? Aukagle, neñergoab iñinganut illivæt.

22. Ĩjersimajokangilak, sakkijaromãngitomik; angejijokanginivok, tussaumajaujomãngitomik.

23. Tussajungnik siutelik, tussarle.

24. Okautiveilo: Tussareksasse naleluarsigik; kaňoẽtomut õktotiksamut iñuit õktorniarpasse, oktoromãrivãsetauk; tappekaromãrluselo illipse tamattominga tussartose:

25. Perkartok, (sumik) tuñitsiviojomãrpok; perkangitorle aksartauniarpok pingaik.

26. Okarivok ama: Gudib nalegauninga imaipok, sorlo iñuk perorsẽeksamaringnik karngãtitsijok nuñamut;

27. Siñiklunelo uñuganget, makkilarmelo kauleranget; perorsẽeksamarit nuilerlutik perorput, nellovlugit kaňok;

28. Nunab ingminik ivgit perorterkãrpeit, kingorngane singailingit, kingornganelo singailit sullugainekarivut.

29. Sullugainemarit iñerangetta, iñueta kippijartorsãrpeit, kattersivik nellintingmet.

30. Okarivok: kimut Gudib nalegauninga adsigijomavittigo? kanoētomullonēt adsigēmut, nellonarungnērtitsomavavut?

31. Senfkornetun-ïpok, tamna karngātitaugame nuñamut, unārsuk mingnerojok assiminit perorsēekseñit:

32. Karngātitaujarangamele, perorpok angijorolerlune; akkerokalilarmelo angijunik tingmitset killaub attānetut iñekalerlutik tachaliningane.

33. Taimaitnñut adsigēnut uñuktuñut okautiveit, okautsemik nellojungnērtilugit, tussālugit ajungitanginut.

34. Adsigēngungitomigle okautingileit: Illiñiartiminulle tamakkoa tamaita okautigiluarpeit kausititsiarlugit.

35. Uvlorme taipsomane uñuktome okautiveit: akkianut ikkārta.

36. Iñuit aulartinamikit, umiakotomut ikkitipæt, assingittauk umiarārsuit illagigiveit.

37. Ullajutseradlalermet, maggit umiakotok itibsuavlugo pivæt, ullipkitilugo.

38. Umiakotum akkoane akkime siñiktok

Tuppärdlugo, okantivæt: Ajokertuijok, issumagingilet umiojariavut?

39. Makkilune añore iñerterpa, imarbiglo okautiva: Nippangerit nippagĕrotillutillo. Anorekarungnĕrpok tava, ikkoblialidlalarmelo.

40. Okautiveit: sŏg nangiarkise? kañoĕnapse okpingilase?

41. Erksidlarput, ingmingnullo okarlutik: kina una? añoriblo imarbiublo nalengmakko.

KAPITELEMIK V.

Legionemik Satanasit añititauningi-nik.

Imarbium akkianut pivut, Gadarenerit erkănut.

2. Umiakotomit niungmet: Iñub Satanasegub akpangerlune tikkisărpa, illuvernit añijok.

3. Illuverne iñekartok. Kellersornera ajorivæt, kellaumgujeñullonẽt

4. Unuktunik kellersortaugalloarangame parngnanẽrsutiñut kellaumgujeñullo, tapsoma kellaumgujet kiktoraveit, parngnanẽrsutit ulluktordlugit asserortipeit, nujuiserviksaulaungilak.

5. Uvlullo uñuello nungulugit, kakkenelarmelo illuvernetok, kaggudlartok, ujarkeñut ingminik tiglujartok.

6. Jesusele tapsoma tækkogamiuk kañingitomit akpangerlune pãmangavigijartorpa, nipliadlarlune okarpok:

7. Suniarpigit Jesuse, Gudib kotsingnerum Erngninga? Keñuvigivagit, Gudeme okaupagit, kappiaisuktitaukonanga.

8. Okautivale: añĩt, añernek makkojungnartok iñungmit omanget.

9. (Jesusim) appersorpa: Kinauvit? kiova: Legionemik attekarpunga uñudlarapta.

10. Tuksiarvigiva angijomik, aulartitaukonnatik mattoma erkãnit.

11. Mattoma erkãne kuingẽngigaseksuiaĩtut kakkame nerrijut.

12. Satanasit illunatik tuksiarvigivæt, okarlutik: kuingĕngigaseksoarnut tapkonunga pullarkotigit.

13. Jesusib tuvilune perkoveit. Añernerit makkojungnartut tava añivut kuingĕnginnut pullavlutik: kuingĕngigaseksuit kakkam innarsoanganit ijukkadlarput imãnut, taipkoa uñuktovaksuit 2000 diojut, ippivlutik imãne.

14. Kuingĕnginik nianersijut kemãvut, iglugaseksoarmiuñut, iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt. Taipkoa illusinget tamaña tækkojartorlugo añivigivæt.

15. Jesuse tikkĩlugo: añernevaksoakalauktok anoratsiartok, sillatŏvlune iksivajok tækkovæt; erksivlutiglo.

16. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, añernekullungnik pitalingmik kañok illijomik, kuingĕnginiglo.

17. Tuksialerpæt, erkãmingnit aularkovlugo.

18. Umiakotomut ikkimet, añernekullulik-sõlauktub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok.

19. Jesusible perkungila, okautivlugo; angerarit iglungnut illangnullo; okautilugillo, Nalekab kanoĕtorsoarmik pingmattit nāpkigivlutit.

20. Aularpok, iglugaseksoarne tellimaujortuñe okālalerpok, kañoĕtomik angijomik pijariakartomik Jesusib pitimago. Tamattomingalo tussartut illunatik tattaminiadlarput.

21. Jesuse umiakotomut uttimut ikkārmet; Iñugasekksuit kattisālerlutik tikkipæt, iñab sinānetok.

22. Ahak, illiñiarvium angajokanga Jairusemik attelik tikkipok; tækkogamiuk ittiganginut pāmakterpok.

23. Angijomik tuksiarvigilugo okarpok; Pañiga tokkokasekpok; aggangnut aktorijartoruk, iñuliniarlugo iñokovlugo.

24. (Jesusib) tava aiparilerpa: Iñugaseksuillo mallikpæt nimniortidlugo.

25. Arngnak tagvanenivok, taimna okkiut arkangemit aggartut aunātsainartok:

26. Kanniaisudlarlune perkotine tamaita nungupeit āniarsiutilingnut, sokkoserane piluartuinartorle.

27. Taimna Jesusemik tussalerame, iñuit
akkorngattigut añoranga aktorijartorpa tun-
nuanit.
28. Okarame: añorangalonĕt aktorupko
piungnailărpunga.
29. Tagvainak aunga koktok kigikpok:
imimine missigilerpok, piungnĕrame kap-
piaisungnerminit.
30. Jesuselo ingminik missigilerivok
pitsartojok ingminit añingmet; iñuit ke-
tiarpeit okarlune: Añorakka kia aktorpa-
git?
31. Illiñiartingita okautivæt: Iñuit tettid-
larpătit, okarpotit: kia aktorpănga?
32. Tava keviarpok, aktortine keñerlu-
go.
33. Arngnarle erksivlune saijukpok (kaño-
tomik pigame kausimagame) pămangavigi-
artorpa, nellăgullo okautiva.
34. (Jesusible) okautiva: Paniga ok-
pernivit piungnĕrtipătit; ullapirsautekar-
lutillo aularit, kappiaisugungnĕrlutillo.
35. Sulle taimak okartillugo, illiñiarvium
angajokanget kivgangita illangit tikkiput o-

karlutik: Pañït tokkovok, sõg Ajokertuijok
pigiakattarpiuk?
36. Okausingit tamakkoa Jesusib tus-
sarpeit, illiñiarvium angajokanganut okar-
pok: Erksiniarnæk okpertuinarit.
37. Aipakaromangilak assianik Petruse-
le, Jakobuselo, Johañeselo, Jakobusib nuk-
kã.
38. Illiñiarvium angajokanget iglunganut
itterame: aulaijaludlartut tækkoveit, keadlar-
tullo nipliadlartullo.
39. Itterame okautiveit: Sõg aulaija-
ludlarluse keadlarkise? Niviarsiak una tok-
kungilak siñituinarporle. Ijoridlarpæt.
40. Illunaita tava añitipeit, niviarsiam
angutã, arngnãlo, illañelo illagivlugit itter-
pok, niviarsiab nellavianut.
41. Niviarsiak aggangittigut tiguva okau-
tivlugolo: Talita kumi; imaipok: Niviarsiak
okaupagit, makkitit.
42. Tagvainak niviarsiak makkisarpok
arvertarlilarmelo: okkiokarpok arkangemik
aggartunik. Illunatik tattaminiadlarput
angijomik.

43. Iñerterpeille angijomik, tamaña o-
kautigekoñago iñungnut; okarlarmelo nerri-
titaukovlugo.

KAPITELEMIK VI.

Imab kãngagut Jesusib pissangninganik.

Tagvanget aularpok, iñungorvingminut pivlune, illiñiartingitalo mallikpæt.

2. Sabbate nelliutingmet, illiñiarvingme ajokertuilerpok. Uñuktut tussaramitsuk ajokertutingit tattamininiariveit, okarlutik: Nakit omapivagit tamakkoa? kañok una sillatutitautsiartok? kañorlo taimaitunik tattaminiarnartitsivlune?

3. Igluliorteungitok? Mariab erngninga? Jakoblo, Josesiblo, Judasiblo, Simoniblo kattangutigingilæt? Neijangillo illunatik uvaptingne-ingilet? Illunatik siñaungasautigivæt tava.

4. Jesusible okautiveit: Nellautaijok nuña-

kattingita illangitalo nakoringinersarivæt, assinginit tamainit.

5. Tagvane tattaminiarnartullijungnængilak (okpingimetta) illainangille kanimajut aggangminut aktorpeit, piungnërtilugillo.

6. Okpinginingit tattaminiariva. Kingorngane arvertarpok iglugaseksoarne illunaitigut, ajokertuivlune.

7. Arkangemit aggartut kaikoveit, marrotidlugit aularkolerpeit, anernernut makkojungnartunut pitsartojomik tunitsivigiveit.

8. Okautilugillo, sumik neksarkonagit ingerarlutik, ajaupiatainarmik kissiane; ikpiärsuliaratigo, kakkojaliaratiglo, kënaujaliaratiglo tapserutimingne:

9. Ittiggagusersimakovlugille; anoratsængnik marrungnik attorkonagit,

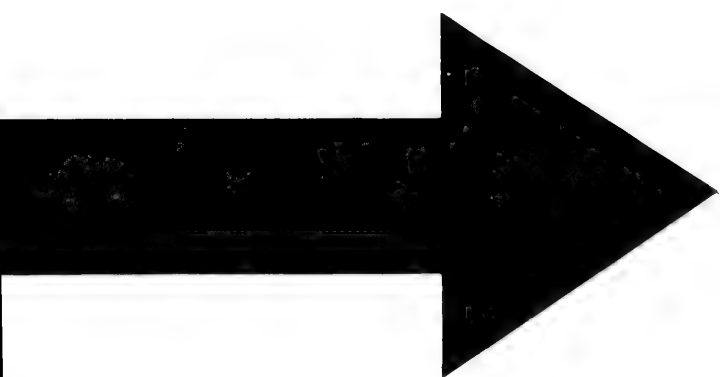
10. Okautiveillo: Iglomut itterupse, taipsömanetsainaritse aularkärase taipsomanget.

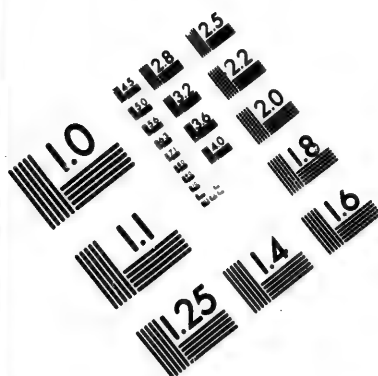
11. Illellioromangippasse, okausisselo tussaromangippagit: anititse tagvanget, ittikkapselo senerkarningit senëjarsigik, nellojungnërutiksanginut. Ahamerik okautivapse,

Sodomiblo Gomorablo pidlartaunikinersau-
jomàrpuk erkartorvium uvloksangane, iglu-
gaseksoarnit ukkonanget.
12. Ajokertuijartorput, imak okarlutik:
assianik issumakaritse.
13. Añernerit idluitut uñuktut añitipeit,
kañimajullo unuktut mingoarutiksamut
mingoarpeit, iñulidlarlaitalo.
14. Tamattominga attañek Herodese tus-
saumalerame (Jesusib attinga illitarijau-
lermet) okarpok: Johañese Babtiterijok
tokkungajuñit makkisimagame; tamaña piv-
lugo taimaitomik tattaminiarnartullivok.
15. Illangita Eliase okautigivæt, illangi-
tale nellautaijok okautigivæt, nellautaijotoka-
vengiilonēt illanget.
16. Herodesele tamattominga tussarame
okarpok: Johañese uiakoērilauktara taimna;
tokkungajuñit makkipok.
17. (Iñuit) Herodesib tillilaukpeit, taip-
konunga Johanese tigujaujartorkogamiuk,
parngnanērsimavingmullo ittertitaukova, He-
rodiase, nukkame Filippusib nullia pivlugo;
tamna nullianikamiuk.
18. Herodese Johañesim okautilaungma-

[redacted]

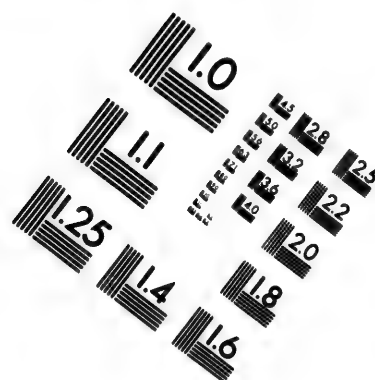
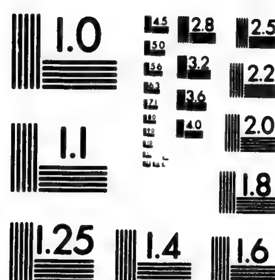
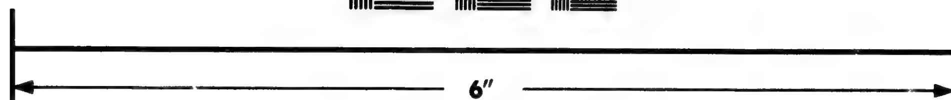
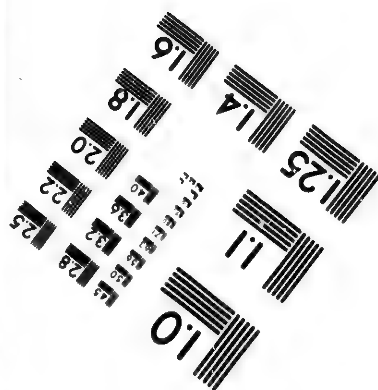
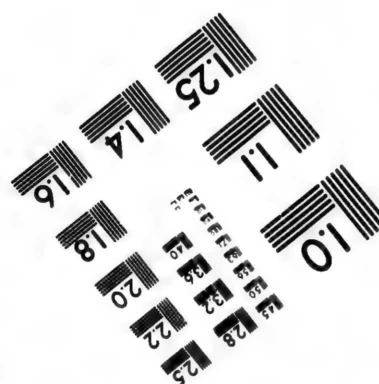

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

go: idluangilak, nukkavit nullia pigigangne.

19. Herodiasib Johañese tokkuniaromagalloaramiuk, ajorpale.

20. Johañese Herodesim illaragiva, nellunginamiuk idluartõvlune issumagiktorsõngmet: Tamaña pivlugo sapputiva, kakkutikullo nalekpa, tussaromadlarlãlo.

21. Uvlorle Herodesim iñuvivinine nelliutingmet, tapsoma attañigaseit, sorsuktuksello kappitangit, Galilæametullo angajokaonerset nerrimãrtimagit.

22. Herodiasib pañia itterpok, okigẽserlarmelo: Tamaña Herodesib nerrekattingitalo kuviagivæt. Attañiub Herodesib niarsiak okautiva: issumangnik tuksiarviginga, piomajarnik pillitsomavagit.

23. Ama okautimariklugo okautiva: Sumik tuksiarvigigumga, illa pillitsomavagit, attañionima illanganiglonẽt.

24. Añivlune arngne imak appersorpa: sumik tuksiarlanga? Kiova: Johañesib Babtiteriub niakoanik.

25. Ittersãrivok attañermut, tuksiarlune

okarpok: Tagvainak tuñijaujomavunga Johañesib Babtiterijub niakoanik, pogutamut illimatillugo.

26. Attañek kiksalerĕrpok: okautsinele okamaringnine pivlugo, nerrekattinelo pivlugit, sullinane tuksiarkojomalungila.

27. Tuavilune kivgame illanget attañiub pijartorkova niakoa. Tapsoma parngnanĕrsimavingmut niakoĕrijartorpa:

28. Niakoalo pogutamut illimajok tikkiupa, niviărsiamut tuñilugo; niviarsiable arngnaminut pitipa.

29. Tamaña illiniartingita tussaramitsuk: tikkilerput timinga illuvermut illijartorpæt.

30. Apostelit Jesusemut kattilerput; tapsomunga tamaita okautigiveit, tattaminiarnartitettik ajokertuititiglo.

31. Okautiveit: Kissipta iñukangitomut ailaumitta, merngoĕrserluselo. Tikkitut uttertullo unungmetta: nerrinermiglonĕt ajorsaramik.

32. Umiakotomut aularput iñokangitomut.

33. Allivaktut iñuit tækkoveit, uñuktullo

illitarivæt, akpangerlutik kutterorlutik mal-
likpæt illagěklutik iglugaseksoarnit tamainit,
ingiarlugolo tikkipæt.

34. Jesuse niugame, iñugaseksuit tækko-
gamigit: illapsugidlarpeit, saukettut mianeri-
jikangitotun-ĩngmetta. Uñuktunik okauti-
lerpeit.

35. Uvloklilermet, illiniartingita tikkipæt,
okautivlugo: Tamaña piksakarviksaungimet,
uvloklilermello;

36. Aularlit, mattoma erkăt iglugasek-
soangiñut iglugasenginullo, kakkojarsiniari-
jartorkovlugit; nerkiksakanginamik.

37. Jesusible kioveit, okautivlugit: illip-
se nerkiksanginik tuñitsivigissigik. Okauti-
væt: kakkojarsiniarijartortuksauvita, kěnauje
200 dit akkinginut, u a nerkiksangi-
nik?

38. Okautiveille: kapsinik kakkojakarkis
tamăne? ullerněrsijartoritse.. Ullernaigilau
ramikit, okarput: tellimanik, aulasakæng
niglo marrungnik.

39. Ikterkolerpeit, nerrimărtotitut ivingnu
kuñulingaituñut.

40. Tunulerěkterdlutik tava ikterput ing

migolivlutik, ungnijut tellimertorlutik, amalo ingmikut ungnijut marroërtordlutik tellimaujortullo.

41. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo ipkoa marruk tiguveit, killangmullo ārlorpok, kujalivlune kakkojet avgorpeit, illiñiartimimut tuñivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit: taimaktauk aulasakængnik tuñitsivigiveit, illunainut avgorlugik.

42. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo.

43. Amiakungit kattilerpeit, amāksuit arkangemit aggartut tettædlugit, aulasakæglo illanginik.

44. Nerrilauktut angutainait 5000 diojut.

45. Illiniartine erinigilerdlugit umiakotomut ikkimakolerpeit, sivorlerijomagamigit akkianut Betsaidamut, iñuit aularterkārtiñagit.

46. Iñuit aulartinamigit, kakkamut majorarpok tuksiarijartorlune.

47. Unulermet umiakotut imarbiub kerkaneput, Jesusele kissime nuñametok.

48. Epunermik kappiaisungmetta, añore

aggormatsuk tækkogamigit: Unnab pigãrvietta sittamangane tikkilerpeit, im̃ab kangagut pissuklune.

49. Kangerniarkordlugit. Im̃ak pissuvigingmago tækkogamitsuk: mittilionasugivæt, nipliadlarlutik.

50. Illunatik tækkogamitsuk kuksalavut. Tuavi okautilerpeit, okautivlugit: mañigoleritse uvangauvunga, erksiniarase.

51. Umiakotomut ikkimavigilerpeit, kassumivok tava, kuksalavlutiglo tattam̃iniadlarput angijomik.

52. Kakkojenik tattam̃iniarnartulingmet, sillatusinersaulaungilet, omættitik mangaidlarmetta.

53. Ikkaramik: Genezaremiut nuñanginut pivut, tavunga nuñaliput.

54. Umiakotomit niungmetta, iñuit illitarijarẽrpæt.

55. Akpangilerlutik nuñenut mattoma erkãnetuñut tamainut, kañimajut sinnigvingmingne nellajut pitilerpeit, neijuganut tussaumajamingnut.

56. Niuvervingnut, iglugaseksoarnullonẽt, iglugasengnullonẽt itteranget: kañimajeatik

illiveit niuvervingnut, tuksiarvigilugo, año-
ranget siña aktortaukovlugo taipkonunga.
Tapsominga aktuijut, illunatik piungnĕr-
put.

KAPITELEMIK VII.

Iñuk nerkib sujuktingitanganik.

Farisæerille, aglangniglo illissimajut illang-
it Jerusalemit pijut tikkipæt.

2. Illiñiartingita illangit tækkogamikit
kakkojartortut, ubvarsimanagit aggattik, id-
luaringileit.

3. Farisæerillo Judikullo illunatik ner-
ringilet, aggattik ubvarsimatiñagit: angajo-
kamik illusingit attordlugit piveit.

4. Niuvervingmit tikkitarangamik, ner-
ringilet ubvaratik. Assingillo uñuktut imai-
tut illuseriveit, erngutsillo, imertautillo,
machaillo, pogutello, nerrimăvillo sujungai-
tilugit piveit.

5. Farisæerillo aglangniglo illissimajut

appersorpæt: Sõg illiñiartivit mallingipattigik angajokarmik illusingit; sõg kakkojartorket aggangnut ubvarsimangituñut?

6. Kioveille okautivlugit: Illipse takkormortose, Jesaiasim okautigigalloarpãse, imak aglaksimangmet: Iñuit ukkoa kardlumingnut nertorpãnga, omættingitale ungasikpãnga;

7. Sullinatik kivgartorpãngale, iñuit ajokertusituinangit ajokertuitigigamikit.

8. Gudib perkojangit kemekpasse, iñuit illusekullungit malliklugit pivasse, kattello erngusiãrsuillo keblariksivlugit: uñuktut i maitnt attorpasse.

9. Ama okautiveit: Tagvale Gudib perkojangit issumagingitsainarpasse, illusekulluse malligomavlugit.

10. Mosese imak okartok: Atãtello anãnello nalekik; atãtaminullo anãnaminullo okarnerluktok, tokkoteksauvok.

11. Ajokertuivosele: Atãtaminut anãnaminullo okartok korbaniovok, imaipok: tunnerguktiksauvok, pijeksaralloet uvamnit, tuñijeksara tuñiartorvingmut; imna ajungitulliarpok okarpose.

12. Kingorngane anguminaut arngnãmiallo ajungitulliartitsitailivose;

13. Taimak Gudim okausingit pijariakarnagnērtipasse illusekulluse pivlugit, imailiutsainarapselo uñuktunik.

14. Iñuillo tamaita kaikoveit, okautivlugit: Tamapse naleksinga omamigissingllo.

15. Sunalonēt iñub sillatãnit illuanut pijut, sujuktingilæt: tapsomangelle añijut iñuk sujuktipæt.

16. Tussajungnik siutelik tussarle.

17. Iñuille kemekkamigit iglomut pingmet, illiñiartingita appersorpæt mattominga adsigēktomik.

18. Okautiveit: Illipsetauk sillatunekangilasse? sulle nellovissiuk? illunatik sillatãnit iñungmut pijut, sujuktingilæt?

19. Omættãnut pinginamik, netsangnulle pivut: tagvanget añititaulerput, nerkemik amainik anititsigame.

20. Okarivok ama: Iñungmit añijub iñuk sujuktipa;

21. Kamanget, iñuit omættingiñit erkar-

sautekullluit aňivut, assiňiarnerlo, anguniar-nerlo, arngnarniarnerlo, iňuarnerlo,

22. Tiglingnerlo, tokoinerlo, nellangainer-lo, nipporsainerlo, tigsanerlo, igligungnerlo Gudemik mittautiksarnerlo, piujorinerlo, sil-lainerlo;

23. Tamakkoa illunatik illuanit aňivut innuglo sujuktipæt.

24. Nikkovilune tava tagvanget aularpok Tirusiblo Sidoniblo erkængnut pivok: Iglo-mut itterdlune, iňuit angigutijomangmagit terliartaujungnængilellé.

25. Arngnab tapsoma paňia aňernerlukto-kulluk, tussaumagamiuk, tikkilugo, ittiggang iňut pãmangayigijartorpa.

26. (Grichit arngnanget Sirofenitsemiub tuksiarvigiva, Satanase aňititaukovlugo pa-ningminit.

27. Jesusible okautiva: Kittorngaujut kã-gungnaikãrlit: idluangilak kittorngaujut kak-kojanginik aksãrlugit kingminullo egilu-git.

28. Kiovlune okautiva: Ahaila Ňalegak taimaikalloarpok,kingmiãrsuille nerrimaviun

attänetut nerrivut kittorngaujut karngäner-
lukunginik.
29. Okautiva: okautsit tamaña pivlugo
aularit; pañingnit añernekulluk añisima-
vok.
30. Iglominut pigame: Satanase añisima-
jok kingorarpa, pañinelo siñigvingme nellajok
naipipa.
31. Tirusiblo Sidoniblo erkængnit aula-
rame: Galilæam imarbiet señianut pivok,
iglugaseksuit tellimaujortut erkãnut.
32. Tussilärtok okarnermiglo ajorsartok
pitipæt tapsomunga, keñuvigivællo, aggang-
minut aktorkovlugo.
33. Iñuit akkornganit ingminut pitipa,
aggañelo siutingnut illiveit, keselarmelo, ok-
kanga aktorpa.
34. Killangmullo ãrlorpok añersaumilar-
melo okautiva: Hefata, imaipok, angmale-
rit.
35. Siutik tagvainak angmarpak, okkang-
lo okartitauvok, okalilarmelo.
36. Iñerterpeit, tamaña okautaukoñago
iñungnut. Tagva iñerteralloarmagit angijo
nik, anginersamigle okautigivæt.

37. Tattaminiarlutiglo okarput: tamait idluartipeit; tussilārtut tussartilugit, okarner- miglo ajorsartut okartipeit.

KAPITELEMIK VIII

4000 dit tattaminiarnartomik nerrititau- ninginik.

Uvlut tapkoa iñuit nerkiksakangitut uñuk- tut tagvanemetta; Jesusim illiñiartiñ kaikoveit, okautivlugit:

2. Iñuit ukkoa nægligidlarpakka, ner- kiksakaratik uvlut pingasut uvamneme- ta;

3. Esitinagit aulartikupkit, perlidlaroa metta angerarlutik apkome. Illangit ung siktomit pingmetta.

4. Illiñiartingita kiovæt: Nakit kakkoja siniarpita tamāne iñukangitome, ukkoa k gungnērutiksanginik?

5. Appersorpeit: kapsinik kakkojakarkis kiovæt: arvengemit aggartunik.

6. Inngaseksuit ikterkoveit nuñamut. Kakkojet ukkoa arvengemit aggartut tigaveit, kujalivlune avgorpeit; illiñiartiminut tunnivlugit, iñuit ukkoninga nerritilugit: Iñungnut tava pitipeit.

7. Mingeritseniktauk ikkitunik pekarivut: tapkoa pivlugit kujaligivok, tuñijaukogivlugillo (iñungnut).

8. Nerrivut tava, kãgungnerlutiglo: Amiakullo kattilerpeit, amãksuit arvengemit aggartut tættælugit illulerpeit.

9. Nerrilauktut 4000 diuvut; aularkolerpeit tava.

10. Tuavilune illiñiartiñe illagivlugit umiakotomut ikkivok, Dalmanutab erkãnut pivlune.

11. Farisæerit tikkipæt, appersorlugo nauttertorpæt: nellunaikutamiglo killangmit tækkojomavlutik okarput.

12. Añernermigut añersaumivlune, okarpok. Kinguvãngukattigẽt ukkoa sõg nellunaikutak tækkojomavassuk? Ahamerik, okautivapse: kinguvãngukattigẽt ukkoa nellunaikutamik tuñitsiviuniatsengilet.

13. Tava kemekpeit, umiakotomut ama ikkivok, ikardlune uttimut.

14. Kakkojet neksangileit puigoramik: umiakotome attautsemik kakkojakarput.

15. Imak okautiveit: Nalegitse, Farisæerit Herodesiblo kakkojangita sërnautiksangeet allarsiuk udsertorluselo.

16. Issumertorpæt, ingmingnullo okarlutik: taimak pivätigut, kakkojamik neksanginapta.

17. Jesusib kausimaleramigit, okautiveit: Sõg siarklerutigivissiuk, kakkojamik neksanginapse? sulle tukkisingilase sillatusinaselo? sullelo omættekarkise mangaitunik?

18. Ĩsekartose, tækkunek ajorkise? Siutekartoselo, tussarnek ajorkise? erkainerlonẽ ajorpissiuk imna?

19. Kakkojet tellimet avgorapkit iñugaseksoarnut 5000 diuñut, amãksuit kapsi amiakovinernik tættædlugit illulerpissigi torkorlugillo? kiovæt: arkangemit aggartut.

20. Kakkojello arvengemit aggartut avgo

rapkit iñugaseksoarnut 4000 diuñut, amãk-
suit kapsit, tættædlugit illulerpissigik ami-
akovinernik? Kiovæt: arvengemit aggar-
tut.
21. Tava okautiveit: Sõgle tukkisingi-
lasse?
22. Betsaidamut pivok: Tautungitok tap-
somunga atipæt, aktorkovlugo tuksiarvigi-
væt.
23. Tautungitok aggangittigut tiguva,
tessiorlugolo iglugaseit avatanut: ïsik ketse-
rarlugik, aggañgminullo aktorlugo apperiva:
Sumik tækkovit?
24. Uidlune, okarpok: iñuit pissuktut
tækkovakka, sorlo napartut.
25. Ĩsik ama aktorivæk aggangminut,
uikolermingmago: Ãkiksoivok tava, tamaita
tautulerpeit.
26. Angerarkovalo, okarlune: Iglugaseng-
nut itterniarnæk, iglugasengmiunigdlonẽt tai-
mak okautsiniarnak.
27. Jesuse tava ailerpok, illiñiartiñelo Ze-
sariab Filippusim iglugaseksuita erkãnut.
Ingeravlutik illiñiartiñe apperiveit okarlune:

Iñuit kañok okautigivãnga kinausugiv-
lunga?

28. Kiovæt okarlutik: illangita Johañese-
õsugivãtit Babtiterijok; illangitale Eliaseõ-
-sugivãtit; ama illangita nellautaijutokaverngit
illanget okautigivãtit.

29. Appersorpeit ama: Illipsele, kinausu-
givissinga? Petrusib kiova okarlune: Kristu-
seovotit.

30. Iñerterpeit, unipkangojomanane in-
nungnut.

31. Ajokertulerpeit imak: Iñum Erng-
ninga ãniatitaulãrtok angajokaijenut ajoker-
tuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut
kisserngortatõniartok, tokkotaulunelo, uvlut
pingajuane omaromãrivok.

32. Angigunagillo tamattominga okarpok.
Petrusib ingminut pitipa, iñerterlugo taimai-
lerkonago.

33. Keviardlune, illiñiartiñe tækkonãr-
peit, Petruse iñerterpa, okarlune: Tuñumnut
pĩt Satanase; Gudib pingit issumaginginang-
ne, iñuit pingit kisseta issumagilerangne.

34. Iñuit kaikoveit illiñiartiñelo, okautiv-

lugit: Uvamnik malligomajok, issumaminik piñiatsengilak, señingajukseñe (kappiaisutiksañelonēt) nangmageksariva, malliklungalo.

35. Iñoserminik ivlertsijok, assiujijomārpok: iñoserminigle ivlersingitok uvanga pivlunga, okautsillo tussarnertut pivlugit, iñoniaromārpok.

36. Sillarsoarlonēt tamāt iñub pigigalloaruniuk; tarngninele asseroleruniuk suksarivauk?

37. Sumiglonēt iñuk tuñitigijungnarka, tarngnine ama piuliñiarlugo?

38. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok taipkonane assujut ajortulliartullo kinguvāngukattingiñe: tamnatauk Iñum Erngninget kangugijomārpa, tikkikune Atātame ānanauningane, Engelit ajungitut illagællugit.

KAPITELEMIK IX.

Kristusib ãnanausijauninganik.

Okautiveillo: Ahamerik, okautivapse, tap-
koa illangita mãnetut, tokko tukkisi-
niængilæt, Gudib nalegauninganik pitsartov-
lune aggertomik tækkokäratik.
2. Uvlut pingasujortulermetta, Petruse,
Jakobuselo, Johañeselo Jesusim illagiveit
ingminullo pitilugit kakkamut kingikto-
mut, ãnanausijauvok sängiñe tækkunärtillu-
git.
3. Añorangit kaumaridlarlutik, kakkor-
sidlarpullo apputitut; kakkorsaijut nun-
nametut taimak kakkortigijomik sapper-
put.
4. Eliaselo Moseselo sakkerpuk tapko-
nunga, Jesuselo okarkattigêkput.
5. Petruse Jesusemut okarpok: Rabbi
(Ajokertuijok) tamane-ïtsainarominarpok
pingasunik iñiliorlerta, illingnut attautsemik,

Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo at-
tautsemik.
6. Okautsine kausimangileit, koaksarner-
mut.
7. Nuvujab ullikpeit. Nippelo nuvuja-
mit tussartaujok, imak okarlune: Tagga
Erngnera nægliktara, tamna naleksiuk.
8. Erinesuklutik keviaramik: assianik
iñuksingilet, Jesuse kissiet tækkovæt.
9. Kakkamille attersăramik: Jesusim in-
nerterpeit, tækkojettik okautigēkoñago, Iñum
Erngninga tokkungajuñit makkiterkărtiña-
go.
10. Okausek tamaña illumigivæt, ing-
mingnullo appersotivlutik: kanok tagva tok-
kungajuñit makkinek?
11. Appersolerpæt okarlutik: Sōg aglang-
nik illissimajut okarket, Eliasemik sivorlio-
lune tikkitsomărtomik?
12. Kioveille okautivlugit: Ahaila, Eliase
sivorliotivok illa, tamaitalo idluarsivlugit;
taimaktauk, sorlo aglaksimavok Iñum Erng-
ninga angijomik kappiaisuktitaujomărpok
nachogijaulunelo.

13. Okarpapsele: Eliase tikkisimavok, issumamingnullo pidlarpæt, sorlo taimna pivlugo aglaksimavok.

14. Illiñiartiñe tikkinamigit, iñugaseksuit tækkoveit, aglangniglo illissimajut illumaveit appersorniktut taipkoninga.

15. Iñuit illunatik tækkogamitsuk, kakkilidlarput, nellipsarlugolo sallutipæt.

16. Aglangnik illissimajut apperiveit: kannok appersornikise taipkoninga?

17. Iñugaseksuit illangeta kiovlune okautiva: Ajokertuijok, ernera tamaunga āpara illingnut, añernekullulik okajuitok,

18. Tigulerangago aulajartidlarpa koppoalidlalerpok, nerkolārlarmelo perlilerpok: Illiñiartittit okautigalloarapkit añititaukovlugo ajorpæt.

19. Kiova okarlune: Tāta ukkoa okpingitut kinguvãngukattigēt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse? kañorlo sivitutigijomik keñuginiængilapse? kaitisiuk uvamnut.

20. Ãpæt tapsomunga. Añernerub okajuitub tækkogamiuk, tuavi aulajartidlarpa,

nuñamut orrovok, aksakărlarmelo koppoalid-
lalilarmelo.

21. Anguta (Jesusim) apperiva: kanga i-
mailerka? Okarpok: kigliminit.

22. Uñuktuniglo orrutipa ikkomamullo
imănullo, tokkonasuarlugo: ajungikungne,
năpkigilertigut piulilutalo.

23. Jesusim okautiva: okperungnaruvit;
okpertuñe ajornartokangilak, tamaitale a-
jungileit.

24. Tuavilune sorrusib tapsoma angută
niplialerpok, kugviornermut okarlune: ok-
perpunga, nægliktok Nalegak, okpingilusim-
nit piulinga.

25. Iñuit akpangerlutik nellipsarmatsuk,
Jesusib tækkogamigit; añernek ivsornartok
iñerterpa, okautivlugo: Okajuitok tussăngi-
torlo añernekulluk, okaupagit, añit o-
manget, kingorngagut itterungnĕrlutillo o-
munga.

26. Niplialerpok tava, aulajartidlarmilălo
añivok. Iñuk tamna tokkojutun-ĭlertok, un-
nuktullo tokkojok okautigivæt.

27. Jesusim aggangittigut tiguva, makki-
tilălo, makkipok tava.

28. Iglomulle pingmet, illiñiartingita ingmikõrlutik appersorpæt: Sõg uvagut añitilugo ajorpittigo?

29. Kioveit: taimaitut (añernerit) añititaungilet, kissiane tuksiarnermullo nerringinermullo.

30. Tagvanget aularamik, Galilæa apkotigivæt: iñuille kausimakojomangileit.

31. Illiñiartiñe ajokertorlugit, okautiveit: Iñum Erngninga pititaujomãrpok iñuit agganginut, taipkoa tokkotsomãrpæt; tokkoppatsuk, uvlut pingajuane makkitsomarivok.

32. Okautsille ukkoa nellojungnaingileit, appersorlugo ajorpæt.

33. Kapernaumut pigivok. Iglomelune apperiveit: Sumik illipsingnut okalaukkise ingeravluse?

34. Niplingilelle. Ingeravlutik ingmingnut okaramik, kinakkiak illatik anginerõjomik?

35. Ingidlune, arkangemit aggartut kaikoveit, okautivlugit: Illase sivorliojomajok kinguvaromãrpok, illunatiglo kivgarijomãrpæt.

36. Nutarak tava akkorunganut pitipa, kañiklugolo okautiveit:

37. Imaitomik nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivānga; uvamnigle illelliortub, kissima illelliungilānga, uvamnigle tilliklertok illelliориva.

38. Johañesible okautilerpa okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne añerpekullungnik añititsijok, malligatalo: iñerterpavulle mallingimattigut.

39. Jesusele okarpok: Iñerterasiuk: Tatamminiarnartitsijokangilak attimne, tuavilunelo terliakattarlunga.

40. Uvaptingnik akkerartungitub illagivāngut.

41. Erngusiärsungmik im̃alingmik illipingnik im̃ertitsijok attimne, Kristusib pigingnasse: Aham̃erik okautivapse, akkĕngartauniængilak.

42. Uvamnullo okpertut ukkoarärsuit, illanganik asserortitsijomut idluarnersauvok, asserorterviub ujaraktanganik kongẽsingagut ivingaiviogune, im̃arbingmullo egilugo.

43. Aggakpille asserorpattit, nakkarkit.

Illingnut ajunginersauvok, illakungõrlutit iñogutemut itteruvit: marrungnik aggakarnermit, ikkomamut kamitsuitomut egitaunermit;

44. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangello kaminiænginivok.

45. Ittikkavittauk asserorpattit, nakkarkit. Illingnut ajunginersauvok, tussiælutit iñogutemut itteruvit: iglugẽnik ittiggakarnermit, anniatitsivingmut egitaunermit, ikkomamut kamitsuitomut;

46. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiæninivok.

47. Ĩsivittauk asserorpattit, pẽruk egilugolo. Illingnut ajunginersauvok, igloinarmik ĩsekarlutit Gudib nalegauninganut itteruvit: marrungnik ĩsekarnermit, ikkomamullo kamitsuitomut egitaunermit;

48. Taingane kuglugianget tokkoniængilak, ikkomangillo kaminiænginivok.

49. Illunatik ikkomamut tarretitaujomãrput, tuñijeksello illunatik tarriomut tarretitaudlarput.

50. Tarriok ajungidlarpok: tarriorle pit-

sartuĕropet, sumut pitsartutitaujomărpa? Illipsingne tarriokarneritse, ullapirsautekarkattigĕklusolo illipsingnut.

KAPITELEMIK X.

Nulliarĕngnek avititsininganik.

Tagvanget ama aularivok: Judæab erkănut pivlune, Jordanim igloanut. Iñuit ama innugiartorsŏvlutik tikkimatsuk, ajokertorpeit illusine attorlugo.

2. Farisæerit tikkinamitsuk apperivæt, nulle angutib avilugo idluarka? Õktorniarlugo.

3. Kiovlune okautiveit: Mosesib kañok perkovăse?

4. Okautivæt: Mosese aglakojijok aglangnik avitsitiksenik, avikovlugolo. (arngnak)

5. Jesusible kioveit: Omættisse mang-

aidlarmetta, aglaktok okautsemik tapsominga;

6. Kiglinganille Gudib angut attausek, arngnarlo attausek pingortipak;

7. Tamaña pivlugo angune arngnâlo angutib keñegomârpak, nulle ungagimava,

8. Taipkoalo marruk uvinigik attausiksauvuk; marrojungnĕrlutik uvinigik attausiksauvuk;

9. Taimaitomik Gudib kattititæk, iñub avititeksaringila.

10. Iglome ama illiñiartingita mattominga apperingmatsuk;

11. Okautiveit: Nulliaminik avitsijub, assianiglo nullianiklune, nulliarĕngnek asserorpa taipsoma;

12. Nulliablo uine keñekkuniuk, assianiglo uinikłune, nulliarĕngnek asserorivâ taipsoma.

13. Nutakket âtipeit tapsomunga, aggangnut innut pattiktaukovlugit. Nutakkenigle âtsijut illiñiartingita suadlalerpait.

14. Tamañale Jesusib tækkogaminuk id

haringila, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo: tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

15. Ahamerik, okaupapse: nutakkattut Gudib nalegauninganik pingitok, itterniænglak.

16. Erkilugillo, aggangminnut pattikpeit, aimartilugillo.

17. Añingmet apkosinerlo attorlugo, iñub akpangerlune tikkipa, serkortorvigællugo imak apperiva: Ajungitotit Ajokertuijok, kanoĕtomik ajungitomik piñiartuksauvik, piomavlunga iñogutemik nungusuitomik?

18. Jesusible kiova: Sŏg ajunginerarpinga? assianik ajungitokangilak, Gude kissime ajungilak.

19. Perkojet kausimagalloarpattit: Arngarniarnak. Iñuarniarnæk. Tiglingniarnæk. Kigliluktomik okautiginiarnago aipait. Akkilĕnerlungniarnæk. Atătello anănello nalekik.

20. Kiovale okautivlugo: Ajokertuijok maita tamakkoa mallilaukpakka sorrusiogimnit

21. Jesusible tækkusarpa, nægligilugolo

okautiva: attausek sulle pingilet; perkutit tamaita niorvgotigijartorkit, aglujuñullo pilliutigilugit, killangme perkutiksariksiniarpotit tagva; mallingnialilãrlungalo kiksarnikset nangmaguk.

22. Tamañale okausek tussaramiuk, kakkilãdlarpok, kiksarlarmelo keñekpa: agluiname.

23. Jesusele keviarlune, illiñiartiñe okautiveit: Agluitok killaub nalegauninganut pilune sappernakasekpok?

24. Okausingille tamakkoa illiñiartingita kakkilãrutigingmagit. Jesusim ama kioveit, okautivlugit: nægliktakka kittorngakka, Gudib nalegauninganut itteriak ajornarpok, perkutimingnik tettelingnut;

25. Ajornænginerovok, kamele, merkutim îsingagut pivlune, agluitomit Gudib nalegauninganut itterniartomit.

26. Kakkilãrnersaugivut ama, ingmingnullo okarlutik: kiname pilloridlarniarpa?

27. Jesusib tækkusarlugit, okautiveit: Iñungnut ajornarpok, Gudemulle ajornængilak; ajornartut tamaita Gudim ajungileit.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita
kemmalaukpavut mallilarpillo.
29. Jesusib kioveit: Ahamerik, okaupapse:
Iñum iglune kemekuniuk, kattangutinelonēt,
angunelonēt, arngnelonēt, nullelonēt, kit-
torngganelonēt, perorsēvinelonēt uvanga piv-
lunga, okautsillo tussarnertut pivlugit;
30. Ungnijakattartunik tellimertorlutik
tamna mattomanelune pijomārivok igluñik,
kattangutiñiglo, anāneniglo, kittorngenniglo,
perorsēvianiglo, mane omigijaunermi[illegible], sil-
lamelo tikkitsomārtome iñogumik nungusui-
tomik pijomārpok.
31. Uñuktulle sivorlēt kingorliutsomār-
put, uñuktullo kingorlēt sivorliutsomār-
put.
32. Takpaunga Jerusalemut aivlutik, Je-
suse sivorlerivæt: Kakkilādlarpulle, erksivlu-
tiglo mallikpæt. Ingminut tapkoa arkauge-
mit aggartut ama pitinamigit; okautiveit,
kañok pijauniarnerminik, okarlune:
33. Ahak, takpaunga Jerusalemut aivo-
gut, Iñum Erngninga pititaujomārpok ajoker-
tuijorsoarñut aglangniglo illissimajuñut; taip-

koa tokkoteksautitsomãrpæt, nellojuñullo tunniniarpæt.

34. Taipkoa mittautigijomãrpæt, ipperartorlugo ketserarlugolo tokkotsomãrpæt; uvlullo pingajuane omaromãrivok.

35. Jakobuselo Johañeselo, Zebedæusib erngnæk tikkipæk, okarlutik: Ajokertuijok perkojomagalloarpaptigik, pijomajaptingnik tunnitsiviojomavlunuk.

36. Apperivak: Uvamut kañok tuñitsiviojomavitik?

37. Kiovæk: perkogittiguk, aipara tallerpikpit tungãne, aiparalo saumikpit tungãne iksivakoluñuk, nalegauningne.

38. Jesusible kiovak: tuksiartatik nellovatik: Erngusiãrsum imanga imigeksara, immerungnarpittiko, Babtitautiksaralo Babtitautiksarigalloarpittiko?

39. Kiovæk: ahaila, ajungikalloarpoguk. Jesusib okautivak: Erngusiãrsum imanga imigeksara imerniaralloarpattik, Babtitautiksamnullo Babtitaujuksaugalloarpotik;

40. Tallerpingmale tungãne, saumingmalonẽt tungãne iksivajomanek, uvamnut per-

kojeksaungilak illiptingnut, iksivakojaujut
kissimik iksivajomãrput.
41. Tellimaujortut assingit illiñiartut ta-
maña tussaramitsuk, añujutigilerpakit Jako-
busselo Johañeselo.
42. Jesusible kaikoveit, okautiniarlugit:
Nunnam attañingit attañiojartortut kausima-
vasse. taipkoa illangit sãlaliksuit pitsartudlar-
put.
43. Illipsele taimailerniarase: angnerojo-
majok kivgarijomãrpãse tamapse.
44. Illapselo attañiojomajub kivgartorvigi-
jomarpãse.
45. Iñublo Erngninga tikkiaginivok, kiv-
gartortaujomavlune; kivgartorijartorporle,
iñotsiminik tuñijivlune, uñuktut piulijiksang-
anik.
46. Jerichomut pivut. Illiñiartiñe illagæl-
lugit, Jerichomit añingmet, iñugiartorsuit
malliklpæt: Tautungitok apkotãne iksivajok,
kennuvlune pivok, Bartimeusemik attelik,
Timeusim erngninga.
47. Jesuse Nazaremiok kãngertok, tussa-
ramiuk, niplialerpok okarlune: Jesuse Davi-
dim Erngninga, napkiginga.

48. Uñuktut iñerterpæt nipangerkovlug
Nipliaˡualerporle: Davidim Erngninga nap
kiginga.

49. Jesuse nokkardlune, kaikokova. Tau
tungitok tava kaikovæt, okautivlugo: Nik
kovilutit mañigolerit, kaikungmattit.

50. Añorane egipa, nikkovilarmelo Jesus
mut pivok.

51. Jesusib apperiva: Kañok pio.navit u
vamut? Tautungitub kiova: Rabbi (Ajoke
tuijok) tautuleromavlunga.

52. Jesusim okautiva: Aularit okperniv
piulivätit. Tagvainak tautulerpok, mallik
palo apkome.

KAPITELEMIK XI.

Kristuse nergsutsub känganelune Jerusal
mut aininganik.

Jerusalemut kaglileramik, Betfagemut Be
taniamullo oksuktagub kakkab señianu
Jesusib illiñiartingne marruk tillivak.

2. Okaudlugik: Aileritik iglugasengnut,
elliptingnetuñut. Ittituaruptik nochak pit-
uksimajok neñilărpatik, kănganut sulle
ungmik ingitokalaungitok; pitũdsărlugo
amaunga kaitisiuk:
3. Imaglo apperijauguptik: Sŏg imailivi-
iko? imak kiogitik: Nalekab attoromang-
nago; tava tamaunga perkolărpa.
4. Aularpuk, nocharlo neñivæk pittuksi-
majok itterviub señiet sillatăne, apkoserngub
viktarviane. Pittũdsărpæk.
5. Tagvanetut illangit okautivakit: Sŏg
nochak pittudsărpitiko?
6. Okautiveille, Jesusim okausianik: nek-
artaukova tava.
7. Nochak tamna ătipæk Jesusemut, año-
atik keñerloanut illivlugik, kănganut tava
ngipok.
8. Uñuktut añoratsetik issivilerpeit ap-
kotănut. Illangittauk napartut kĕsertu-
ingit kiblorlugit pivut, apkotănut illi-
veit.
9. Sivorlĕllo, malliktingillo kagudlalerlu-
ik okarput: Hosiana! Nalekam attingane
ikkitok nakorijaule!

10. Atătapta Davidib nalegauninga nako
rijaule! Nalekam attingane tikkitok, Hosian
kotsingnerme!
11. Jesuse Jerusalemut itterpok, kattima
vingmullo ittilarme; tamaita kemergolerpei
unulermello anivok Betaniamut, arkangemi
aggartut illagællugit.
12. Uvlub aipangane, Betaniamit anigami
kălerpok.
13. Napartok Feigeliksak kanitome mer
kolik tækkogamiuk: Nellipsarpa, paungaka
rasugællugo. Tikkinamiugle, merkutuinar
nik tækkovok: Paungalervinga sulle nelliu
tingimet.
14. Jesusib okautiva: Mattoma kingorng
agut illingnit paungartortokarniatsengilal
issokaugitomut. Illiniartingita tamaña tus
sarpæt.
15. Jerusalemut pigamik: Jesuse katti
mavingmut itterpok; pissiniartut niuverniar
tullo kattimavingmetut anitilerpeit; kĕnau
jeniglo tausējut ikpættingit, tingmitseniglo
niorvkotiggit iksivautangit orrotidlarpeit.
16. Kattimavikut perkutinik akkigar
kongileit.

17. Ajokertuivlunelo, okautiveit: Aglaksimangilak: Igluga taijaujomărtok tuksiarvingmik iñungnut illunainut? illipsele iñuarvigilauktasse.

18. Aglangnik illissimajut ajokertuijorsuillo tamaña tusaumaleramitsuk: issumajalerput tokkotsomavlugo. Erksigilălle, iñuit illunatik ajokertuiningit tattaminiariveæt.

19. Uñungmet iglugaseksoarnit añivok.

20. Kaumingmet napartok imna Feigeliksak señerkuleramitsuk; pañertok tækkovæt, kimernarminut aglæt.

21. Petrusib erkaumagamiuk Jesusim okausinga, okautiva: Rabbi, (Ajokertuijok) ihak napartok Feigeliksak okautelulauktet, pannersărnerpok.

22. Jesusib kiovlune okautiveit: Gudemut okperitse.

23. Ahamerik, okautivapse, kakkamut omanga imak okartokarpet: Kangattarit, imarsungmullo nakkarit, omættimine iñertuinane, okperlune okarmet taimailivok; tuñitsiviorlune okausinganut.

24. Taimak pivlugo okautivapse: Tamaita

tuksiutipsingnik tuksiartose, okperitse; pilăr-passe tava.

25. Nængerluse tuksiarupse: assipsingnut namangikupse, issumagijungnĕrsigik; Atătapse killangmetub issumagijungnĕrkovlugit tamarnisse.

26. Assipse tamarningit issumagijungnĕromangikupsigik: Atătapsetauk killangmetub, issumagijungnĕrniatsengileit tamarnisse.

27. Jerusalemut ama utterivut. Kattimavingmut tikkingmet, ajokertuijorsuit aglangniglo illissimajut iñuillo angajokangit tikkilugo.

28. Appersorpæt: Kimit perkojauvit imailiorlutit? kialonĕt pitsartojomik mattominga tuñitsivigivătit imailiokovlutit?

29. Jesusib kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut mattominga kiogissinga, okautijomavapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

30. Johañesib Babtisitinga killangmit piva, iñungnillonĕt? kiogissinga.

31. Erkàrsalerput, ingmingnut imak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipisiuk?

32. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñuit erksigivavut. Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

33. Jesuselo kiovæt okarlutik: Nakit pingmangæt nellovavut. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

KAPITELEMIK XII.

Adsigẽktomik Perorsẽvingmik Weinelingmik.

Adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Angut perorsẽvilliorpok weineliksamik, avata avaluliudlarlugo, paunget iptinget señaviksanganik señalaurame, nuvuguseksoarmiglo señagivok, perorsẽviksiortuñut attar-

tortankogamiuk; nuñame assianut aulartpok.

2. Paunget iñilerviet nelljutingmet, kivgame illanget tilliva perorsēviksiortuñut, perorsēviub paunganginik pijartorkovlugo.

3. Tapkoale tiguvæt, añaudlarlugo, neksartinagolo aulartipæt.

4. Ama kivgak assia tilligiva taipkonunga; tamna ujarkeñut millorpæt, niakoa killidlarlugo, mittautigivlugolo aulartipæt.

5. Ama kivgak assia tilligiva, tampale tokkopæt: assingillo uñuktut, illangit ipperartorpeit, illangillo tokkolugit.

6. Sulle erngnetuakarpok, nægligijaminik; tamna kingorliotilerlugo tilligiva taipkonunga, okarlune: Ernguera illarangijomavæt.

7. Weinemigle perorseviksiortut ingmingnut okarput: Tagva kingomgusijuksak; attetokkolaumilavut, kingomgujeksangit uvagut pigilerlugit.

8. Tigulugo tokkopæt, perorsēviublo sillatãnut egilugo.

9. Perorsēviub angajokanga, kañok tagva pijomãrka? Tikkitsomãrpok, perorsēviksior-

tut ukkoa tokkolugit, perorsēviglo assinginut attartortaukojomārpa.

10. Aglait ukkoa attualaungilasse: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

11. Tagva Nalekab piniarninga, tattamini-arnadlarpok ĭsiptingnut.

12. Tigunasualerpæt, (iñuille erksigiveit;) mallugigamitsuk mattomunga adsigēktomut okautigingmagit: kemeklugo, tava aular-put.

13. Farisæerillo Herodesib kivgangita il-langit tilliveit tapsomunga, okausinganut ui-veriniarlugo.

14. Tapkoa tikkinamitsuk, imak apperi-væt: Ajokertuijok, okpernartõjotit kausima-vaptigit, iñnit sivõragingilettit, illunaita nel-ligigangne, Gudemullo apkõtiksamik ajoker-tuitsiarpotit; attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka? tuñijijuksauvita tuñi-jijuksaungipitalonēt?

15. Takkormorningit tukkisileramigit, okautiveit: Sõg uiveridlarkissinga? kēnaujak kaisiuk tækkulago.

16. Kĕnaujak sakkerpæt. Apperaorpeit: kia adsinga kialo aglangit kollãne? kiovæt: Attañivaksub.

17. Jesusib tava okautiveit: Attañivaksoarmut tuñissiuk attañivaksub piksanga; Gudemullo Gudib piksanga. Tattaminiarivæt tagva.

18. Saduzæerit tikkipæt, omarviksakangitomik okartut; apperivællo okarlutik:

19. Ajokertuĭjok, Mosesim aglagvigivätigut: Angutim angajoa tokkopet, nulle, kittorngakangitok keměkpago, nullia tava nukkanget pijomãrpa, angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

20. Tagva nukkarĕt arvengemit aggartutĭlauktut, angajuklek nullianilauktok; kittorngĭnane tokkovok.

21. Tugliet nulliarilermigamiuk: tamnatauk tokkogivok kittornginngminane. Taimaktauk pingajueta pigiva.

22. Tapkoa arvengemit aggartut illunatik nulliarivæt; (kingorlerĕklutik) kittorngine-karatik. Illunatik kingorngattigut arngnak tokkogivok.

23. Makkitervingmele, makkiterunik, taipkoa arvengemit aggartut, nelliata nulliaṅiktarijomãrpauk? illunatik nulliarilaungmatsuk.

24. Jesusib kiovlune okautiveit: taimaingilak, tam̃arpose aglait nellogapsigik, Gudim ajugakangijjusialonẽt.

25. Tokkungajuñit makkiterunik: nulliaṅingnisengilet uiningnisengilello, Engelitut killangmetutun-itsomãramik.

26. Tokkungajunik omaromãrtunik, Mosesim aglangit attualaungilasse, napartut señiane Gudim okautilaungmago: Abrahab Gudigivãnga, Isablo Gudigivãnga, Jakoblo Gudigivãnga.

27. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojalle Gudigivæt. Taimak pivlugo tam̃arpose angijomik.

28. Aglangnik illisaisaajut illangat tikkipa, ingmingnut appersotilaungmetta, tussaramigit; idluartomiglo (Jesusib) kiongmagit tussaramiuk, appersorpa: Perkojeñit tamainit selliet anginerova?

29. Jesusib kiova: perkojeñit tamainit ang-

inerojok imaipok, Ahak Israele, Nalegak Gudivut Gudetõvok.

30. Gudit Naleket nægligiuk omættingnut tamãnut, tarngningnullo tamãnut, issumangnullo tamaiñut, pitsartunernullo tamaiñut. Tamna pijareakarnerõjok tamainit.

31. Aipangalo tapsotunak-ïpok: Iñukattit illiktut nægligillugo. Assianik angineröjomik perkojakangilak ukkonanget.

32. Aglangnik illissimajub okautiva: Ajokertuijok, ahamerik miksekartomik okarpotit, Gude attausiõngmet, tapsoma assianik Gudekangimet.

33. Tamna nægligilugo omamut tamãnut, issumamullo tamaiñut, tarngnemullo tamãnut, pitsartunernullo tamaiñut, iñukattinelo ingmitut nægligilugo, tagva ajunginerõvok tuñergutikseñit ikkoalajeksennillo tamaiñit.

34. Sillatojomik kiolaungmet, Jesusib tussaramiuk, okautiva: Gudib nalegauninganut kañilerpotit. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

35. Jesuse okarpok, kattimavingme ajokertuivlune, apperiveit: Sõg aglangnik illis-

simajut, Kristuse Davidim erngnerijanga
okautigivatsuk?
36. Davide nangminek okarame, Añerner-
mut ajunginermut: Nalegak Nalekamnut
okarpok: Tallerpingma tungãnut ingitit,
singarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerar-
tangañut;
37. Nalekaminik Davidib taigamiuk;
kannok erngnerivauk? iñugaseksuille tussa-
romadlarpæt.
38. Ajokertorpeit ama okautivlugit: Ag-
langnik illissimajunik mianeritsiaritse, anno-
ratsenik angijortanik attoromajut, niuver-
vingmelo sallutitaujomavut.
39. Illiñiarvingme nerrimavingmelo issuk-
liojomavlutik iksivajomavut;
40. Uigarnerit pingit nungusãrpeit, takki-
junik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okar-
put; tamaña pivlugo pidlartaunersaujomãrput
taipkoa.
41. Jesuse ingipok Gudim iklervinget ak-
kianut: iñuit tækkunãrlugit, kẽnaujenik illi-
jijut Gudim iklervinganut. Uñuktut aglui-
togaseit uñuktunik illijivut.

42. Uigarnektauk aglujok, kenaujãrsungnik marrungnik illijingmijok, hellertutïpuk.

43. Illiñiartiñe kaikovlugit, okautiveit: Ahamerik okaupapse, uigarnek una aglujok Gudim iklervinganut uñunersenik illijilaukpok, illijilauktuñit tamaiñit;

44. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput; unale aglujok perkutituaminik illijivok, iñogutiksaminik tamainik.

KAPITELEMIK XIII.

Kattimavik asseroromãrtok sivorngagut okautauninganik.

Jesuse kattimavingmit aningmet, illiñiartingita illanget okautiva: Ajokertuijok, tækkulaurit, ujarket tamakkoa kañok señamajut?

2. Jesusib kiovlune okautiva: tamakkoa

tamaita señamajorsuit tækkogalloarpigit? Ujarket ukkoa illunatik serkomitaujomărput, kallerĕktokarungnĕrlutik.

3. Orksuktalingme kakkame iksivangmet, kattimavium akkiane, Petrusiblo, Jakobusiblo, Johañesiblo, Andreasiblo kissiovlutik appersorpæt:

4. Okautittigut, kakkugo pijukset tamakkoa tamaita pijomărkæt? Sunalo nellunaikutaksaujomărpa, tamakkoa illunatik nellautsilerpetta?

5. Jesusib kioveit, okalerlune: kamatitse uiverijaukoñase.

6. Uñuktut tikkitsomărmetta attera atterilugo okarlutik, Kristuseovunga, uñuktullo tamartiniarpeit.

7. Uñatadlartunik uñatadlartut nippersoanginiglonĕt tussarupse; erksiniarase, taimailiortokaromărmet. Nagatiksarle nelliutingilak sulle.

8. Iñuit iñungnut assimingnut sorsulărniarput, attañionek attañionermut assimingnut. Nuñet suñatuinarne saijukpilugomărput, kăngnartorsoarmiglo erksinartomiglo pijoka-

ramärpok. Tamedsa kappianartok aularniksak.

9. Illipsele nangminipsingnik udsertoritse. Erkartorvingmingnut illiniarvingmingnullo pititsomärpäse; ipperartördluselo, attanionullo attanivaksoarnullo äcitsomärpäse, uvanga pivlunga, erkartortautiksämingnut taimailiorumärpäse.

10. Sivorngagut okautsit tussarnertut okautaujomärput inungnut (sillarsoarmetunut) tamainut.

11. Aulaititauvlusele unertotigiluse: sivöraniarase, kanoētomik sumiglonēt okausiksakarnangapse, issumasimaniarase sivorngagut; tagvainak tunergusiasse okauserissigik. Illipse okanginapse: Anernerle ajunginek okartövok.

12. Kattangutib kattangutine tokkomut pititsomärpa, atätablo ernginne; kittorngaitalo angajokatik akkerartorvigijomärpeit tokkokovlugillo.

13. Inuit illunatik omigidlaromärpäse, attera pivlugo. Issuanullie sokkosijuitok (okperlune) piulijaujomärpok.

14. Kappianartorle nungutsivik tækkogupsiuk, tamattominga nellautaijub Daniele okartok, iñigijeksaringitaminetok, (aglangnik ukkoninga attuarsijub kam̃agilerligit!) tava Judikut nuñanganetut kem̃alit kakkeñut.

15. Iglub kanganetok, akkarane iglomut, itterniaranelo, iglominit sumik aiklerlune.

16. Perorsēvingmetorlo: utterniarane añoratseñe pijartorlugit.

17. Kappianamegle singaijut im̃ugaktullo tamaña nelliutikpet.

18. Tuksiaritsele kem̃aviksasse okiome pilerkoñago.

19. Uvlune taipkonañe iñuit kappiaisudlarniarput nellekangitomik: sillab pigiarninganit, taimanget Gudib iñuit pingortilaungmagit, tamaña tikkilugo; kingorngagullo taimak angitigijomik kappianartokarniænginivok.

20. Uvlut taipkoa Nalekab ikkigliniængippagit, iñuk attauserlonēt piulijauniatsengilak: Añerimajulle pivlugit, tapsoma añeri-

lauktangit (pivlugit) uvlut taipkoa ikkigli-
jaujomārput.
21. Uvlut taipkoa nelliutikpetta okaut-
saugupse imak: Ahak, Kristuse tagvanē
pok, ikkanelonēt; tamaña okperiniarasi-
uk;
22. Kristuseolutik okartut, nellautainar-
luktut sæglujut sakkeromārput nellunaiku-
taksoarnik tattaminiarnartunik pilutik: an-
nerimajut aglæt tamartiniarlugit, tamartitau-
jungnarpetta.
23. Illipsele kamatsiaritse. Ahak, mak-
koninga tamainik okautivapse nelliutekār-
tiñagit.
24. Uvlut taipkoa kappianartut kingorng-
attigut, sekkeñerlo takkerlo kaumajungnēr-
omārpuk.
25. Uvloritsello kattegomārput killang-
mit, killaublo pitsartuningit aulataujomār-
put.
26. Iñum Erngninga tava tækkojomavæ
killaub nuvujangittigut akkartok, pitsartud-
lārlune ānanaudlartok.
27. Engeline tillitsomārpeit: añerijangi

kattitilugit añoremit sittamanit nuñam issuanit killaub issuanut.

28. Napartome Feigeliksame adsigĕktomik illiñiaritse: Akkerungit iptekalerangetta, sigilerangettalo: aujajaraklilermet kausimavose.

29. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilărniartut tækkogupsigik: kausimaniaritse kaglilermet.

30. Ahamerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtinagit.

31. Killaglo nuñalo nungutsomărpuk: okautsikkale nungutsomăngilet.

32. Uvlomigle taipsominga, uvlublo nellunaikutaksanganiglonĕt kausimajokangilak: Engelillonĕt killangmetut, Erngnerublonĕt: Atătama kissime nellungila.

33. Pigăritse tuksiarluse: kakkugo nelliutinajarmanget nellogapsiuk.

34. Sorlo angutib iglone kemekpa, nuñame assianut aulardlune: kivgeñe nalegangortilugit, tamaita tuñitsivigiveit sullijeksangiñik: itterviub udsertortinga okaupa, pigărkovlugo.

35. Taimaitomik pigaritse, (iglub attañe rijanget tikkilervia nellogapsiuk, uñukullo nēt, uñuak keterarpellonēt, angutaunek nip lilerpellonēt, uvlākullonēt.)

36. Tuavitomut tikkitaukoñase, siñiktillus opingartaukoñase.

37. Illipsingnulle okarama, tamaiñut o karpunga: pigāritse.

KAPITELEMIK XIV.

Kristusib pititauninganik.

Uvluk marruk nākpeñik añiviksiolārput kakkojeñik sērnakangitunik nerrilutil nelliutingmet. Ajokertuijorsuit aglangnigl illissimajut nipporsavlugo tigunasuarpæ tokkotsomavlugo.

2. Okarpulle: añiviksiortillugo pinago iñuit pikabladlarkoñagit.

3. Betaniamemet Simonib kalˡˡakadlartu iglungane, nerrimavingme iksivatillugo

arngnak tikkipok, publaujalijo-dlune tippigiktomik imalingmik pivianartovaksoarmik; publaujak serkomipa, imanga niakoanut koviva.

4. Illangille añulerput, okarlutik: Mingoarntiksak tamna sõg kovijaunerka?

5. Imek tamna pissiangogune akkekarajalauktok kẽnaujẽt 300 dit uñukejangiñut, aglujuñut tuñijeksenik. Okarnerlõtigivæt.

6. Jesusele okarpok: (Arngnak) una pinasiuk; sõg kiksartipissiuk? Ajungitomik pivãnga.

7. Aglujunik illakatsainarapse; ajungitulliarvigijomagupsigik pituinariakarpose: uvangale neijortigitsainarnisengilapsinga.

8. Ajugaringitaminik pivok: sivorngagut timiga mingoarpa illijartortauviksamnut.

9. Ahamerik, okautivapse: Ukkoa okautsit tussarnertut okautigijaukpetta sillarsoarmiunut tamainut, okartokaromãrivok, kanoẽtomik (arngnab) tapsoma maña pingmanga, erkarlugo.

10. Judase Ischariote, arkangemit aggartut illanget, ajokertuijorsoarnut aivok, tapkonunga pititsomavlugo.

11. Tamaña tussaramitsuk: kuviaisulerput, kĕnaujeniglo tuñitsivigijomavlugo okarput. (Taipkonunga) pitinasualerpa.

12. Sĕrnakangitunik kakkojartoramik, uvlome sivorlime, añiviksiorutiksak saugărsuk tokkoniaramitsuk, illiñiartingita apperivæt: Nane ăkiksoriartorkovittigut añiviksiorutiksamik saugărsungmik, nerriniartarnik?

13. Illiñiartingne marruk tillivak, okautivlugik: Iglugaseksoarnut aileritik, iñuk angut părlĕrpattik iñertartok, tamna mallikitiko.

14. Itterviet, iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovătit: Iglo nauk, nerriviksara añiviksiorutiksamik saugărsungmik illiñiartikka illagilugit?

15. Iñiksamik angijomik uñertotilărpătik, idlnarsimajomik: tagvane piksaptingnik ăkiksoigitik.

16. Illiñiartuk aivuk, iglugaseksoarnut pivlutik: Okautilaungmagik naipipæk: añiviksiorutiksak saugărsuk ăkiksorpæk.

17. Uñulermet arkangemit aggartut illagivlugit tikkipok.

18. Nerrimăvingme iksivagamik nerritillu-

it, Jesuse okarpok: Ahamerik okaupapse,
llapse nerrekattima pititsomãrpãnga.
19. Siarklileramik apperivæt nellekardlũ-
ik: uvangauniarpik? assialo: uvangauniar-
ik?
20. Kioveit okarlune: Arkangemit ag-
artut illangeta, pogutamut mitsukterekat-
iga;
21. Iñum Erngninga pititaulãrpok, sorlo
apsominga aglaksimàvok: Iñugle tamna
appianamek, Iñub Erngninganik pititsijok;
unungmut tapsomunga ajunginersauvok
ngniangõngikune.
22. Nerritillugit, kakkojak Jesusib tiguva,
ujalivlune avgorpa, tapkonungalo tuñiva
karlune: Tigusiluse nerrititse; tagva timi-
a.
23. Erngusiãrsuk tigugiva, kujalivlune,
apkonunga tamna tuniva: illunatik tapso-
anget imerput.
24. Okautiveit: tagva auga, testamenti-
ãb aunga, tamna uñuktuñut kovijok;
25. Ahamerik okaupapse, (mattoma) king-
rngagut imerogungnẽrpunga napartub wei-
eliksab iptinganik, uvlok taimna nelliutitin-

nago, nutautillugo imilerupko Gudib nale-
gauningane.
26. Nakudlartomik tuksiarutsit nãgamikit,
aĩivut orksuktalingmut kakkamut.
27. Jesusib okautiveit: Uñuak tamaña ta-
mapse koasãngautigilãrpapsinga. Aglaksi-
mangmet: Mianersijok uñatadlarpara, sau-
kello siamartidlarput.
28. Makkikumale, sivonapsingne Galilæa-
mut aijomavunga.
29. Petrusible okautiva: Illunamasiatik
koaksãngautigikpattit, koaksarniængilanga.
30. Jesusib okautiva: Ahamerik, okaupa-
git, unnuak tamaña angutaunek niplerkãrti-
nago marroertorlune, missiarutigilãrparma
pingasuarterlutit.
31. Okarivok ama: Tokkokattigigupkil-
lonẽt, missiarutigijomangilagit. Taimaktau
illunatik okarivut.
32. Iglorsoarmut avalluliorsimajomut pi-
vut, Gethsemanemik attelingmut. Illiñia-
tiñe okautiveit: Tamaunga ingititse, tuksia-
rijartortillunga.
33. Petruselo, Jakobuselo, Johañesel-
illagiveit; saijudlalerlune kappiaktoadla-
pok.

34. Imak okautiveit: Tarniga kiksarpok
ɔkkomut: tagvanetitse pigãrluse.

35. Averngoartotõlerdlune, nuñame pã-
nangavok; tuksialarmelo, ajugakangipet
ɔlliutok tamaña kãngerkovlugo.

36. Imak okarpok: Abba, Atãtaga, ajnga-
ɔnginavit, erngusiãrsuk una pẽruk uvam-
it; piomajamnigle pitsengilatit, perkojet
ɔille.

37. Siñiktut tikkinamigit, Petruse okau-
ɔiva: Simone siñikpit? nellunaikutamik at-
ɔutsemiglonẽt pigãrungnængilatit?

38. Pigãrluselo tuksiaritse, õktorlungnar-
ɔmut pekkonase: Añernek piomugalloarpok,
ɔvinigle sangẽpok.

39. Ama tuksiarijartorpok, okautsit taip-
ɔoa attorlugit.

40. Ama uttermigame, siñiktut tikkiniveit;
ɔisingillo okumaimetta uerngarnermut,) kig-
ɔsiksettiglo tapsomunga nellovlugit.

41. Pingajuanik tikkinamigit, okautiveit:
ɔlaña siñikluselo merngoẽrseromavise? Na-
ɔaksivok tagva, nelliusimavok: Ahak, Innum
Ɛrngninga pititaulãrpok ajortulliartut ag-
ɔangiñut.

42. Makkititse aularta; ahak, uvamnik
pititsiniartok kaglivok.

43. Sulle taimak okartillugo: Judase ar
kangemit aggartut illanget, tikkilerpok, innu
giartorsuit illagællugit, saviksoarlijarluti
ajaupialijarlarmiglo, ajokertuijorsoarnit ag
langniglo illissimajuñit, iñuillo angajokang
iñit pijut.

44. Pititsiniartuble nellunaikutamik tun
nitsivigilaukpeit, okarlune: kuñilãrtara taim
nauvok, tigusiuk aulartaililugo.

45. Tikkiname, tuavilune nellipsarpa, o
karlune: Rabbi, Rabbi! kuniklugolo.

46. Aktolerpæt tava tigulælo.

47. Illangettale señianetut, saviksoane a
muva; ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo
siutẽrpa.

48. Jesusible kiovlune, okautivæt: Sorl
iñuartomut tikkitose, saviksoarlijarluse ajau
piarlijarlapselo, tigujautillunga.

49. Uvlut tamaita neijortigilaurivaps
kattimavingme, ajokertuivlunga, aktulaung
lapsinga: Nellautaijulle aglangit nellautse
kovlugit.

50. Illiñiartingita illunatik keñekpæ
keñãvlutiglo.

51. Iñuosuktuble mallikpa, sătomik añora-
nik uvinerugub; iñuosuktulle tamna tigu-
pæt.

52. Uvinerunele ipperarpa, ănorĕrdlune
kemăvok taipkonanget.

53. Jesuse ajokertuijorsoarmut pitipæt:
tagvunga ajokertuijorsuit, angajokaijello, ag-
langnik illissimajut illunatik kattimavut.

54. Petrusible kingornganit mallikpa, ajo-
kertuijorsub iglorsoanganut pivlune; tagvane
kivget iksivakattigællugit, ikkomamut kissa-
kejartok.

55. Ajokertuijorsuit kiglissiniarviublo
angajokangit illunatik patssitiksarsiorput
Jesuse pivlugo, tokkotsomavlugo, nachvăngi-
tolle.

56. Uñuktut okautigiludlarpæt sæglovlutik,
okausingille adsigĕngilet.

57. Illangillo sæglovlutik patssiklertut
akkerput, okarlutik:

58. Tussalaukpavut, imak okartok; katti-
mavik aggangnut señamajok, asserortitsoma-
vara, uvlune pingasune assianik señajomăr-
punga, aggangnut señamangitomik.

59. Sulle okausingit adsigĕngilet.

60. Ajokertuijorsoak akkornganit nikko
vipok, Jesuse apperiva, okarlune: Kiungi
latit tamakkoa pivlugit, patssidlarmattit?
61. Niplerlune kiungilak. Ajokertuijor
sub ama apperiva, okautivlugo: Kristuseovi
nakorinadlartub erngninga?
62. Jesuse okarpok: Ahaila, uvangau
junga: Iñublo Erngninga tækkojomărpass
iksivajok pitsartojub (Gudib) tallerpiet tung
ăne, killaublo nuvujangittigut akkartok.
63. Tava ajokertuijorsub añoratseñe allik
torpeit, okarlune: Okautsareakarungnĕrpo
gut.
64. Okarnerlungninga Gudemik tussar
passe; kañok issumavise? Tapkoale il'unatil
erkartorpæt, tokkoteksaujok okautigællugo.
65. Illangita kĕtseralerpæt, kĕnangal
mattovlugo erksărpæt, okautivlugo: nellau
talertigut. Kivgello kĕnanga tiglukpæt.
66. Petrusele Iglorsub illuet paklerkame
tillugo, ajokertuijorsub kivgangita illange
arngnab ittertub,
67. Petruse kissakejartok tækkogamiuk
tækkonălerpa okarlune: Igvittauk Jesus
Nazaremiok illagivet.

68. Missiarpok, okarlune: Illitaringilara, okausitillo nellogivakka. Pãmut aningmet, angutaunek niplerpok.

69. Arngnab ama tækkogamiuk, señianetunnut okalerivok: Tamna taipkoa illanget.

70. Missiarivok ama. Killamiojungnẽrnet, Petruse ama okautivæt tagvanetut: Anãmerik taipkoa illagivãtit; Galilæamiogavit, okausivit nellunailivãtit.

71. In[illegible]nulle okarnerlulerlune (Gude aivlugo) [illegible]tok: Iñuk tamna okautigijasse illitaringilara.

72. Angutaunek aipanik niplerpok. Jesusib okausinga Petrusib erkarpa, okautiaungmago: Angutaunek marruertorlune niplerkãrtinago, missiarutigilãrparma pingasuarerlutit. Tava keasilerpok.

KAPITELEMIK XV.

Kristusib kellersorsimatillugo Pilatusemut ātauninganik.

Kaulermet errinasuklutik ajokertuijorsu illo angajokaijello, aglangniglo illissi majut, kiglissiniartullo illunatik ingmingnu okaramik, Jesuse kellersorlugo aularutivæ Pilatusemut uñertorpæt.

2. Pilatusib appersorpa: Judikut attañeri vātit? Kiova, okautivlugo: Okartotit.

3. Ajokertuijorsuit angijomik patssidla pæt.

4. Pilatusib ama okautiva: Ahak, angij mik passidlarmattit, kiungilatit?

5. Jesusele kiojungnērpok: taimaitomi Pilatuse aglæt tattam̃iniarpok.

6. Añiviksiolerangata (Pilatuse) illuseka pok, iñuit pijomajanginik parngnanērsima vingmetut illanget (tokkoteksaugalloak) añ tilugo.

7. Parngnanērsimadsaujokarpok, Barrab

-mik attelingmik, kippallijorsuit illagivlugit
-gujaujomik, kippalijorsõvlutik innungmik
-kkotsigamik.

8. Iñugaseksuit kaggudlarlutik tuksiarvi-
-ivæt, illutsiminik attorkovlugo.

9. Pilatusib okautiveit: Judikut attañinget
-ititaukovissiuk uvamnut?

10. Ajokertuijorsuit keñugivlugo tagvunga
-itilauktanget, nellunginamigit.

11. Ajokertuijorsuit iñuit okautilerpeit
Barrabasemik tuksiarkovlugit añitekovlu-
-go.

12. Pilatusible ama kioveit okautivlugit:
Judikut attañinganik taijasse, kañok illior-
-ukovissiuk uvamnut?

13. Kaggudlarivut ama (okarlutik) kik-
-iektoruk.

14. Pilatusib ama appersorpeit: Kanoĕto-
-mik ajortullialauka? Niplialuarput: Kik-
-iektoruk.

15. Pilatusib tava iñuit satomakojomavlu-
-it, Barrabase añitipa tapkonunga: Jesusele
-klunatseñut issakajaukova uñertorlãlo kik-
-iektortaukovlugo señingajolingmut.

16. Sorsuktukselle Jesuse ãtipæt iglor-

soarmut kiglissiniarvingmut, sorsuktuksello tamaita tagvunga attautsemut kaikoveit:

17. Ulliksoarmik aupaluktamik kappitipæt, niakotiksenik kēnariktunik kakkilautilingnik peraivut, niakoanullo illilugo.

18. Sallutilerdlugo, imak okarput: sallutitaujotit, Judikut attañinget.

19. Niakoagut añaudlarpæt ajaupiamu suvlulingmut, ketserarlugo, sērkortorvigællugolo tuksiarvigivæt.

20. Mittautigijarēramitsuk: ulliksoak aupaluktak pērpæt, nangmininganik añorangi nik attitilugo; aularutivæt kikkiektorniardlugo.

21. Iñuk pārtigivæt, Simonemik atteli Zirenem̃iok, Perorsēvingmit pijok, (Aleksandriblo, Ruffiblo angutæk) tapsomunga erksuktautipæt kikkiektortauviksanga.

22. Ãtipæt kakkamut Golgatamut, imaipok: niakoverngit iñinget.

23. Weinemik mirralingmik (kassilinartomik) im̃ertinasuarpæt; pijomangilāle.

24. Kikkiektulauramitsuk: añorangit avikpeit, im̃erautigivlugillo kia piksariniamangagit.

25. Uvlub nellunaikutanga pingatsermet kikkiektorpæt.

26. Kollãne aglaksimavok, kañok patsidlarmatsuk imak: Judikut artañinget.

27. Iñuartuk marruk kikkiektortaukattigællugik pivæk, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

28. Okautsit aglaksimajut nellautsivut tagva, imak okartut: Ajortulliartut akkornganut pititauvok.

29. Tagvona arvertartut mittautigivæt, illekettamarlutik okarput: Koinængnalukpotit, kattimavingmik asseroijotit, ama sennalugo uvlune pingasune.

30. Illingnik piulidlarit, señingajolingmit maña akkarit.

31. Taimaktauk ajokertuijorsuit mittautigivæt ingmingnut, aglangnik illissimajut illagællugit, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingminigle ikkajornermik sapperpok;

32. Kristuseogune, Israelitit attañerikpatsuk, señingajolingmit maña akkarle tautuktilluta, okperkovlutalo. Kikkiektortaukattikitatauk mittautigivæk.

33. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaine tãrtorsõlerpok, nellunaikutc arvengemit sittamartuñut tikkidlune.

34. Uvlub nellunaikutanga arvengemit sittamalermetta, Jesuse nippekortõvlune okarpok: Eli, Eli, lama asabtani? imaipok: Gudiga, Gudiga, sõg keṁekpinga?

35. Tagvanetut illangita tamaña tussaramitsuk, okarput: Ahak, Eliase kaikova.

36. Illanget akpangerpok, nipperkut kassilinartomut mitsukpa, ajaupiamullo kappomitãrlugo, iṁertipo, okarlune: Ovatsiaro, tækkunãrta, Eliasib akkartitsartorniarmangago.

37. Jesusele nippekortõvlune añernengerpok.

38. Kattimavium uminga allikpok marrolivlune, pãnget uñunga aglæt tikkilune.

39. Kappitauble nellãne nængertub, tækkogamiuk, tarngnengertok taimaitomut nippersoarmut, okarpok: Ahaṁerik angut tamna Gudim Erngneriva.

40. Tagvanetauk arngnet kanitomit tamakkoninga tækkonãrtut, tapkoa illanget Maria Magdalenaujok, Marialo, Jakob mikkinersab, Josesiblo arngnæk, Salomelo.

41. Tapsominga malliksimajut Galilæame-
tillugo, kivgartortullo; assingillo uñuktut
Jerusalemũt kãngivakattigilauktangit.
42. Uñulermet, uvlok oppalungaijaiviõng-
met, sabbatib tuglia,
43. Josefe Arimathiamit tikkipok, kiglis-
siniarpaktut illanget, ajungitok issumagik-
torlo, Gudib naleganniŋganik neriungmi-
jok: tapsoma sapperane Pilatuse ittervigi-
jartorpa, Jesusib timinganik tuksiarvigi-
va.
44. Tokkojarẽrtok Pilatusib tussaramiuk,
tattamiñiarpok: Kappitak kaikova, apperiv-
lugo tokkokamermanget?
45. Kappitangmit tussaumaleramiuk, ti-
minga tuñijaukova Josefemut.
46. Uvineruksarsiniarame, akkartitsartor-
pa, uvineruksamik imuserlugo: illuvermullo
illivlugo, kairtomut illulimajomut; uja-
rasuksuk aksakãrtidlugo illuviub upkuanga
perova.
47. Maria Magdalenable, Mariablo Jose-
sim arngnæt, tækkonãrpæk, namut illijau-
niarmanget

KAPITELEMIK XVI.

Kristusib makkiterninganik.

Sabbate kãngermet: Maria Magdalena, Marialo Jakobusib arngnã, Salomelo tippigiksautisiniarput, mingoarijartoromavlugo.

2. Uvlome wochib sivorlerpãme uvlarãrsukut, illuvermut pivut, sekkeñek nuilermet.

3. Ingmingnut okarput: Ujarasuksuk illuvinb upkuanganit kia aksakãrtiniarpauk?

4. Tækkogamitsuk, ujarasuksuk aksekãrtitavinek tækkovæt: angijovaksõngmet.

5. Illuvermut itteramik, angut iñuosuktok tallerpiet tungãne iksivajok tækkogamitsuk angijortamik kakkortamik añoralik: erksilerput.

6. Tapsomale okautiveit: Erksiniarase Jesuse Nazaremiok kikkiektorsimajok keñertasse; makkisimavok, tamanẽngilak; tagvunga illilaukpæt, tækkoleritse;

7. Okarijartoritsele illiniartingiñut, Petrusemullo, Galilæamut sivorlerilãrpasse; tavane tækkojomãrpasse, taimak okautilaungmasse.

8. Tuavilutik añivut, illuvek kemekpæt: saijudlarlutik erksivut, okangilellonẽt innungnut, erksidlaramik.

9. Jesusele uvlãkut makkiname, uvlome wochib sivorlerpãme: sakkerkarpok Maria Magdalenamut, tapsomanget añernekulluit arvengemit aggartut añitilaukpeit.

10. Tamna okarijartorpok illagilauktangiñut, taipkoa kiksalarmiglo keajut.

11. Tapkoale omartok tussaramitsuk(Magdalenamullo) sakkertok, okperingilæt.

12. Mattoma kingorngane, tapkoa illakingnut marrungnut sakkerpok, assianik kallinerdlune, ingerartillugik nuñamut.

13. Tapkoatauk illamingnut okarijartorivuk tamattominga; tapkoatauk okperinginivakit.

14. Kingorngane arkangartut sakkerpeit, nerritillugit, okpingimetta suadlarpeit omættingillo mangaidlarmetta,tokkungajuñit makkisimajomik tækkolauktut okperingimagit.

15. Okautiveit: Sillarsoarmut tamainut

ainiaritse, okautainik tussarnertunik okautigissigik iñungnut tamainut.

16. Okpertok Babtitaujorlo, piulijaujomärpok, okpingitorle erkartortaujomärpok.

17. Tamakkoningale nellunaikutakaromärput okpertut: Attimne añernekullnit añititsomärpeit, nutãnut okarnut okaromärput.

18. Kuglugiãngojartunik pējaijomärput: Tokkonartomiglo iñeralloarunik, sokkosernisengilet; kañimajut aggangmingnut pattiktorpattigik piungnēromärput.

19. Nalekab taimak okautilauramigit: takpaunga kangattartitauvok killangmut, Gudiblo tallerpiet tungãnut ingitsartorlarme.

20. Tapkoale tamaiñut okarijartorput; Nalekablo piñiarkattigiveit, okausingit okpernartipeit tattaminiarnartuñut malliktuñut.

p. 16.

kanti-

janjo-
ook.
ıkaro-
ullnit
omăr-

ărput:
koser-
oattik-

migit:
gmut,
torlar-

orput;
it ok-
tuñut.

LUK

OKAU

Jehannesib
Zacharia
tusib innu
pok. El
koridlarn

Unnuktu
vapt
2. Imak
inga, nang
ingornganc
3. Tamar
amaita kig
llingnut næ
4. Kiglili
ovlutit, nel

LUKASIB AGLANGIT,

OKAUTSINNIK TUSSARNERTUNNIK.

KAPITELEMIK I.

Johannesib Babtiterijub innulerninganik Zachariase okautsaulerpok. Jesusib Kristusib innulerninganik, Maria okautsaulerpok. Elisabete Mariab nellipsarpa, nakoridlarningalo Gudemik.

Unnuktut aglalaungmetta illutsinik uvaptingne,

2. Imak unipkautingmattigut tamakkoinga, nangminek kiglinganit tautulauktut, ingornganelo okautsinnik kivgartolertut.

3. Tamanna uvangatauk ajungitsugivara, amaita kiglinganit kiglissitigilualaurapkit, lingnut nægliktara Teofiluse aglaluarlugit.

4. Kiglilingmik piokalaunertunnik tussarovlutit, nellojungnĕralloaravit.

5. Nuname Judæame Herodese attanniotillugo ajokertuijokarpok Abiab simmertangita illanganik, Zachariasemik attelingmik, taipsoma nullia Aronib panningita illanget Elisabetemik attelik.

6. Tamarmik idluartuk Gudemut, Nalekablo perkojangit piomajangillo tamaita naletsiarpakit.

7. Kittornga kangituk, Elisabete kittorngisuiname, innutokaulerdlutik tamarmik.

8. Taipsomane Zachariasib simmēnine nelliutingmet, ajokertuijotitut asingititut pinniarame Gudemut.

9. Sākattab pitimmago ajokertuijub illusinginnut, Nalekab iglungaunt (ivsornaitomut) itterlune tippigiktomik pujorame:

10. Innugaseksuit illuuatik sillatanetu (iglub pāngane) tuksiarlutik pujortillugo.

11. Nalekab Engelingita illanget tækkotipok tapsomunga, Altarib pujorviub tallerpietungāne nængertok.

12. Tamna Zachariasib tækkogamiuk kvaksalarmelo erksilerpok.

13. Engelible okautiva: Zachariase! erk

sinæk tuksiarnitit tussartauvut: nulliet Eli-
sabete erngnijomarpok erngniksarnik, taimna
Johannesemik atseraromavet.
14. Kuviaisutigilugo alliagiomavet, uñuk-
tuttauk innuit kuviaisutigiomavæt iñulerpet.
15. Nalekamut angidlaromãrmet. Wei-
nemik assianiglonēt imiksamik pitsartudlar-
tomik imerniængilak anãname timinget illu-
anetillugo, Annernermik ajunginermik illu-
migijaulãrpok.
16. Israelib kingovangit unnuktut sãtitso-
marpeit Gudemut Nalegangannut.
17. Nalekab sivorlerijomãrpa Eliasib an-
nerningatut pitsartuningatullo, angajoket o-
mættingit kittorngettik illagivlugit, sãtitso-
mãrpeit Nalekamut, okpingitullo pititsomãr-
peit idluartut illissimaningiñut, taimak Nale-
kamut innungnik oppalungẽrsimajuñik ãkig-
omavlugit.
18. Zachariasib Engele okautiva: Suna
nellunaikutaksarivigo? Itulerama nulliaralo
ningiungogivok.
19. Engelib kiovlune okautiva: Gabrielio-
vunga Gudib sãnganetsainartunga, tillijau-

vunga okauterkovlutit, mattominga nellojungnĕrtitaukovlutit.

20. Ahak, okautsikka illingnut nellautsijut okperinginangne, okarungnængilărpotit, okarnermik ajorsalerlutit, okautsima nellinviksangetta uvluksanget nelliutitiñago.

21. Zachariase kattimavingme mullungmet, iñuit sillatănetut uttakkivæt tattaminiarlutik.

22. Añigame okaulugit ajorpeit mallugivæt tagva tekkojorællugo kattimavingme.

23. Piñiareksame sorĕrvinget nelliutingmet iglominut angerarpok.

24. Uvlulle taipkoa nängmetta, tapsomnullia Elisabete singailerpok, takkenik tellimanik ĭjerartorkărdlune okarpok:

25. Taimak Nalekab pivănga, uvlut taipkonañe tækkunăraminga, kangusunera uvamnit pĕrlugo iñungne.

26. Takkit arverningane Engele, Gabrielemik attelik, Gudib tilliva iglugasengnut Galilæametuñut, Nazaretemik attelingnut.

27. Uigasungmut angersimajomut Davidib kinguvangita illanganut, Josefemik attelingmut uigasuk Mariamik attekartok.

28. Engelib ittervigiva okarlune: Sallutitauvotit saimartitaularpillo! Nalekab neijorpätit, pillorinerõvotit arngneñit tamaiñit!

29. Engele Mariab tækkogamiuk, okausingillo tussaramigit, kvaksarpok issumalilarmelo: Kañok tagva sallutitauvik?

30. Engelible okautiva: Maria! erksinæk, Gudib saimartilaungmattit.

31. Ahak! singailarpotit erngnermik erngniomärlutit, Jesusemik atseraromavet.

32. Tamna angidlaromärpok, kotsingnerub erngninganik taijaujomärpok. Gudib Nalekab tuñitsivigijomarpa angutæt Davidim iksivautanganik.

33. Jacob iglunganut attañiojomärpok issokarniængitomut, attannioninga issokarniængilak.

34. Engele Mariab apperiva: kañok tagva pilarka? Angumik kausimanginama?

35. Engelib kiovlune okautiva: Añernerub ajunginerub kollangiaromärpätit, takpiksomalo pitsartuninget ulligomärpätit. Tamaña pivlugo ajunginek erngnijekset Gudim Erngninganik taijaujomärpok.

36. Ahak! Elisabettauk illet singaigivok erngnermik ningiutokaulerdlune, takkit arverningane, taimna kittorngisuitok illunatik okautigivæt.

37. Gude sappernartissingimet.

38. Mariale okarpok: Attauk, Nalekab kivgarivănga okaravit taimailerlanga, Engelib kenekpa tava.

39. Uvlune taipkonañe Maria aulalerpok, aisariune kakkeñut iglugasengnut Judæab nunanganetunnut.

40. Zachariasim iglunganut itterdlune Elisabemut okarpok: ullapirsautekarit.

41. Mariab okausinga tamaña Elisabetib tussarmago, timinget singainga nerritoralerpok, tagvainak Elisabete illummertaulerpok Añernermut ajunginermut.

42. Nipliadlarlune Mariamut okarpok: Pillorinerovotit arngnennit tamaiñit, timivit singainga pillorikivok.

43. Kañok okarpik, nalekama anănangeta tikkimanga?

44. Ahak ullapirsautekarit okaravit tussarapkit, nutarak illumnetok kuviaisungnermut nerritoralerpok.

45. Pillorikpotit okperavit, illingnut Nalekam okausingit illunatik nellautsilermetta.

46. Maria okarpok: Tarngnima Nalegak nakoridlarpa.

47. Gude Piulijiga añernerma kuviaisugigiva.

48. Saimannerminut kivgakullune kamagilermago. Ahak, mannamit innuit illunatik pillorineraromarpãnga.

49. Angijovaksoarmik pingmanga, ajuga kangitub, ajunginermiglo attiggub.

50. Nãpkininga nalektiminetsainarpok koraijunanne.

51. Sõngõgame tallerminut siamartipeit nomamingne piujorijut.

52. Pitsartojorsuit iksivautangannit orrutipeit, nellokotijorijut angijorortipeit.

53. Kãktut tunnitsivigiluarpeit piksangniik, agluitulle aulartipeit sokkartinagit.

54. Kivgeñe Israele Gudib piuliva issokangitomut, nãpkininga erkaumavlugo.

55. Okarame sivorliptingnut Abrahamut kinguvãnginn''o tamainnut.

56. Ta''.t pingasut nãvlugit, Elisabete

Mariab neijoramiuk, angerarivok iglomi nut.

57. Elisabetib erngniviksane nelliutingme erngnermik erngnivok.

58. Nalekab năpkigingmago, nunnakat tingita illangitalo tussaramitsuk, kuviaisu kattigivæt.

59. Uvlut sittamaujortut năngmetta, kip pilugo (nutarărsuk) tikkipæt, angutănut Za chariasemit atteritipæt.

60. Arngnæt kioveit okarlune: Naukagl Johannese attekalerpok.

61. Okautivæt: illakangilatille taimaito mik attelingmik.

62. Anguta Zachariase nullorarpæt, kan noĕtomik atsererkojomavlugo?

63. Aglageksamik kaikojivok, aglaklun okarporlo: Johannese attinga. Illunati tattaminialerput.

64. Tagvainak Zachariasib kanninga ok kangalo angmartitauvuk, okalerdlune Gud nakoridlarpa.

65. Nunnakattingit illunatik erksilerpu tamakkoa tamaita tussaumalerpeit kakkamiu illunatik Judæame.

66. Tussartullo tamaita omamigilerpeit
karlutik: kañok illingajomărasugiviuk nu-
ărsuk una, Nalekam aggangminut neijor-
nago?

67. Angutalo Zachariase Añernermut a-
jinginermut illumertaulerpok nellautsiler-
tunnik okarlune imak:

68. Nakoridlartaule Nalegak, Israelib Gu-
dinga! iñutitane tikkidlugit piulingmagit,

69. Piulijorsoarmik pitingmattigut kiv-
gane Davidim iglungane:

70. Itsarsoak taimak okarame idluartut
nellautaijut kanningittigut:

71. Piulijomavluta keñugijiptingnit, omig-
ijiptalo tamaita agganginnit,

72. Angajokavut năpkigilugit, anganine a-
jinginek erkaumavlugo.

73. Abrahamut atătaptingnut miksekarto-
nik okarame:

74. Piulijaukovluta kennugijipta aggang-
innit, kivgartorlugo Gude innotilluta erksi-
nata,

75. Ivsornainermiglo idluarnermiglo ku-
viagijanganut.

76. Igvit nutarak, taijaujomărpotit kot
singu[illegible] [illegible]ellautaininganik; Nalekab sivor
ler[illegible]jomărpâtit apkotiksanga ăkiksorkovlugo,
77. Innutitangit nellojungnĕrtilugit piuli
jiksamik, ajornermingnit issumangnerung
nĕrtomik,
78. Gudipta omættinget năpkiningann
tapsomanget nuijub kotsingnermit tikkipă
tigut;
79. Kaumarsărlugit tărsiortut tokkubl
tachalininganetut ittikkavut torartilugit ap
komut ullapirsartauvionartomut.
80. Nutarărsuk aglisilerpok, sangidlarla
melo annernerme, iñukangitomelunelo, sak
kerviksane Israelib kingovănginut nelliut
lerkărtinnago.

KAPITELEMIK II.

Kristusim innulerninga Bethleheme, kippiningalo attingalo. Nutarãrsuk Jesuse pitipæt kattimavingmut Jerusalemetomut, Sakkijarningalo kattimavingme Jerusalemetome.

Taipsomane attañersub Augustusib attanniovingme iñuit tamaita aglaktaukoveit (attingit).
2 Tamedsa aglait sivorliojut, pivut, Zireneuse attanniotillugo Siriame.
3. Illunatik iglugaseksoarmingnut aivnut aglaktaukovlugit.
4. Josefetauk aularivok Galilæamit, iglugasengmit Nazaretemit, Judæamut Davidim iglugaseksoangiñut, Bethlehemik attelingnut, Davidim iglunganit kinguvãngapillo pigame, aglaktaukovlugo.
5. Maria nullieksane aiparællugo, tamna singaijok.
6. Tagvanedlutik erngnisulerpok.

7. Erngniliaminik erngnivok. Imuserd
lugolo añoravinermik, nersutit nercheviann
illiva, siñiktarvingme iñiksakanginamik a
sianik.
8. Taipsoma erkane mianersijun-ĭput, n
tĕrname nergsutitik avalulingmetut mianeriv
lugit pivut.
9. Ahak, Nalekam Engelinget tikkipeit
Nalekablo kaumasinget kaumartidlarmagi
erksidlalerput.
10. Engelible okautiveit: Erksinase! A
hak, kuvianartorsoarmik okautivapse sillar
soarmiunnut tamaiñut pilãrniartomik:
11. Pivluse manna Piulijok, Nalegal
Kristuse erngniangõngmet, Davidim igluga
seksoanginne.
12. Tagva nellunaikutarissiuk: Nutarãr
suk annoravinermik imusersimajok, Nersu
tillo nerchevianut illimajok naipilãrpasse.
13. Tagvainak Engeleme killangmiuga
seksuin-ĭtut, Gude nakoridlarpæt okarlutik:
14. Gude kõtsingnermetok nakoridlar
taule! ullapirsautekarle nunname! Inung
nelo kuvianartokarle!

15. Engelit tãipkonanget killalliarmetta,
ianersijut ingmingnut okalerput: Manna
ethlehemut ailaumitta, pijokalertomik tag-
ane tækkojartorluta Nalekam okautiserko-
nganik uvaptingnut!
16. Tuavilutik tagvunga pivut, Marialo
osefelo tikkipakit, taimaktauk Nutarãrsuk
rgsutit nercheviane illimajok.
17. Tekkogamitsuk, okautigijartorpæt ta-
ainut, Engelib okausingit unĭpkautigiveit
utarãrsuk pivlugo.
18. Tussartullo illunatik miãnersijut okau-
ngit tattam̃iniariveit.
19. Mariable tussartane tamaita puigo-
ngnængerlugit omamine erkarpeit.
20. Mianersijut utterivut, Gude nakorilu-
o kujagidlarpæt tussartattik tækkojattiglo
ivlugit, taimak okautsaulauramik.
21. Uvlut sittamaujortolermetta, Nutarãr-
k kippijaungmet, atserarpæt Jesusemik,
ngelib taimak taingmago, sulle arnguãme
mingit illuane-ĩlerkãrtiñaga.
22. Uvlut nelliutingmetta, Maria sujung-
lune, Mosesib perkojangit malliklugit; nu-

tarãrsuk Jesuse takpaunga Jerusalemmut ai
tipæt, Nalekamut pititsomavlugo;

23. (Aglait pivlugit Nalekab perkojang
inne: Angutiãrsuit kittorngengautit anana
minit sivorlerpæt annijut Nalekam̃ut per
kojomãrpeit;)

24. Tunnergotiksettik tunnilugit, sorl
Nalekab perkojanginne aglaksimavok; Tau
biñik (Akigiojartungnik) piarkeñiglonẽt mar
rungnik.

25. Ahak, taipsomane angut Jerusalem̃e
tok, Simeonemik attelik; iñuk taimna idluar
tok Gudelo naletsainarpa, Israelib mañigui
niksanganik neriuklune uttakkijok, Añerne
rum ajunginerum iñigiva.

26. Annernermut ajunginermut nellojung
nẽrtitaulauktok, tokkoniængilak, Naleka
Kristusinga tækkokãrtinnago.

27. Tamna Annernerum ajunginerub ka
jungertim̃ago, kattimavingmut pivok: Nu
tarãrsuk Jesuse angajokakita ãtim̃akko, per
kojet naleklugit, aglaillo malliklugit nutar
ãrsutik pivlugo,

28. Simeonib tiguva, erkisimiardlugo
Gude nakoriva okarlune:

29. Nalegak, manna ullapirsarnartomut
kivget angerarle, sorlo okalauktotit.
30. Isimnut piulijiksarekojet tækkogap-
ko.
31. Tamna iñuit illunarsoatik kēnangit
sänginne piarērtinangne sakkertilalo.
32. Kaumajok nellojuñik kaumatsitiksak,
iñutitavillo Israelitit nakorijanget.
33. Nutarārsuk pivlugo tussartatik Josefib
ataateksanget arngnællo tattamiiniarivakit.
34. Simeonib saimartipæk, arngnānullo
Mariamut okarlune: Ahak, una orrojutik-
saujomārpok, makkijutiksaujomarlarmelo
unnuktuñut Israelib kinguvānginnut, nellu-
naikutaksaujomārlunelo akkerartugeksak.
35. (Tarngnikullo (Maria piva) kibliktau-
jomārpotit saviksoarmut), uñuktut omætting-
ita issumangit sagvartaukovlugit.
36. Arngnaktauk nellautaijok tagvanenivok
Hannamik attelik, Fanuelib pañia, Aserib
kinguvāngita illanget, ningiungolertok, uik-
alauktok okkiunik arvengemit aggartunnik
uigasulaukārdlune kingorngane.
37. Mannale uigarniojok okkiungit ung-
nijakattartut sittamertorlutik, kattimaving-

metsainarame, tuksiarnermullo nerringiñer-
mullo Gude kivgartorpa uvlullo unnuello
tamaita.
38. Tapsomatauk tikkipeit, Nalegak na-
koridlarpa, okautigilãlo piulijiksamik uttak-
kijunnut tamaiñut Jerusalem̃etunnut.
39. Tamaita namaksigamikit Nalekab per-
kojangit pivlugit, ama Galilæamut ütterivut
iglugasengmingnut Nazaretemut.
40. Nutarãrsuk aglissikpok pitsartudlarlune-
lo añernerme, sillatovaksoadlalarmelo, Gudib
saimaningget neijoriva.
41. Angajokakit operŋget tamaita Jerusa-
lem̃ut aivuk, añivium erkaumavia nelliutile-
ranget.
42. Jesusib okkiungit arkangemit aggar-
lermetta illagællugo takpaunga Jerusalem̃ut
aivuk, illutsettik attordlugo.
43. Uvlut taipkoa nãgamikit, angerarmen-
nik, nukapiak Jesuse Jerusaleme nokarpok,
Josefiblo arngnællo nellovæk.
44. Illagilauktamingnut illausugigamiko
uvlok attausek ingeraramik keñerijartorpæk
apperkotigællugolo illamingnullo illitarija-
mingnullo.

45. Nenninginamiko, ama Jerusalemmut utterkpuk kenneriardlugo.

46. Uvlut pingasulermetta, naipipæk kattimavingme iksivajok ajokertuijorsuit akkorngane, tapkoa naleklugillo apperiveit.

47. Nalektullo illunatik tattamminiarivæt sillatuningalo kigosingalo.

48. Angajokækita tækkogamiko, kvaksarpuk, arnguæt okautiva: Erngnĭk, sõg imailiorpittiguk? Ahak, atateksavit uvangalo keñilaukpaptigit kiksarluñuk.

49. Jesusib kiovæk: Sõg kennerpittinga? nellovitik, Attatama pingit piñiariakarapkit?

50. Kañorle okautingmagik, okausinganik tukkissingilæk.

51. Illagællugik tava taununga Nazaretemut aivok, naleħuarlugiglo. Okausingille makkoa tamaita arngæt omamine torkorpeit.

52. Jesusele sillatulerpalliadlarpok, okkiungillo uñuksivalliadlarlutik, saimalerpalliadlalarmelo Gudemelo iñungnelo.

KAPITELEMIK III.

Johannese ajokertuilerpok. Jesusib Babtitauninga Jesusib Kristusib sivorlinginnik Arngnæt Mariam angajokanginnik.

Okkiut arkangemit tellimaulermetta, Attanersoak Tiberiuse Attanniotillugo; Pontiuse Pilatuse attanniokattaumet Judæame; Herodeselo nuñam illainangane attanniongmet Galilæame; nukkãlo Fillippuse nuñam illainangane attanniongmet; Itturæame Trachonitisim erkãne; Lisaniaselo nunnam illainangane attañiõngmet Abileneme;

2. Hannaselo Kaifaselo ajokertuijorsutillugik; Johannese Zachariasim erngninga, Gudib kaikova iñukangitomit.

3. Jordanim erkãnut tamaiñut pivok ajokertuivlune Babtijũmik ajortunnit pejautiksamik.

4. Sorlo nellautaijut aglangiñe aglaksimavok: Taimnauvok nellautaijum Jesaiasim okautigilauktanga okarame: Ajokertuijub nippinga innukangitome imak pivok: Nale-

kam apkotiksanga ākiksorsiuk, apkoserngit narrotissigik.

5. Korkut illunatik kipviartaujomārput, kakkello kakkārsuillo illunatik na..kiglijaujomārput, apkoserngillo niungajut narrotit..ujomārput, apkoserngillo mañetut manniksidlaraujomārput.

6. Uvingit (sillarsoarmiut) illunatik Piulijok ...lemit pijok tækkojomārpæt.

. Innuit añivigingmatsuk Babtitaujomavlutik, Johannesib okautiveit: kuglugiāngojartose! kia keñakovāse ningautsib pijomārtub?

8. Atte, kiglilingmik sāgiarluse ablapsamik issumakaritse. Illupsigut issumaniarase, imak okaromavluse: Abraha atātagivavut. Okautivapse: ujarkennit makkonanget Abraha Gudib kittorngitisarajarpa.

9. Ullimaut napartub miñernanganelertok. Napartok nelliak ajungituñik paunggkangitok kippijauniartok, ikkomamut egiugo.

10. Innuit apperīvæt okārlutik: Kannok pinniarkita?

11. Kioveit okautivlugit: Marrungnik an-

noraggub aipanga tuñilugo pekkangitomut nerkiksaliktauk taimaililugo.

12. Zoelnerritauk tikkipæt Babtitaujomav lutik, apperivlugolo: Ajokertuijok kannol uvagut piñiarkita?

13. Kioveit: uñunerseñik piomaniarase perkojet kisseta pinniarlugit.

14. Sorsuktuksettauk appersorpæt okarlu tik; Uvagulle kannok piñiarkita? Okanti veit: Iñungnik akunaidlarniarase idluitullia raselonẽt akkillertaunise namagissigik.

15. Innuille neriungmetta, illunatik omæt timingne Johannese Kristuseosugingmatsuk

16. Johañesib kioveit, tamaita okautivlu git: Uvanga imermut Babtipapse, nutãmi issumakarkovluse; Kingunipkut tikkituksa pitsartunersauvok uvamnit, nellovkotivunga lo. Tapsoma ittiggagutingit singẽjarlugik Tapsoma Babtitsomãrpãse Annernermut a junginermut ikkomamullo.

17. Tapsoma poagit tigumiarpa, kematul livingme nettinga sanneromãrpa, kakkojeksa riktullo kematullivingminut kattitsomãrpeit piungitulle õtsomãrpeit ikkomamut kamitsu tomut.

18. Assinginullo unuktuñut okautsinnut
innuit innerterpeit, okantivlugillo.
19. Herodesele Attangit settamat illanget,
Johañesib suadlarmago nukkæt Fillippusib
nullia, Herodiase pivlugo, ajortulliarningillo
tamaita pivlugit.
20. Tamakkoa tamaita illaveit matto-
minga Johannese parngnanërsimavingmut
pitilugo.
21. Taipsomane inuit illunatik Babtitaung-
metta, Jesusetauk Babtitaungmet tuksiular-
melo, killak angmalerpok.
22. Annernek ajunginek (tingmiatut) tau-
tetut akkartok, (Jesusib) kãnganut pijok:
nippe killangmit tussartaugivok okarlune:
Igvit Erngnerivagit nægliktara; tamna ku-
viagijara.
23. Jesusim okkiungit ungnijut tellimau-
jortullo pilermetta ajokertuilerlune piniar-
lerpok erngnionasugivælo Josefemut; Eli
taipsoma erngninga.
24. Taimna Matatib erngnerilauktanga,
taimna Levib erngnerilauktanga, taimna Mel-
chib erngnerilauktanga, taimna Jañab erng-
nerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauk-
tanga.

25. Taimna Mathatiasib erngnerilauktanga, taimna Amosib erngnerilauktanga, taimna Nahub erngnerilauktanga, taimna Eslib erngnerilauktanga, taimna Naugib erngnerilauktanga.

26. Taimna Matib erngnerilauktanga, taimna Matatiasib erngnerilauktanga, taimna Semeib erngnerilauktanga, taimna Josesib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

27. Taimna Johannab erngnerilauktanga, taimna Resab erngnerilauktanga, taimna Zorobabelib erngnerilauktanga, taimna Salatielib erngnerilauktanga, taimna Nerib erngnerilauktanga.

28. Taimna Melchib erngnerilauktanga, taimna Addib erngnerilauktanga, taimna Kosab erngnerilauktanga, taimna Elmodab erngnerilauktanga, taimna Herrib erngnerilauktanga.

29. Taimna Jesob erngnerilauktanga, taimna Elieserib erngnerilauktanga, taimna Joreb erngnerilauktanga, taimna Matatib erngnerilauktanga, taimna Levib erngnerilauktanga.

30. Taimna Simeonib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga, taimna Josefib erngnerilauktanga, taimna Jonab erngnerilauktanga, taimna Eliakib erngnerilauktanga.

31. Taimna Melab erngnerilauktanga, taimna Mainab erngnerilauktanga, taimna Matatab erngnerilauktanga, taimna Nathab erngnerilauktanga, taimna Davidib erngnerilauktanga.

32. Taimna Jesib erngnerilauktanga, taimna Obedib erngnerilauktanga, taimna Boasib erngnerilauktanga, taimna Salmub erngnerilauktanga, taimna Nahasub erngnerilauktanga.

33. Taimna Aminadab erngnerilauktanga, taimna Arab erngnerilauktanga, taimna Esrob erngnerilauktanga, taimna Farezib erngnerilauktanga, taimna Judab erngnerilauktanga.

34. Taimna Jakob erngnerilauktanga, taimna Isaab erngnerilauktanga, taimna Abrahab erngnerilauktanga, taimna Tarab erngnerilauktanga, taimna Nahorib erngnerilauktanga.

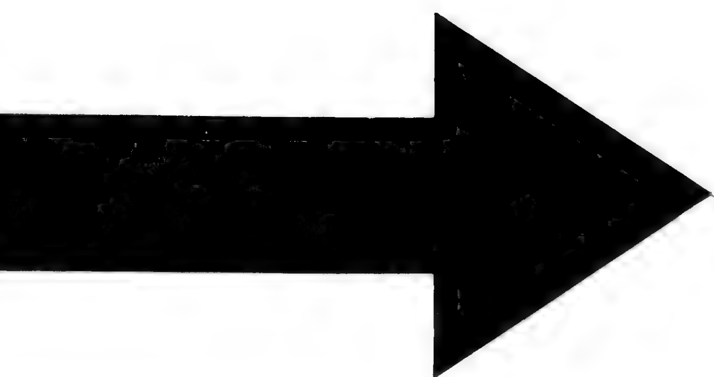
35. Taimna Saruchib erngnerilauktanga,
taimna Ragahub erngnerilauktanga, taimna
Falegib erngnerilauktanga, taimna Eberib
erngnerilauktanga, taimna Salab erngneri-
lauktanga.
36. Taimna Kainab erngnerilauktanga,
taimna Arfagsadib erngnerilauktanga, taimna
Semib erngnerilauktanga, taimna Noab erng-
nerilauktanga, taimna Lamechib erngneri-
lauktanga.
37. Taimna Matusalab erngnerilauktanga,
taimna Enochib erngnerilauktanga, taimna
Jaredib erngnerilauktanga, taimna Maleleelib
erngnerilauktanga, taimna Kainab erngneri-
lauktanga.
38. Taimna Enosib erngnerilauktanga,
taimna Setib erngnerilauktanga, taimna Ada-
mib erngnerilauktanga, taimna Gudib pinga.

KAPITELEMIK IV.

Kristusib õktortauninganik, sãla [illegible] ga-niglo.

Jesuse Añernermik ajunginermik illumilik,
ama Jordanemit utterivok, Añernerum
itipa iñukangitomut.
2. Uvlunik marrungnik ungnijakattartut
Satanasib õktorpa. Uvlullo taipkoa-ĩtillugit
nerringilak, (uvlullo) taipkoa nãngmetta,
kälerpok kingorngagut.
3. Satanasible okautiva: Gudim Erngne-
rikpattit, ujarak una okautink kakkojarorler-
kovlugo.
4. Jesusible kiova, okarlune: Aglait imai-
put: Kakkojatuinak iñum iñotigingila, Gu-
dible okausingit tamaita (iñotigiveit).
5. Satanasib aitipa kakkamut kingiktor-
soarmut, sillarsum attañioningit tamaita
apsomunga attautsikut kemergojautipeit.
6. Okautivlugo: Makkoa attañioningit
tamaita, ãnanauningillo illingnut tuñijoma-

[redacted]

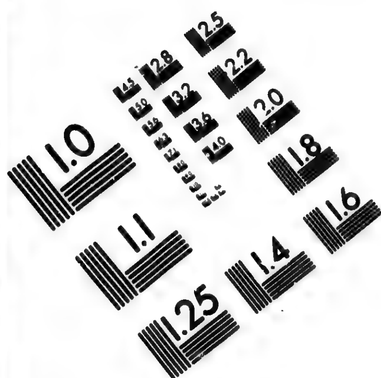
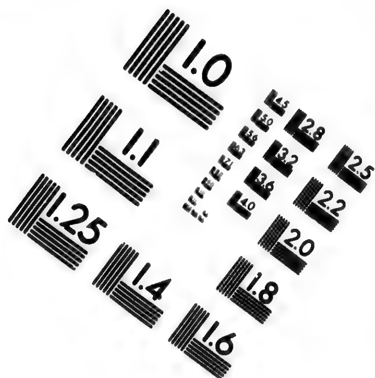
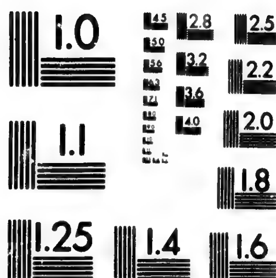
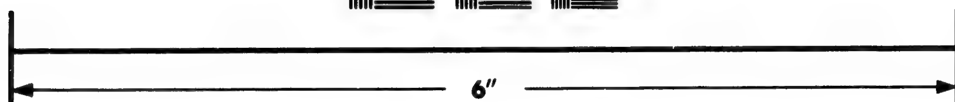
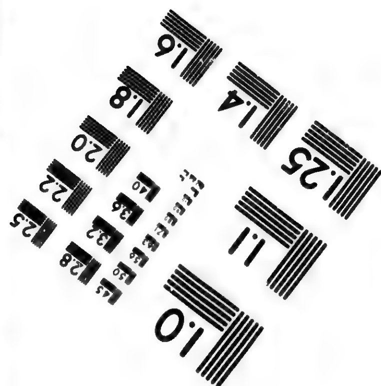
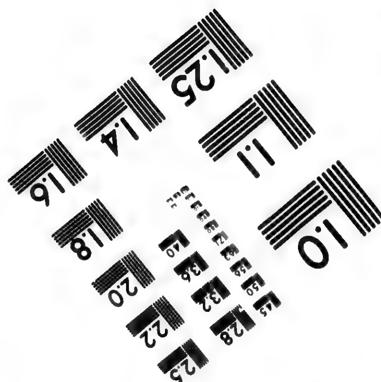

IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

vakka; uvamnut tuñijaungmetta, issumam
niglo tuñivakka piomajamnut;
7. Maña tuksiarvigijomagumga, tamaita
piksariniartattit.
8. Jesusib kiovlune; okautiva: Satanase,
uvamnit aularit; aglaksimangmet: Gude
Naleket tuksiarvigilugo kissiet kivgartorniar-
pet.
9. Jerusalemut aularutiva, ãtilãlo kattima-
viub nuvugusinganut, okautivlugo: Gudim
Erngnerikpattit akkarit;
10. Aglaksimangmet: pivlutit Engeliñe
perkojomãrpeit sapputilutit,
11. Erkisimiartaukovlutillo, ittikkettit a-
põrkoñagit ujarkamut.
12. Jesusib kiova, okarlunelo: Okautsit
imaiput: Gude Naleket õktorniarnago.
13. Satanasim õktortiñe tamaita nãgamigit,
manakut kemekpa.
14. Jesuselo añernerub pitsartuninganut
ama Galilæamut utterpok, tapsomalo erkãne-
tut illunatik tussaumalerpæt.
15. Illiñiarvingiñelo ajokertuivok, iñuit
illunatik nakorivæt.
16. Nazaretemullo pivok, perorvingminut;

Illutsimitut sabbatteongmet illiniarvingmut itterpok, nikkoviname aglait attuaromangmagit.

17. Tuñitsivigivæt nellautaijum Jesaiasim aglanginik. Makperamigit, okautsit ukkoa nellaupeit, imak aglaksimajut:

18. Nalekam añerninga kollimnepok, taimaitomik saimartipãnga; tillilarmalo okautsit tussarnertut okautigẽkovlugit aglujuñut, iñuliklerkovãngalo serkomisimajunik omættelingnik; parngnanẽrsimavingnetut añiviksanget okautigekovlugo, tautungitullo tautulerkovlugit, kappiaisuktullo kappiaisungnẽrkovlugit ajorungnẽrkovlugillo.

19. Nalekablo uvlunga tussarominartok okautigekovlugo.

20. Aglait pattiktinamigit, kivgamullo tuñigamigit ingipok. Illiniarvingmetullo illunatik tækkunãrpæt.

21. Imagle okautilerpeit: Uvlome aglait ukkoa siutipsingnut nellautsijut tussarpasse.

22. Illunatiglo nertorpæt, okausingillo tussarnertut kañinganit añijut tattaminiari-

veit, okarlutik: Tamna Josefim erngnering-
ila?
23. Okautiveillo: Illale mattominga o-
kautijomărpapsinga: Iñulijok, illingnik piu-
lidlarit; tattam̃iniarnartunik angijunik tussa-
laukpogut Kapernaume? Taimailiorittauk
tamane nunangne.
24. Okautiveit tagva: Aham̃erik, okauti-
vapse: Nellautaijok kujagingilæt nunnakat-
tingita.
25. Nellăgulle okautivapse: Israelittiñe
nigarnerit uñulaukput Eliase iñotillugo, kil-
lak parngnanĕrsimatillugo okkiut pingasut,
takkillo pingasujortut, kăkavaksoadlalaung-
met nuñarsoarme illunane;
26. Tapkoale illainangnut uigarnermut
Sareptamiomut Sidonib nuñang tomut,
Eliase tillijauvok.
27. Kallakartullo uñuktut Israelittiñe ta-
ipsomane Elisa nellautaijok iñotillugo, assia-
nik kallagungnĕrsimajokangilak, Naeman
Siriamiok kissime.
28. Illiniarvingmetut illunatik tamaña
tussaramitsuk, kañingaumajadlalerput.

29. Nikkovilutik, iglugaseksoarnit aniti-
pæt, kakkam iglugaseksoakarvingetta nuvuk-
linganut aitidlugo, tagvanget ejukartitsomav-
lugo.
30. Akkorngattigulle aularpok.
31. Kapernaumut pivok Galilæab igluga-
seksoanganut, sabbateoleranget ajokertorlu-
git.
32. Ajokertutingit taipkoa tattaminiariveit,
kimnadlartomik okarmet.
33. Tagvane inuk illiniarvingmetok Sata-
nasemik makkojungnartomik illumiktok,
tamna nipliadlarlune,
34. Okarpok: Flai uvaptingnut sugivit,
Jesuse Nazaremiok? asserorijartorpaptigut;
kinaujotit kausimagapkit, Gudim ajungine-
rivätit.
35. Jesusible inerterpa, okarlune: Okaju-
ërit, omanget inungmit anit. Satanasib tava
orrotipa akkornganut, anilarmelo tapsomang-
et, akkonarnagolo.
36. Illunamasiatik erksilerput, ingming-
nut okarlutik: Suna una? Anernerit mak-
kojungnartut sugartomullo pitsartojomullo
okautingmagit, nalekpæt anilarmiglo.

37. Piñiarningit tussaumalerpeit nuñab tapsoma erkãnetut illunatik.

38. Nikkovilune illiñiarvingmit, (añivok) Simonib iglunganut pivok. Simonib sakkia (arngnak) kañimanartomut kañimajok, taimna pivlugo tuksiarvigivæt.

39. Tikkipa, kañimanartok iñerterpa, kañimanartub tava keñekpa. Tagvainak makkipok kivgartorlugit.

40. Sekkeñek nippimalermet: sunatuinarnik kañimasiggit pitipeit tapsomunga. Aggangminut tamaita pattikpeit, iñulivlugillo.

41. Satanasittauk uñuktuñit añivut, nipliadlarlutik okarput: Kristuseovotit Gudim Erngninga. Iñerterlugit okarkongileit; Kristuseõgame nellungimatsuk.

42. Kaulermet añivok, iñukangitomut aularlune, iñuit keñerpæt, tikkinamitsuk, tagvanetilerpæt keñektaujomañatik.

43. Okautiveille: Iglugaseksoarne assiane okariakarivungatauk okautsinik tussarnertunik, Gudib naleganninganik; tamaña pivlugo tillijauvunga.

44. Galilæam illiñiarvingine ajokertuivok.

KAPITELEMIK V.

Tattam̄iniarnatomik mingeritsenik nulluarniartunik.

Iñugiartorsuit nimniutimatsuk, Gudim okausingit tussaromavlugit; im̄ab Genezaretib señianetok.

2. Umiakotuk marruk tækkovak señianetuk, mingeriarniartut niumavut nullutsettik erortorlugit:

3. Aipanganut, Simonib pinganut ikkimagame okautiva, im̄arbikparialakovlugo. Ingidlune, iñuit ajokertorpeit umiakotomit.

4. Okãlavlune sorẽrame; Simonemut okarpok: Im̄arbikpalerit ittijomut, nullutsesse kivitissigik, mingeriarkovluse.

5. Simonib kiova okautivlugo: Ajokertuijok, uñuak nãvlugo pinasuaralloarpogut angĩnarlutalo; okautsille naleklugo nullutset kivitiniarpakka.

6. Taimailioramik, mingeriavaksuit piveit, nulluangit alliktorlutik.

7. Umiakotomiut aipaitik kaikolerpeit,
amuarkattikumavlugit. Tikkinamikit umia-
kototik ussilerpakit puklivlugik.
8. Tamaña Simonib Petrusib tækkogami-
uk, Jesusib ittigangiñut pãmakterpok, okar-
lune: Nalegak keñenga, iñuvunga ajorto-
lik.
9. Koaksarame, umiak ittinelo illunatik,
mingeritset uñuksigamikit pijerkattigẽklu-
tik;
10. Taimaktauk Jakobuselo Johañeselo,
Zebedæusim erngnæk, Simonib pinasuarkat-
tik (koaksalerivuk). Jesuse Simonemut imak
okarpok: Erksiniarnæk; mattoma king-
orngane iñungnik pilãrpotit.
11. Umiakototik nuñalitilugiglo, perkotir-
tik tamaita keñekpakit, malliklugolo.
12. Iglugaseksoangita illanganetillugo:
Ahak, angut kallaktorsoak tagvanepok. Je-
suse tækkogamiuk pãmangavigivlugo, tuk-
siarvigiva, okarlune: Nalegak pijomaguvit
kallagungnaititsomavarma.
13. Aggane issaktipeit aktorlãlo, okarlune:
Pijomavunga, kallagungnerit. Tagvainak
kallagungnẽrsãrpok tava.

14. Iñerterpa okautivlugo: assingnut taimak okarniarnæk; ajokertuijomulle ainiarit, tækkotilutillo taipsomunga, tuñergotiksarlo Mosesib tuñerkojanga tuñilugo, kallagungnĕravit nellojungnĕrkovlugit.

15. Anginersamigle tussaumajaulerpok, iñungaseksuit tussaromavlugo tikkipæt, iñulijaujomavlutiglo kañimalungnermingnit tapsomunga.

16. (Jesusele) keñeklugit iñukangitomut aivok, tuksiardlune.

17. Uvlut tapkoa illangane, ajokertuileramæ; Farisæerit aglangniglo illissimajut igdlugasengnit tamainit, Galilæametuñit, Judæametuñillo Jerusalemillo pijut, tagvane ikaivangmetta. Nalekab pitsartuninga tapsomanget añivok, tamaita iñulivlugit.

18. Ahak, illangit ãtsivut tumaksajomik aumittine nellajomik akigarpæt; tamnalo ittertinasuarpæt, sãnganut illijomavlugo.

19. Itterviksarsinginamitsuk iñungnut, igdlub kanganut majoarput, angmajokut ningitipæt iñangavialo aglæt; (iñuit) akkerngaaut, Jesusib sãnganut.

20. Okperusingit Jesusib kausimagamigit,

tumaksajok okautiva: Iñuk, ajornitit issu
magijaujungnĕrput.

21. Aglangnigle illissimajut Farisæerill
imak issumalerput, okarlutik: Kina una
okausekartok akkerartortunik Gudemut
kina ajortoĕrătsijok, Gude kissime?

22. Jesusib issumangit kausisăramigit
apperiveit: Kañok omættipsingne issumakar
pise?

23. Sumik okariak ajornænginerova: A
jornitit issumagijaujungnĕrput? imaglonă
okaudlugo: Makkitit, arvertarlutillo?

24. Nellojungnĕrkovlusele, Iñum Erng
ninga pitsartojokarpok nuñame ajortoĕrotsi
jomik, tumaksajomut imak okarpok: Okau
pagit makkitit, aumittititpikit, angerarlu
tillo.

25. Tautuktillugit makkisărpok, aumitti
nelo neksarlugit, iglominut angerarpok, Gu
delo nakoridlarpa.

26. Illunatik tattaminiarput, Gudelo na
koridlarpæt, erksidlalilarmiglo okarput: uv
lome tattaminiarnartunik tækkolauktogut.

27. Mattoma kingorngane, añigame Zoel
nere Levisemik attelik tækkova, tuñiorkai

ingme iksivajok, tamna okautiva: mal-
linga.
28. Nikkovipok, tamaita kemeklugit mal-
likpa.
29. Levisib iglomine nerkikselliorpa uñuk-
tuñik. Nerchevingme iksivatillugo, Zoelne-
rillo assingillo uñuktut iksivakattigivæt ner-
rimävingme.
30. Aglangnik illisimajut Farisæerillo,
illinniartingit avamudlarvigilerpeit, okau-
tivlugit: Sõg Zoelnerillo ajortulliartullo,
nerrekattigivissigik?
31. Jesusib kioveit, okautivlugit: Atsuilit
nulijikariakangilet, kañimajut kissimik;
32. Idluartut kaikojartulaungilakka ablap-
tumik issumakarkovlugit, ajorniggille kis-
seta.
33. Okautivælle: Sõg Johañesim illiñiar-
tingit uñuktuñik nerringipakket, tuksiarlar-
niglo uñuktunik, taimaktauk Farisæerit illi-
niartingit; illiniartittille agleratik nerrilutiglo
imerpakpet?
34. Okautiveit: Nullianiktomut tikkitut,
ikksak taipkoa neijortigitillugo, nerrititaililu-
git ajorpesse;

35. Nelliutsomärpok, uiksamik aksartaulärput, tava agleromärput nerriniaratiglo.

36. Adsigektunik okautiveit: Añoratokak illarniængilæt nutãmik illaksamik; nutãb allingmago nutaungitok, illartãrlo idluanginivok nutaungitomut.

37. Weinelo nutãk imerkautinut nutaungituñut imertutingilæt; weinib nutãb alliktoromangmagit imerkautit, weinelo kovitsuinaromãrpok, imerkautillo asserorlugit.

38. Weinemigle nutãmik imerkautiñut nutãnut imertutijeksauvok, tamarmik asserojuikattigẽkpuk.

39. Weinemik nutaungitomik imilauktok killanãngilak nutãmik; okarame, nutaungitok mamarnerõvok.

KAPITELEMIK VI.

Apostelit arkangemit aggartut Kristusib añerininganik.

Taipsomane perortut kakkojekset Jesusim apkotigiveit, sabbateme sivorliub tugnane, illiniartingit singailingit nutsulerpait, aggangmingnullo aksaliklugit nerriveit.

2. Farisæerille illangita okautiveit: Sõg imailiorpise, sabbateme pijeksaungitomik pigapse?

3. Jesusib kioveit, okautivlugit: Attualaungilase, kañok Davide illiortok kãlerame, illañelo?

4. Gudim iglunganut itterame, kakkojet tækkojekset nerriveit, illaminullo tuñivlugit illangit, tamakkoa ajokertuijut kissimik nerrilugit perkojauvut.

5. Okautiveillo: Iñum Erngninga sabbatemuttauk nalegauvok.

6. Sabbateme assiane illiniarvingmut it-

terpok, ajokertuiniardlune. Iñuk tagvane-
tok, tapsoma aggangit tallerpĭt tokkunga-
jut.

7. Aglangmik illissimajut Farisæerillo ud-
sertorpæt, sabbateme iñulidlaromangmang-
ago: Patssitiksarsiorlutik tapsomunga.

8. Issumangit kausimagamigit, iñungmut
tokkungajunik aggalingmut okarpok: Nik-
kovilutit, tamaunga pĭt. Taimna nikkovilune
tagvunga pingmet.

9. Jesusim okautiveit: Apperivapse, sab-
bateme sumik sulliñiarpita, ajungitomiglonĕt
ajortomiglonĕt, iñuk piulilugolonĕt asserorlu-
golonĕt?

10. Keviardlune avaminetut tamaita tæk-
kunărpeit, iñuk tamna okautiva: aggaktit
issaktikit. Taimailiorpok. Tagva aggangit
ãkiktaulerput, iglungititut illivlugit.

11. Tapkoale kĕvidlutik issumalulerput:
okarkattigĕlerlutiglo kañok (Jesuse) piñiaro-
mavlugo.

12. Uvlune tapkonane kakkamut majo-
rarpok tuksiarijartordlune, uñuak nãva Gu-
demut tuksiarlune.

13. Kaulermet, illiñiartiñe kaikoveit, tap-

kunanget arkangemit aggartut añeriveit, tap-
koa tailerlugillo Apostelinik:
14. Tamedsa (attingit) Simon, Petrusemik
taiva, nukkãlo Andrease; Jakobuselo; Jo-
hañeselo; Filippuselo, Bartolomeuselo; Mat-
theuselo, Tomaselo, Jakobuselo, Alfeusib
erngninga, Simonelo Zelotesemik attelik.
16. Judaselo, Jakobusib nukkã, Judaselo
Ischariote, pititsijomãrtok (Jesusemik).
17. Taipkoa illagivlugit attersãlerpok,
naksam illanganut pivlune, illiñiartigaseit,
innugiartorsuillo Judæab nuñanginetuñit ta-
maiñit, Jerusalemillo, Tirusiblo Sidoniblo,
imarbiub erkængnetuñit:
18. Tagvane kattimajut tussaromavlugo,
iñulijaujomavlutiglo tapsomunga kañima-
nermingnit, añernernullo makkojungnar-
tunnut kappiaisuktisimajut piungnẽrtitau-
vut.
19. Iñuit illunatik aktorasuarpæt; pitsar-
tojok tapsomanget añingmet, tamaita piung-
nẽrtipeit.
20. Illiñiartiñe isiminut tækkunãlerpeit,
imak okarlune: Pilloridlarpose aglujose,
Gudib nalegauninga pigilerapsiuk.

21. Pilloridlarpose kăktose (Gudim idluarninganut) illumertaujomarapse. Pilloridlarpose keajose, ĭjorpagomărapse.

22. Pilloridlarpose, iñuit omigikpasse, aviluselo, suadlarppasselo, attisselo tainerlukpattigik ningaktotitut, Iñum Erngninga pivlugo.

23. Kuviaisugitse, okigĕseritse; akkiksasse angidlaromărmet killangme. Sivorlingitatauk taimailiorivĕit nellautaijut.

24. Kiglermut, kappianamek agluitose; mañigorviojomĕrapse.

25. Kappianamek, pekalloartose: Kăgomarapse. Kappianamek illipse, tamattomanetillluse ĭjudlartose: keadlarluse uguadlaromărapse.

26. Kappianamek illipse, iñuit illunatik ănanămik okautigikpasse: taimaktauk sivorlingita imailiveit nellautaijioluktut.

27. Uvangale okautivapse, illipse nalektose: omigijisse nægligissigik; illipsingnik omisuktut, ajungiviginiarsigik;

28. Illipsingnut okausiluktut, saimartissigik; illipsingnik kiksartitsijut, tuksiarutissigik.

29. Ullatsekut erksärtauguvit, igloatauk mañilermigiuk, ulliksoarniglo aksärtauguvit, añoratsettauk pigilink.

30. Illingnit sumik tuksiartok, tuñitsivigiuk, perkutingniglo aksärtauguvit, utterkoniængilet.

31. Iñuit kañoĕtomik piñiarkogupsigik illipsingnut; taimaktauk pigissigik.

32. Illipsingnut nægliktut kisseta nægligigupsigik: kañoĕtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk nægligijittik nægligiveit.

33. Pitsiartipsingnut pitsiakattarupse: kanoĕtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk taimaitsainarivut.

34. Illipsingnut uttertitsijut attarsitikupsigik: kañoĕtomik kujagijauniarpise? Ajortulliartuttauk attartortisingmetta ajortulliartuñut, taimaikuarĕnik uttertitsiviokovlugit.

35. Tamaña pivlugo omigijisse nægling-niarsigik: pitsiarluselo, attarsiarkisititse uttertitsivioniarasuginasse: akkiksasse angidlaromärpok tagva; kõtsingnerublo kittorngarijomärpäse: tapsoma avagiveit kujalingitut singaktullo.

36. Tamaña pivlugo nãpkingnigitse, sorlo Atãtase nãpkingniktotõvok.

37. Patsiklerniarase, patsijikatsengilasetauk. Erkartuiniarase, erkartuiviojomãngilasetauk. Issumagijungnẽritse, issumagijaujungnẽromãrposetauk.

38. Tuñijititse, tuñitsiviojomãrpose. Õktomik tættætomik, nakkittersimajomiglo, aulajomiglo ullipkittartomik sãpsingnut tuñitsivigijomãrpãse. Õktutipsingnut, õktortaujomãrivose.

39. Okautsinik adsigẽktunik okautiveit: Tautungitok tautungitub apkotãgut tessiorajarpauk? Tamarmik kattaugniængilæk ittersamut?

40. Illiñiartok ajokertortiminit anginerõngilak: namaksivorle, illiñiartok ajokertortimitun-ĩkune.

41. Kattanguvit ĩsinget sarmiktaviningasõg tækkoviuk, auvek ĩsingnetok mallugingilet?

42. Kañorlo kattangutit imak okautsomaviuk: Ovetsiaro kattangutiga, sarmiktaverngit ĩsingnit pẽromavara, auvek ĩsingnetok mallugingilet? Takkormortotit, auvek ĩsingnit

pĕrkăruk, kingorngagut kattanguvit sarmiktaviningа pĕrasuarlugo piuk.

43. Napartok ajungitok, ajortunik paungakarviojungnængerpok, napartorlo ajortok, paungakarviojungnænginivok ajungitunik.

44. Napartut illunatik nellonængilet paungamingnit. Feigit pĕjarniængileit Dornenit, paungillonĕt weiniggit kattersorniænginiveit okpingnit kakkilautilingnit.

45. Inub ajungitub ajungitut sagvarpeit omame pinganit ajungitomit; iñuble ajortub ajortut sagvartipeit omame pinganit ajortomit. Omættim ullipkittarninganik kañek okajõngovok.

46. Sõg Nalekamik, Nalekamik taivissinga, nalengnagillo okautsikka.

47. Uvamnut pijok, okautsikka tussarlugit naleklugillo: tapsoma adsigijanganik kausititsomavara:

48. Adsigiva, iñuk iglulliortok, tapsoma nuña itterselliorlugo illutujomik, tungavilerpa kairtomut. Imĕk kussilermet; iglo koggnb suppivigiva, aulatinagolo; kairtomut tungalerame.

49. Tussartuble mallingitublo: adsigiva
innuk, iglulliortok nuñamut tunganekarane;
koggub akkingmidlarmago, tuavilune orro-
vok, iglo tamna angijomik asserudlarlugo.

KAPITELEMIK VII.

***Uigarnerub erngninganik Kristusib makki-
titsininganik.***

Okautsit tamakkoa, iñuit tussartillugit
nāgamigit, Kapernaumut aivok.
2. Sorsuktukset kappitangeta kivganga
erdligijanga, kañimajok tokkokaseklune.
3. Tamnale Jesusemik tusaumalerame:
Judikut angajokangit tuksiarijartorkoveit,
(Jesusemut) kivgane iñulijanjartorkovlu-
go.
4. Ipkoa Jesuse tikkinamitsuk tuksiarvi-
givæt, okarlutik: tamaña pijariakarpok.
5. Inukattivut næglingmagit, illiñiarvik-
pullo señalaungmago.

6. Jesusib tavunga illagiveit. Iglunga
kaglilermatsuk, sorsuktukset kappitangeta
illæñarijañe illangit okarijartorkoveit (Jesu-
semut) imak: Nalegak tagvungarasuarnæk;
nellopkotivunga ittertitsaritset iglumnut.
7. Taimak pivlugo nellopkotivungalo il-
lingnut kainermik; okarille okautsemut at-
tautsemut, kivgara piungnailärpok.
8. Uvangatauk iñuvunga attañelik, kivga-
karlarmalo sorsuktuksenik; illangenut oka-
ruma: ailerit, aigivok; ama illangenut, kait,
kaigivok; kivgamnullo, señalauruk una,
señava tagva.
9. Tamaña Jesusib tussaramiuk, tattam-
miniariva, keviarlune iñuit malliktiñe okau-
tiveit: Okaupapse, taimak angitigijomik ok-
pernermik nachvälaungitunga Israelittiñe.
10. Tillilauktangit iglunganut tikkinamik,
kivgak kañimalulauktok piungnertok tikki-
pæt.
11. Mattoma kingorngane iglugasengnut
Nainemik attelingnut aivok, illiñiartiñe uñuk-
tut iñugaseksuillo illagællugit.
12. Iglugaseit ittervinget tikkimago: aliak,

tokkojok akkigarlugo añipæt. Taimna
arngnæt erngnetuariva uigarniolarmelo; iñu-
gaseksuittauk illagivæt iglugasengnit.
13. Nalekable tækkogamiuk illapsugid-
larpa okautivlugo: Arngnak, keanæk.
14. Iglervik tikkilugo aktorpa, tessiktut
nokkarput. (Jesuse) okarpok: Nukakpiak,
okaupagit, makkitit.
15. Tokkojok tagva makkipok okallilar-
melo; arngnãmut tuñiva.
16. Illunatik erksilerput, Gude nakorid-
larpæt, okarlutik: Nellautaijorsub tikkipãti-
gut, Gudiblo iñutitañe nellipsarpeit.
17. Okauserlo tamaña (Jesuse pivlugo)
tussaumajaulerpok Judæame tamaine, erka-
netunnelo nuñeñe tamaiñe.
18. Tamakkoa tamaita Johañesemut illin-
niartingita unipkariveit. Illiñiartingne mar-
ruk kaikovak,
19. Taipkoa Jesusemut tillivak, imak ap-
perijaukovlugo: Tikkitsomãrnialaukpit, as-
sigivãtillonẽt neriugijapta?
20. Angutik taipkoa (Jesuse) tikkinamikko
okarpuk: Johañesib Babtiteriub tillivãtiguk

illingnut, imak apperijaukovlutit: Tikkitso-
märnialaukpit, assigivätillonēt neriugijapta?
21. Taipsomane kañimajut ãniajullo un-
nuktorsuit iñuliveit, añernerillo idluitut añi-
tipeit, tautungitullo uñuktut tautuktidlu-
git.
22. Jesusib kiovak, okautivlugik: Johañese
ama okautsertortikko, tækkojaptingnik tus-
sartaptingniglo: Tautungitut tautulerput,
tussiætut pissulerput, kalladlartullo piung-
nērput, tussilärtut tussalerput, tokkungajut
omarput, aglujullo okautsauvut okautsinik
tussarnertunik.
23. Pilloridlarporlo sinaungalungitok u-
vamnik.
24. Johañesib tillijæk uttermeñik, Jesuse
okalerpok iñungnut Johañesemik, okarlune:
Iñukangitomut suna tækkojartorpissiuk?
iviksoak añorib aulatanga sunatuinarnut?
25. Sunalonēt tækkojartorpissiuk? Iñuk
añorāriktok? Ahak, añorāriktut ikligijaming-
nut iñuniartut, attañersuit iglungine-ĩtsõng-
ovut.
26. Sunalonēt añivluse tækkojartorpissiuk?
Nellautaijok (nellautsitiksenik okartok) tæk-

kojomavissiuk? Illa okautivapse, nellautaijomit angnerojok.

27. Taimnaujok aglait okautigijanget: Ahak, Engeliga sivunernut tillivara, apkotikset sivunerne ãkiksorkovlugo.

28. Ahamerik okautivapse, arngneñit erngniãngojokangilak, Johañesemit angnerojomik, Johañesemit Babtiterijomit nellautaijokangilak anginerojomik; mingnerle Gudib nalegauningane, anginerõvok taipsomanget.

29. Iñuillo nalektingita illunatik, Zoelnerilo Gudè nakoridlarpæt, Babtitauniardlutiglo Johañesib Babtijutãnut.

30. Farisæerille aglangnik illissimajullo Gudib perkosinga nachogivæt ingmingnut, Babtitaujomañatiglo tapsomunga.

31. Nalegak okarpok: Iñuit ukkoa kimut adsiutitsomavakka? kimiglonẽt adsekarpæt?

32. Sorutsit adsigiveit niuvervingme iksivajut, ingmingnullo nipliutikattartut okarlutik: Nipsausiarvigilauktapse, okigẽseromangitosele; kiksanartomiglo okautilauralloarpapse, keajomañasele.

33. Johañase Babtiterijok tikkitok, kak-

kejartoranelo, weinemiglo iïingimet, añer-
sekullukartok okartose.

34. Iñum Erngninga tamaungartok, ner-
silarmelo imilarmelo; okarpose: Ahak, innuk
una nerrēnartorsoak weinemiglo immēnar-
torsoak, Zoelnerit ajortulliartullo illæñari-
janget.

35. Gudible illissimajusia idluartitaujo-
märpok kittorngaminut tamaiñut.

36. Farisæerille illangeta iñapa nerrekat-
tikumavlugo. Farisæerim iglunganut itter-
pok, nerrimävingmullo ingipok.

37. Ahak, arngnak tagvane iglugaseksoar-
netok, ajortuliartorsoak. Farisæerim ig-
lungane Jesuse nerrimävingmut ingimet tus-
sarame, erngusiärsuk mingoarutiksamik (tip-
pegiktomik) imalik tikkiutiva,

38. Ittiggangitalo tuñuæñut pivok, kealar-
melo; kugviminullo ittiggangit mitsuktiler-
peit, nutseminullo allartilaita; ittiggangillo
kunnikpeit, mingoarlugillo tippegiktomut.

39. Farisæerib nerrijartorkojinget tamaña
tækkogamiuk, illumigut imak okalerpok:
una nellautaijõgune, arngnak una aktortine
kaûsimanajaralloarpa, ajortulliartorsõngmet.

40. Jesusib kiova, okautivlugo: Simon okausiksakarpunga illiugnut. Taimnale karpok: Ajokertuijok, okarit.

41. (Jesusim imak okautiva:) Kĕnaujeni taungniartok marrungnik tamakkisimajoka pok: illanga akkiliksakartok kĕnaujenik 50 dinik, aipangale akkiliksakartok kĕnaujeni 50 ginik.

42. Akkiksakalungimeñik, akkillerkojung nĕrpak. Atte, okarit, taipkoa nelliakit nægliginersariomavaúk?

43. Simonib kiova okarlune: Uvanga i sumavunga, uñunersenik akkillerkojungnĕ tanget (nægliginersariva). Jesusible kiova issumalorikpotit.

44. Arngnamullo sădlune, Simonemut karpok: Arngnak una tækkoviuk? Iglungn ittertunga, imermik ittikkama ubvautiksang anik tuñitsivigilaungilarma; unale ittiggakk mitsuktitsainarpeit kugviminut, nutseminul allarterlugit.

45. Igvit kuñilaungilarma; unale i soraijuerpok ittiggakka kuñikpeit.

46. Igvittauk niakora napartum orksuan ningoænginivet; omale ittiggakka mingo laukpeit tippegiktomut.

47. Tamaña pivlugo okaupagit: uñnktu-
ik ajortoĕrotekarpok, angijomik næglilau-
me; ikkitunigle ajortoĕrotekarpok mikki-
mik nægliktok.
48. Arngnamullo okarpok: Ajornitit is-
magijaujungnĕrpat.
49. Nerrokattingit illumikut imak okaler-
ut: Kina una, ajortuniktauk issumangne-
ungnĕrtitsijok?
50. Arngnamulle okarpok: Okperavit pi-
limavotit; ullapirsautekarlutillo aularit.

KAPITELEMIK VIII.

Adsigĕktomik karngătitsijomik.

Kingorngane arvertarpok iglugaseksoa-
tigut niuverviktigullo, okautsit tus-
arnert: Gudib nalegauninganik okautigiv-
ngit, ipkoalo arkangemit aggartut neijori
æt.
2. Arngnello illangit, piungnĕrtitangit

añernekullungnit kañimalungnernillo, taim-
na Maria, Magdalenamik taijak, añernekul-
luẽrotitaujok arvengemit aggartunik.
3. Johañalo, Kusab, Herodesib pimajinge-
nullia, Susañalo; assingillo unnuktut, taipkoa
perkotimingnit tuñitsivigivæt.
4. Iñugaseksuit kattilermetta iglugasek-
soarnit tamainit nellipsarmatsuk, mattominga
adsigẽktomik okautiveit:
5. Karngãtitsijok karngãtitsijartorlune pi-
jok perorsẽeksaminik, karngãtitsitillugo, ap-
kosinermut illangit kattekput tullerajarlugit,
tingmitsello killaub attãnetut pukkumaluk-
lugit piveit.
6. Illangillo kairtomut (ivsorluktomut)
kattekput, nuileramik kuñulersarput, ipte-
kanginamik.
7. Illangit kattekput okpit kakkilautiggit
akkorngañut, okpille kakkilautiggit perora-
mik tokkopeit.
8. Illangillo kattekput ivsoriktomut nuña-
mut, nuilerput perorlutiglo, perorsẽeksaka-
lerput, attunit 100 dinik. Taimak okarame,
niplialerpok: Tussajungnik siutelik tus-
sarle!

9. Illiñiartingitale apperivæt, okarlutik:
adsigĕktok una kañok tukkilik?
10. Kioveit: Illipse tuñitsiviovose killaub
nalegauninget nellonarninga kausimakovlu-
go; assisele okaptsauvut adsigĕktuñut, tæk-
kogalloarlugit tækkonatiglo, tussaralloarlu-
gillo tussaratiglo.
11. Tamañale adsigĕktub tukkinga: Gudim
okausingit perorsĕeksauvut.
12. Apkoserngub señianetut: taipkoa, tus-
sartut; Satanasib tava okautsit pĕjarijartor
peit omættingiñit, okperkoñagit pilloridlarti-
taukoñagillo.
13. Kairtometut: taipkoa, okautsemik
tussartut, kuviaisungnermut pijomadlarivæt;
tamakkoale amăkanginamik, killamik okpi-
leralloarput, kappianartokalerangelle sorĕr-
put.
14. Okpit kakkilautiggit akkornganut kat-
tektut: taipkoa, tussartut, agluitsomagamigle,
nuñablo mattoma pinginik kajungerangamik,
(okautsit) ippitipeit (illumingne) sullugaine-
rodlutiglo.
15. Ivsoriktomut pijut: taipkoa, okautsi-
mik tussartut tukkekartilugillo, torkorlugillo

omamingne idluartome, sullugainerkartillugillo keñuẽlutik.

16. Neñergoak ikkitauniængilak kattaujable iksivautablonẽt attãnut illilugo; neñergoable iñinganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo neñergoak.

17. Ĩjersimajokangilak sakkijaromãngitomik, angejijokaranelo tussaumajaujomãngitomik, kaumajomullo pitsengitomik.

18. Tamaña pivlugo tussartasse tussãtsiarissigik. Pekkartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekkangitorle aksartauniarpok pigerkortaminik.

19. Arngnætale kattangutingitalo nellipsaramitsuk, tungalãrlugo ajorptut iñungnut.

20. Illangita okautivæt: Anãnavit kattangutivillo kãnetut tækkojomavãtit.

21. Kiovlune okautiveit: Gudim okausinginik tussartut, malliklugillo, anãnagivara kattangutigivakkalo.

22. Uvlut illangiñe, illiñiartiñe illagællugit umiakotomut ikkivok, okautivlugit: Immarbinb akkianut ikarta. Avalekput tava.

23. Umiartortillugit (Jesuse) siñilerpok.
Ullajutseradlalerpok imarbingme, maggilko
umiakotok ittibsuavlugo pivæt, nangiadlalar-
miglo.
24. Tikkipæt tuppärdlugo okautivæt: A-
jokertuijok, Ajokertuijok, umioniakodlaler-
pogut. Makkilune, añorelo maggillo iñer-
terpak; sorĕrpuk tava ikoblialilarmelo.
25. Okautiveille: okpernisse nauk? Tap-
koale erksidlarput, tattaminiarlarmiglo ing-
mingnut okarput: Kina una? Iñertermagik
añoriblo imarbiublo, nalekpak.
26. Umiakotokut ingeravut Gadarenerit
erkänut pivlutik, Galilæam akkianut.
27. Niungmet nuñamut, angutib nellaupa
iglugaseksoarnit pijub, satanasenik illumiktub
itsanit, añoramik attungilak; iglome kikka-
juitok, illuverne kissiane.
28. Jesuse tækkogamiuk, nipliadlarpok,
okarpok: Suñiarpigit Jesuse, Gudib kotsing-
nerum Erngninga? Tuksiarpagit kappiaisuk-
titaukoñanga.
29. Añernek makkojungnartok añekung-
mago iñungmit tapsomanget; akkunĕrtor-

soarmik kappiaisuktilaungmago. Kellersortaulaukpok kellaumgujeñut, parngnanẽrsutinullo, kellersutille kiktoraveit, Satanasiblo aularutiva iñukangitomut.

30. Jesusib appersorpa, okarlune: Kinavit? Kiova: Legionemik; (attekarpunga) Satanasit uñuktut pullamavigilaungmatsuk.

31. Tuksiarvigivæt, ittijomut aulartitaujomanatik.

32. Tagvane kuingẽngigaseksuin-ĩtut, kakkame nerrijut. Tuksiarvigivæt, tapkonunga pullarkojaujomavlutik. Perkoveit.

33. Satanasit tava añivut iñungmit tapsomanget, kuingẽngiñut pullavut; kuingẽngigaseksuit (kakkam) imnarsoanganit ijukadlarput, imãnut ippivlutik.

34. Mianersijut tamaña tækkogamitsuk, kemãvut, iglugaseksoarmiuñut iglugasengmiuñullo tamaña okautigijartorpæt.

35. Tækkojartoramitsuk tamaña; Jesuse tikkipæt, iñuglo satanaseẽrudsaujok naipipæt, añoratsiartok sillatõvlune iksivajok Jesusim ittiggangita sãngane tækkovæt; erksivlutiglo.

36. Tamakkoninga tautulauktut okautiveit, kañok satanasekalauktok piungnĕrpok.

37. Iñugaseksuit Gadarenerit illunamasiatik tamattomalo erkãnetut tuksiarpæt, kemmektigijomavlugo; erksidlaramik. Umiakotomut tava ikkivlune utterpok.

38. Angutible satanaseĕrudsaujub tuksiarvigiva, neijoromavlugo okartok. Jesusible aularkova, okarlune:

39. Iglungnut angerarit, Gudib kanoĕtorsoarmik pingmattit okautigilugo. Aularpok iglugaseksoarme tamaiñe okalãlerpok, kannoĕtomik angijomik Jesusib pitiñago.

40. Jesuse uttermet, iñuit illelliorpæt; illunatik uttakkigamitsuk.

41. Ahak, angut Jairusemik attelik, illiniarvium angajokanga, Jesusim ittiggangiñut pãmangajartorpok, tuksiarvigivlugo, iglominut itterkova.

42. Pañetuakarame, (taipsoma) okkiungit arkangemit aggartut, taimna tokkokasengmet. Tavunga (Jesuse) ingerartillugo, iñugaseksuit nimniortidlarpæt.

43. Arngnak, okkiut arkangemit aggartut

aunãtsainartok; perkotiñe tamaita nungupeit
ãniarsiutilingnut, sokkoserane piungnaingi-
lak.
44. (Jesusib) añoranget siñagut ãktori-
jartorpa tuñuanit; tagvainak aunga kigik-
pok.
45. Jesuse okarpok: Kia ãktorpãnga? Il-
lunatik missiarmetta, Petruse neijortingillo
okarput: Ajokertuijok, iñuit tettidlalarpillo
nimniortipãtit, igvit okarpotit: kia ãktor-
panga?
46. Jesusele okarpok: Aktortauvunga;
missigigapko, pitsartojok uvamnit añingmet.
47. Tamanale arngnab angigutigijung-
nenginamiuk, saijuklune pãmangavigijartor-
pa; nellãgullo okautiva, iñuit illunatik tus-
sartillugit uñipkarpok, suna pivlugo aktu-
lauramiuk, kañorlo piungnẽrsarame.
48. (Jesusim) okautiva: Pañiga kuviaisu-
git, okpernivit piungnẽrtipãtit, ullapirsaute-
karlutillo aularit.
49. Sulle taimak okartillugo, illiñiarviumi
angajokanget (kivgangita) illanget tikkipok,
okautiva: Pañit tokkovok, Ajokertuijok pi-
giarkattarnago.

50. Tamaña Jesusib tussaramiuk, okautiva: Erksiniarnæk; okpituinarit, piulijaulãrpok tava.

51. Iglunganut itterame, assingit itterkongileit, Petrusele, Jakobuselo, Johañeselo, niviarsiablo angutã arngnãlo, kisseta itterkoveit.

52. Illunatigle keavut, uggorivlugo. (Jesuse) okarpok: Keanase: tokkungilak siñikporle.

53. Ĩjoridlarpæt, (niviarsiamik) tokkojomik nellunginamik.

54. Tamaitale añitinamigit, aggangittigut tignva, nipliarlune okarpok: Niviarsiak makkitit.

55. Añerninget uttervigiva tagva, makkisãrlune. Nerrititaukova.

56. Angajokæk tattaminiadlarpuk. Iñerterpagle, tamaña okautigekonago iñungnut.

KAPITELEMIK IX.

Aposteliñe Kristusib tilliklerninganik.

Illiniartiñe arkangemit aggartut kaikoler-peit: pitsartutilugillo, nalegautilaitalo satanasiñut tamaiñut, kañimajullo iñulidlar-kovlugit.

2. Okarijartorkoveit Gudib nalegauning-anik, kañimajuniglo piungnĕrtitsekovlugit.

3. Okautiveillo: Ingerarluse sumiglonĕ neksaruiarase, ajaupiamik, ikpiărsungniglo-nĕt, kakkojeniglonĕt, kĕnaujeniglonĕt; año-ratsængnik marrungnik attorniarasetauk.

4. Iglomut itterupse tagvanetitse, aulakä-rase tagvanget.

5. Illangita illellioromangippasse, añitits tagvanget iglugaseksoarnit, ittikkapse señer karningit aglæt señĕjarsigik, nellojungnĕru tiksanginut.

6. Aularput tava, iglugaseittigut ingerav

lutik okautsinik tussarnertunik okautiveit, kañimajullo iñulidlarpeit illunane.

7. (Jesusib) piñiarninginik Herodese, nunnam illainangane attañek tussaumalerpok; issumamigut issumajãlerpok, Johañese tokkungajuñit makkisimajok, illangita okautigingmatsuk;

8. Illangitale Eliase tækkotitok okautigivæt; ama illangita, nellautaijotokaverngit illanget makkisimajok okautigivæt.

9. Herodese okarpok: Johañese niakoẽrtautilaukpara; taimnale kinauva, tussaumajara imaitomik? Taimak pivlugo tækkojomadlariva.

10. Apostelit utteramik, tapsomunga okautigiveit tattamiñiarnartitettik. Ingminut tava pitilugit aularpok iñukangitomut, iglugaseit Betsaidamik attiggit erkãnut.

11. Inuille tussaramik, mallikpæt; kaikovlugit okautiveit Gudib nalegauninganik, iñulijaujariakartullo iñuliveit. Uvlokliler-met,

12. Arkangemit aggartut tikkipæt, okautivlugo: Iñuit makkoa aularlit, mattoma erkãt iglugaseksoangiñut, iglugasengiñullo,

siñiktarviksarsiorlutiglo nerkiksarsiniarkovlugit.

13. Okautiveille: Illipse nerkiksanginik tunnitsivigissigik. Kiovæt: Tellimainarnik kakkojakarpogut, aulasakængniglo marrungnik; iñugaseksuit ukkoa nerkiksanginik pissiniarijartortuksaugupta kissiane.

14. (Iñuit 5000 diongmetta) Illiñiartiminut okarpok: Ingilit tuñulerēkterdlutik, ingmikordlutik 50 olutik, ama 50 okattarlutik.

15. Taimailiorput tava, illunatik ikterkoveit.

16. Ukkoa kakkojet tellimet, aulasakæglo taipkoa tiguveit, killangmullo ārlorpok, kujalivlune, avgorpeit illiniartiminut tunnivlugit, tapkoninga iñuit nerrititsomavlugit.

17. Illunatik tava nerrivut, namaksivlutiglo, amiakungillo kattersorpeit, amāksuit arkangemit aggartut tættællugit.

18. Kissimeolerlune tuksiarame, illiñiartingita kissimik neijormatsuk; apperiveit okarlune: Iñuit kinausugivānga?

19. Kiovæt okarlutik: Illangita Johañeseosugivātit, Babtiterijok; illangitale Eliase-

osngivãtit; illangitatauk nellautaijut iñuto-kaverngit illanget makkisimajorivãtit.

20. Ama appersorpeit: Illipsele kinausugivissinga? Petrusib kiova, okarlune: Gudib Kristusingaõvotit.

21. Iñerterpeille, unipkangõjomanañe iñungnut.

22. Okarivok: Iñum Erngninga ãniatitaudlaromãrpok, angajokaijeñut ajokertuijorsoarnullo, aglangniglo illissimajuñut kissermgortatõniardlune, tokkotaulunelo, uvlut pingajuane omaromãrivok.

23. Tamaita okautiveit: uvamnik malligomajok, issumaminik piniatsengilak, senningajuksane (kappiaisutiksanelonet) uvlut tamaita nangmageksariva, malliklungalo.

24. Iñoserminik ivlertsijok assiujijomãrpok; iñoserminigle ivlertsingitok, uvanga pivlunga, iñoniaromãrpok.

25. Sillarsoarlonẽt tamat pigigalloarnniuk, ingminik assiujigune asserortitsigunelonẽt, suksarivauk?

26. Uvamnigle okautsimniglo kangusuktok, tamnatauk Iñum Erngninga kangugijo-

mãrpa, tikkikune ãnanaunermine, Atãtamelo, Engelillo ãnanauningañe.

27. Ahamerik okautivapse: tapkoa illang-ita mãnetut tokko tukkisiniængilæt, Gudib nalegauninganik tækkokãratik.

28. Taimak okarame, uvlut arvengemit pingajualermetta, Petruse, Johañeselo Jako-buselo ingminut pitilugit, kakkamut tuksia-rijartorpok.

29. Tuksiartillugo, kẽnanget tautua ablap-saulerpok, añorãngalo kakkorsidlarlune keb-lariktorsõlerpok.

30. Ahak, angutik marruk tapsomunga o-karpuk, Moseselo Eliaselo.

31. Ãnanavaksõvlutik sakkerpuk, okãlav-lutik, (Jesusemik) tokkojomãrtomik Jerusa-leme.

32. Petruselc illanelo uerngarnermut siñi-lerput. Tuppakamik, kaumarninga tæk-kovæt, angutiglo tapkoa marruk señiane-tuk.

33. Tapkoa kemengmakko, Petruse Je-susemut okarpok: Ajokertuijok, tamãne-ĩt-sainarominarpok, pingasunik iñiliorta, illing-

nut attautsemik, Mosesemullo attautsemik, Eliasemullo attautsemik. Okautsine kausimangileit.

34. Taimak okartillugo, nuvujab ullikpeit, koaksarput nuvujab ullingmagit.

35. Nippelo nuvujamit tussartaujok, imak okarlune: Tagga Erngnera, nægliktara, tamna naleksiuk.

36. Nippe tussaramitsuk, Jesuse kissiet tækkovæt. Angigutsilerput okaratik tækkojamingnik, uvlune taipkonane.

37. Uvlub aipangane, kakkamit attersãrmetta, iñugaseksuit pãrpeit.

38. Ahak, augut iñuit akkornganit niplialerpok, okarlune: Ajokertuijok, tuksiarpagit, erngnera kem̃ergolauruk, erngnetuarigapko.

39. Ahak, añernerub (ajortub) tigulerangago, tuavilune niplialerpok, aulajartidlalerangago koppoalidlarpakpok, aulajartidlalaurangamiuk, keta kem̃elerpakpa.

40. Illiñiartitit tuksialaukpakka añititaukovlugo, ajorpæt.

41. Jesusib kiova, okarlune: Tata! uk-

koa okpingitut mumiksimajut kinguvãngukattigẽt, kañok sivitutigijomik neijorniarpapse, keñuginiaraselo? Ernerit kailauruk.

42. Tikkilermago, Satanasib aulajartidlarlugo akserotitidlarpa. Añernek ivsornartok Jesusib iñerterpa, sorusek piungnẽrtinamiuk angutãnut tuñigiva.

43. Gudib pitsartudlarninga tattamminiarivæt. Illunatik tattamminiarmetta (Jesusib) tattamminiarnartulliangit tamaita pivlugit, illinniartiminut okarpok:

44. Okautsit ukkoa tussajasse omamiutarissigik, Iñum Erngninga pititaujomãrpok iñuit agganginut.

45. Okautsille ukkoa nellojungnæingileit, nellovlugillo tukkekartingileit, appersorlugolo ajorpæt okautsinik tamakkoninga.

46. Issumajalerpullo, kinakiak illatik angiñerojomik.

47. Omættingita erkainingit Jesusib kausileramigit, nutarak señimiuut pitipa,

48. Okautivlugit: Ominga nutakkamik illelliortub attimne, illelliorivãnga; uvamnigle illelliortub, illellioriva uvamnik tillik-

lertok. Illipsingne tamapsingne mingnerojok, angijojomãrpok.

49. Johañesib kiova, okarlune: Ajokertuijok, angut tækkovavut, atterne satanasinik añititsijok; iñerterpavulle, illagælluta mallingimattit.

50. Jesusible okantiva: iñerterasiuk; uvaptingnik akkerartungitum, illagivãtigut.

51. Kangattartauviksane nelliutilermet, kajusimalerpok Jerusalemut aijomavlune.

52. Sivorlikseñe tiliveit. Tapkoale Samarittit iglugasengnut siñiktarviksarsioriarpæt.

53. Taipkoale siñiktarkojomangilæt, Jerusalemut ingeralermet.

54. Illiñiartigik Jakobusiblo Johañesiblo tamañą tussaramiko, okarpuk: Nalegak, piomaguvit, okaromavoguk sorlo Eliase, ikkoma killangmit kattekkovlugo, nungukovlugit.

55. Jesusible keviardlugik iñerterpak, okarlune: Añernerub nelliakita kittorngaringmattik kausimangilatik?

56. Iñum Erngninget asserorijartungileit iñuit tarngningit, piulijartorpeille.

57. Iglugasengnut assinginut aivut. Ingeravlutik, illanget okautiva: Malligomavagit aiviksarnut tamainut.

58. Jesusible okautiva: Terrianitset sittekarput, tingmitsello killaub attanetut ublokarivut; Inuble Erngninga nangminerminik inangaviksakangilarlonet.

59. Assianulle okarpok: Mallinga. Tapsoma kiova: Nalegak, aikärlaulanga atätaga illuverlugo.

60. Jesusible okautiva: Tokkungajut tokkungatittik illuverijartorlittigik; igville Gudib nalegauninganik okariartorit.

61. Assiatauk okarivok: Nalegak, malligomavagit; sivorlermik perkoginga, iglominukattikka sorerutiksamik okautijartorkovlugit.

62. Jesusible kiova: Aggangminut tigusijok senajeksaminik, keviarlunelo, idluangilak Gudib nalegauninganut.

KAPITELEMIK X.

Illiñiartingit 70. nik aulartipeit.

Mattoma kingorngane Nalekab illiñiartingit assingit 70. nik añeriveit, marroterkâttardlugit tilliveit, iglugaseksoarnut, nuñennullo nellipsaromajaminut sivorliotipeit;

2. Okautivlugit: Kattersivik angidlaralloarpok, kattersijulle ikkidlarput; taimak pivlugo kattersiviub naleganganut tuksiaritse, kattersijukseniк tilliklerkovlugo kattersivinganut.

3. Aileritse; ahak, sauketut tillivapse amarkut akkornganut.

4. Pokarase, ikpiarsulijaraselo, ittiggagusijaraselo; iñungniglo sallutitsiniarase ingeralluse.

5. Iglomut itteraigupse, imak okaritse Iglo una ullapirsautekarle.

6. Tagvane ullapirsautekaromajomik iñukarpet, okausisse ullapirsautelik taipsomane-

tuaromãrpok: imaitokangipelle, ullapirsau- tipse uttervigiomãrivãse.

7. Iglome taipsomanetsainaritse, nerkik- sanginik nerriluselo imeritse. Señajok ak- killeriakarmet. Nukterniarase iglуñut ta- maiñut.

8. Iglugaseksoarnut pigupse, illellior- passe; nerrititse tagvane nerkiksanginik.

9. Tagvanetullo kañimajut iñuliniarsigik, okautigissigiglo: Gudib nalegauninget pal- liuvigivãse.

10. Iglugaseksoarnulle itterupse, illelliun- gipasse; iglut akkorngattigut añititse, okar- luselo:

11. Sangit aglæt, pẽjarpavut illipsingnut, iglugaseksoapsingnit aktoajut uvaptingnut; nellutsengilasele, Gudib nalegauninget palli- uvigimalaukpãse.

12. Okaupapse: Sodomamiut uvlut naga- tiksangane pidlartaunikinersaujomãrput ig- lugaseksoarnit makkonanget.

13. Kappianamek, Korazin! Kappiana- mek, Betsaida! Tirusemelo Sidonemelo tai- mak angitigijunik tattaminiarnartitsiguma, sorlo illipsingne; itsak kakkialernermut põk-

atuinarnik añorakamerajalaungitut, arsame-
niarlutik.

14. Taimak pivlugo erkartuivingme ipkoa
Tiruseminut Sidonemiullo pidlartaunikiner-
jomärput, illipsingnit.

15. Kapernaume, kangattarsimajotit kil-
lak tikkilugo, nettekangitomut kanunga a-
jektortaujomärpotit.

16. Illipsingnik tussartub, tussarivänga;
illipsingniglo nachojub, nachogivänga; u-
vamnigle nachojub nachogivatauk tilliklertok
uvamnik.

17. Ipkoa illiñiartut 70. git kuviaisuklutik
tikkinamik, okarput: Nalegak, añernekullu-
illo aglæt nalekpätigut akkit pivlugo.

18. Okautiveit: Satanase tækkogalloar-
para kattektok killangmit, sorlo kauma-
lak.

19. Ahak, pitsartutilaukpapse, kuglugia-
räluit kësuktut, Scorpionillo tokkonartoggit
tullerarkovlusigik, ningarosuktublo pitsartu-
ninganullo tamaiñut nalegautipapse; suniat-
sengiläselo.

20. Añernerille idluiluktut nalengmasse.
kuviaisutiginasiuk: Makkoale kuviaisutigi-

nersarissigĩk attisse aglaksimangmetta killangme.

21. Taipsomane Jesuse añernermigut kuviaisukpok, okarlune: Atãtak, killaublo nuñablo nalegangæk nakcrivagit, tamaña illissimajuñut sillatojuñullo angigutsutigigangne, nuttakkatitun-ĩtuñut nellojungnertijutigigangne; ahamerik, Atãtak, taimak sãngne idluarijet.

22. Tamaita Atãtama tuñiveit uvamnut. Erngnermik kimik kausimajokangilak, Atãtab kissime kausimava, Atãtamiglonẽt kimik kausimajokangilak, Erngnerub kissime, Erngnerublo nellojungnẽrtitsomajangita nellunginivæt.

23. Illiñiartiñe sãbvigællugit okarpok: Pilloridlarput ĩsit, tautuktut tautuktapsingnik.

24. Okautivapse: Nellautaijut uñuktut attanniojullo tautuktapsingnik tækkojomalaurivut, tækkonagolo; tussartapsingnik tussaromalaurivut, tussarnagolo.

25. Ahak, aglangnik illissimajok nikovipok, õktorlugo okarlune: Ajokertuijok, sumik pinniarlunga iñogutemik nungusuitomik kingormgusilunga?

26. Jesusible kiova: Perkojeñe kañok ag-
laksimava? kañorlo attuarpigit?

27. Kiova okarlune: Gude Naleket næg-
ligijeksarivet, Omættingnut tamãnut, tarng-
ningnullo tamãnut, pitsartunernullo tamai-
ñut, issumangnullo tamaiñut; iñukattillo il-
liktut nægligijeksarivet.

28. Jesusible kiova: Kiolorikpotit; imai-
lioritiñojomãrpotit.

29. Taimnale idluartorilerame, Jesuse ap-
periva: Kina tuglerivigo?

30. Jesusible kiova, okarlune: Iñuk Je-
rusalemit taununga Jerichomut attarpok,
iñuartut taimna opingarpæt; añorẽrdlugo
añaudlarlællo, tokkokaseklugo kemẽkpæt.

31. Illanget ajokertuijub taununga igera
jub, tækkogamiuk kangerpa.

32. Taimaktauk Lĕvitib, (ajokertuijut ik-
kajortingita illanget) tagvunga pijub, tikki-
namiuk tækkovlugo, kangeriva.

33. Samariamiuble ingerajub tikkilerpa;
tæknogamiuk nãpkoariva,

34. Nellipsarlugo, killingit mangipsertor-
peit, napartub orksoanik weinemiglo kuveriv-
lugit killingit; nergsutiblo kãuganut illiv-

lugo, iglomut siñiktarvingmut ăpa, tagvane
udsertorpa.

35. Kaulermet aularomagame, kēnaujæk
marruk sakkerpak, tuñivlugiglo siñiktarvium
iñuanut, okautivlugo: Udsertoriuk; uñuner-
senik illagungne, akkilleromărpagit, ama ut-
teruma.

36. Kañok issumavit, pingasut taipkoa
illanget kina iñuartut killertigilauktangita
iñukattigællugolo tuglerivauk?

37. Kiova: Tapsominga năpkigosuktok.
Jesusim okautiva: Imailiorijartorit.

38. Tagvanget ingeravlutik, iglugaseng-
nut niuverviktalingnut itterpok. Arngnak
tagvanetok, Marthamik attelik, tapsoma it-
terkova iglominut.

39. Nukkakarivok Mariamik attelingmik;
tamna Jesusim ittigg'ngita sănganut ingi-
pok, okălatillugo nalegiarpa.

40. Marthale omaridlalerpok, kivgartoro-
mavlugo. Jesuselo tikkipa, okarlune: Na-
legak, adsigēktipiuk, nukkama kissima kiv-
gartortimanga? okautiuk ikkajorlinga.

41. Jesusib kiova, okautivlugo: Martha,
Martha, issumadsarikpotit omarikpotit;

42. Attausiojinak pijariakărpo[1] Mariab ańerimava ajunginersak, tapsominga aksăr-tauniatsengilak.

KAPITELEMIK XI.

Kristusib illiniartingit ajokertorpeit tuksi-arutinik.

Iñime tikkitamine tuksiartok. Sorĕrmet, illiñiartingita illangeta okautiva: Nalegak tuksiarutikłamik ajokertortigut sorlo Johañesim illiñiartingit ajokertorpeit.

2. Okautiveit: Tuksiarupse, imak oka-ritse: Atătavut killangme, akkit nakorijaule; nalegaunĭt kaijiarle; perkojattit, malliktaulit nuñame, sorlo killangme.

3. Uvlome piksaptingnik tuñittigut.

4. Ajornivut issumagijungnĕrkit; sorlo uvagut uvaptingnut ajortut issumagijung-nĕrpavut; ŏktorlungnartomut pitinata, piu-littigulle ajortuñit.

5. Okautiveittauk: Illapse kia, nægling-

niktomik illæñarnerijakarune, uñuab kerkane imak okautijartoruniuk: Nægliktara illæñarijara, taukteliksarsilaulanga niakojenik pingasunik;

6. Nægliktama illæñarijarma tikkimanga, nerkiksak ajorpara.

7. Illuanetub kamanget imak kioniarpauk: Siñiktailinanga; ubkuak parngnanĕrsimangmet, kittorngakka illagivlugit iñilangavunga; taimak pivlugo makkinermik sappersertorpunga, tuñitsivigivlutit.

8. Okaupapse, makkitsomangikune, tuñitsivigilugo illænarnerigamiuk; tava makkilărpok, iktoritailune tuksiarvigingmago sorrĕrane, pijomajanganik ajortanganik tuñitsivigilărpa.

9. Okaupapsetauk: tuksiaritse, tuñitsiviojomărpose; keñeritse, neñissijomărpose; sopalugitse, ubkuĕrutsaujomărpose.

10. Keñujok pilărpok, keñajok nachvălărpok; sopaluktorlo, ubkuĕrutsaulărpok.

11. Kia illapse angune erngninget kakkojamik tuksiarvigikpago, tuñitsiviginiarpauk ujarkamik? Mingeriavinermiglonĕt tuksiar-

vigikpago, kuglugitsamik tuñitsiviginiar-
pauk?
12. Mañingmiglonẽt tuksiarvigikpago,
tuñitsiviginiarpauk scorpionemik tokkonar-
tomik?
13. Illipse nauk ajortose kittorngasse
tuñergutinik ajungitunik tuñitsivigigapsigik,
anginersamik Atãtapse killangmetub tuñit-
siviginiarpeit Añernermik ajunginermik tuk-
siartiñe?
14. Satanase okarungnængitok añitipa:
Satanase añingmet, okarungnængitok okaler-
pok. Iñuille tattaminialerput.
15. Illangille okarput: Satanasit añitipeit
Beelzebub, satanasit attañinget pitsartuning-
nut.
16. Assingita õktorpæt, nellunaikutamik
killangmit tækkojomavlutik.
17. Erkainingit (Jesusib) kausimagamigit,
okautiveit: Attañiovium iñungiñe illunatik
ingmingnut illagẽgungnẽrtut, nunguniarput,
iglublo iñungit ingmingnut akkerartortut,
õngojungnẽrput.
18. Satanase ingminut akkerartorune,

kannok attañioninga-ĭtsomalerka? Okarapse,
satanasit añititakka Beelzebumut.

19. Uvangale satanasit añitikupkit Beel-
zebumut, kimut kittorngapse añitipatigik?
Tamaña pivlugo erkartortigijomărpasse.

20. Satanasit Gudim aggangiñut añiti-
kupkit, Gudib nalegauninget tikkisimavăse.

21. Sangijorsub sakkugub iglune sappu-
tikpago, perkutingit pijauniatsengilet.

22. Sanginersable tikkikuniuk, sălagiguni-
uglo, sakkunginik tettigijanginik aksărdlar-
pa, aksarnigaverngit assingiñut tuñiokarlu-
git.

23. Uvamnik illakaromangitub akkerar-
torpănga; kattersuerkattigingitaralo siamar-
titsivok.

24. Añernek makkojungnartok iñungmit
annijarangame, ingeravok sokkangitokut,
merngoĕrserviksarsiorlune, nachvărnagolo;
okarpok tava: Iglumnut añivigilauktamnut
utteromavunga.

25. Tikkinaminik, pĕjarsimajok sañersima-
jorlo tikkipa.

26. Tava ailerpok, añernernik assiminik

ingminit ajornerojunik, arvengemit aggartunik illagilerlune: itteramik tagvanetualerput; kingorngagut iñuk taimna ajulualertok, sivorlermit.

27. (Jesuse) taimak okartillugo, arngnak torklulavok iñuit akkorngane, okautivlugo: Pilloridlarpok illingnik singaijok, illingniglo amãmaktitsijok.

28. Kiovale: Illa pilloridlarput Gudim okausinginik tussartut torkorlugillo.

29. Iñuille kattilermetta, imak okalerpok: ukkoarãluit uivesartut nellunaikutamik tækkojomavut; assianigle nellunaikutamik tunnitsivioniatsengilet, nellautaijum Jonasib nellunaikutanganik.

30. Sorlo Jonase nellunaikutaugame Niniveminũnut, taimak Inum Erngninga ĩtsomarivok kinguvãngukattigẽnut ukkonunga.

31. Erkartuivium (uvluksangane) kinguvãngukattigẽt ukkoa illagilugit Attañiub nullianga anget pijok sakkeromãrpok, erkartorlugit; nuñamit ungasiktometomit pigame, Salomonib sillatusia tussarijartorlugo. Ahak, tamanepok Salomomit anginerõjok.

32. Niniveminut erkartuivium (uvluksang-

ane) kinguvăngukattigēt ukkoa illagilugit sakkeromărput, erkartorlugit, Jonasim ajokertormagit assianik issumakaleramik. Ahak, tamanepok Jonasemit anginerõjok.

33. Neñergoak ikkilugo ijerartuariniængilæt, kattaujab attănullonēt; neñergoable inninganut illivæt, ittertuñut tækkojaukovlugo, neñergoak.

34. Ĩse timib kaumarninga-ĩpok. Ĩsit idluarune, timit illunane kaumajomărpok. Ĩsit nellangaikune, timit illunane tăromărpok.

35. Taimaitomik udsertorit, kaumajok illungnetok tărsekoñago.

36. Timit tamăt kaumărpet, tartomik sumiglonēt pinane; tamăt tava kaumadlarpok, sorlo neñergoab kaumarsarniarpătit.

37. Taimak okartillugo, Farisæerit illangeta nerrijartorkova ingminut, uvlok ketterarmet. Jesuse itterpok, nerrimăvingmut ingidlune.

38. Ubvarsimanañe nerrijomangmet, Farisæerib tækkogamiuk, tattamiñiarpok idluarinagolo.

39. Nalekable okăutiva: Illipse Farisæerit

erngusiārsuillo pogutello sillatātigut sujungaitikalloarpasse, illusele ullipkittarput ajortunik pijomatunermiglo.

40. Sillaitose, sillata sujungaipet, illualo ivsornaitorivissiuk?

41. Ahak, perkotipsingnit tuñijiniaritse aglujuñut, illunatik sujungailārput illipsingnut.

42. Kappianamek okorse Farisæerit, Minzelo Rautelo, nuñab perortungit tamaita tellimaujoetta aipanga tuñigapsiuk attañiojuñut, idluarnerlo, Gudib næglingningalo señerkopasse. (issumaginagiglo) Tamakkoale piñiarlugit pijeksarivasse, ipkoalo ipperarnagit.

43. Kappianamek okorse Farisæerit, illiñiarvingme ungalliujomavluse, iksivautet issungit attoromagapsigik, sallutitaujomavluselo iñungnut niuvervingme.

44. Kappianamek okorse aglangnik illissimajut Farisæerillo takkormortose, illuvertitut saumajotun-ĩnapse iñuit kāngittigut pissuktut kausimañagit.

45. Tagva aglangnik illissimajut illangeta

kiova, okautivlugo: Ajokertuijok, tamakkonunga okautsinut suadlarpaptiguttauk.

46. Kiova: kappianamektauk illipse Aglangnik illissimajut; iñuit kappiaisuktinapsigik nangmagekseñut aktornartuñut, illipsele nangminek tamakkoa aktoromangilasse aggangnut attautsemullonẽt.

47. Kappianamek illipse; nellautaijut illuvilliortasse, angajokapsele sivorlipse tokkotipeit.

48. Makkoninga nellunaijaivose, angajokapse piñiarningit malliklugit pigivose; ipkoa nellautaijut tokkopeit, illipsele illuvilliortasse.

49. Tamaña pivlugo Gudib sillatuningaimak okarpok: Nellautaijut Apostelillotillijomãrpakka taipkonunga, taipkoa illangit tokkotsomãrpeit illangillo unangmilugit;

50. Nellautaijut illunarsoangita aungit kinguvãngukattigẽnut taipkonunga akkiñiartaukovlugit, kovijangit sillarsub kiglinganit,

51. Abelim aunganit aglæt, Zachariasibl

aunga tikkilugo, imna tokkotanget altarib kattimaviublo akkorngangne. Ahamerik, okaupapse: kinguvāngukattigēnut ukkonunga akkiñiartaujomārput.

52. Kappianamek okorse Aglanguik illissimajut, illisimanartub pērutānik pekarapse. Illipse ittertuksaunase, itteromajullo itterkonginapsigik. (Gudib nalegauninganut)

53. Taimagle okautimagit, Aglangnik illissimajut Farisæerillo piñiarpalliadlarpæt, apperkosikseñullo sunatuinarnut okausiksērotsomavlugo.

54. Nautsertorpæt, okausinginit patsitiksarsioromavlutik tapsomunga.

KAPITELEMIK XII.

Illiñiartingit mianerikoveit takkormornermik. Okpernerublo kañoēninganik.

Tagvanetillugo, iñugiartorsuit tikkipæt, tausendekattartut kattimalerput, ingmingnut tullerakattaulutik. Illiñiartiñe Je-

susib okauterkărpeit: Farisæerit kakkojangita sĕrnautiksanginik, tamedsa takkormorningi-nik illissimasugitse.

2. Ĩjerartortut illunatik sakkijaromăr-put, angigutsutillo illunatik nellonaromăngi-let.

3. Tamaña pivlugo tărtome okauserilauk-tasse, kaumajome tussartaujomărput iglomelo assipsingnut issivsutigilauktasse, okautaujo-mărput iglut kăngine.

4. Okaupapsele nægliktakka: Erksigini-arasigik timinik tokkotsijut, kingorngagut sapperput.

5. Sivŏragijeksapsingnigle okautijomavap-se: Tamna erksigissiuk, tokkotsigune, pitsar-tunekarpok ănianartovingmut egitsinermik sappingitoktauk. Ahaila, okaupapse, tamna erksigissiuk.

6. Kutsertet tellimet akkekarpangilet kĕ-naujenik marrungnik? Sunaubva taipkoa il-langalonĕt Gudib puigungila.

7. Nutsessetauk illunatik kittissimagivut niakopsingne. Tamaña pivlugo erksiniarase, kutsertavaksoarnit ajunginerogapse.

8. Okaupapsele: Uvamnik okausiĩik

iñungnut, taimnatauk Iñub Erngninget o-
kautiginiarpa Gudim Engelingiñut.

9. Iñungnulle missiutilik uvamnik, taim-
natauk missiutaujomărpok Gudim Engeling-
iñut.

10. Okautsemik idluangitomik okautelik
Iñum Erngninganik issumakarviojungnĕ-
romărpok: Añernermigle ajunginermik o-
kautelulik, issumakarviojungnĕrniængilak.

11. Illiñiarvingmingnulle, attañersoarnullo
attañiojunullo ătikppasse: Sivŏraniarase kan-
noĕtomik sumiglonĕt okausiksakarapse, ki-
gusiksakarapselo.

12. Añernerum ajunginerum ajokertor-
niarmasse nellunaikutame taipsomane okau-
siksapsingnik.

13. Iñuit illangeta angutim okautiva: A-
jokertuijok, angajuga okautiuk, kingormgu-
jeksavuk avekovlugo uvaguk.

14. Okautivăle: Iñuk kia kiglissiniartuk-
sautipănga illiptingnut, kingormgujeksatik
avekovlugit?

15. Okautiveit tava: Agluitsomañermik
udsertoritse; perkutivaksuit, iñub iñotiging-
ileit.

16. Adsigẽmik mattominga piveit, okarlune: Angumik agluitokalauktok, tapsoma perorsẽvinga perorlorikviovok.

17. Illumigut imak issumalerpok, okarlune: Kañok piñiarlunga? Perorsẽakka kattiteksakka iñiksakangimetta.

18. Imak pilaunga okarpok: Kem̃atullivikka serkomilugit piñiàrpakka, angijororiarlugit señajomavakka, perorsẽakka tamaita, perkotikkalo kattitsomavakka takkam̃unga.

19. Tarngnimnullo imak okaromavunga: Nægliktara tarngniga, piksakavaksoadlarpotit okkiut uñuktut; kikkalerit, nerrilutillo im̃erlutillo kuviaisugit.

20. Gudible okautiva: Sillaitoãluk, uñuak tamaña tarngningilãrpotit; kia piksariniarpagit kattilauktattit?

21. Taimaktauk-ìnivut perkotinik kattersijut, agluinatiglo Gudeme.

22. Iliñiartiñe okautiveit: Tamaña pivlugo okaupapse: Iñosisse pivlugo siarklerniarase nerkiksapsingniglonẽt; timipselonẽt añoraksanginik.

23. Iñosek ajunginerovok nerkikseñit; timelo ajunginerovok añoraksenit.

24. Tulluket nautsertorissigik; karngătitsingilet, perorsĕeksenik kattersinatiglo, keññatullivikaratiglo illiorkavekangilet; taipkoa Gudib nerritipeit. Tingmitseñit kañok angitigijomik ajungineroivise?

25. Kina illasse ingminik nigukserssijungnarka tallimut takkitigijomik attautsetut, nauk siarklerutigigalloarpa?

26. Mingnek ajorupsiuk, sŏg assia siarklerutigivissiuk?

27. Paunaujartut tækkunărsigik, kañok perortut; señangilet peraingilellonĕt. Okaupapsele, Salomolonĕt piñarnadlartok taipkoa illangatut añorariksimangitok.

28. Iviksuket nuñametut Gudib taimak pinnarnartinamigit, uvlome perortut, kaupello kieksaumut egiteksaungmetta; anginersamik illipse añorartitsomavăse, okpernekitose tagva?

29. Tamaña pivlugo illipse okarniarase, sumik nerkiksakaromărpose, sumiglonĕt iññiksakaromărpose; siarklerniarase.

30. Makkoa tamaita sillarsub iññungita okpingitut nellojullo piñasuagatuariveit; Ată-

tapse killangmetub kausimavãse, taimaitomik
ajorsartos.
31. Gudible nalegaunninga piñiarkãrsink,
tamakkoa tamaita pilãrpasse.
32. Erksiniarase okorse illagẽktuarsuit:
Atãtapse idluariva, tunitsivigiluse nalegau-
nerminik.
33. Perkutisse pissitigissigik, aglujuñut
tuñilugit. Põksiniaritse pitokaungitunik,
perkutitoniardluselo killangme asserojuitu-
nik; tigliktit sappertanginik, kaurulillò asse-
rojuẽreksanginik.
34. Perkutipse neijugangit, omættipsetauk
neijorivæt.
35. Makkitipsigut tapserutsiaritse, neñer-
goaselo ikkingmilit.
36. Iñuit adsigissigik, Nalekamingnik ne-
riuktut, nulliarẽlitainartut nerrimãrninganit
aggilertomik, tikkipet soppalulerpello, up-
kuẽrutisãrlugo pilãrpæt tuavilutik.
37. Kivget imaitut pilloridlarput, Nalekab
tikkipagit pigãrtut. Ahamerik okaupapse,
nerrimãvingme iksivakojomãrpeit, sailitser-
lune, nangminerlo kivgartoromãrpeit.

38. Pigãrviub aipangane, pigãrviublonẽt pingajuane tikkipagit, imailiortut; kivget tapkoa pillorikput.

39. Tamañale kausilertssiuk, tigliktub tigligijartorvinga, iglum iñuet kausimaguniuk; pigãromavok, igiominut itterkoñago.

40. Tamaña pivlugo illipsetauk oppalungẽrsimatitse; Iñum Erngninga tikkitsomãrmet uvlub nellunaikutangane, neriuvigingitapsingne.

41. Petrusim okautiva: Nalegak, adsigẽktomik mattominga kissipta pivittigut, makkoalonẽt tamaita pivigit?

42. Nalekab kiova: pijariakarpok nertornartomik sillatojomiglo pairsijomik, taimna kivgaminut Nalekab pairsisuugotimago, piksanginik tuñitsiviokovlugit nelliutileranget?

43. Kivgak taimna pillorikpok, imailiortok, Nalekame tikkippago.

44. Ahamerik, okautivapse, perkutiminut tamainut pititsomãrpa:

45. Kivgarle taimna omamigut imak issumalerune: Nalegara killamik tikkiniængilak;

kivgello angutit arngnello añandlarlugit, nangminerlo nerrilune imilarmelo tallardlune:

46. Kivgab tapsoma naleganga tikkitsomãrpok uvlome, ipsoma neriuvigingitangane, uvlublo nellunaikutangane kausimangitangane; asserorlugo piñiarpa naleganget, sokkosingitut okpingitut illagillugit akkivigijomãrpa.

47. Kivgarle Nalekame perkojanganik kausimajok, piñialaurane, perkojangalo mallingnago, uñuktunik añaujaujomãrpok.

48. Perkojanganiglo kausimangitok, añaujariakartomik piñiarame, ikkitunik añaujaujomãrpok. Uñuktunik tuñitsiviojok, tapsomanget uñutunik keñerviojomãrpok; uñuktuniglo perkojaujok, tapsomanget uñuktunik uttakkiviojomãrpok.

49. Ikkomamik ikkitsijartorpunga nuñamut: kañoktõk mañakut ikkoalajarẽrpet?

50. Babtijomulle Babtitaujariakarpunga; (angijomik) sivõravunga namaksekãrtinago?

51. Nuñamut tikkinasugivissinga, iñuit illagẽktiniarlugit? Okaupapse: Aukak, ingmingnut akkerartutijomãrput.

52. Mattoma kingorngane tellimet iglome attautseme ingmingnut akkerartutijomăr-put; pingasut marrungnut, marruglo pinga-suñut.

53. Angută akkerartoromărpok erngner-minut, erngnerlo anguminut; arngnă paning-minut, pañik arngnaminut; sakke ukkoami-nut, ukkoarlo sakkiminut.

54. Ama iñungnut okarpok: Nuvujamik tækkojarangapse unanget nikovitomik; tua-viluse okarpose: Sillarnerludlarniarpok; tai-mailerpok.

55. Uarngneluaranget okarpose: Kissid-larniarpok; taimailerporlo.

56. Takkormortose, nuñalo killaglo kaño-ĕniarmanganik illissimavasse: Sŏgle tamaña nelliutok illissimangipissiuk?

57. Illupsingnelonĕt sŏg idluartok issuma-gingipissiuk?

58. Illingnut akkerartortok aiparigungne erkartuijomut; ingeralutik saimarsarniaruk, kiglissiniartomut pititaukonæk, kiglissiniar-tublo parngnanĕrsimavium udsertortingaunt unnertotaukonnæk, tapsomalo udsertortub parngnanĕrsimavingmut egippattit.

59. Okaupagit, tainganget añititauniæng-
ilatit akkillerkărtiñagit kenaujet naggatik-
ŝanget.

KAPITELEMIK XIII.

Kristusib inuit ajokertorpeit kakkialerner-
mik issumatarnermiglonĕt.

Taipsomane neijutut illangita okautivæt
Galilæamiunik, taipkoa aungit Pilatu-
sim akkupeit tuñergutingiñut.
2. Jesusib kioveit, okautivlugit: Galilæa-
miut ipkoa ajortulliarnerŏnasugivissigik Ga-
lilæamiuñit assingiñit tamaiñit, taimak pidlar-
taungmetta?
3. Aukărpunga; okaupapsele: Săgiarni-
ængikupse, tamapsetauk taimak asseroromă-
rivose.
4. Arverterngemit pingajortut ipkoa nu-
voguseksub Silloametub orrovigijangit tok-
kodlugit, ajornerŏnasugivissigik iñungnit as-
singiñit tamaiñit, Jerusalemetuñit?

5. Aukărpunga; okaupapsele: Săgiarniængikupse, tamapsetauk taimak asseroromarivose.

6. Mattomingale adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak iñub perortipa, Weinekarviksamut kakkaminut; paungarsioriaramiuk nachvăngilarle.

7. Weineliksamik perorsĕviksiortomut okarpok: Ahak, aujet pingasut napartok tamna nellipsakattardlugo paungarsiorialauktara, nachvărnanga; kippiuk; sŏg iñekarpa sullinane tamane?

8. Taipsoma kiova, okautivlugo: Nalegak, taimaillingalaule aujak tamaña, avata poagijarlugo, ivsunga ivsoromavara,

9. Kingorngagut paungakarniarmanget; pekkangipelle, tava kippiuk.

10. Ajokertuiniarpok illiñiarvit illangane, sabbateŏngmet.

11. Ahak, arngnak tagvanetok añernelik kannimanartomik okkiut arverterngemit pingajoartut, okkungainarlune issivinermik sappertok.

12. Jesusible tækkogamiuk kaikova, okau-

tivlugo: Arngnak, kañimanernit piungnerit.

13. Aggangminullo pattikpa; tagvainak issivilerpok tava, Gude nakoridlarpa.

14. Illiñiarvium angajokanga ningalerpok, Jesuse iñuliklermet sabbateme, iñuillo okautiveit: Uvlut arviniovut, señajariaggit; uvlune taipkonane iñulijaunialeritse, sabbateopelle piñase.

15. Nalekab kiova, okarlune: Takkormortok una, illipse tamapse nergsutisse tuktuvakotisselo siutekoktojullo pittũdsarpangilase nerchevinginit, alluktitsartorlugillo sabbateme?

16. Abrahamib pañia una, pittuksimajok satanasemut okkiut arverterngemit pingajoartut, pittuksimajungnẽriakangilak sabbateme?

17. Taimak okautingmagit, akkerartortingita illunatik kangugivæt; iñuit illunatik tattamiñiarnartitangit tamaita, kuviaisutigiveit.

18. Jesusele okarpok: Suna Gudib nalegauninget adsigivauk, sumullonẽt adsigẽktitsomavigo?

19. Senfkornetun-ïpok, tamna iñub piva, perorsĕvingminut egipa. Perolertok aglivlune napartulerpok angijok, tingmitselo killaub attãnetut iñekalerput akkerungetta attãne.

20. Ama okarivok: Sumut Gudib nalegauninga adsigĕktitsomavigo?

21. Kakkojekset sĕrnautiksetun-ïpok, arngnab tamna piva, akkulugo õktutiñut pingasuñut kakkojeksenik pittalingnut, kakkojekset tamaita sĕrnartilugit.

22. Mattoma kingorngane iglugaseksoatigut niuverviktigullo ingeravok, ajokertuiniarlunelo ingeralarmelo Jerusalemut.

23. Iñuit illangeta okautiva: Nalegak, ikkitut iñuit piulijauniarasugivigit? Okautiveille:

24. Illungertoritse, ittervikitokut itterniaritse; okaupapse, uñuktut piñasuarniarput itteromavlutik, itternermik ajorsaromãrput.

25. Iglum iñua nikkovilune itterviub ubkuanga parngnanĕrppago, kingorngane illipsetauk sillatãnit ubkuak avilortarijartoromã-

rivasse, okarluse: Nalegak, Nalegak, ubkuĕrutittigut. Kiojomãrpãse, okautivluse: Nakit pingmangapse, illitaringilapse.

26. Okaromãrpose imak: Nerrekattigivlutillo im̃erkattigivaptigit, iglut akkorngane ajokertulaukpaptigut.

27. Kiojomãrpok: okaupapse, illitaringilapse nakit pingmangapse, tamapse kem̃eksinga, ajortulliartose.

28. Tagvale kealuselo aglerulãromãrpose: Abrahalo, Isaaklo, Jakolo, nellautaijullo tamaita Gudib nalegauningane tækkojomãrapsigik, illipsele sillatãnut pingujartaumajose.

29. Iñuittauk unanget, pãngello, ãngello, avangello tikkitsomãrput, Gudib nalegauningane nerrimãvingmut ingitsomãrput.

30. Ahak, kingorliojokarpok sivorliojomãrtunik; sivorliojokarlarmelo kingorliojomãrtunik.

31. Uvlok taimna Farisæerit illangita imak okautijartorpæt: Aularit, tamaña kem̃eguk; Herodesib tokkotsomangmattit.

32. Okautiveit: Terrianiak taimna imak

okautijartorsiuk: Ahak, satanasit añitipakka,
iñuliklerijartorlarmalo uvlome kaukpello,
uvlut pingajuane piarĕlărpunga.
33. Uvlomele kaukpello, ungaliagolo ar-
vertariakarpunga; nellautaijok Jerusalemib
assiane tokk̄otauvangilak.
34. Jerusalem, Jerusalem, (iñuit piveit)
nellautaijunik tokkotsijok, illingnullo tillijet
ujarkeñut millorangne, kapsersoarnik kit-
torngatit kattitsomalaurivakka, sorlo arng-
naungub kattipeit ivaveit piarkeñe issarko-
minut; pijomalaungitosele?
35. Ahak, igluse (kattimaviksasse) iñuĕ-
rutsaujomărpok. Okaupapse: Ama tækku-
niængilapsinga, nelliutitiñago okakărase:
Nakoridlartaule, Nalekab attingane tikkitok!

KAPITELEMIK XIV.

Imĕrmik puvitok ajorungnĕrtipa Kristusib, ajokertorlunelo.

Mattoma kingorngane Farisæerit angajokangita illangeta iglunganut nerrijartortok, sabbateme; taipkoalo udsertorpæt.

2. Ahak, angut tagvanetok, imĕrmut puvitok.

3. Aglangnik illissimajut Farisæerillo Jesusib săngaveit, appersorlugit: Sabbateŏngmet iñuliklernæk idluarka?

4. Tapkoale niplingilet. Tava tiguva, iñulilălo, aularkova.

5. Săngaveit okautivlugit: Illapse nergsut siutekoktujok tuktuvaklonĕt imĕrtarvingmut nakkarpet, kia sabbateme kakkinasuarniængipauk?

6. Aama kionermik sapperivut.

7. Adsigĕktomik nerrimărtut okautiveit;

issuklernik iksivautakaromajut nerrimăving-me tækkogamigit, okautivlugit:

8. Nulliarĕlitainartuk nerrimărvinganut nerrijartorkojaujuvit, ungarlermut ingitsartorlăngilatit, illingnit attañionersamik nerrijartorkojimajokarasugellugo;

9. Tapsomingalo illingniglo nerrimărtitsijuksab tikkipattit, okautikpattillo; tamna agvaĕruk; kangusulerlutit ingitsartoromărpotit tuñulermut.

10. Nerrijartorkojauguville, tuñulermut ingitsartorina, illingnik nerrijartorkojijok tikkipet, okautikpattillo: Nægliktara, ungarlermut ingitsartungărit. Nerrekattivit illunatik tava nakorijomărpătit.

11. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomărpok; ingminigle miklilertok, taimna attañiotitauniarpok.

12. Nerrijartorkojiminulle okarpok: Uvlub kerkane uñungmellonĕt nerkiksamik ăkiksoiguvit, illæñarijattit, kattangutittillonĕt, illatillonĕt, sillellitillonĕt, nuñakattitillonĕt agluitut nerrijartorkonersarineijengilattit; taipkonunga ama akkiniarlutit nerrijartorkojaunajarasugellutit.

13. Nerkiksamigle ãkiksoiguvit; aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo nerrijartorkolaukit:

14. Pilloridlaromärpotit tagva; illingnut akkiksakangimetta, akkillertaujomärpotille idluartut makkiviane.

15. Nerrimärtut illangeta tamaña tussaramiuk, okautiva: Pilloridlarpok kakkojaktortok Gudib nalegauningane.

16. Okautiva: Angut nerkiksarsoãrmik ãkiksoijok uñungme, uñuktullo nerrijartorkoveit. Nerriviet nelliutingmet,

17. Kivgane imak okarijartorkova nerrijartortukseñut: Kaititse, illunatik piarẽrput.

18. Illunatik kingorlerẽklutik asserkotsiomalerlutik okarput. Sivorlium okautiva: Perorsẽviksilaurama, tækkojartoromagapko pijariakarmet; tuksiarpagit, passiniarnanga.

19. Aipanget imak okautiva: Tuktuvait tellimet kem̃nuktukset pissiarigapkit, mañalo tækkojartorpakka; tuksiarpagit, passiniarnanga.

20. Pingajoet imak okautiva: Nullianikkama, tamaña pivlugo tikkiniængilanga.

21. Kivgab tapsoma angajokane okautijartorpa taipkoninga. Angajokak ningarpok tagva, kivgane okautiva: Katsungailutit ailerit igiugaseksuit akkorngeñut apkosinernullo, aglujut, tussiætullo, illakongõrtullo, tautungitullo tagvunga ittertikigit.
22. Kivgarle okarpok: Angajokak, okaravit taimaipok; sulle nimniungilet.
23. Angajokab kivgane okautiva: Nuñam apkosiningiñut, avaluñullo ailerit, itterkolugit, igluga tættækovlugo.
24. Okaupapsele, angutit nerrijartorkojaugalloet, nerkiksakka õngniængileillonẽt.
25. Iñugiartorsuit illagijañe, kevidrpeit okautivlugit:
26. Uvamnut pijok, angune, arngnelo, nullelo, kittorngañelo, kattangutiñelo, nangminerlo iñosine omigingipagit; illiñiartiginiængilara.
27. Señingajuksaminik (kappiaisuviksamingionẽt) nangmangitok, mallinguangalo; illiniartiginiængilara.
28. Kina illassæ nuvoguseksoarlijomagune, sivorngagut okaumaniatængileit pikseñe, ajorniarmangago iñerianga?

29. Tunganiksanganik señagune, kalliksanginik ajoromanane, illunatik tamattominga tautuktut mittantiksakoñagit,

30. Okarlutik: Iñuk tamna señalaurralloarpok iñerlugo ajorpa.

31. Attañerlonēt kia sorsugijartoromañerpa attañermut assiminut, sivorngagut erkaumaniatsengileit, uñurningit sorsuktukset 10,000 dit sivõraginiarmangagit sorsuktukset nellipsarekset 20,000 dit?

32. Sivõragigunigille, imna sulle ungasiktometillugo, okautsaujertorkova kivgaminut, sorsugungnērkovlugit.

33. Taimaktauk illasse, perkutiminik tamainik issumajungnēromangitok, illiñiartiginiængilara.

34. Tarriok ajungikalloarpok; pitsartojungnērpelle tarriok, sumut ama pitsartutitauneijarpa?

35. Nuñamullonēt perorsaijomullonēt suksaujungnērpok; egiteksatuinauvorle. Tussäjungnik siutelik tussarle.

KAPITELEMIK XV.

Adsigẽktunik, saukamik tam̃arsimajomik, kẽnaujamiglo tamaijaumajomik.

Taipsomane Zoelnerillo ajortulliartullo tikkipæt, tussaromavlugo.
2. Farisæerille Aglanguiglo illissimajut avamudlarput, imak okarlutik: Ajortuggit oma illasearivlugit, nerrekattigiveit.
3. Adsigẽktomik mattominga okautiveit:
4. Kia illapse saukenik pigub 100 dinik, taipkoalo illanget tamaiguniuk, 99 nigle kemmengniængileit iñukangitomut, tamartorlo keñeriarkangilak, neñerkärnago?
5. Neñiguniuk, kakkakpa kuviaisuklune.
6. Tikkilerame, illañelo nuñakattiñelo kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, saugara tam̃alauktok, neñigapko.
7. Okaupapse: Taimaktauk kuviaisugomärput killanginiut, ajortulliartok kakkialer-

pet, 99 nit idluartuñit kakkialeriakangitunnit.

8. Arngnablonĕt kia tellimaujortunik kĕnaujagub, tapkoa illanget tamaiguniuk, neñergomik ikkitsiniængilak, iglo sañerlugo, keñerajængilak, neñerkãrnago?

9. Neñiguniuk, illañelo nuñakattinelo arngnet kaikoveit, okautivlugit: Kuviaisukattigissinga, kĕnaujara assiujilauktara neñigapko.

10. Okanpapse: Taimaktauk ajortulliartok kakkialeranget, Gudim Engelingita kuviaisutigivæt.

11. Ama okarpok: Angutekarpok marrungnik erngnelingmik;

12. Nukkardlium angune okautiva: Atãtak, perkutingnit pijeksakka pilakka. Perkutiñe tava avikpeit, nukkarĕngnut tapkungnunga.

13. Uvlut ikkitut nãngmetta, nukkardliub perkutiñe tamaita kattilerpeit, nuñamallo ungasiktometomut aularpok; tagvanelo perkutiñe nungupeit ajortulliarnermut.

14. Perkutiñe tamaita nungumagit, kãk-

soak pidlalermet nuñame tamane, tamnatauk ajorsalerpok;

15. Tamattoma nuñam iñungita illanget tikkipa, iñub tapsoma kivgarilerlugo aulartipa nuñaminut, kuingĕngit pairekovlugit.

16. Esijomalauralloarpok Bialiornilukkungnik, kuingĕngit nerkiksangita illanginik; tuñitsivionanelo tapkonanget.

17. Issumamigut imak erkailerpok, okarlune: Uvlut tamaita unuktunik kivgakarpok atătaga, kakkojamik ajorsangitunik, uvangale tamãne perlilerpunga.

18. Atătamnut angeraromavunga, imaglo okautijomavara: Atătak, ajortullialaukpunga Gudemut killangmetomut, illingnullo;

19. Kingorngagut erngnermik taijaunek nellopkotivunga; kivgaulanga kivgettit illagilugit.

20. Tamaña tava keñekpa, atătaminullo angeralerpok. Sulle kañingitometillugo, angutæt tækkova, năpkoarivlugo, akpangerlune kongĕsingagut erkipa kuñiklălo.

21. Erngninget okautiva: Atãtak, niortullialauktunga Gudemut killangmetomut illingnullo; mattoma kingorngagut, erngnermik taijaunek nellopkotivunga.

22. Angutãle kivgaminut okarpok: Añorak piñarnarnersak kaitsiuk, attitisiuk, aggangillo ketterdlermingnik pitartsersigik, ittiggaluarsungniglo attitilugo;

23. Nocharlo koinijok kaitsiuk, tokkodlugo, nerriluta kuviaisuktalo:

24. Erngnera tamna tokkolauralloarame, ama omarivok; tam̄alauralloarame nachvarmingmet. Kuviaisulerput tava.

25. Erngningale angajuklek perorsẽvingme assinetok, angerarame iglo kaglileramiuk, imngertullo kachortullo tussarpeit;

26. Kivget illanget kaikova, appertsorlugolo tamattominga tussartaminik̄?

27. Tapsoma kiova: Nukket tikkipok, nocharlo koinijok anguvit tokkokova, erngnine kañoẽngitok ama pigamiuk. Angajoa añulerpok; itteromangimet angutã añivok itterkoniardlugo.

29. Angunele kiova, okautivlugo: Ahak, okkiut uñuktut kivgartulaukpagit, perkojettit illunaita nalelaukpakka; saukamiglonēt angutsoarmik tuñitsivigingitsainarparma, kuviaisukovlunga illæñarijakka illagilugit.

30. Erngnerille tamna tikkimet, perkutiminik nungutsijok arngnarniarnermut, nochak koinijok tokkokovet tamna pivlugo.

31. Angutæt okautiva: Erngnera, neijutsainarparma, perkutikkalo tamaita pigivattit.

32. Serrilutillo kuviaisuktuksaugalloarpotit; nukket una tokkungalaungmet, ama omarmingmet; tam̄alaungmello neñijaumingmet.

KAPITELEMIK XVI.

Adsigēktomik, pimaklertomik idluangitomik, agluitorsoarmiglo.

Illiñiartiñe okautiveit: Angut agluitok, pimajikartok perkutiminik; tamna unnertsionerlūtigivæt, angajokame perkutinginik nungutsijok.

2. Angajokanget kaikova, okautivlugo: Kañoētomik tussarpunga illiornernik? Pimajattit kittiniakit nellonaililugillo; mattoma kingorngane pimaklertuksaujungnērpotit perkotimnik.

3. Pimaklertok illumigut imak okalerpok: Kañok piñiarpik? Angajokama pimaklerkojungnērmanga; poagejarnermik ajorpunga, keñunermiglo kangusukpunga.

4. Sulliamnik nellungikalloarpunga, illelliortaukovlunga iglungiñut, pimaklerungnēruma.

5. Angajokaminut tamakissimajijut tamaita kingorlerĕktillugit kaikoveit, sivorlek imak apperiva: Kapsinik akkiliksakarkit angajokamnut?

6. Kiova: Kattaujenik 100 nik orksunik ingnerotinik. Okautiva: Akkiliksavit aglangit pikit, ingilutit aglaksarit 50 nik.

7. Ama aipanganut okarpok: Igville, kapsinik akkiliksakarkit? Kiova: 100 nik oktutinik kakkojeksenik pittalingnik. Okautigiva: Akkiliksavit aglangit pikit, aglaklutit 80 nik.

8. Pimaklertok tamna idluitok angajokab nakoriva, sillatojutut piñiarmet. Mattoma sillarsub kittorngangit illutsimingnik sillatunersaungmetta, kaumajub kittorngangiñit.

9. Maña okaupapse: Illæñarsarsiniaritse nuñab pingiñut idluangituñut, ajulerupse, illelliortaukovluse iñimingnut nâksaungituñut.

10. Mikkijomik pitsiartok, angijomiglo pitsiarivok; mikkijomigle piñiarnerluktok, angijomiktauk piñiarnerlukivok.

11. Nuñab pingit idluangitut pairitsiængi-

kupsigik, kia pimaklerkojomavãse pijaria-
lingmik?
12. Attartonerlukupse, kia tuñitsivigijo-
mavãse nangminiksapsingnik?
13. Angajokæk marruk kivgab kivgarto-
rungnængilak: Aipanga omigilerpãlonẽt, aipa
nægligilugo; ubalo aipanga ungagilãrpa, ai-
pale nachogilugo. Gudelo nuñab pingillo
attautsekut kivgartorvigijungnengilasse.
14. Tamaita makkoa Farisæerit agluitso-
majut tussaramikit, mittautigivæt.
15. Okautiveit imak: Ajungitsomatõgal-
loarpose iñungnut, Gudible omættisse nel-
lungileit; iñuit ajungitsugiringit, Gudib
makkojugiveit.
16. Perkojello nellautaijullo nellautsitik-
sanik okarput Johañese tikkekãrtiñago;
mattomale kingorngane Gudib nalegauninga
okautaulerpok okautsiñut tusarnertunnut,
illunatiglo kerlãkaratik itterniarput.
17. Killaklo nuñalo nungunersauniarpuk,
titaub attausib perkojeñetub pẽrninganit.
18. Nulliaminik avitsijub, assianiglo nul-
lianiklune, nulliarẽngnek asserorpa; avta-
miglo nulliektub, nulliarẽngnek asseroriva.

19. Angumik agluitorsoakalauktok, aupalutsiariktunik sätuniglo pivianartovaksoarnik añoralik, uvlut tamaita iñunatsoridlarlune kuviaisuktok.

20. Anguttauk aglujok tagvanenivok Lazarusemik attelik, tamna ittervinget kiglingane nellajok, illunane kalladlartok,

21. Tuksiartok karngänekuvininginik, agluitub nerrimävianit kattektunik. Kingmille alluktorijartorpeit kallangit.

22. Aglujorle tokkungmet, Engelit ätipæt Abrahab sänganut. Agluitorsoaktauk tokkogivok, illuvertauvorlo.

23. Äniartorsoarme kappianartorsoarmedlune uitalerame, Abraha tækkova kañingito metok, Lazaruselo sänganetok,

24. Kaigarsulerpok okarlune: Atätak Abraha, näpkiginga, Lazaruse tilliuk, tikkime nuvua imermut missukkärlugo, okkara nigliterliuk; mattomunga ikkomaksoarmut äniadlarama.

25. Abrahable kiova: Erngnek, erkarniaruk, iñotillutit ajungitunik pigilaurangne Lazarusele kappiaktoadlalauktok; mañale mannigortitauvok, igville äniatitauvotit.

26. Tamañalo tappilugo akkonaptingne
uñungarsoarmik ittersarsoakarpok, tamãnget
illipsingnut ikkãromajut ajorpæt, taimaktauk
uvaptingnut ikkãromajut illipsingnit sappe-
rivut.
27. Okarpok: Tamaña pivlugo tuksiarvi-
givagit, Atãtak, tillekovlugo Lazaruse atãta-
ma iglunganut;
28. Sulle kattangutekarama tellimanik,
okautsertorkovlugit, ãnianartovingmut ta-
mattomunga pikoñagit.
29. Abrahab kiova, okautivlugo: Mosesi-
blo nellautaijullo aglanginik pekaramik; ip-
koa nalekkiligit.
30. Kiova: Aukak, atãtak Abraha: tok-
kungajulle illangeta tikkipagit, sãgiaromaler-
put.
31. Ama kiova Abrahab: Moseselo nel-
lautaijullo nalengikunikit, okperiniænginі-
vættauk, tokkungajut illanget omardlune
tikkikalloarpattigik.

KAPITELEMIK XVII.

Jesuse ajokertorpok, iñulivlunelo kallaktunik tellimaujortunik. Gudib nalegauninganik tikkiniartomik okalävok.

Il' ñiartifiele okautiveit: Asserornekanginek ajornarpok; kappianamegle taimna asserorterijok.

2. Tàpsomunga idluarnersauvok, asserorterijum ujaraktanganik kongẽsingagut nivingaiviõgune, iñarbingmullo egilugo, ukkoarärsuit illangeta asserortauninganit.

3. Tamaña pivlugo udsertoritse. Kattangavit idluivigilukpattit, teñersaruk; ajorungnẽrpet, idluiningit issumagijungnẽrkit.

4. Uvlorme attautseme arvengemillonẽt aggartunik idluilugvigigunitit, uvloẽnarlo arvengemit aggartunik tikkikunitit, kakkialerpungärpet; issumagijungnẽrkit tava tamarningit.

5. Apostelit Nalekamut okarput: Okpernivut nekkorsititsuk.

6. Nalekable okautiveit: Senfkornetun okpernekarupse; mattomunga napartomut imak okarupse: Tagvanget pĕrit, im̃arbingmullo pĭt; tava nalegom̃ărpăse.

7. Kia illapse kivgagub, perorsĕvingmik senajomik, nergsutiniglonĕt mianersijomik, perorsĕvingmit tikkileranget, imak okautiniarpauk: Tuavilutit nerrimăvingmut ingitsartorit?

8. Imak okautiniængila: Uñungme nerkiksalliniaringa, sailitserlutillo kivgartoringa, nerritillunga im̃ertillungalo; kingunipkut nerrilutit im̃erniarivotit?

9. Kivgak tamna kujaginiarpauk nalengmago? Taimak issumangilanga.

10. Taimaktauk illipse, malligeksasse tamaita namaksigupsigik, okaritse: Kivgakullovogut; piñiareksavut kisseta pigaptigik.

11. Jerusalemut ingeravlune, Samarialo Gallilæalo apkotigivak.

12. Iglugasengnut pingmet, angutit telli-

maujortut kallaktut pãrpæt, tapkoa kañitome nangertut,

13. Nippekortõvlutik okarput: Jesuse nægliktok ajokertuijok, nãpkigittigut.

14. Tækkogamigit, okautiveit: Ajokertuijuñut tækkotitsartoritse. Taingunga aivlutik kallakarungnẽrput.

15. Tapkoale illanget, kallagungnẽrnermik kausilerame; utterivok, Gudelo nakoridlarpa nippekortomut,

16. Ittigangita kiglingane pãmangavlune kujagiva. Tamnale Samariamiut illanget.

17. Jesusib kiova, okarlune: Kallakarungnẽrkattitit tellimaujungilet? Nauk taipkoa tellimello sittamello?

18. Assingnik uttertokangilak, Gude nakorilugo, takkorngartak una kissime utterka?

19. Okautiva: Makkilutillo aularit, okpernivit piulivãtit.

20. Farisæerille apperingmatsuk: Kakkugo Gudib nalegauninga piomãrpa? Kioveit, okarlune: Gudib nalegauninga tækkuksaulune piniængilak.

21. Imaglonẽt okatsengilet: Ahak, manepok, ikkanelonẽt. Ahak, Gudib nalegauninga illupsingnut pimavok.

22. Illiñiartiminat okarpok: Uvlut nelliutsomãrput, Iñnum Erngninget uvlungita illanget tækkojomadlarpasse; tækkonagolo.

23. Imak okautijomãrpãse: Ahak, tamãnepok, ikkanelonẽt. Taikunga ainiarase.

24. Sorlo kaumalaub killaub igloanit kaumaridlartok, killaub igloanut; taimaktauk Iñum Erngninga itsomãrivok uvluksamine.

25. Tamañale nelliutitiñago, ãniadlartitaujomãrpok, iñuit makkoa kisserngortariomãrpæt.

26. Sorlo Noah iñotillugo-ĩlauktok, taimaktauk Iñum Erngninget uvluksanganeĩtsomãrivok.

27. Ipkoa nerrivut, imilarmiglo, nullianikput uiniglarmiglo, uvlok taimna tikkilugo Noam ittervia umiaksoarmut, ullitorniivaksub tava tikkipeit nungulugit tamaita.

28. Sorlo Lothe iñotillugo. Nerrivlutiglo

immerput, pissiniarlutiglo, niuverlarmiglo,
perorsēvilliorputt, iglulliorniarmiglo;
29. Uvlok taimna, Lothe aningmet Sodo-
mamit, sillaluierpok killangmit ikkoñamik
orkseromiglo, tamaita nungupeit.
30. Taimaktauk-ītsomārivok Iñum Erng-
ninget uvluksangane, sakkerviksangane.
31. Uvlok taimna, iglub kānganeeub pijar-
torniarnagit pinne iglometut. Taimaktauk
perorsēvingmetub assine, utterviginiarnagit
keñektañe.
32. Lothib nullia erkarissiuk.
33. Iñoserminik ivlertsinasuartok, assiuji-
jomārpok; inoserminigle ivlertsingitok iño-
niaromārpok.
34. Okaupapse: Uñuak taimna angutik
marruk siñigvingme attautseme iñangakatti-
gēgomārpuk; aipanga illelliortaujomarpok,
aipale keñektaujomārpok.
35. Arngnæk marruk kaivititsikattigēgo-
mārpuk; aipanga illelliortaujomārpok, aipale
keñektaujomārpok.
36. Angutik marruk perorsēvingmetso-
mārpuk; aipanga illelliortaujomārpok, aipale
keñektaujomārpok.

37. Apperivæt, okautivlugo: Nalegak,
nanētaimaitsomărpa? Kioveit: Killoktaling-
mut, nektoragit kattivakput.

KAPITELEMIK XVIII.

***Adsigēktomik okarpok erkartuijomik id-
luangitomik, Farisæermiglo Zoel-
nermiglo.***

Adsigēktomik okautiveit, soraijunata tuk-
siatsainarkovluta;
2. Okarlune: Erkartuijok iglugaseksoar-
netok, Gude tapsoma erksigingila, iktoriaka-
ranelo iñungmik.
3. Tagvanetauk iglugaseksoarne uigarnek-
ĭnivok, tapsoma imak okautijartorpa: Piu-
linga akkerartortimnit.
4. Akkunekăle tussăjomangila. King-
ornganele illumigut imak issumalerpok:
Nauk Gude erksigingilara, iñuillo iktoringi-
lakka.

5. Uigarneruble tapsoma pachvisaler-
manga, piulijomavara, tussarnĕsugomangiua-
ma kĕta.

6. Nalogak okarpok: Ahak, idl[illegible]itub
erkartuijum okausinga tussarsiuk.

7. Gudible añerijañe piuliniæn[illegible]-
lullo uñuello nãvlugit nipliavigin[illegible];
unĕt akkunĕralloarune?

8. Okaupapse: Piulisaromãrpeit. Iñum
Erngninga tikkitsomãrpet, nuñame okper-
nermik nachvãromãrasugiviuk?

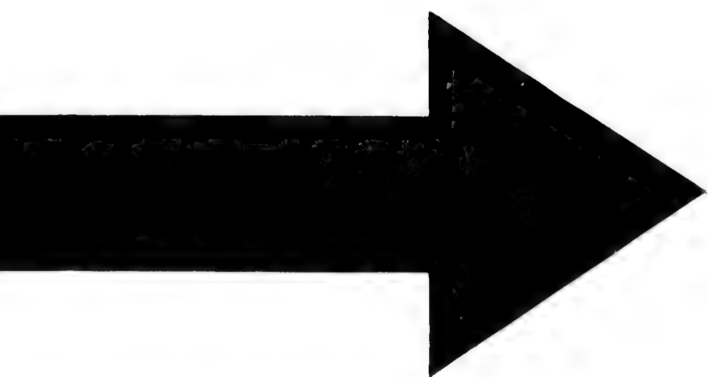
9. Illangille ajungitsugijut, assimingniglo
nachojut, mattominga adsigĕktomik okauti-
veit:

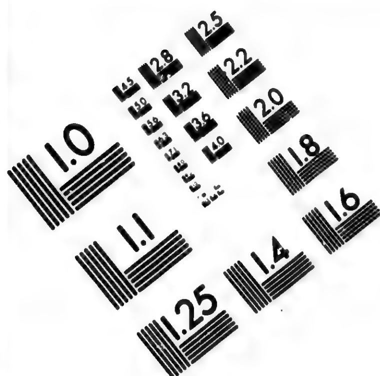
10. Angutik marruk takpaunga kattima-
vingmut tuksiarijartortuk; aipa Farisæerio-
jok, aipangale Zoelneriojok.

11. Farisæere ingmigut nængertok, illu-
migullo imak tuksiarame: Gude kujagivagit,
assiptut iñuktun-ĭnginama, tigliguktitut, id-
luitulliartotullo, arngnarniartotullo, Zoelner-
tullonĕt otunak;

12. Uvlungnik marrungnik nerringitunga
sabbatik akkorngangne, perkotimalo illuna-

[redacted]

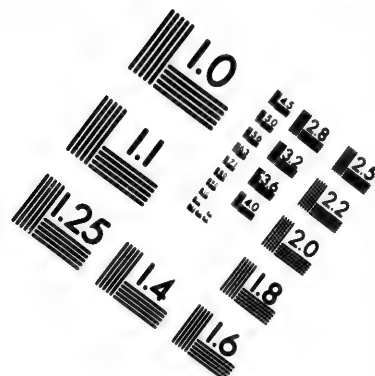
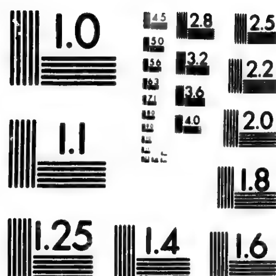
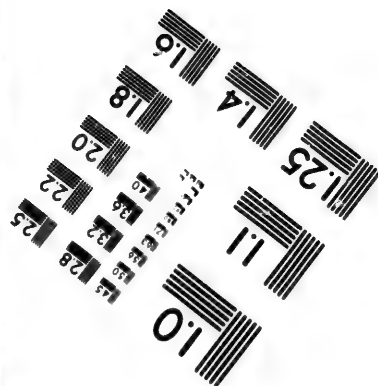
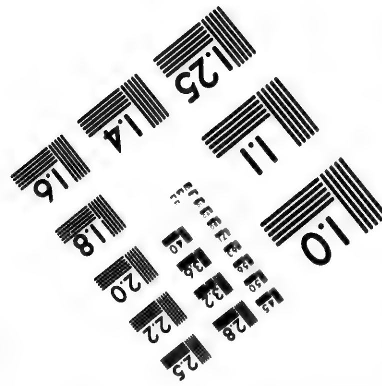

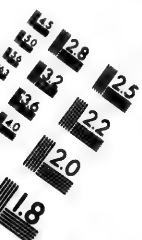
IMAGE EVALUATION TEST TARGET (MT-3)

2.8
2.5
3.2
2.2
3.6
2.0
1.8

1.1
1.0

tik tellimajoetta aipanga tuñivara attanniojuñut.

13. Zoelnere kañinane nængertok, killangmullonẽt ãrloromangitok; sakvingminut pattiksimajok okarlune: Gude saimartilaunga! ajortorsojunga.

14. Okaupapse: Tamna aiparminit ajornerminit issumagijaujungnẽrnertsauvlune taununga angerarpok iglominut. Ingminik attañiotitok, miklilertitaujomãrpok, ingminigle miklilertok, attañiotitaujomãrpok.

15. Nutakkettauk ãtipeit tapsomunga, aggangiñut pattiktaukovlugit. Ãtsijut illiñiartingita tækkogamikit suadlalerpeit.

16. Jesusible kaikoveit, okautivlugit: Nutakket uvamnut pilit, iñerterasigiglo; tapkoa Gudib nalegauninga piksaringmatsuk.

17. Ahamerik, okaupapse: Nutakkatut Gudib nalegauninganik pingitok itterniænggilak.

18. Angajokaijet illanget apperiva: Ajungitotit ajokertuijok, kañoẽtomik piñiartuksauvik, pijomavlugo iñogutemik nungusuitomik?

19. Jesusible kiova: Sõg ajunginerarpinga;
Assianik ajungitokangilak, Gude attausetojok
kissime.
20. Perkojet kausimagalloarpattit: Arng-
narniarnæk, iñuarniarnæk, tigliugniarnæk;
kiglilluktomik okautiginiarnago (aipait), atã-
tello anãnello nalekik.
21. Tamnale okarpok: Tamaita makkoa
mallilaukpakka sorrusionimnit.
22. Jesusib tamaña tussaramiuk, okautiva:
Attausek sulle pingilet. Perkutitit tamaita
niorvgotiginiarkit, aglujunnullo pilliutigilu-
git, killangme perkutitsiariksiniarpotit tagva;
mallingniarlungalo.
23. Tamaña tussaramiuk, kiksalerpok;
agluiname.
24. Kiksalertok Jesusib tækkogamiuk,
okarpok: Agluitut killaub nalegauninganut
pilutik sappernekasekpok.
25. Ajornænginerovok, (nergsutsoak) ka-
mele, merkutim ïsingagut pivlune, aglui-
tomit Gudib nalegauninganut itterniarto-
mit.
26. Tamattomingale tussartut, okarput:
Kiname pilloridlarniarpa?

27. Kioveille: Iñungnut ajornartok, Gudemut ajornængilak.

28. Petrusim okautiva: Ahak, tamaita keñelaukpavut, mallilarpillo.

29. Tapsomale kioveit: Ahañerik okaupapse: Iñum iglune keñekuniuk, angunelonĕt, arngnelonĕt, kattangutinelonĕt, nullelonĕt, kittornganelonĕt, Gudib nalegauninga pivlugo.

30. Tamna mattomanelune uñuktunik piomărivok, sillamelo tikkitsomărtome iñogumik nungusuitomik.

31. Arkangemit aggartut ingminut pitinamigit, okautiveit: Ahak, takpaunga Jerusamut aivogut, nellautaijullo aglangit illunatik nellautsiomărput, Iñum Erngninga pivlugo.

32. Tamna pititaujomăr nellojuñut; taipkoa mittautigijomărpæt, ketserarlugolo;

33. (Aklunatseñut) ipperartorniarpæt tokkolugolo; uvlut pingajuane omaromărivok.

34. (Okausingille) tamakoa tamaita tussăngileit, nellovlugillo tukkekartiñagit okauserilauktangit.

35. Jerichomut kaglilerame, tautungitok apkotane iksivajok, keñuvlune pijok.

36. Iñugiartorsuit señerkumago tussaramigit, appersorpeit mattominga.

37. Jesusemik Nazaremiomik kãngutijomik okautingmago;

38. Niplialerpok okarlune: Jesuse, Davidim Ernguinga, nãpkiginga!

40. Jesuse nokkalerlune kaikova, tessiortaukovlugo señianut. Ãtingmatsuk apperiva,

41. Okarlune: Kañok piomavit uvamnut? Kiova: Nalegak, tautuleromavlunga.

42. Jesusib okautiva: Tautulerit; okpernivit piulivãtit.

43. Tagvainak tautulerpok, malliklugolo, Gudelo nakoridlarpa. Iñuillo illunatik tamattominga tækkunãrtut, Gude nakoridlarpæt.

KAPITELEMIK XIX.

Zoelnermik Zacheusemik.

Mattoma kingorngagut Jerichomut pivut, iglugaseksuit apkotigigamigit.
2. Ahak, angut tagvanetok, Zacheusemik attelik, Zoelnerit kappitanget agluitorsõvlune;
3. Jesuse taipsoma tækkojomadlarpa, iñungnut ajorpok mikkigame.
4. Sivorliovlune akpangerpok, Napartomullo Feigeliksamut majoarpok, tækkojartorlugo; tagvona ingeralermet.
5. Jesuse tagvunga pigame, kungmut ãrlorame, tækkogamiuk okautiva: Zacheuse, akkarsãrit; iglungnut uvlome itteromagama.
6. Tava akkarsãrpok, kuviaisuklune illelliorpa.
7. Illunatik tamaña tækkogamitsuk, oka-

ludlalerput, angumut ajortulliartomut ittermet.

8. Zacheusible Nalegak tikkipa, okautilãlo: Nalegak, ahak, perkotikka marroilivlugit tuñivakka aglujuñut, uiveriklerlunga pinnialauktakka sittamanik uñukenersanginik uttertitsivigiomavakka.

9. Jesusible okautiva: Uvlome iglo tamna piulijiksarsivok, Abrahab kinguvãringmago tamna; (iglub iñua)

10. Iñum Erngninga tamarsimajut keñerijartorlugillo, pilloriktisartormagit.

11. Illunatik okausingit nalengmagit, adsigẽktomik okautiveit, Jerusalemut kaglilerame, Gudiblo nalegauninga tuavilune sakkerniarasugingmatsuk.

12. Taimak pivlugo okarpok: Attañek nunnamut ungasiktometomut aularpok, attannionek piñiarlugo, angerarivlune ama.

13. Kivgeñe tellimaujortut kaikoveit, tunnitsivigivlaitalo kẽnaujenik tellimaujortunik, okautiveit imak: Niorvgotigigissigik tikkerkãrtiñanga.

14. Iñukattingitale nakoringinamitsuk;

imak okautsaujartorkovæt: Tamna attanniokongilavut uvaptingnut.

15. Tikkiname, attanionek pigamiuk; kivgeñe ipkoa kaikoveit, kẽnaujenik tuñitsiviñe, tussaromavlune niorvgotigingmangagit pijanginik.

16. Sivorlek sakkerpok, okarlune: Attannek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimaujortunik.

17. Okautiva: Kivgartorloriktotit, ikkituñut nertornarlutit piñiaravit, iglugasengnut tellimaujortuñut attañiotitsomavagit.

18. Aipangatauk sakkerivok, okarlune: Attanek, kẽnaujarnut kẽnaujarsilaukpunga tellimanik.

19. Taimuatauk okautigiva: Igvittauk attañiojomãrpotit iglugasengnut tellimanut.

20. Pingajuak sakkerame, okarpok: Attañek, ahak tagga kẽnaujakuttit, torkorsimajok kakkigomut;

21. Erksigilaurapkit, angutauseravit; illilaungitattit tiguvattit, kattidlarlaitalo karngãtilaungitattit.

22. Kiova: Kivgaãluk una, okausernit erkartorpagit. Augutausertunga kausimagamga, illilaungitakka tiguvakka, karngãtilaungitakkalo kattikapkit;

23. Sõg kẽnaujakutiga kẽnaujenik taugsẽjuñut pingipiuk? Tikkikuma, tigujomalauktara aiperlugo assianik.

24. Tava neijortine okautiveit: Tapsomanget kẽnaujak aksarnigarissiuk tuñilugolo tellimaujortunik kẽnaujalingmut.

25. Kiovæt: Attañek, tamna tellimaujortunik kẽnaujakarpok.

26. Okaupapsele: Pekartok sumik, tuñitsiviojomãrpok; pekangitorle aksartaujomãrpok pinganik.

27. Ipkoale uvamnik keñugosuktut, uvamniglo attañiokojingitut, kaitissigik, tæknãrtillunga tokkotsigik.

28. Taimak okarame aularpok, takpaunga Jerusalemut ailerlune.

29. Betfagemut Betaniamullo kaglilerame, oksuktalingmut kakkamut tikkilune, illinniartingne marruk tillivak.

30. Okarlune: Aileritik iglugasengnut nelliptingnetuñut; itteruptik nochak pittuk-

simajok neñilärpatik, känganut sulle iñungmik ingitokalaungitok. Pitödsärlugo, kaitikko.

31. Apperijauguptik, sög pitödsärmangaptiko, imak kiogittik: Nalekab attoromangmago.

32. Tillijaujuk aularpuk, sorlo okautingmagik naipipæk.

33. Nochak pitödsärsitillugo, iñungita okautivakit: Sög nochak pitödsärpittiko?

34. Kioveit, okautivlugit: Nalekab attoromangmago.

35. Ãtipak tava Jesusemut, anoratik nochaub keñerloanut illivlugik, Jesuse känganut ingitipæt.

36. Ingeratillugo, añoratsetik issivilerpeit apkotänut.

37. Kaglilermello, orksuktalingmit kakkamit attersälermet; illiniartingita illunatik kuviaisuvaksoarnermullo nippersoarmullo Gude nakoridlarpæt, tattañiniarnadlartut tamaita, tækkojettik pivlugit,

38. Okarlutik: Nalekam attingane tikkitok, Attañersoak nakorijaule! Ullapirsaute-

karle killangme, nakudlartokarle kõtsingnerme!

39. Farisæerillo illangita illaungmijut okautivæt: Ajokertuijok, illiñiartittit innerter kit.

40. Kiovlune, okautiveit: Okaupapse, ukkoa nippangeromalerpetta, ujarket nipleromãrput.

41. Iglugaseksoarnut (Jesuse) kaglilerame, tautukpeit, keagidlarlaitalo,

42. Okarpok: Kañoktõk sulle mãnakut kausimagupsiuk, issumasiniarajarpose ullapirsautiksapsingnik. Mañale ĭsipsingnut ĭjersimajok.

43. Nelliutsomãrpok, ningarijipse avallulioromãrpãse avatipsigut, kittorngasse illagillugit, illulluse añekoñase, nanekupselo illunane kappiaisuktitsomãrpãse;

44. Nungutsomãrpãse (iglusselo) ujarkamik attautsemiglonẽt kallerẽktokarungnẽromãrput; piulijiksapse nelliuninga, kamagilaunginapsiuk.

45. Kattimavingmut itterpok, pissiniartut niuverniartullo kattimavingmetut, añitilerpeit.

46. Okautiveillo: Aglaksimavok: Iglugatukṡiarviõvok; illipsele iñuarvigilauktasse.

47. Uvlut tamaita kattimavingme ajokertuivok. Ajokertuijorsuille Aglangniglo illissimajut, iñuillo angajokangit, issumajalerput tokkotsomavlugo:

48. Nachvãratiglo kañok illijarianga; iñuit illunatik ungagidlarlãlo, tussaromadlarmatsuk.

KAPITELEMIK XX.

Pitsartunerminik Kristusib sakkertitsininganik ningarijine sãlagidlarlugit.

Uvlullo taipkoa illangane, iñuit kattimavingme ajokertormagit, okautsinik tussartunik okartillugo; Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tikkipæt, iñuit angajokangit illagællugit,

2. Okautivæt, imãk okarlutik: Okautittigut, kimit perkojauvit imailiorkovlutit? Kia-

lonẽt pitsartojomik mattominga tunnitsivigivãtit?

3. (Jesusib) kiovlune, okautiveit: Apperijomavapsetauk okautsemut attautsemut kiogissinga:

4. Johañesib Babtisitinga killangmit iñungnillonẽt piva.

5. Erkarsãlerput, ingmingnut ímak okarlutik: Killangmit pijok okautiguptigo; okautijomavãtigut: Sõg okperilaungipissiuk?

6. Iñungnille pijok okautiguptigo; iñugiartorsuit milleromavãtigut ujarkeñut, Johañese iñuit illunatik nellautaijoringmatsuk.

7. Kiovut: nakit pingmanget nellovlutik.

8. Jesusim okautiveit: Taimaitomik okautijomangilapsetauk, kimit pitsartojokarpunga imailiorlunga.

9. Iñuit adsigẽktunik okautilerpeit, okarlune: Iñuk perórsẽvilliudlartok weinemik paungalingmik, perorseviksiortuñut attartortaukogamiuk, nuñame assianut aularpok mulludlarlune.

10. Paunget iñilerviet nelliutingmet, kivgame illanget tilliva perorsĕviksiortuñut, perorsĕviub paunganginik pijartorkovlugo. Perorsĕviksiortulle kivgak tamna tiguvæt, añaudlarlugo neksartinagolo aulartipæt.

11. Ama kivgak assia tilligiva; tamnalo añaudlarlugo, mittautigivlugolo, neksartiminago aulartinivæt.

12. Ama kivgak pingajuak tilligiva; tamnatauk ikkilerpæt, (perorsĕvingmillo) pingujarpæt.

13. Perorsĕviub angajokanga tava okarpok: Kañok pilunga? Erngnera nægligidlartara tillijomavara; tamna tækkogunitsuk illaragijomavallukpæt.

14. Perorsĕviksiortut erngninga tækkogamitsuk, ingmingnut okalerput imak: Tagga kingormgusijuksak, atte tokkolaumilavut, kingormgujeksangit uvagut pigilerlugit.

15. Perorsĕvingmit pingujarlugo tokkopæt. Perorsĕviub angajokanga, perorsĕviksiortut ukkoa kañok pijomavagit?

16. Tikkitsomărpok, tamakkoa perorsĕviksiortut tokkollugit, perorsĕvinelo assing-

iñut attartortaukojomava. Tamaña tussaramitsuk okarput: Taimailiornagole!

17. Tækkosărpeit okarlune: Aglait aglaksimajut kañoelingavæt: Ujarak, iglulliortut egitanget, tamna iglub terrekkoa ujaraulernertok;

18. Iñuk ujarkamut omunga tupviogune, serkomitaujomărpok, kattakvigijañele ujarkam oma serkomitsiomărpa?

19. Ajokertuijorsuit Aglangnik illisimajullo killanalerlutik, tigujomagalloarpæt; iñuille erksigiveit: Mallugigamitsuk adsigĕktomut mattomunga okautigingmagit.

20. Udsertorpællo, udsertortut tapsomunga tilliveit, ajungitojărlutik, okausinganit okausiksarsioromavlutik, pititsomavlugo nuñab attañinganut tapsomalo pitsartuninganut.

21. Tapkoa imak apperivæt: Ajokertuijok, okpernartŏjotit, ajokertuigavit okaravillo kausivaptigit, iñuit sivŏragingilattit, illunaita nellĕgigangne, Gudemullo apkotiksamik ajokertuitsiarpotit.

22. Attañivaksoak tuñitsivigilugo tuñergutinik idluarka, idluangilalonĕt?

23. Nipporsainingit tukkisileramigit, o-
kantiveit: Sõg uiveridlarkissinga?

24. Kẽnaujak tækkulago, kia adsinga,
kialo aglangit kollãne? Kiovæt okarlutik:
Attañivaksub.

25. Okantiveit tava: Attañivaksoarmut
tuñissiuk Attañivaksub piksanga, Gudemullo
Gudib piksanga.

26. Iñuit pivlugit okausingit idluigingi-
leit; kigusingalo tattamiiniarivlugo nippang-
erput.

27. Saduzæerit illangita tikkipæt, omar-
viksakangitomik okartut, apperivællo,

28. Okarlutik: Ajokertuijok, Mosesim
imak aglagvigivãtigut: Angutim angajoa
tokkokpet, nulle kittorngakangitok kem-
mekpago, nullia tava nukkanget piomãrpa,
angajugilauktane kinguvãksakarkovlugo.

29. Nukkaret árvengemit aggartut-ĭlauk-
tut. Angajuklek nullianilauktok, kittorng-
inane tokkovok.

30. Tugliet nulliarilermigamiuk, tamna-
tauk tokkogivok kittorngingminane.

31. Pingajueta pigigiva. Taimaktauk ar-

vengemit aggartut illunatik, kittornginekaratik tokkovut.

32. Illunatik kingorngattigut, arngnak tokkogivok.

33. Makkittervingmele nelliata nullianiktariomārpauk? Illunatik tapkoa arvengemit aggartut nulliarilaungmatsuk.

34. Jesusib kiovlune, okautiveit: Tamattoma sillab kittorngangit nullianijōngovut, uinijōngovullo.

35. Sillable aipānut pijuksaujut, tokkungajunit makkitsomārtut; nullianingniængilet, uiningniængilello.

36. Kingorngagut tokkosuituksauleramik; Engelitun-ītsomāramik, Gudib kittorngariveit, tokkungajuñit makkinamik.

37. Tokkungajunik omaromārtunik Mosesib okautilaukpāse, napārtune-īname, Nalegak taigamiuk, Abrahab Gudinga, Isablo Gudinga, Jakoblo Gudinga.

38. Gude tokkungajut Gudigingilæt, iñojulle Gudigivæt; tapsomunga illunatik iñoniarput.

39. Aglangnik illissimajut illangita kiov-

lutik, okautivæt: Ajokertujok okalorikpotit.

40. Kingorngagut apperilugo sapperpæt.

41. Okautiveillo: Sõg Kristuse Davidim erngnerijanga okautigivatsuk?

42. Davidim aglangine tuksiarutsingine, nangminek okarmet: Nalegak Nalekamnut okartok: Tallerpingma tungãnut ingitit,

43. Ningarijittit illerkãrtinagit ittikkavit tullerartangañut.

44. Nalekamik Davidib taigamiuk, kañok erngnerivauk?

45. Iñuit illunatik nalektillugit, illiñiartiñe okautiveit:

46. Aglangnik illissimajunik mianeritsiaritse, añoratsenik angijoktanik attoromadlarput, ninvervingme sallutitaujomavut, illiñiarvingme nerrimävingmelo issukliojomavlutik iksivajomavut;

47. Uigarnerit pingit nungutipeit, takkijunik tuksiarutinik tuksiarutsomavlugit okarput. Taimak pivlugo pidlartaunersaujomärput.

KAPITELEMIK XXI.

Kattimaviub serkomitaujomărninganik.

Tækkosarame agluitut tautukpeit, tuñergutimingnik illijijut Gudim iklervinganut.

2. Uigarnektauk aglujok tækkogiva, kẽnaujărsungnik marrungnik illijingmijok.

3. Okarpok: Ahamerik, okaupapse: Uigarnek una aglujok uñunersenik illijilaukpok ukkonanget tamainit.

4. Tamakkoa illunatik pimingnik attorniængitamingnik illijilaukput tuñergutinut Gudib pinganut; unale aglujok perkutituaminik illijivok.

5. Kattimavingmik illangit okarput, ujarkeñut ivlernartuñut mañiktuñullo ănanausijauvok, okautiveit:

6. Nelliutijomărpok, tamakkoa tamaita

tækkojesse, ujarkenik kallerĕktokarungnĕrlutik illunatik serkomitaujomărput.

7. Appersorpæt, okarlutik: Ajokertuijok, kakkugo pijukset tamakkoa pijomărket? Sunalo nellunaikutaksanga taimaitsomărpet?

8. Kioveit: Kam̃atitse uîverijaukoñase. Uñuktut tikkitsomărmetta attera atterilugo okarlutik: Kristuseovunga, nelliusimajomiglo, (okarmilutik) Taipkoa mallingniarasigik.

9. Uñatadlartunik akkerartortorsoarniglo tussarupse, erksiniarase: Taimailiortokaromărmet sivorngagut; naggatiksarle nelliutingilak sulle.

10. Ama okautiveit: Iñuit iñungnut assimingnut sorsugomărput, attañionek attañionermut assimingnut.

11. Nuñet suñatuinarne angijomik saijukpillugomărput, kăngnartorsoarmiglo kannimalnălungnartomiglo; (pijokalerlune) erksinartunik nellunaikutaksoarnik sakkertokaromărpok killangmit.

12. Tamakkoa tamaita perkărtiñagit, ti-

guluse kappiaisuktitsomãrpãse, illiñiarvingmingnullo parngnanẽrsimavingmingnullo pititsomãrpãse, attañiojuñullo attañivaksoarnullo ãtitsomãrpãse, attera pivlugo.

13. Erkartortautiksamut taimailioromãrpãse.

14. Omættipsingne issumasimaniarase sivorngagut kanoẽtomik kigusiksakarmangapse.

15. Kañermiglo illissimanermiglo tuñitsivigijomãrpapse, omigijisse illunatik kionermik akkerartornermiglo illipsingnut sappilerdlutik.

16. Angajokapse aglæt, kattangutipselo, illapselo, illænarijapselo pititsomãrpãse; illasse illangit tokkotsomãrpeit.

17. Iñuillo illunatik omigidlaromãrpãse, attera pivlugo.

18. Nujarlonẽlle attausek niakupsingnit asserortauniatsengilak.

19. Keñuẽluse tarngnisse pairissigik.

20. Jerusalemim avatã sorsuktuksarsoarnik illumajok tækkogupsink: kausimaniarpose, asserortauniarvia nelliutilerpok.

21. Judikut nuñanginẽtut, kemãlit kak-

kennut; tagvanetullo kerkanetut kemãgilitsuk assinetullo perorsẽvingme itterniaratik.

22. Uvlut taipkoa akkiñiartauviojomãrmetta, aglait tamaita nellãgut nellautsekovlugit.

23. Kappianamegle singaijut imugaktullo tamana nelliutikpet; angijomik kappianartokaromãrmet nuñane, iñuillo tapkoa ningarijaudlaromãrput.

24. Saviksoarnut ipiktuñut tokkotauniarput, nunalingnut tamaiñut ãtauniarput; Jerusaleme asserortauniarpok nellojuñut, nellojut nelliuninget namaksekãrtiñago.

25. Sekkeñerlo, takkerlo, uvloritsello nellunaikutakaromãrput; iñuillo nuñametut erksinermut sivõradlaromãrput; imarbiksoarlo malliksuavaksuillo iktullijaromãrput.

26. Iñuit erksinermut uttakkinermullo nukkingẽrotijomãrput, nuñamut pijomãrtukset pivlugit, killaublo pitsartuningit aulataujomãrmetta.

27. Iñum Erngninga tava tækkojomavæt nuvujættigut akkartok, pitsartudlarlune ãnanaudlartok.

28. Tamakkoale pilerpetta; ărloritse, kungmullo tækkunărluse, piulijiksasse nelliutilermet.

29. Adsigĕktomik okautiveit: Napartok Feigeliksak, napartullo tamaita tækkuuărsigik.

30. Sigilerangetta, aujajaraklilermet kausimavose.

31. Taimaktauk illipse, makkoa tamaita pijukset pilărniartut tækkogupsigik; Gudib nalegauninga kaglilermet kausimaniarpasse.

32. Ahamerik, okaupapse: Kinguvăngukattigĕt ukkoa nunguniatsengilet, makkoa illunatik namaksekărtiñagit.

33. Killaklo nuñalo nungutsomărpuk, okautsikkale nungutsomăngilet.

34. Illipse udsertoritse, omættisse okkumailerkoñagit nerritunermullo imertunermullo, nuñab pinginik piñasuarnermullonĕt, uvlomut taipsomunga kaningartaukoñase;

35. Nuñametut tamaita taipsomă tikkitsomărpeit, sorlo nigak.

36. Taimak pivlugo pigărutigissiuk, tuk-

siarluse, keīnãjuksaukovluse tamakkoninga pijomãrtunik illunainik, Iñum Erngninget sãngane (illarasugase) sakkijartuksaukovluse.

37. Uvlojaranget ajokertuivok kattimavingne; uñugangello añivok, kakkamut orksuktalingmut, tagvanelerlune.

38. Kaungmet uvlãkut iñuit illunatik tikkipæt, kattimavingme nãlegiarlugo.

KAPITELEMIK XXII.

Kristusemut pikabladlarnermik.

Sẽrnakangitunik kakkojaktorviksak kaglilermet, añiviksiorvingmik taijãuvok.

2. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut issumaliorput, kanoẽlilutik tokkotsomagamitsuk; iñuille erksigiveit.

3. Satanasele Judasemut Ischariotemik attelingmut pullamajarẽrpok, arkangemit aggartut illanganut.

4. Ajokertuijorsoarnut kappitainullo aivok okarkattikumavlugit, kañok illilune pititsomavlugo tapkonunga.

5. Kuviaisulerput tagva, kĕnaujenik tunnitsivigijomavlugo okarput.

6. Angerpok tagva, (tapkonunga) pitinasuarpa, nautsertorlune, iñuit pikabladlarkoñagit.

7. Sĕrnakangitunik kakkojaktoramik uvlunga nelliutingmet, saugărsuk añiviksiorutiksak tokkuniarmitsuk.

8. Petruselo Johañeselo tillivak, okautivlugik: Ăkiksuijartoritik añiviksiorutiksamik saugărsungmik nerkiksaptingnik.

9. Appersorpæt: Nane ăkiksortaukoviuk uvaptingnut?

10. Okautivak: Ahak, iglugaseksoarnut itteruptik, iñuk părniarpatik iṁertartok, tamna malliktikko ittervianut.

11. Iglum iñuanut okaritik: Ajokertuijub okauterkovătit: Iñiksak nanĕka, saugărsungmik añiviksiorutiksamik nerriviksara, illiñiartikka illagilugit?

12. Iniksamik angijomik uñertotilărpătik; tagvane ăkiksoritikko.

13. Aivuk tagva, sorlo okautingmagik naipipæk, aniviksiorutiksak saugãrsuk ãkiksorpæk.

14. Nelliutingmet ingipok, Apostelit arkangemit aggartut illagivlugit.

15. Okautiveit: Killanãdlalaukpunga, aniviksiorutiksak saugãrsuk una nerrijomavlugo illagiluse, ãniakãrtiñanga;

16. Okaupapsele, kingorngagut mattominga nerriniarungnẽrpunga, Gudib nalegauningane namaksekãrtiñago.

17. Erngusiãrsuk tiguva, kujalivlune, okarpok: Pigissiuk illuẽngarluse; (imersiuk).

18. Okaupapse, imerniængilanga napartub weiueliksab iptinganik, Gudib nalegauninga tikkekãrtiñago.

19. Kakkojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkonunga tuñivlugo okarpok: Tagva timiga, tuñijomãrtok illipsingnut; imailioritse erkarlunga.

20. Taimaktauk Erngusiãrsuk tigugiva, nerriarẽramik, okarlune: Tagva Erngusiãrsuk, Testamentitãb Aumnik, tamna illipsingnut kovijok.

21. Ahak, uvamnik pititsijomãrtub aggangit illagivlunga nerrimãvimneput.

22. Iñum Erngninga pititaulerniarpok, taimak kajusimangmet. Iñugle tamna kappianamek, tapsominga pititsijok.

23. Ingmingnut appersotilerput, kinaungmanget taimailioromãrtomik?

24. Akkirartutilerput ingmingnut, kina akkonermingne anginerõmangæt;

25. Okautiveit: Nuñametut attañersuit attañiojartortut, pitsartudlartut taijauvut attannernik saimajunik:

26. Illipsele taimailerniarase; illassele angnek nukkardlitun-ĩniarpok, illaminillo attañionersak, kivgatun-ĩnivok.

27. Kina attañionersauva? Nerrimãvingme iksivajok, kivgartortorlonẽt? Taimnaungitok nerrimãvingme iksivajok? Uvangale akkonapsingne kivgatun-ĩpunga.

28. Illipsele neijutsainalaukpapsinga kappiaisuklunga.

29. Nalegaunek tuñijomãrpara illipsingnut, sorlo Atãtama kailaukpa uvamnut;

30. Nerriluselo iñeromãrpose nerrimavimne nalegaunimnetome, iksivaluselo iksi-

vautañe, Israelib kinguvãngit arkangemit aggartut erkartorlugit.

31. Nalegarle okarpok: Simon, Simon, ahak, Satanasib pijomagalloarpãse, karngãtitsivigijomavluse, sorlo kakkojekset pinnerpeit.

32. Uvangale pivlutit tuksialaukpunga, okpernerit sorẽrkoñago. Kingorngagut ama sãgiaruvit, kattangutitit nækorsitilaumigit.

33. Okautiva: Nalegak, pijarẽrsimavunga, aiparillutit parngnanẽrsimavingmut tokkomullo.

34. Kiovale: Petruse, okaupagit, uvlome angutaunek niplerkãrtiñago, missiarutigilãrparma pingasuarterlutit, illitarinanga okarlutit.

35. Ama okautiveit: Tillijakattalaurapse põkkarase, ikpiãrsukaraselo, ittiggagutekaraselo, taipsomane ajorsarkise? Kiovæt: Aukak.

36. Okautiveit: Mañale põkkartub neksarliuk, ikpiãrsuglo aglæt. Taimaitokangituble añoratsañe tuñiliuk, saviksoarsiniarlune pille.

37. Okaupapsele: Nellautsilerniarputtauk aglait uvamnik imaitut: Ajortulliartut akkornganut pititaujok. Uvamnik aglait aglaksimajut, namaksijomãrput.

38. Kiovæt: Nalegak, ahak, tagva saviksudsæk. Okautiveille: Namakpuk.

39. Illutsine attordlugo, orksuktalingmut kakkamut pivok. Illiñiartingitalo mallikpæt.

40. Tagvunga pigame, okautiveit: Tuksiaritse, õktorlungnartomut pekkoñase.

41. Kemekpeit tava millutiu tupvingatun ungasiktigijomut, sẽrkortorlune tuksiarpok.

42. Okarlune: Atãtak, pijomaguvit erngusiãrsuk una pẽruk uvamnit; pijomajamnigle pitsengilatit, perkojet pille.

43. Engelible killangmit sakkerpa, nækkorsititsartordlugo.

44. Tokkomut aulaumajartitaugame, tuksialualerpok. Kiægungningit kuttitut auktun-ĩtut, nunamut kattalerput.

45. Tuksiarnermit makkiname, illiñiartiñe kiksarnermut siñiktut tikkinamigit;

46. Okautiveit: Sõg siñikpise? Makkititse tuksiarluselo, õktorlunguartomut pekkonnase.

47. Sulle taimak okartillugo, ahak, iñugiartorsuit aggerput, arkangemit aggartut illanget, Judasemik taijak sivorlerivæt, Jesuse tikkipa kuñigomavlugo.

48. Jesusible okautiva: Judase, Iñum Erngninga kuñiklugo nellonailivlugo piviuk?

49. Neijortingita, kañok illiortokalermet tækkogamik, okautivæt: Nalegak, saviksoarmik attortuksauvita?

50. Illangita, ajokertuijorsub kivganga ullimavlugo, suitã tallerpia nakkarpa.

51. Jesusible kioveit, okarlune: Issumamingnik pilit. Siutã aktorlugo mamitipa.

52. Ajokertuijorsuit, kattimaviub kappitangillo, angajokaijello tigujartortiñe, Jesusib okautiveit: Sorlo iñuartomut tikkitose, saviksoalijarluse ajaupialijarlapselo.

53. Uvlut tamaita neijortigilaurivapse kattimavingme, aktulaungilapsinga aggangmut attautsemullonẽt. Tamedsale nelliunisse, tãrtublo pitsartuninga.

54. Tigulerpæt, aularutivlugo, ajokertui-

jorsub iglorsoangannt pitipæt. Petrusible kingornganit mallikpa.

55. Ikkomamik ikterdlutik avalut illuet kerkane, tagvane iksivalerput, (kissakejarlutik) Petruse akkornganut ingipok.

56. Kivgab arngnab kissakejartok tækkogamiuk, tækkonãlerpa okarlune: Tamnatauk aipariva.

57. Missiarporle okarlune: Omãt! illitaringilara.

58. Killamiãrsuk kingorngane, kivgab assiet tækkogiva, okarlune: Igvittauk taipkoa illanget. Petrusib kiova: Omãt! taimnaungilanga.

59. Ama killamiojungnẽrmet, nellunaikutamik kingorngagane, taipsoma assia okarivok: Ahamerik, tamnalo aiparilauriva; Galilæamiongmet.

60. Petruse okarpok: Omãt! Okautsitit nellovakka. Sulle taimak okartillugo, angutaunek niplerpok.

61. Nalekab keviarlune, Petruse tækkuserpa. Nalekab okausinga Petruse erkarpa, okautilaungmago: Angutaunek niplerkãr-

tiñago, missiarutigilărparma pingasuarterlutit.

62. Petruse tava añivok, keavaksoadlarlune.

63. Angutille Jesusemĭk tigusijut, mittautigivæt añaudlarlălo,

64. Mattovlugo, kĕnangagut erksardlugo, appersorpæt: Nellautalertigut, kia erksarpătit?

65. Assinginuttauk uñuktuñut okausilungnut okautigivæt.

66. Kaulermet, iñuit angajokangit, Ajokertuijorsuillo Aglangniglo illissimajut kachimiolerput, kiglissiniarviksoarmingnut ăpæt.

67. Okarlutik: Kristuseoguvit okautittigut. Okautiveille: Okautigupse, okperiniængilapsinga;

68. Apperigupsele, kioniængilapsinga, aularkoniængilapsingalonĕt.

69. Taimaitomik, mattoma kingorngagut Iñum Erngninga iksivajomărpok ajugakangitub Gudib tallerpiet tungăne.

70. Illunamassiatik okarput: Gudim Erng-

nerivătit: Okautiveit: Okartose, taimnau-junga.

71. Tapkoale okarput: Okautsariakarungnĕrpogut, nangminek okartok tussaraptigo.

KAPITELEMIK XXIII.

Pilatusemut Kristuse kikkiektortaukojauninganik.

Illunatik kittimajut nikkovilutik, Pilatusemut ătipæt;

2. Okautigiludlarpæt, okarlutik: Kausimavavut, tapsoma iñuit asserortipeit, attañivaksoarmut tuñergutikset tuñijaukolaungileit; Kristuseovlune attañersoak okartok.

3. Pilatusib appersorpa: Judikut attañerivătit? Kiova, okarlune: Okartotit.

4. Pilatuse Ajokertuijorsoarnut iñungnullo okarpok: Iñung una pidlareksausugingilara.

5. Tapkoale sugardlutik, okarput: Iñuit aulatidlalaukpeit, ajokertutiminut, Judæame illunane, Galilæamit pilerame, tamaunga aglæt pivlune.

6. Pilatuse Galilæamik tussarame; apperivok, Gallilæamiõngmanget.

7. Herodesib attañioninganit pijok, tussaramiuk; Herodesemut ãtaukova, uvluñe taipkonane taimna Jerusalemetok.

8. Jesuse Herodesib tækkogamiuk, kuviaſsudlalerpok, akkunit tækkojomadlalauramiuk; uñuktuñik tussaumagamiuk, tattamiñiarnartomik tapsomanget tækkojomãrasugællune.

9. Sunatuinarnik appersorpa: (Jesusible) kſungila.

10. Ajokertuijorsuit Aglangniglo illissimajut tagvanetut okarnerlõtigivæt angijomik.

11. Herodesible sorsuktuksangitalo nachogivlugo mittautigivæt, añorãmik kakkortamik attitipæt, ama Pilatusemut uttertipæt.

12. Uvlok tamna Pilatuselo Herodeselo

illænarẽlerpuk; sivorngagut ingmingnut ning-
alauramik.

13. Pilatusib Ajokertuijorsuit, kappitailo,
iñugaseksuillo attautsimut kaikoveit,

14. Okautivlugit: Iñuk una uvamnut ãti-
passe, iñungnik asserorterijok okartose. A-
hak, säpsingne kiglissinialauktara, patsitik-
sapsingnik iñungmut omunga nachvalaungi-
langa;

15. Herodesetauk pinginivok: Tapso-
munga tillilaurapse; ahak, patsitiksarsijo-
kangilak tapsomane, tokkotsitiksangõner-
mik.

16. Tamaña pivlugo sugiarlugo aularko-
jomavara.

17. Illutsimitut parngnanẽrsimavingmeto-
mik taipkonunga añititsijuksaungmet, añivik-
siorvik nelliutingmet.

18. Illunamassiatik nippekortõvlutik o-
karput: Pẽruk una, Barabbasemik tuñitsivi-
gittigut.

19. Tamna parngnanẽrsimavingmut itter-
tisimajok, kippallijorsuit illagællugit, ig-
lugaseksoarne tokkotsigamik (iñungnik)

20. Pilatusib ama nippekortõvlune okautiveit, Jesusè aularkojomagamiuk.

21. Taipkoale kaggudlarlutik, okarput: Kikkiektoruk, kikkiektoruk

22. Pingajuanut appersorpeit: Kanoctomik ajortulliaIaukka? tokkoteksausugingilara; tamaña pivlugo issakadlarlugo aularkojomavara.

23. Nippersoarmulle perkotsainarpæt, kikkiektortaukovlugo. Tapkoalo ajokertuijorsuillo nippersoangit sugalulerpalliadlarput.

24. Pilatusib tava perkova, taimak pijomangmetta.

25. Piomajanginut añitekova parngnanẽrsimavingmut ittertitaumajok, kippallijorsuit illagilauramigit iñungmik tokkotsijok; Jesusele uñertolerpa tapkoa issumanginut (illiortaukovlugo).

26. Aularutigamitsuk, iñuk tiguvæt, Simonemik attelik, Zirenemiok, perorsẽvingmit pijok; tapsomunga kikkiektortauviksak erksuktaukovæt, Jesuse malliklugo.

27. Iñugaseksuillo, arngnagaseillo mallikpæt, uggurivlugo keagivæt.

28. Jesusible keviarpeit, okautivlugit: Jerusalemiut pañingit, keanasinga, illipsingniglo, kittorngapsingniglo keatitse.

29. Ahak, uvlut nelliutsomãrput, imak okaromãrmetta: Pilloridlarput kittorngisuitut, timaillo erngnilaungitut, iviangimingniglo amãmagviulaungitut.

30. Kakkãlungnut okaromalerput: Sittorvigidlartigut! kakkarsoarnullo: ullliktigut!

31. Napartok õmak imailiormatsuk, kannok pallermik pijokaromãrka?

32. Assigik marruk, ajortulliartuk ãtaukattaugivuk, tokkotaukovlugik.

33. Iñiksamut, niakoverngit iñinganik attelingmut tikkinamik; tagvane kikkiektorpæt, iñuartuglo, aipa tallerpiet tungãnut, aipale saumiet tungãnut.

34. Jesusele okarpok: Atãtak, issumagijungnẽrkit; sullijattik nellumagit. Añorangit tava avikpeit, iñerautigivlutit.

35. Iñugaseksuit tagvanetut tækkunãrpæt. Angajokaijello iñuit illagivlugit mittautigivæt, okarlutik: Assine ikkajulaukpeit, ingmi

nik piulile, Kristuseõgune, Gudim añerijanga.

36. Sorsuktuksello mittautigivæt, kassilinartomik im̃ipæt,

37. Okarlutik: Judikut attañerikpattit illingnik nangminek piulidlarit.

38. Aglaittauk nipitipeit kollãnut, Grichillo, Lateinerillo, Ebræillo okausinginik, imaitut: Judikut attañinget.

39. Ajortulliartugle aipanget nivingakattinget mittautigiva, okarlune: Kristuseõguvit illingnik nangminek piulidlarit, uvaguglo.

40. Aipanget suadlarlugo, imak okautiva: Igvittauk Gude erksigingilet, tapsotunak (tokkomut) pidlartaugavit?

41. Uvagugle pidlariakaramnuk, ajortullialauramnuk: tamnale idluitomik piñialaungilak.

42. Jesusemullo okarpok: Nalegak, erkaringa nalegauningneleruvit.

43. Jesusib kiova: Aham̃erik, okaupagit, uvlome aiparilarapkit Paradiseme.

44. Uvlub nellunaikutanga arvengilermet,

nuñane tamaiñe tãrtorsõlerpok, nellunaikut-
tet arvengemit sittamartuñut tikkidlune,
45. Sekkeñek kaumajungnẽrpok, kattima-
vium uminga allikpok marrolivlune.
46. Jesuse nippekortõvlune, okarpok: A-
tãtak, añernera aggangnut perkovara. Tai-
mak okarame añernengerpok.
47. Kappitauble illiortokalauktut tækko-
gamigit, Gude nakoridlarpa, okarlune: A-
hañerik angut tamna ajungidlartok.
48. Iñuillo illunamassiatik tagvanetut,
tamakkoninga tækkunãrtut, kanorlo illiorto-
kalaungmet tækkogamikit; sagvittik pattik-
tordlugit utterput.
49. Illunatik illagilauktangit, arngnello
tapsominga malliksimajut Gallilæamit, kani-
tome nangertut, tamakkoninga tamainik
tækkunãrlutik.
50. Ahak, angut tagvanetok, Josefemik
attelik, kiglissiniarpaktut illanget, ajungitok
issumagiktorlo.
51. Tapsoma issumakattigilaungileit, (Je-
suse tokkokovlugo) tamna Arimathiamit,
Judikut iglugaseksoangita illanganit pijok,
Gudib nalegauninganik nerriungmijok.

52. Tamna Pilatusemut aivlune, Jesusib
timinga tuksiarpa.
53. Akkartipa tava, uvineruksamik imu-
serdlugo, illuvermullo illiva, kairtomut illu-
limajomut, sulle tagvunga iñungmik illiji-
violaungitomik.
54. Uvlok tamna oppalungaijarvia, sab-
bateolarmelo.
55. Arngnettauk illagællugo Galilæamit
pijut, mallikput, illuvek kemergojartordlugo,
kañorlo timinga illijaulermanget.
56. Angerarlutik tava, mingoarutiksamik
tippigiksaumiglo oppalungaijaijartorput,
sabbateotillugo kikkarput, perkojittik mal-
liklugo.

KAPITELEMIK XXIV.

Kristusib makkitervianik killalliarvia-niglo.

Uvlorme wochib sivorlerpāme uvlarārsu-kut, illuvermut pivut, mingoarutikset idluarsilauktettik neksarpeit, assitiglo illagi-veit.

2. Ujarasuksuk aksakärtitavinek illuvermit tækkovæt;

3. Itteramik, Nalekab Jesusib timinga neñingilæt.

4. Taimak pivlugo siarklileramik, aħak, angutik marruk señianut pivuk keblariktomik añoralak.

5. Erksilerdlutik kĕnangit kattalungavut. Tapkoa okautiveit: Sŏg omartok keñerpissiuk tokkungajuñe?

6. Tamanĕngilak, makkisimavok. Erkarissiuk okautilaungmase, sulle Galilæameĭdlune.

7. Okarame: Iñum Erngninga iñuit ajortulliartut agganginut pititaujomărpok kikkiektortauvlune, uvlut pingajuane makkitsomărpok.

8. Okausingit tava erkarpeit.

9. Illuvermit aularput. tamakkoninga tamainik arkangartut, assingillo tamaita okautijartorlugit.

10. Maria Magdalena, Johañalo, Marialo Jakobusim, (arngnă) assingillo arngnet tamattominga okartut Apostelinut.

11. Okausingille tapkoa piungitsugiveit okperinagillo.

12. Petrusele nikkovilune illuvermut akpangerpok, illuanut itsuarame, uvinerukset kisseta tækkoveit, angerardlune; tattammiaiarpok kañok illiortokalaungmet.

13. Ahak, illagik marruk uvlok tamna iglugasengnut aivuk, Emausemik attelingmut, Jerusalemit ungasingitomut.

14. Ingmingnut makkoninga tamainik illutsinik okãlavuk.

15. Taimak okartillugik, ingmingnut apperikattautivlutik; Jesusib anguvak, ingerarkattigivlugiglo.

16. Ĭsigigle imailivuk, illitarsekoñagik.

17. Apperivak: Kañok okãlavitik illiptingnut ingeravlutik, kiksalaptiglo?

18. Aipæ̃t kiova, Kleofasemik attiggub, okaudlugo: Tujormitseñit illunainit Jerusalemetuñit, uvlune tamakkonane illutsinik kausimangitotõvit?

19. Appersorpak: Kanoẽtomik? Kiovæk: Jesuse Nazaremiok pivlugo, nellautaijolauktok pitsartudlarlune, piñiarnerunt okautsinullo, Gudimelo iñungnelo tamaine;

20. Tamna Ajokertuijorsoapta kappitap talo unnertonerpæt tokkotaukovlugo, kik kiektortaukovlugolo (señingajolingmut).

21. Uvagulle Israelitit piulijauniarasugivavut tapsomunga. Uvlome, uvlut pingatserput, imailiormatsuk.

22. Arngnet illapta illangita, illuvermut uvlărulauktut koaksailaukpătiguttauk.

23. Timinga ñeñinginamitsugõk, okarijartorput, Engelingnik tækkolaukput, omartomik okartuk.

24. Illapta illuvek nellipsarpæt, arngnet okarmetta taimak naipipæt, (Jesusele) kingorarpæt.

25. Okautivak: Illissimaipotik, omættiptingne okpernek ajortotik, nellautaijut okausinginik;

26. Kristuse taimak angitigijomik ăniatiteksaulaungilak, ănanaunerminut itterlune?

27. Moseselo nellautaijullo tamaita okautigilerpeit tapkungnunga, aglangnik tamainik ingminik aglaksimajunik, ipaksitidlugik nellojungnĕrtipak.

28. Iglugaseit nellipsarniartatik kaglileramikit; sivunersimaniarkolaulerpok.

29. Uñiksarpæk, okarlutik: Uvaptingnelerina, ubloklilermet uñulermello. Itterkattigivak tapkunguangnenialerdlune.

30. Iksivakattigileramigik nerrivlutik; kakojak tiguva, kujalivlune avgorpa, tapkungnunga tuñivlugo.

31. Ĩsigik tava uitalerpuk, illitarigamiko. Sãmingne nippaivak.

32. Ingmingnut tapkoa okalerpuk: Omættivuk illuptingne onarsiomilaungilæk, okautingmattiguk apkome, aglangnik nellojungnẽrtimattiguk?

33. Erinesulerdlutik nikkovipuk, aularlutik, Jerusalemut utteramik, arkangãrtut neijortingillo kattimajut tikkimagit,

34. Imak okarput: Nalegak ahañerik makkisimavok, Simonemut sakkilauktok.

35. Tapkoa (marruk) illamingnut okarpuk, apkome illuserilauktamingnik, kannorlo illitarsitigingmako, kakkojak avgormago.

36. Taimak okartillugit, Jesuse akkornganut pivlune, okautiveit: Ullapkotekaritse illipse!

37. Tapkoale koaksãngalerput erksililarmiglo; añerneĩnak tækkunasugællugo.

38. Appersorpeit: Sõg koaksãngavise? Sõngme imaitunik issumakarkise omættipsingne?

39. Aggakalo ittikakkalo tækolersigik, uvangauvunga; aktorlungalo tækkonãrsinga: Añernek uvinekangilak saunekaranelo, uvanga tækkogapsinga pekkartunga.

40. Taimak okarame, agganẽlo ittigganelo kem̃ergokolerpeit.

41. Kuviasungnermut sulle okperněk ajormetta, tattam̃iniarmettalo, okautiveit: Ovane nerkiksakarkise?

42. Aulasagavinermik jarrasimajub illanganik tuñijivut.

43. Tamakkoa nerriveit tautuktillugit.

44. Okautiveit: Tamedsa okautsikka, okauserilauktakka illipsingnut, sulle neijorapse; pivlunga aglait illunamasiatik nellautsijuksaungmetta, Mosesiblo nellautaijullo aglangiñe, Davidib tuksiarusinelo.

45. Tagva ipaksitilerpeit, aglangnik nellojungnẽrtidlugit.

46. Okautiveillo: Imak aglaksimajok, taimaglo Kristuse ãniatiteksaulauktok, makkituksauvlunelo tokkungajuñit uvlut pingajuane.

47. Iñungnut tamaiñut okarkojijok atterminut, kakkialerkovlugillo issumatărkovlugit, ajorningit issumagijaujungnĕrkovlugit, Jerusalemiut issukliulugit.

48. Illipsele makkoa tamaita okautigijomărpăse (iñungnut).

49. Ahak, Atătama okautigilauktanga illipsingnut tillijomărpara. Illipsele iglugaseksoarne Jerusalemetuarniarpose, pănget pitsartunermik tuñitsiviokărase.

50. Tagvanget Betaniamut aitipeit: Agganne kollangiutidlugit saimartipeit.

51. Imagle saimartikamigit kemekpeit, takpaungnut killangmut kangattartitauvok.

52. Tapkoale tuksiarvigivæt, Jerusalemut kuviaisuvaksoadlarlutik utterivut;

53. Kattimavingmetsainalerput, Gude nakoridlarpæt kujagidlarlălo.

---

ap. 24.

atter-
ovlugit,
it, Je-

utigijo-

anga il-
igluga-
pänget

eit: Ag-

ñekpeit,
vok.
salemut

ude na-

